రోహిణి

మిని
హిందీ - తెలుగు డిక్షనరీ

సంకలనకర్త :-

శ్రీ కప్పగంతుల సత్యనారాయణ

Rtd. Principal

Hindi Pracharak Training Colleges

రోహిణి పబ్లికేషన్స్

మెయిన్‌రోడ్, రాజమండ్రి - 1

Mini
Hindi-Telugu Dictionary

By *Sri Kappagantula Satyanarayana*

First Edition:
January 1998
PRICE :
Rs. 45/-
Printers

Swamy Offset Printers VJA, Ph : 578211

Published By:

✆ 73444

ROHINI PUBLICATIONS
Main Road, Rajamundry.

ॐ

अ

अंक - पुं० గురుతు; అంకె; ఒడి; అక్షరము; నాటకపరిచ్ఛేదము.

अंककार - पुं० ఆటలలో మధ్యవర్తి.

अंकन - पुं० వ్రాయుట; గుర్తించుట, ముద్రించుట; లెక్కించుట.

अंकपाली - स्त्री० దాది

अंकाना - स०क्रि० అంచనా వేయించుట; మూల్యము నిర్ణయించుట; పరీక్ష చేయించుట.

अंकुर - पुं० మొలక; చిగురు; మొగ్గ.

अंकुरना - अ०क्रि० మొలకెత్తుట.

अंकुरित - वि० మొలకెత్తిన.

अंकुश - पुं० అంకుశము.

अंकुस - पुं० **अंकुश** ; అంకుశము.

अंकोर - पुं० ఒడి; వక్షస్థలము; కానుక; లంచము; పొలములో పనిచేయువారికి పంపు భోజనము - **छाक.**

अंकोरी - स्त्री० अंकोर ; ఒడి; ఆలింగనము.

अँखडी - स्त्री० కన్ను; చూపు - **अँखिया** - स्त्री० కన్ను; సూది రంధ్రము.

अंखमीचनी - स्त्री० दे० आँखमिचौनी

अंग - पुं० అంగము; దేహము.

अंगज - पुं० కుమారుడు; మన్మథుడు; చెమట; దేహమునుండి పుట్టిన.

अंगडाई-स्त्री० अंगराई ; బడలికతో కూడిన ఒడలు విరుపు.

अंगडाई लेना; अंगडाना; अंगराना - अ०क्रि० ఒడలు విరుచుకొనుట.

अंगरखा - पुं० చొక్కా; అంగరఖా.

अंगराग - पुं० అంగరాగము; గంధాదుల పూత; పారాణి.

अंगरेजी - वि० ఆంగ్లేయులకు సంబంధించిన; स्त्री० ఇంగ్లీషు భాష.

अंगा - पुं० अंगरखा ; చొక్కా.

अंगार - पुं० నిప్పుకణము, అగ్నికణము.

अंगारा - पुं० दे० अंगार

अंगीठा - पुं० **अंगीठी** - स्त्री० కుంపటి; కొలిమి.

अंगुर, अंगुल - पुं० అంగుళము.

अंगुली - स्त्री० వ్రేలు.

अंगुरतरी - स्त्री० ఉంగరము.

अंगुष्ठ - पुं० अंगूठा ; బొటనవ్రేలు.

अंगूठा चूसना- ముఖస్తుతి చేయుట.

अंगूठा दिखाना - నిర్మొఖమాటంగా తిరస్కరించుట.

अंगूठी - स्त्री० ఉంగరము.

अंगूर - पुं० ద్రాక్ష; పుండుమాను సమయమునకు కనిపించు ఎర్రకండ- **अंगूर खट्टा होना** ద్రాక్షపండు పుల్ల నగుట, ప్రయత్నము ఫలించనప్పుడు వాంఛిత వస్తువులో దోషము చూపుట.

अंगूरी - वि० లేత ఆకు పచ్చరంగు గల; ద్రాక్షతో చేసిన.

अंगेर - स्त्री० అంగదీప్తి.

अंगेठा - पुं० పెద్ద కుంపటి.

अंगोछा - पुं० అంగ వస్త్రము.

अंगोछना - स०क्रि० తువ్వాలుతో లేక అంగ వస్త్రముతో ఒడలు తుడుచుకొనుట.

अंचरा; अंचल - पुं० అంచు; కొంగు; సరిహద్దు ప్రదేశము.

अंचवना - अ०क्रि० ఆచమనము చేయుట.

अंजन - पुं० కాటుక; సిరా; రాత్రి.

अंजना ; अंजनी - स्त्री० ఆంజనేయుని తల్లి.

अंजर-पंजर - पुं० అస్థిపంజరము.

अंजलि ; अंजली - स्त्री० దోసిలి.

अंजवाना - स्त्री० కాటుక పెట్టుట.

अंजाम - पुं० పరిణామము; సమాప్తి.

अंजीर - पुं० అత్తిపండు.

अंजुम - पुं० నక్షత్ర సమూహము; నక్షత్ర ములు.

अंजुमन - स्त्री० సభ.

अंजुरी - स्त्री० अंजली

अंटना - अ०क्रि० ఇముడుట; నిండుట.

अंटा - पुं० పెద్దగుండు; నూలు లేక పట్టు కండె.

अंठी - स्त्री० టెంక; బీజము; రొండి లేక బొడ్డు.

अंड - पुं० వృషణము; గుడ్డు; బ్రహ్మాండము.

अंडकोश - पुं० వృషణము; బ్రహ్మాండము; పండుపై తోలు లేక తొక్క.

अंडज - वि० గుడ్డులోంచి పుట్టినటువంటి - పక్షిమొదలగునవి.

अंड़बंड - वि० అసంబద్ధ ప్రలాపము.

अंडा - पुं० గుడ్డు.

अंडी - स्त्री० ఆముదపు చెట్టు.

अंडुआना - अ०क्रि० దూడ గిత్తగా పెరుగుట; బుడ్డకొట్టుట.

अंडुआ बैल - पुं० सांड ; ఆబోతు.

अंत - पुं० అంతము; తుది; సమాప్తి.

अंत:करण - पुं० అంతఃకరణము; మనస్సు.

अंतक - पुं० యముడు; శివుడు.

अंतडी - स्त्री० ప్రేగు; आंत.

अंतकाल - पुं० మృత్యువు.

अंतक्रिया - स्त्री० అంత్యక్రియ.

अंतरंग - वि० ఆత్మీయుడైన; లోపలి;

అన్యోన్యతగల.

अंतर - पुं० దూరము; భేదము; వ్యవధి; లోపలి (वि).

अंतरपर; अंत:पर - पुं० యవనిక, తెర.

अंतराय - पुं० అంతరాయము. విఘ్నము.

अंतराल - पुं० ఆవరణము; మధ్యభాగము.

अंतरीय - पुं० ద్వీపము; సముద్రమున చొచ్చుకొనియుండు మొనగల భూభాగము.

अंतर्गत - वि० దాగియున్న; గూఢమైన; లోపలికి వచ్చిన.

अंतर्द्वार - पुं० గుప్తద్వారము.

अंतर्राष्ट्रीय - वि० అంతర్దేశీయమైన.

अंतिम - पुं० చివరి, కడపటి.

अंतेवासी - पुं० గురుకుల శిష్యుడు; అంత్యజుడు.

अंत:करण - पुं० అంతఃకరణము. వివేకము.

अंत्य - पुं०చివరి; కడపటి.

अंत्यज - पुं० శూద్రుడు; అస్పృశ్యుడు.

अंत्येष्टि - पुं० అంత్యక్రియలు.

अंत्र - पुं - **अंत्री** - स्त्री० ప్రేగు.

अंदर - क्रि०वि० లోపల.

अंदरी ; अंदरूनी - वि० లోపలి.

अंदाज - पुं० అంచనా; ఊహ.

अंदाजा - पुं० दे - अंदाज.

अंदाजन - क्रि०वि० దాదాపు; దాదాపుగా.

अंदेशा - पुं० సంశయము; సందేహము; జంకు; చింత.

अंध - वि० గ్రుడ్డి; చీకటిగా; వెర్రెత్తిన; అజ్ఞాని.

अंधकार - पुं० చీకటి.

अंधकूप - पुं० అంధకూపము; పాడుబావి; చీకటి బావి.

अंधखोपडी - पुं० మూర్ఖుడు; తెలివిలేని.

अंधड - पुं० తుఫాను.

अंधतमस - पुं० కటిక చీకటి.

अंधता - पुं० గ్రుడ్డితనము.

अंधपरंपरा - स्त्री० విచక్షణలేకుండా గ్రుడ్డిగా నమ్ముట.

अंधा - पुं० గ్రుడ్డివాడు; వివేకహీనుడు. **अंधा धुंध**-स्त्री० ఆలోచనలేని పని; ఘోరమైన అంధకారము; అన్యాయము; గడబిడ.

अंधिचारा - पुं० दे० अंधेरा.

अंधिचारी - स्त्री० చీకటి; గుడ్డము కళ్ళగంత; వేటపక్షుల కళ్ళగంత.

अंधेर - पुं० అత్యాచారము; దుండగము.

अंधेरखाता-पुं० వ్యతిక్రమము; అన్యాయము; లెక్క పత్రములేని ఖాతా లేక వ్యవస్థ.

अंधेरा - पुं० మసక; చీకటి.

अंधेरे घर का उजाला - కులదీపకుడు.

अंधेरे मुँह या मुँह अंधेरे - చీకటి ముఖమున.

अंधेरा गुप - కటిక చీకటి.
अंब - स्त्री० తల్లి; మామిడిచెట్టు.
अंबक - पुं० తండ్రి ; నేత్రము.
अंबर - पुं० వస్త్రము; ఆకాశము; అభ్రకము; మేఘము; సుగంధ ద్రవ్యము.
अंबरडंबर - पुं० సంధ్యారాగము; సూర్యాస్త సమయమున, పడమటి దిక్కున వ్యాపించు ఎర్రదనము.
अंबराई - स्त्री० आमराई ; మామిడి తోట.
अंबा - स्त्री० దుర్గ; పార్వతి; తల్లి; మామిడి.
अंबार-पुं० అంబారము; సమూహము; రాశి.
अंबारी - स्त्री० ఏనుగుమీది అంబారి.
अंबिया - पुं० మామిడి పిందె.
अंबु - पुं० జలము; నీరు.
अंबुज - पुं० కమలము; **वि.** నీటిలో ఉత్పన్నమైన; జలమున పుట్టిన.
अंबुद ; अंबुधर - पुं० మేఘము; నీరు ఇచ్చునది.
अंबुधि ; अंबुराशि - पुं० సముద్రము.
अंबुरुह - पुं० కమలము.
अंभोरुह-पुं० శంఖము; కమలము; చంద్రుడు; కర్పూరము.
अंश - पुं० అంశము; భాగము; వంతు.
अंशी - पुं० భాగస్థుడు.
अंशु - पुं० కాంతి; కిరణము; భుజము.
अंशुमान ; अंशुमाली - पुं० సూర్యుడు.
अंस - पुं० కిరణము.
अंसुआ - पुं० కన్నీరు.
अकड-स्त्री० దర్పము; పొగరు; మిడిసిపాటు.
अकड वाज ; దర్పము గలవాడు; పొగరుబోతు.
अकडना - पुं० మిడిసిపాటు; పొగరుగా ప్రవర్తించుట; బిరుసెక్కుట; కొంకర పోవుట.
अकबर - वि० మహానుడు; గొప్ప; అక్బరు చక్రవర్తి.
अकरूण - वि० కరుణలేని; జాలిలేని.
अकर्म - वि० పనిలేని, సోమరి; కర్మలేని.
अकर्मण्य - वि० సోమరితనముగల; పని చేయని.
अकर्मा - वि० दे० अकर्मण्य.
अकर्मी - पुं० చెడుపని చేయువాడు; పాపి; దుష్కర్మి; అపరాధి.
अकलंक - वि० నిర్మలమైన; కళంకము లేని.
अकस - पुं० ద్వేషము; వైరము; అక్కసు.
अकसर ; अक्सर - स्त्री०वि० తరచుగా; సామాన్యముగా.
अकसाम - पुं० (किस्म का बहु०)- పలు రకములు.
अकांड - वि० కొమ్మలేనిది; అకారణము;

అకస్మాత్తుగా; అసందర్భముగా ఘటించునది.

अकांड - तांडन - पुं० పసలేని కుప్పిగంతులు; పనికిమాలిన చర్చ; వితండ వాదము.

अकाज - पुं० वि० చెడ్డపని; విఘ్నము; ఆటంకము; పాపము क्रि वि० నిష్ప్రయోజనముగా.

अकाजी - वि० దుష్కృత్యము చేయువాడు; కార్యభంగము చేయువాడు; ఆటంక పరచువాడు.

अकाम - वि० కామనా రహితుడు; నిస్పృహుడు; కోరికలేని వ్యర్థమైన; పని లేని; నిష్ప్రయోజనమైన.

अकाय - वि० అశరీరుడు; శరీరములేని; నిరాకారుడు; జన్మరహితుడు.

अकाल - पुं० అనుపయుక్త సమయము; కుసమయము; కరువుకాలము; కాటకము; అభావము; లోటు. वि० నిత్యము; శాశ్వతము.

अकास - पुं० आकाश ; ఆకాశము.

अकिंचन - पुं० నిష్ఠదరిద్రుడు; కడు దరిద్రుడు.

अकिंचनता - स्त्री० దారిద్ర్యము; బీదరికము; गरीबी.

अकुल - वि० కులములేని; నీచుడు.

अकुलाना - स्त्री०वि० కలతచెందుట; వ్యాకులపడుట.

अकूत - वि० లెక్కలేని; లెక్కింపశక్యము గాని; అపరిమితమైన.

अकूल - वि० ఒడ్డులేని; అపారమైన.

अकेला - वि० ఏకాకి; అద్వితీయమైన पुं० ఒంటరి; ఏకాంతము నిర్జనస్థానము अकेला - दुकेला ; ఒకటి - రెండు; ఒకళ్ళిద్దరు.

अकेले - क्रि०वि० ఒంటరిగా.

अकोर - पुं० दे० अँकोर.

अकौवा - पुं० జిల్లేడు; కంఠనాళము.

अक्ल - स्त्री० బుద్ధి; తెలివి.

अक्ल मंद - वि० బుద్ధిమంతుడు; తెలివి గలవాడు.

अक्ल-मंदी - स्त्री० తెలివి.

अक्ली - वि० బుద్ధి సంబంధమైన; తెలివికి సంబంధించిన.

अक्खड - वि० మొండితనముగల; మూర్ఖుడు; మోటైన; అనాగరి.

अक्खडपन - पुं० మోటుతనము; నిర్భీతి; పోట్లాట స్వభావము అనాగరికము.

अक्सर - क्रि० वि० दे० अकसर.

अक्षत - वि० గాయపడని; నొప్పింపబడని;

అఖండమైన पुं॰ అక్షతలు; అక్షింతలు.
अक्षम - वि॰ ఓర్పులేనివాడు; సామర్థ్యము లేని.
अक्षमता - स्त्री॰ असमर्थता ; అసమర్థత.
अक्षम्य - वि॰ క్షమింపరాని.
अक्षय - वि॰ నశించని पुं॰ పరమాత్మ.
अक्षयलोक - पुं॰ స్వర్గము.
अक्षर - वि॰ నశించని; చెడని; పరివర్తనలేని पुं॰ ఆత్మ; బ్రహ్మ; శివుడు; విష్ణువు; ఆకాశము; మోక్షము; అక్షరము.
अक्षरगणित - पुं॰ బీజగణితము.
अक्षरशः - क्रि॰वि॰ ఉన్నది ఉన్నట్లుగా; పూర్తిగా; అక్షరశః.
अक्षिगत - वि॰ దృష్టము; కనిపించినది.
अक्षुण्ण - वि॰ విరగని; యావత్తు.
अक्षोनी ; अक्षौहिणी - स्त्री॰ చతురంగిణి సేన; 109350 పైగా సైనికులు; 65610 అశ్వములు 4,21,870 గజములు గల సైన్యము.
अक्षोभ - वि॰ క్షోభములేని; గంభీరమైన; శాంతముగల; నిర్భయుడు; पुं॰ శాంతి; క్షోభము లేనివాడు.
अखंड - वि॰ సమస్తము; యావత్తు; ఖండము లేని.
अखबार - पुं॰ వార్తాపత్రిక ; अखवार नवीस ; పత్రికలో వ్రాయు
अखर - पुं॰ అక్షరము.
अखरना - अ॰क्रि॰ అప్రియము కటువుగా నుండుట.
अखरोट - पुं॰ అఖరోటాపం
अखाडा - पुं॰ మల్లయుద్ధము గోదా; సాధువులు ఉండు
अखाद्य - वि॰ తినదగని.
अखिल - वि॰ ఖిలముకాని ;
अगड-बगड - वि॰ తలాతో वे सिर पैर का.
अगणित - वि॰ లెక్కలేని.
अगम्य - वि॰ దుర్గమమగు; పో రాని.
अगर - पुं॰ అగరు; చందన విశే अव्य॰ ఒకవేళ यादि.
अगलबगल - क्रि॰वि॰ ఇరు अडोसबडोस ; ఇటునట
अगला - वि॰ మొదటి; ప్రాచీన పిమ్మట पुं॰ పూర్వజుడు; న
अगवाडा - पुं॰ ఇంటిముందు
अगहन - पुं॰ మార్గశీర్ష మాస
अगहनी - स्त्री॰ మార్గశీర్ష పంటకు వచ్చు పైరు.
अगाऊ - वि॰ సంచకరువు;

क्रिं०वि० తొలి; ముందు.

अगाडी - क्रिं०वि० ముందు; ఎదుట; తొలి.

अगाध - वि० గంభీరమైన; మిక్కిలి లోతు గల; అర్థము కాని.

अगिन - स्त्री० అగ్ని; वि० లెక్కలేని.

अगुआ - पुं० నాయకుడు; మార్గదర్శకుడు; మొనగాడు.

अगुआई - स्त्री० మార్గదర్శకత్వము; నాయకత్వము; స్వాగతము.

अगोचर - वि० అగోచరము; తెలియరాని.

अग्र - पुं० మొన; ముందటి భాగము ; वि. శ్రేష్ఠమగు.

अग्रज - वि० ముందు జన్మించినవాడు; అన్న.

अग्रसर - पुं० ముందునడుచువాడు; నాయకుడు.

अग्रहार - पुं० బ్రాహ్మణులకు పారితోషికముగా ఇవ్వబడిన భూమిలేక గ్రామము.

अग्राह्य - वि० గ్రహింపరాని; స్వీకరించదగని.

अघ - पुं० పాపము; దుఃఖము.

अघटित - वि० అసంభవమైన; కఠినమైన; ఘటింపని ; అనివార్యమగు; తగని.

अघाना - अ०क्रि० ప్రసన్నమగుట; భోజన పానాదులచే తృప్తిజెందుట; సంతుష్టమగుట.

अघी - वि० పాపి; దురాత్ముడు.

अघोर - वि० సుందరమగు; మనోహరము కాని; पुं० శివుని రూపములలో ఒకటి ఒక మత సంప్రదాయము.

अचंभा - पुं० ఆశ్చర్యము.

अचंभित - पुं० ఆశ్చర్యము నొందిన

अचकन - पुं० ఒక విధమగు చొక్కా, లాల్చీ.

अचर - पुं० జడ పదార్థము.

अचरज - पुं० ఆశ్చర్యము **अचंभा.**

अचल - वि० చలించని पुं० పర్వతము.

अचला - वि० స్థిరమగు स्त्री० భూమి, పృథ్వి.

अचानक - क्रिं०वि० అకస్మాత్తుగ.

अचार - पुं० ఊరగాయ.

अचिंत्य - वि० చింతించదగని.

अचीता - वि० ఆకస్మికమగు; చింతలేని; ఊహింపని.

अचूक - वि० వ్యర్థముగాని; అమోఘమైన.

अचेत - वि० ఏమరుపాటుగల; తెలియని; స్మృతిలేని ; తప్పిన.

अच्छा - वि० మంచి; సరైన; బాగుగానున్న.

अच्छाई - स्त्री० మంచితనము.

अछूत ; अछूता - वि० అంటరాని; అస్పృశ్యమగు; తాకరాని.

अजगर - पुं० కొండచిలువ.

अजगरी - वि० సోమరి; కొండ చిలువవలె ;

स्त्री० సోమరితనము.

अजनबी - वि० ఎరగని; పరాయి; పరదేశి; अनजान.

अजनबीपन - पुं० పరిచయములేమి; వింత.

अजब - वि० విచిత్రమగు; విలక్షణమగు; వింతయైన.

अजर - वि० వార్ధక్యములేని; ముసలితనము లేని; క్షీణించని.

अजवाइन ; अजवाचन - स्त्री० వాము.

अजस - पुं० అపకీర్తి.

अजसरे - क्रि०वि० మొదటినుండి.

अजस्र - क्रि०वि० సర్వదా; ఎల్లప్పుడు; అవిచ్ఛిన్నముగా.

अजाची - वि० आयाची ; యాచించని.

अजात - वि० కులములేని; వెలివేయ బడిన; జన్మించని.

अजान-स्त्री०बाँग; నమాజుకొరకు పిలుపు.

अजान - वि० తెలివిలేని; पुं० అజ్ఞానము.

अजायब-खाना ; अजायब घर - पुं० వస్తు ప్రదర్శనశాల; సంగ్రహాలయము.

अजित - वि० జయింపబడని.

अजी - अव्य० సంబోధనశబ్దము; అయ్యా! ఓయీ!

अजीत - वि० జయింపబడని.

अजीब - वि० అద్భుతమైన अनोखा.

अजौ - क्रि०वि० ఇంకనూ; నేడు కూడా; నేటివరకు.

अज्ञ - वि० తెలివిలేనివాడు; మూర్ఖుడు.

अज्ञता - स्त्री० అజ్ఞానము.

अज्ञात - स्त्री० తెలియని.

अज्ञानी - वि० తెలియని; మూర్ఖుడైన.

अज्ञेय - वि० తెలియశక్యముగాని.

अट - स्त्री० ప్రతిబంధకము; షరతు.

अटक - स्त्री० అడ్డు; చిక్కు; అడ్డంకు; విఘ్నము. वि० విచ్చలవిడిగా తిరుగు వాడు.

अटकना - अ०क्रि० తగుల్కొనుట; చిక్కుకొనుట; నిలుచుట; తటాలున ఆగుట.

अटकल - स्त्री० ఊహ, అంచన.

अटकलपच्चू - पुं० కపోల కల్పన.

अटकलबाज - पुं० అంచనా వేయుటలో దిట్ట.

अटकाना - स०क्रि० అటకాయించుట; అడ్డుపెట్టుట; ఆటంకపరచుట.

अटपटाना-अ०क्रि० సంకోచించుట; తటపటాయించుట; తూలుచు నడచుట.

अटल - वि० అచంచలముగ; స్థిరముగ.

अटवी - स्त्री० जंगल ; అడవి.

अटा - स्त्री० అటక; మేడమీది గది.

अटारी - स्त्री० మేడ; అటక; పై అంతస్తు;

ధాన్యరాశి.
अटूट - वि० విరగని; దృఢమగు.
अट्टहास - पुं० అట్టహాసము; పెద్ద నవ్వు.
अट्टालिका - स्त्री० మేడ; మేడపైగది.
अट्ठाईस - वि० 28.
अट्ठानवे - वि० 98.
अट्ठारह - वि० 18.
अट्ठावन - वि० 58.
अट्ठासी - वि० 81.
अठखेली - स्त्री० ఒయ్యారపు నడక; వేడుక.
अठन्नी - स्त्री० అర్ధరూపాయి నాణెము.
अठलाना - अ०क्रि० दे० इठलाना.
अठोठ - पुं० ఆడంబరము.
अडंगा-पुं० విఘ్నము; ఆటంకము; కుస్తీ.
अडचन - स्त्री० విఘ్నము; ఆటంకము.
अडतालीस - वि० 48.
अडतीस - वि० 38.
अडना - अ०क्रि० ఆగుట; మొండిగా నుండుట (తన మాటమీద) हठना.
अडाना-स०क्रि० అడ్డగించుట; చొప్పించుట पुं० పోటీగుంజ.
अडिग - वि० अचंचल ; అచంచలమైన; దృఢమైన.
अडियल-वि० మంకుపట్టు పట్టిన; మొండిగ; సోమరియైన.
अडीठ - वि० కనిపించని.
अडोल - वि० अचंचल ; చలించని.
अडोस-पडोस - पुं० ఇరుగు - పొరుగు.
अडोसी-पडोसी - पुं० ఇరుగు - పొరుగు వారు.
अड्डा - पुं० కేంద్రము; బసచేయుచోటు; ఆగుచోటు; ప్రధానస్థానము; కార్లు, రిక్షాలు మొ.నవి ఆగుచోటు Stand.
अढाई - वि० ढाई ; రెండున్నర.
अणु - पुं० అణువు; సూక్ష్మకణము.
अतः - क्रि०वि० కనుక; కాబట్టి.
अतएव - क्रि०वि० కనుకనే; కాబట్టే.
अतनु - वि० శరీరములేని; पुं० మన్మథుడు.
अतर - पुं० इत्र ; అత్తరు.
अतल - पुं० పాతాళలోకము.
अतसी - स्त्री० अलसी ; అవిసె చెట్టు.
अतालीक - पुं० గురువు.
अताई - वि० నేర్పరియగు; ధూర్తుడు; అనుభవశాలి.
अति - पुं० ఎక్కువ; మక్కుటము.
अतिक्रम - पुं० మీరుట; ఉల్లంఘించుట.
अतिक्रांत - वि० హద్దుమీరిన.
अतियार - पुं० అతిక్రమణము.
अतिरथ ; अतिरथी - पुं० పెక్కుమందితో యుద్ధము చేయు మహా యోధుడు.

अतिरिक्त - क्रि०वि० अलावा ; అదిగాక.

अतिरेक - पुं० ఆధిక్యము.

अतिशय - वि० చాల ఎక్కువ.

अतिशयोक्ति - स्त्री० అతిశయోక్తి అనబడు అలంకారము; ఒక అర్థాలంకారము; గొప్పగా పొగడుట.

अतिसार - पुं० సంగ్రహణరోగము; పాసనాల రోగము.

अतींद्रिय - वि० अगोचर ; అగోచరమైన.

अतीत - वि० గడచిన; వెనుకటి.

अतुराना - अ०क्रि० ఆతురపడుట.

अतुल ; अतुलित - पुं० సాటిలేని; అమితము.

अतुल्य - वि० अनुपम ; అనుపమైన; సాటి లేని.

अतृष्ण - वि० కోరికలు లేని.

अत्ता - स्त्री० తల్లి; తల్లిసోదరి; అత్త.

अत्तार - पुं० అత్తరు అమ్మువాడు; యూనాని మందులు అమ్మువాడు.

अत्यंत - वि० బహుఎక్కువ; మిక్కిలి.

अत्याचार - पुं० దుండగము; దురాచారము; దౌర్జన్యము.

अत्याचारी - वि० దురాచారి; అన్యాయము చేయువాడు; క్రూరుడు.

अत्युक्ति - स्त्री० అతిశయోక్తి.

अत्रक - वि० ఇచ్చటి.

अथ - क्रि०वि० మంగళవాచకము; ఇప్పుడు.

अथक - वि० అలసిపోని.

अथवा - अव्य० లేక या.

अथाह - वि० గంభీరమైన; లోతైన; లోతు తెలియని.

अदंड्य - वि० దండింపదగని; దండింపరాని.

अदंत - वि० దంతములేని; పళ్ళులేని.

अदब - पुं० మర్యాద; వినయము; ఆదర - సత్కారము; వాఙ్మయము.

अदबी - वि० సాహిత్య సంబంధమైన; సాహిత్యవేత్త.

अदमपैरवी - स्त्री० న్యాయ విచారణకు తగిన చర్య తీసుకొనకుండుట.

अदम्य - वि० అణచశక్యముగాని.

अदरक - पुं० అల్లము.

अदल - पुं० న్యాయము वि० సైన్యములేని; ఆకులు లేని.

अदल-बदल - पुं० మార్పిడి; పరివర్తిన; हेरफेर.

अदहन - पुं० ఎసరు; ఎసరు నీరు.

अदा - वि० చెల్లింపు; నిర్వహించుట ; स्त्री० ఒయ్యారము; కులుకు आदा करना ; చెల్లించుట; బాకీ తీర్చుట.

अदाई - स्त्री० చెల్లింపు.

अदायगी - स्त्री० అప్పుతీర్చుట; అప్పు తీర్చు.

अदालत - स्त्री० న్యాయస్థానము; కోర్టు.

अदालती - स्त्री० న్యాయస్థానమునకు సంబంధించిన; కోర్టు వ్యవహారములు తెలిసిన లౌకికుడు.

अदृश्य - वि० అదృశ్యమైన.

अद्य - क्रि०वि० నేడు; ఇప్పుడు.

अद्रि - पुं० పర్వతము; కొండ.

अद्वितीय - वि० అద్వితీయమైన; సాటిలేని.

अद्वैत - वि० రెండులేని; ఒంటరి पुं० పర బ్రహ్మ; వేదాంత మార్గము; బ్రహ్మమే సత్యమని ఘోషించు సిద్ధాంతము.

अध: - क्रि०वि० క్రింద.

अधकचरा - वि० అపరిపక్వమైన; బాగుగా పండని. Half backed.

अधकहा - वि० అస్పష్టముగా చెప్పబడిన.

अध खिला - वि० సగము విచ్చిన.

अधम - वि० నీచుడు; నీచము.

अधमरा - वि० సగము చచ్చిన.

अधर - पुं० క్రింది పెదవి; పాతాళము; ఆకాశము.

अधिक - वि० ఎక్కువ; అధికము.

अधिकृत - वि० స్వాధీనమైన.

अधिदेव - पुं० ఇష్టదేవత; కులదైవము.

अधिनायक - पुं० నియంత; ముఖ్యుడు; నాయకుడు.

अधिप - पुं० రాజు; స్వామి; యజమాని.

अधिवर्ष - पुं० లీపు సంవత్సరము (366 రోజులు గల సంవత్సరము)

अधिवेशन - पुं० సమావేశము; సభ.

अधिष्ठान - पुं० నివాస స్థానము; ప్రభుత్వము; రాజ్యాధికారము; ఆశ్రమము; సన్నిధి.

अधीन - वि० అధీనము; ఆధారపడిన.

अधीर - वि० అధీరుడు; ధైర్యములేని; కలతజెందిన.

अधीश-पुं० రాజు; పతి; స్వామి; యజమాని.

अधूरा - वि० సగము పూర్తి అయిన.

अधेड - पुं० నడివయస్సుగల.

अध्यवसाय - पुं० నిరంతర పరిశ్రమ; పట్టుదల.

अध्यवसायी - वि० నిరంతరము శ్రమించు వాడు; ప్రయత్నించువాడు.

अध्यवसित - वि० ప్రయత్నింపబడిన

अध्यापक - पुं० ఉపాధ్యాయుడు; అధ్యాపకుడు.

अध्यापन - पुं० బోధించుట; చదువు చెప్పుట.

अध्यापिका - स्त्री० ఉపాధ్యాయిని.

अध्याय - पुं० అధ్యాయము; పరిచ్ఛేదము.

अध्येता - पुं० అధ్యయనము చేయువాడు.

अनंग - पुं० మన్మథుడు; वि० శరీరములేని.

अनंग क्रीडा - स्त्री० రతి; సంభోగము.

अनंतर - क्रि०वि० పిమ్మట; పిదప.

अन - क्रि०वि० లేని; వినా, बिना, बगैर.

अनकरीब - क्रि०वि० రమారమి; తరచుగా.

अनकहा - वि० చెప్పబడనది.

अनख - पुं० క్రోధము; ఈర్ష్య; ద్వేషము దుఃఖము; కోపము.

अनखना - अ०क्रि० కోపగించుట.

अनगढ - वि० మొరటు అయిన; చిత్రమైన.

अनगिनत - वि० లెక్కలేని; లెక్కింపరాని.

अनघ - वि० పాపరహితుడు; పుణ్యాత్ముడు; పుణ్యము.

अनचाखा - वि० ఎంగిలిచేయబడని; రుచి చూడబడని.

अनजान - वि० తెలియని; అజ్ఞాని; పరిచయములేని.

अनधिकार - वि० అధికారము లేని.

अनन्नास - पुं० అనాసదుంప (పండు).

अनन्य - वि० సాటిలేని.

अनन्वय - वि० పొందికలేని पुं० తనకు తనే సాటి - సాటిలేనిది; ఒక అర్థాలంకారము.

अनन्वित - वि० అసంబద్ధమైన; పొందిక లేని.

अनपच - पुं० అజీర్ణము.

अनपढ - पुं० చదువు రానివాడు.

अनपेक्षित - वि० ఇష్టములేని; అనావశ్యమైన.

अनबन - वि० వైమనస్యము; విరోధము; జగడము.

अनभिज्ञ - वि० తెలియని; అజ్ఞాని.

अनभ्यस्त - वि० అభ్యాసములేని; అలవాటు లేని.

अनमन - वि० దిగాలుగానున్న; విచారము గల.

अनमना - वि० दे० अनमन.

अनमिल ; अनमेल - वि० అసంబద్ధమైన; పోలికలేని; కలవని.

अनमोल - वि० అమూల్యమైన; అందమైన; విలువైన.

अनय-पुं० అనీతి; అన్యాయము; అమంగళము.

अनयन - वि० కళ్ళులేని; గ్రుడ్డివాడు.

अनर्गल - वि० ఇష్టంవచ్చినట్లు; నిరాటంకముగా.

अनर्ह - वि० అర్హముకాని; అయోగ్యమైన.

अनर्थ - वि० అర్థములేని; అనర్థము; ఆపద.

अनल - पुं० అగ్ని.

अनल्प - वि० విస్తారము; ఎక్కువ.

अनवट - पुं० గానుగ ఎద్దు కళ్ళగంత;

కాలిమెట్టి.

अनवद्य - **वि॰** లోపములేని; నిర్దోషమైన.

अनवधि - **क्रि॰वि॰** ఎల్లప్పుడు; **वि॰** అంతు లేని.

अनवरत - **क्रि॰वि॰** ఎల్లప్పుడు; నిరంతరము.

अनशन - **पुं॰** उपवास ; ఉపవాసము.

अनसुना - **वि॰** వినునట్టి.

अनहित - **पुं॰** కీడు; విరోధము; **वि॰** హాని కరమైన.

अनहोनी - **स्त्री॰** అసాధారణ విషయము; **वि॰** అసంభవము.

अनाकानी - **स्त्री॰** పెడచెవిని పెట్టుట; వినీవినట్లుండుట.

अनागत - **वि॰** రానిది; లేనిది; జరుగబోవు నది; తెలియనది. **क्रि॰वि॰** హఠాత్తుగా.

अनाज - **पुं॰** ధాన్యము.

अनाडी-**वि॰**అనుభవములేని; అయోగ్యుడు; చేతగాని; తెలియని.

अनाथ - **वि॰** దిక్కులేనివాడు; దీనుడు.

अनादि - **वि॰** ఆదిలేని; నిత్యమైన.

अनादृत - **वि॰** తిరస్కరింపబడిన; ఆదరింపబడని.

अनाप-शनाप - **वि॰** నిరర్థకరమైన; ఉపయోగములేని; అర్థం - పర్థం లేని ప్రలాపము.

अनामा - **वि॰** పేరు ప్రఖ్యాతులు లేని.

अनामिका - **स्त्री॰** ఉంగరపు వ్రేలు.

अनायास-**क्रि॰वि॰** సులువుగా; ప్రయాసము లేకుండా తటాలున.

अनार - **पुं॰** దానిమ్మ చెట్టు లేక కాయ; చిచ్చు బుడ్డి.

अनावृत - **वि॰** ఆవరణలేని; కప్పబడని.

अनावृष्टि - **स्त्री॰** వర్షాభావము.

अनास - **पुं॰** మిత్రుడు.

अनासक्त - **वि॰** ఆసక్తిలేని; కోరికలేని.

अनाहार - **वि॰** నిరాహారము; **पुं॰** ఉపవాసము; లంఖణము.

अनाहूत - **वि॰** ఆహ్వానింపబడని.

अनिंद्य - **वि॰** దోషరహితమైన; ఉత్తమమైన; దోషములేని.

अनिच्छा - **स्त्री॰** అయిష్టము.

अनित्य - **स्त्री॰** అస్థిరమైన; అశాశ్వతమైన.

अनियंत्रित - **वि॰** నిరాటంకమైన; నిగ్రహము లేని.

अनियमित-**वि॰**నియమములేని; అనిశ్చితము.

अनिर्दिष्ट - **वि॰** నిర్దేశింపబడని.

अनिर्वचनीय - **वि॰** చెప్పదగని; వర్ణింపనలవిగాని.

अनिर्वाच्य - **वि॰** ఎన్నుకొనదగని; వర్ణింప

నీలులేని.

अनिवार्य - वि० తప్పనిసరి.

अनिल - पुं० గాలి; వాయువు.

अनीत ; अनीति - पुं० నీతిలేని; పోకిరి తనము; అన్యాయము; అనీతి.

अनीश - पुं० అనాథుడు; దిక్కులేనివాడు; దీనుడు; శ్రేష్ఠుడు.

अनुकंपा - स्त्री० దయ; దాక్షిణ్యము.

अनुकरण - पुं० నకలు.

अनुगृहीत - वि० కృతజ్ఞుడు.

अनुग्रह - पुं० దయ; అనుగ్రహము; సహాయము.

अनुग्रही - वि० దయగల; पुं० సంరక్షకుడు.

अनुगत - पुं० సేవకుడు.

अनुगामी - पुं० ఆజ్ఞానువర్తి; వెంటనడచువాడు.

अनुचर - पुं० అనుచరుడు; సేవకుడు.

अनुच्छेद - पुं० అధ్యాయము; పరిచ్ఛేదము.

अनुज - पुं० తమ్ముడు.

अनुज्ञा - स्त्री० ఆజ్ఞ.

अनुनय - पुं० వినయము; ప్రార్థన; వేడుకొనుట.

अनुनयी - पुं० విధేయుడు.

अनुनासिक - वि० ముక్కుతో పలకబడునది Nasal.

अनुपम - वि० అద్వితీయము; సాటిలేని.

अनुपयुक्त - वि० పనికిమాలిన.

अनुपस्थित - वि० హాజరుకాని.

अनिपस्थिति - स्त्री० గైరుహాజరు.

अनुप्राशन - पुं० అన్నప్రాశన.

अनुप्रास - पुं० వర్ణసామ్యము; ఒక శబ్దాలంకారము.

अनुबंध - पुं० అనుబంధము; ఒప్పందము; సంబంధము.

अनुभूति - स्त्री० అనుభవము.

अनुभोग - पुं० అనుభవము; భోగము.

अनुमति - स्त्री० అనుజ్ఞ; సమ్మతి.

अनुमान - पुं० అంచనా; ఉజ్జాయింపుగా.

अनुमानत - क्रि०वि० अंदाजन ; ఉజ్జాయింపుగా.

अनुमेय - वि० ఊహింపదగినది.

अनुमोदन - पुं० ఆమోదము.

अनुयायी -पुं० అనుసరించువాడు; वि०వెంబడించువాడు.

अनुरक्त - वि० అనురాగముగల; पुं०అనురాగము గలవాడు.

अनुराग - पुं० అనురాగము; ప్రేమ; ఎరుపు రంగు; శ్రద్ధ.

अनुरोध - पुं० మర్యాదగా బలవంతపెట్టుట; ఆటంకము.

ाति - स्त्री० పారంపర్యము; వినికిడి.

ारण - पुं० అనుసరణము.

ार - क्रि०वि० అనుసారముగా; అను

ంణముగా.

ा - वि० అద్భుతమైన.

देत - वि० అనుపదింపబడిన.

ा - वि० అనుపమైన; సాటిలేని.

ाद - पुं० తర్జుమా; అనువాదము.

ादक - पुं० అనువాదకుడు; తర్జుమా

ేయువాడు.

- पुं० ధాన్యము; అన్నము.

- वि० పరాయి; ఇతర.

ात्र - क्रि०वि० మరియొక చోట.

था - क्रि०वि० లేనియెడల; వేరు విధముగా.

ापुरूष - क्रि०वि० ప్రథమ పురుషము

hird person ; ఇతరుడు.

ामनस्क - वि० పరధ్యానములోనున్న;

విగులుగానున్న.

ोन्य - सर्व० పరస్పరము.

ाय - पुं० పరస్పర సంబంధము; అన్వ

యము; వంశము.

ाषण - पुं० అన్వేషణ; వెదకుట; పరి

శోధన.

ाषी - पुं० పరిశోధించువాడు.

कर्ष - पुं० పతనము; అవమానము.

अपकाजी - वि० స్వార్థపరుడు; స్వార్థము కలవాడు; చెడ్డపని చేయువాడు.

अपकार - पुं० అపకారము ; అవమానము; హాని.

अपकीर्ति - स्त्री० అపకీర్తి; అప్రతిష్ఠ.

अपक्व - वि० పండని; పక్వముకాని.

अपच - पुं० అజీర్ణము.

अपचार - पुं० అపచారము; తప్పు; అపకీర్తి.

अपजय - स्त्री० ఓటమి.

अपटु - वि० అసమర్థుడు; చేతకాని.

अपढ - वि० చదువురాని; అజ్ఞాని.

अपन - सर्व० మనము.

अपना - सर्व० తన; ఆత్మీయుడు.

अपनाना - स०क्रि० దగ్గరకు తీసికొనుట; తనలో లేక తమలో కలుపుగొనుట.

अपनापन ; अपनायत - पुं०स्त्री० ఆత్మీయత

अपनापा - पुं० दे० अपनापन.

अपने आप - सर्व० స్వయముగా.

अपभ्रंश - पुं० పదముల యొక్క వికృత రూపము; అపభ్రంశము.

अपमान - पुं० అవమానము.

अपमार्ग - पुं० చెడుదారి.

अपयश - पुं० అపకీర్తి.

अपर - वि० ఇతరము; వెనుకటి.

अपरिमित - वि० మితములేని.

अपरिमेय - वि० ఊహాతీతమైన.

अपलक - वि० రెప్పవాల్చక.

अपवाद - पुं० సాధారణ నియమునకు భిన్నముగా నున్నది; అపకీర్తి.

अपशब्द - पुं० చెడు శబ్దము; తిట్టు.

अपसरण - पुं० దూరముచేయుట; వెడలగొట్టుట.

अपस्मार - पुं० మూర్ఛరోగము.

अपाय - पुं० అపాయము; ఆపద; నాశము.

अपार - वि० దాటశక్యముగాని; అంతులేని.

अपावन - वि० అపవిత్రమైన; అపావనమైన.

अपाहिज -वि० అపాంగుడు; వికలాంగుడు; కుంటి గ్రుడ్డి; సోమరి.

अपील - स्त्री० నివేదనము; ప్రార్థన.

अपूर्व - वि० అద్భుతమైన पुं० పశ్చిమదిశ.

अपेक्षा - स्त्री० కోరిక; వాంఛ; ఆశ अव्य० కంటె; से.

अपेक्षित - वि० కోరబడిన; వాంఛితము.

अपेय - वि० త్రాగకూడని.

अप्रतिभ-वि० నివ్వెరబోయిన; తెల్లబోయిన.

अप्राप्त - वि० పొందని.

अप्राप्य - वि० ప్రాప్తించని; లభ్యముగాని; దొరకని.

अप्रिय - वि० ప్రియముకాని; రుచిలేని.

अफलातून - पुं० ప్లేటో అను గ్రీకుదేశపు తత్త్వవేత్త.

अफवाह - स्त्री० వదంతి.

अफसर - पुं० ఆఫీసరు, అధికారి.

अफसाना - पुं० किस्सा ; కథ.

अफसोस - पुं० దుఃఖము.

अफीम - स्त्री० నల్లమందు.

अफीमची - पुं० అలవాటుగా నల్లమందు తినువాడు.

अब - क्रि०वि० ఇప్పుడు.

अबखरा - पुं० ఆవిరి.

अबरक ; अबरख - पुं० అభ్రకము.

अबला - स्त्री० స్త్రీ.

अबवाब - पुं० అదనపు పన్ను; cess.

अबादानी - स्त्री० दे० आबादानी.

अबाध ; अबाधित - वि० నిరాటంకమైన; విఘ్నరహితమైన.

अबीर - पुं० బుక్కా; గులాము; పుప్పొడి.

अबूझ - वि०दे० अबुधा.

अबे - अव्य० తిరస్కార సూచక శబ్దము; అరే!

अबे तबे करना - स०क्रि० - అసభ్యతాపూర్వకంగా నిందించుట లేక మాట్లాడుట.

अबेर - स्त्री० ఆలస్యము.

अब्द - पुं० సంవత్సరము; మేఘము.
अब्धि - पुं० సముద్రము.
अब्बा - पुं० తండ్రి.
अब्र - पुं० మేఘము.
अभद्र - वि० అసభ్యుడు; నీచమగు.
अभागा - पुं० భాగ్యహీనుడు.
अभाव - पुं० అభావము; లోటు.
अभास - दे० आभास.
अभिज्ञ - वि० తెలిసినవాడు.
अभिज्ञा - स्त्री० స్మృతి; అలౌకిక జ్ఞానము.
अभिज्ञान - पुं० గురుతు; స్మృతి చిహ్నము; జ్ఞాపకము.
अभिधान - पुं० పేరు; ఉపాధి; హోదా.
अभिनंदन - पुं० ప్రశంస; అభినందన; ఆనందము; పొగడ్త.
अभिनय - पुं० నటన; అభినయము.
अभिनव - पुं० ఆధునికము.
अभिनेता - पुं० నటుడు; actor.
अभिनेत्री - पुं० నటి ; actoress.
अभिन्न - वि० తేడాలేని; భిన్నముకాని.
अभिभावक - पुं० సంరక్షకుడు; పోషకుడు.
अभिभाषण - पुं० ఉపన్యాసము.
अभिमान - पुं० అభిమానము; అహంకారము; గర్వము.
अभियान - पुं० దాడి; ముట్టడి; యాత్ర.
अभियुक्त - पुं० నేరస్థుడు.
अभियोग - पुं० నేరారోపణ; నేరము.
अभियोगी - पुं० ఫిర్యాది.
अभिरुचि - स्त्री० కోరిక; ప్రవృత్తి.
अभिलाष ; अभिलाषा - पुं०स्त्री० అభిలాష; వాంఛ.
अभिलेख - पुं० శిలాశాసనము; తామ్రపత్రములలో వ్రాయబడిన శాసనసూచన
अभिवंदन ; अभिवंदना - पुं० నమస్కారము; స్తుతి.
अभिवंदनीय; अभिवंद्य- पुं० నమస్కరింపదగిన; స్తుతింపదగిన.
अभिवादक - पुं० నమస్కరించువాడు; స్తుతించువాడు.
अभिवादन - पुं० శ్రద్ధాంజలి ; స్తుతి.
अभिशाप - पुं० శాపము.
अभिसंधि - स्त्री० కుట్ర; మోసము.
अभिसार - पुं० ప్రియుని కలిసికొనుటకు చేయు యాత్ర.
अभिसारना - अ०क्रि० ప్రియుని కలిసికొనుటకు వెళ్ళుట.
अभी - क्रि०वि० ఇప్పుడే; ఇప్పుడు కూడా.
अभीप्सा - स्त्री० తీవ్రవాంఛ.
अभीर - पुं० గొల్లవాడు.
अभीष्ट - पुं० కోరిక वि० కోరిన.

अभूत - वि० లక్షణమైన.

अभ्यर्थना - स्त्री० వేడుకోలు.

अभ्यस्त - वि० అభ్యసించిన; అభ్యసింపబడిన.

अभ्यागत - पुं० అతిథి.

अभ्युदय - पुं० శుభోదయము.

अभ्र - पुं० మేఘము.

अभ्रांत - वि० భ్రాంతిలేని.

अमर - वि० చావు లేని पुं० దేవత.

अमराई - स्त्री० మామిడితోపు లేక మామిడి తోట.

अमरुद - पुं० జామిచెట్టు లేక కాయ.

अमर्ष - पुं० కోపము; కినుక.

अमल - वि० స్వచ్ఛమైన; దోషములేని पुं० నడవడి; అధికారము.

अमली - वि० అమలులోనికి వచ్చు; पुं० త్రాగుబోతు.

अमात्य - पुं० మంత్రి.

अमान - वि० కొలతలేని; గౌరవములేని; గర్వములేని पुं० రక్షణ; శరణు.

अमावट - स्त्री० మామిడి తాండ్ర.

अमिट - पुं० శాశ్వతమైన; నశ్వరముకాని.

अमिय - पुं० अमी ; అమృతము.

अमी - पुं० दे० अमिय.

अमीन - पुं० కోర్టు అమీనా; న్యాయస్థానము నుంచి ఉత్తర్వులు తెచ్చు కర్మచారి.

अमीर - पुं० ధనవంతుడు; భాగ్యవంతుడు.

अमीरजादा-पुं० ధనవంతుని కుమారుడు.

अमीरी - स्त्री० ధనాఢ్యత; సంపన్నత.

अमुक - वि० ఫలానా; ఒకానొక.

अमूर्त्त - वि० రూపములేని.

अमूल - वि० ఆధారములేని; వేరులేని.

अमेय - वि० అపరిమితము.

अमोघ - वि० అమోఘమైన; వ్యర్థముకాని.

अमोल ; अमोलक - वि० दे० अमूल्य.

अम्लान - वि० వాడనిది; నిర్మలమైన.

अम्हौरी - स्त्री० ఒంటిపేలుడు; శరీరపు పేలుడు.

अयश - पुं० అపకీర్తి.

अयाचित - वि० కోరబడనిది; యాచింపబడనిది.

अयाची - वि० యాచించనివాడు पुं०అయాచకుడు.

अयोग - पुं० అకలయిక; అనౌచిత్యము; చెడుకాలము.

अय्यारा - पुं० వ్యభిచారి; విలాసి.

अरंड - पुं० ఆముదము.

अरक - पुं० అరకు; రసము.

अरगजा - पुं० సుగంధ ద్రవ్యము.

अरगनी - स्त्री० दे० अलगनी.

अरज - स्त्री० నివేదనము; ప్రార్థన పుం० వెడల్పు

अरजना - स०क्रि० ప్రార్థించుట.

अरजी - स्त्री० దరఖాస్తు वि० దరఖాస్తు దారుడు.

अरथी - स्त्री० పాడె.

अरदली - पुं० బిళ్ళబంట్రోతు.

अरब - पुं० నూరుకోట్లు; అరేబియా నివాసి.

अरबी - पुं० అరేబియా నివాసి (స్త్రీ) అరబీ భాష.

अरमान - पुं० ఆకాంక్ష.

अरविंद - पुं० తామరపువ్వు; పద్మము.

अरवी - स्त्री० **अरुई ;** చామదుంప.

अरस-परस - पुं० ఒక విధమైన పిల్లల ఆట (దాగుడు మూత).

अरसा - पुं० సమయము; వ్యవధి.

अरस्तू - पुं० గ్రీకు దేశపు తత్త్వవేత్త.

अरहर - स्त्री० కందులు.

अराजकता - स्त्री० అరాజకత్వము; అరాచకత్వము.

अराजी - स्त्री० సాగులోకి వచ్చిన భూమి.

अराति - पुं० శత్రువు.

अरिष्ट - पुं० అరిష్టము; కీడు; అపశకునము.

अरुई - स्त्री० दे० अरवी.

अरुण - वि० కొంచెము ఎర్రని సూర్యుడు; సూర్యసారథి.

अरुणशिखा - पुं० కోడిపుంజు.

अर्गल - पुं० **अर्गला**-स्त्री० తలుపు గడియ.

अर्घ ; अर्घ्य - पुं० అర్ఘ్యము; పూజ; వెల.

अर्चक - पुं० పూజారి.

अर्चन - पुं० **अर्चना** - स्त्री० పూజ.

अर्चि - स्त्री० అగ్నిజ్వాల; కిరణము.

अर्ज - पुं० నివేదన; ప్రార్థన; వెడల్పు.

अर्जक - वि० సంపాదించువాడు.

अर्जन - पुं० సంపాదన.

अर्जित - वि० సంపాదించిన.

अर्जी - स्त्री० దరఖాస్తు; ప్రార్థనాపత్రము.

अर्थ -पुं०అర్థము; ఉద్దేశ్యము; అభిప్రాయము; ధనము; కారణము.

अर्थशास्त्र - पुं० ఆర్థికశాస్త్రము; అర్థ శాస్త్రము.

अर्थात - अव्य० यानी అనగా.

अर्थी - पुं० అర్థించువాడు; యాచకుడు.

अर्दली - पुं० బిళ్ళబంట్రోతు.

अर्धांगी - पुं० భార్య.

अर्पण - पुं० అర్పణ; అర్పించుట.

अलग - वि० వేరుగా; భిన్నమైన.

अलबेला - वि० షోకిలా; విలాసి.

अलमस्त-वि० చీకూచింతలేని; మదించిన.

अलमास - पुं० వజ్రము.

अलस - वि० సోమరి.

अलसेट - स्त्री० అడ్డంకి ; లేనిపోనిజాగు.
अलहदा - वि० వేరు; వేరైన ; अलग.
अलापना - अ०क्रि० రాగాలాపన చేయుట.
अलावा - क्रि०वि० అంతేకాక; తప్ప.
अलि - पुं० గండు తుమ్మెద.
अली - स्त्री० చెలికత్తె; సఖి; పంక్తి; తుమ్మెద.
अलीक - पुं० మర్యాదహీనత; वि० దారి తప్పిన.
अलोना - वि० ఉప్పులేని; రుచిలేని.
अलौकिक - वि० అద్భుతమైన; లోకాతీతమైన.
अल्ताफ - पुं० దయ; అనుగ్రహము.
अल्पसंख्यक - पुं० అల్పసంఖ్యాకులు.
अल्हक - वि० వాస్తవముగా; నిజానికి.
अल्हड - वि० పిన్నవయస్సుగల; నిర్లక్ష్యముగా తిరుగు; అమాయకమైన; లేదూడ.
अवज्ञा - स्त्री० తిరస్కారము, అవమానము.
अवद्य - वि० అధముడు; పాపి.
अवधि - स्त्री० గడువు; వ్యవధి; మేర అయోధ్య సంబంధమైన.
अवधी - स्त्री० అవధిభాష - అయోధ్య ప్రాంతపు భాష.
अवधूत - पुं० సన్యాసి; దిగంబర సన్యాసి; సాధువు.
अवध्य - वि० వధింపరానిది; చంపరానిది.
अवनि - स्त्री० భూమి.
अवमान - पुं० అవమానము; తిరస్కారము.
अवयव - पुं० అవయవము; శరీరాంగము.
अवरोहण - पुं० దిగుట; పతనము.
अवरोहना - अ०क्रि० దిగుట; स०क्रि० తొడ్డగించుట.
अवलंब ; अवलंबन - पुं० ఆధారము; ఆశ్రయము.
अवलंबित - वि० ఆశ్రయించిన; ఆధారపడిన.
अवलि; अवली - पुं० పంక్తి; సమూహము.
अवलोकन- पुं० పరిశీలన; అవలోకనము.
अवलोकना - स०क्रि० చూచుట; పరిశీలించుట.
अवश - पुं० వశములేని; విధిలేక.
अवश्य-क्रि०वि०जरूर ; తప్పక; అవశ్యము.
अवसान - पुं० మరణము; నాశనము.
अवस्था - स्त्री० స్థితి; వయస్సు; దశ.
अवहेलना-स्त्री० తృణీకారము; అనాదరణము; తిరస్కారము.
अवांतर - वि० లోపలి; నడుమ पुं० మధ్య.
अवाक् - वि० స్తబ్దుడైన; నిశ్చేష్టుడైన.
अवाच्य - वि० చెప్పకూడనిది.
अविकार -वि०వికారములేని; మార్పులేని.
अविनय - पुं० అవిధేయత.

अविरत - वि० నిరంతరము; ఎల్లప్పుడు.

अविलंब - वि० ఆలస్యములేని ; क्रि०वि० శీఘ్రముగా.

अविश्रांत - वि० అలయని; ఆగని ; क्रि०वि० ఎడతెరిపి లేకుండా.

अवैतनिक - वि० జీతములేని.

अवैधा - वि० చట్ట విరుద్ధము; నియమ విరుద్ధము; చట్టవిరుద్ధమైన.

अव्यवस्था - स्त्री० గడబిడ; నియమ రాహిత్యము.

अव्यवस्थित - वि० వ్యవస్థలేని; నియమ పాలనలేని.

अव्याधात - वि० అడ్డులేని.

अव्वल - वि० ప్రథమము; మొదటి శ్రేష్ఠమైన ప్రారంభము.

अशंकित - वि० दे० अशंक.

अशकुन - पुं० అపశకునము.

अशन - पुं० భోజనము; ఆహారము.

अशरण - वि० శరణులేని; నిస్సహాయుడు; అనాధుడు.

अशिक्षित - वि० చదువులేని; సభ్యతలేని.

अशिष्ट - वि० అసభ్యమైన; విధేయతలేని.

अश्लील - वि० అసభ్యమైన; అవాచ్యము; బూతు.

अश्व - पुं० అశ్వము; గుఱ్ఱము.

अश्वतर - पुं० खच्चर ; కంచరగాడిద.

अश्वत्थ - पुं० రావిచెట్టు; అశ్వని నక్షత్రము.

अष्टम - वि० ఎనిమిదవ.

असंख्य - वि० లెక్కలేని अनगिनत.

असंगत - वि० పొసగని ; యుక్తముకాని.

असंगति - स्त्री० అనౌచిత్యము; పొసగమి.

असंबद्ध - पुं० పొసగని; సంబంధములేని.

असंभावना - स्त्री० అసంభవము; సంభావ్య ముకాని.

असगुन - पुं० దుశ్శకునము.

असबाब - पुं० सामान ; సామానులు; కారణములు.

असभ्य - वि० సభ్యతలేని; అసభ్యమైన.

असमंजस - स्त्री० అనిశ్చయమైనస్థితి; తటపటాయింపు; ఇబ్బంది.

असम - पुं० పాపము; అపరాధము.

असमग्र - वि० అసంపూర్ణమైన.

असर - पुं० ప్రభావము; ఒత్తిడి.

असरार - क्रि०वि० बारबार ; మాటి మాటికి; ఎడతెగక; पुं० రహస్యము.

असल -पुं० మూలధనము; అసలు; పునాది; वि० యధార్థమైన; పరిశుద్ధమైన.

असलियत - स्त्री० అసలు విషయము; వాస్తవము; సారము.

असली - वि० కల్తీలేని; నిజమైన; ప్రధానమైన;

శుద్ధమైన; నిజమైన.

असहयोग - पुं० సహాయ నిరాకరణము.

असहाय - वि० నిస్సహాయమైన; తోడులేని; దిక్కులేని.

असहिष्णु - वि० ఓర్పులేనివాడు.

असह्य - वि० సహింపలేని.

असामी - पुं० ఆసామి; వ్యక్తి; రైతు; కౌలుదారు.

असावधानी - स्त्री० అజాగ్రత్త; ప్రమత్తత.

असीम - वि० అపరిమితమైన; అంతులేని.

असीसना - स०क्रि० ఆశీర్వదించుట.

असुविधा - स्त्री० ఇబ్బంది; కష్టము.

असूया - स्त्री० ఈర్ష్య; ఓర్వలేని తనము.

असोच - वि० చింతలేని; నిశ్చింత; దుఃఖములేని.

असोज - पुं० ఆశ్వయుజమాసము.

अस्तबल - पुं० అశ్వశాల; గుఱ్ఱముల చావడి; घुडसाल.

अस्तव्यस्त - पुं० గడబిడగానున్న; గజిబిజిగానున్న; అస్తవ్యస్తముగానున్న.

अस्तित्व - पुं० అస్తిత్వము; ఉనికి.

अस्तीन - स्त्री० दे० आस्तीन.

अस्तु - अव्य० అగుగాక.

अस्तुरा - पुं० మంగలికత్తి.

अस्पताल - पुं० ఆసుపత్రి; వైద్యశాల.

अस्फुट - वि० స్పష్టముకాని; స్ఫుటముకాని.

अस्मत - स्त्री० పాతివ్రత్యము; పావనత.

अस्वस्थ - वि० అనారోగ్యమైన; జబ్బుగానున్న.

अस्वीकार - पुं० అనంగీకారము.

अस्वीकृत - वि० అంగీకరింపని; ఇష్టపడని.

अस्सी - वि० ఎనుబది; ఎనభై.

अहाता - पुं० ఆవరణ.

अहार - पुं० ఆహారము.

अहारना - स०क्रि० భుజించుట; నూలుకు గంజి పెట్టు.

अहित - वि० హితముగాని; చెడు శత్రువు.

अहीर - पुं० గొల్లవాడు.

अहेरी - पुं० अहेरिया-వేటకాడు; शिकारी.

अहोरात्र - पुं० రాత్రింబవళ్ళు.

आ

आँक - पुं० అక్షరము; ఒడి; అంకె; గురుతు.

आँकडा - पुं० సంఖ్య; గురుతు; అంకె; కొంకె.

आँकना - स०क्रि० అంచనావేయుట; ఊహించుట; గురుతువేయుట.

आँख - स्त्री० కన్ను; ధాన్యపు కంకె ; आँखें आना ; కళ్ళు కలక వచ్చుట.

आँख मिचौनी ; आँख मिचौली - स्त्री० దాగుడుమూత (ఆట)

आँगन - पुं० ఇంటిముంగిలి, వాకిలి.

आँच - पुं० సెగ; తాపము; నిప్పు.
आँचना - स०क्रि० సెగచూపుట; సెగపెట్టు.
आँचर ; आँचल - पुं० కొంగు; అంచు.
आँजन - पुं० కాటుక.
आँड - पुं० అండకోశము.
आँत - स्त्री० ప్రేగు.
आँदोलन-पुं० ఉద్యమము; అల్లకల్లోలము.
आँधी - स्त्री० గాలి దుమారము.
आँच - बाँच-पुं० అసంబద్ధపు ప్రలాపము.
आँवला - पुं० ఉసిరిక (చెట్టు లేక కాయ) .
आँवाँ - पुं० కుమ్మరి ఆవము; బట్టీ.
आँसू - पुं० కన్నీరు.
आइंदा - वि० అనాగతము; రానున్న.
आइना ; आईना - पुं० అద్దము.
आई - स्त्री० మృత్యువు; చావు.
आईन - पुं० చట్టము; నియమము.
आक - पुं० జిల్లేడు.
आकर्ण - वि० చెవి వరకు.
आकलन - पुं० సంగ్రహము.
आकांक्षा - स्त्री० అభిలాష; కామన.
आकांक्षी - वि० అభిలాషి.
आकार - पुं० ఆకారము.
आकुल - वि० వ్యాకులత చెందిన.
आकृष्ट - वि० ఆకర్షింపబడిన.
आक्रमण - पुं० దాడి; ఆక్రమణ.
आक्रांत-वि० ఆక్రమింపబడిన; ఓడింపబడిన.
आक्रामक - वि० ఆక్రమించువాడు; దాడి చేయువాడు.
आक्रोश - पुं० ఆక్రోశము; దూషణ; శపించుట.
आक्षेप - पुं० ఆక్షేపము; ఆరోపణ (దోషము) విసరుట.
आखर - पुं० అక్షరము.
आखरी; आखिरी - वि० చివరి; కడపటి.
आखिर - क्रि०वि० చివరకు; पुं० చివర.
आखिरकार - क्रि०वि० చివరికి; తుదకు.
आखेट - पुं० వేట.
अखेटक - पुं० వేటకాడు.
आख्यात - वि० ప్రతిష్ఠగల; ప్రసిద్ధమైన.
आख्यान - पुं० వృత్తాంతము; కథ; వర్ణనము.
आख्यायिका - स्त्री० కథ.
आगंतुक - वि० आनेवाला ; వచ్చునట్టి; पुं० అతిథి.
आग - स्त्री० నిప్పు; ప్రేమ ; **बबूला होना;** కోపముతో మండిపడుట.
आगत - वि० आया हुआ ; వచ్చివున్న; पुं० అతిథి.
आगत-स्वागत - पुं० ఆదరణ.
आगा-पीछा - पुं० సంకోచనము; వెనకముందాడుట.

आगाज - पुं० ప్రారంభము.

आगामी - वि० రానున్న; జరుగబోవు.

आगाह - वि० పరిచితమైన; తెలిసిన భవిష్యము.

आगी - स्त्री० आग ; అగ్ని.

आगे - क्रि०वि० ముందు; సమక్షమున; తరువాత; భవిష్యత్తులో.

आगोश - स्त्री० రొమ్ము; ఆలింగనము.

आग्रह - पुं० పట్టుదల.

आचार - पुं० సంప్రదాయము; ఆచారము; పద్ధతి; రివాజు.

आघात - पुं० దెబ్బ.

आचार-विचार - पुं० రీతి, రివాజు; జీవన పద్ధతి.

आच्छादन - पुं० మూత; ఆచ్ఛాదనము.

आच्छन्न ; आच्छादित - वि० కప్పబడిన.

आज - क्रि०वि० ఈనాడు; నేడు; మేక సంబంధమైన.

आजन्म - वि० జన్మ పర్యంతము.

आजाद -पुं० స్వతంత్రమైన; స్వతంత్రముగా.

आजादी- स्त्री० స్వాతంత్ర్యము; స్వతంత్రత.

आजानु - वि० మోకాలువరకునున్న.

आजानु-बाहु - वि० మోకాలివరకు పొడవు గల చేతులు గలవాడు.

आजीवन - वि० జీవిత పర్యంతము.

आजीविका - स्त्री० బ్రతుకు తెరువు.

आज्ञा - स्त्री० ఆజ్ఞ; ఆదేశము; ఉత్తరువు.

आज्ञाकारी - वि० ఆజ్ఞను పాటించువాడు; విధేయుడు.

आज्य - पुं० ఘృతము; నెయ్యి.

आटा - पुं० పిండి; गीला करना ; కష్టము ఎక్కువచేయుట.

आठ - वि० ఎనిమిది.

आडंबर - पुं० ఆడంబరము; అట్టహాసము.

आड - स्त्री० చాటు; మాటు; అడ్డు.

आडा - वि० వంకరగానున్న; అడ్డముగానున్న పేక(నేత).

आढत - स्त्री० కమీషను వ్యాపారము; కమీషను వ్యాపారపు సామానులుండు చోటు.

आढातिया - पुं० దలారి.

आतंक - पुं० ప్రతాపము; పలుకుబడి; ప్రభావము; రోగము.

आतंकवादी - वि० భయపెట్టువాడు; బెదిరించువాడు.

आतताई ; आततायी - पुं० దురాచారి; అత్యాచారి.

आतिथ्य - पुं० అతిథి సత్కారము.

आत्मीय -वि० తన; पुं० సన్నిహిత మిత్రుడు లేక బంధువు.

आदत - स्त्री० అలవాటు.

आदतन - क्रि०वि० అలవాటుగా.
आदम - पुं० ఆదిమానవుడు.
आदमियत-स्त्री० మానవత్వము; నాగరికత.
आदमी - पुं० మానవుడు; వ్యక్తి.
आदर - पुं० ఆదరము; గౌరవము; మర్యాద.
आदरणीय - वि० మర్యాదింపదగిన; గౌరవించదగిన.
आदर्श - पुं० ఆదర్శము; అద్దము.
आदान-प्रदान - पुं० ఇచ్చుట; పుచ్చుకొనుట; ఇచ్చి పుచ్చుకొనుట; మార్పిడి.
आदाब - पुं० నమస్కారము; శిష్టాచారము.
आदाब अर्ज- पुं० నమస్కారము; ప్రణామము.
आदि - वि० మొట్టమొదటి ; प्रप्रथम.
आदिक - अव्य० वगैरह ; మొదలైన.
आदिम - वि० మొదటి; కడుప్రాచీనమైన.
आदी - वि० అలవాటు పడిన.
आदेश - पुं० ఆదేశము; ఆజ్ఞ.
आद्यंत - वि० మొదటినుండి చివరవరకు.
आध ; आधा - वि० సగము; సగభాగము.
आधार - पुं०ఆధారము; ఆశ్రయము; పాదు; పునాది.
आधिकारिक - वि०అధికారపూర్వకమైన.
आधिक्य -पुं० ప్రాధాన్యము; ఎక్కువ; వృద్ధి.
आधि दैविक - वि० దైవకృతము.
आधिभौतिक - वि० భౌతికమైన.
आधुनिक -वि० ఈ కాలమునకు సంబంధించిన; ఆధునికమైన.
आध्यात्मिक - वि० ఆత్మసంబంధమైన.
आनंदित - वि० సంతోషించిన; ఆనందించిన.
आनन - पुं० ముఖము; నోరు.
आनन-फानन - क्रि०वि० వెంటనే; తక్షణమే; శీఘ్రముగా.
आना- अ०क्रि० వచ్చుట; पुं० అణా అనబడు నాణెము.
आनाकानी - स्त्री० నిర్లక్ష్యము; నిర్లక్ష్యపెట్టు; పెడచెవిని పెట్టుట; గుసగుసలు.
आप - सर्व० తమరు; తాను; స్వయము; గౌరవ సూచకముగా; तुम కి బదులుగా వచ్చు శబ్దము; पुं० జలము.
आपत्ति - स्त्री० అభ్యంతరము; విపత్తు.
आपदा - स्त्री० విపత్తు; ఆపద.
आपस - पुं० సంబంధము; పరస్పరము; అన్యోన్యత.
आपसी- पुं०పరస్పరముగా; అన్యోన్యముగా.
आपात - पुं० పతనము.
आप्त - वि० ఆప్తుడు; ఆత్మీయమైన.
आफत - स्त्री० ఆపద; సంకటము.
आब - पुं० జలము; నీరు; తేజము.
आबकारी - स्त्री० కల్లు లేక మాదక ద్రవ్య

ములు అమ్ముచోటు; మాదక ద్రవ్యము లకు సంబంధించిన; ప్రభుత్వవిభాగము.

आब-खोरा - पुं० ఆపుకోరా; నీరు త్రాగు గ్లాసు.

आबरू - स्त्री० ప్రతిష్ఠ; గౌరవము; మర్యాద.

आबशार - पुं० సెలయేరు; జలపాతము.

आबो हवा -स्त्री० వాతావరణము; జల వాయువు.

आबाद - वि० వర్ధిల్లుచున్న; కుశలముగ; జనులను నివసించునట్లు చేసిన.

आबादी - स्त्री० జనసంఖ్య.

आबी - वि० నీటి సంబంధమైన.

आबेशोर - पुं० खारा पानी ; సముద్రపు నీరు; ఉప్పునీరు.

आब्दिक - वि० बार्षिक ; వార్షికము; సంవత్సరీకపు.

आभा - स्त्री० శోభ; కాంతి.

आभार - पुं० బరువు; ఉపకారము.

आभारी - वि० కృతజ్ఞుడు.

आभास - पुं० झलक ; ఆభాసము; అల్ప జ్ఞానము.

आभूषण - पुं० गहना; ఆభూషణము.

आमंत्रण - पुं० భోజనమునకు పిలుపు.

आमंत्रित - वि० ఆహ్వానింపబడిన; పిలువ బడిన.

आम - पुं० మామిడి చెట్టు లేక కాయ ; वि० సాధారణమగు ; సామాన్యమగు.

आमदनी-स्त्री०**आय;** రాబడి; ఆదాయము.

आमने-सामने - क्रि०वि० ఎదురెదురుగా; ముఖాముఖి.

आमफहम - वि० సుబోధమైన; సామాన్య ప్రజ తెలుసుకొనగలిగిన.

आमरण -क्रि०वि० మృత్యువు పర్యంతము; (బతికినన్నాళ్ళు).

आमादा - वि० సన్నద్ధుడగుట.

आमुख - पुं० ప్రస్తావన; భూమిక.

आमूदा - वि० అలంకృతమైన.

आमेज - पुं० మేళవింపు वि० కలిసిన; మేళ వించిన.

आमोद-प्रमोद - पुं० భోగవిలాసము.

आयंदा - वि० दे० आइंदा.

आय - स्त्री० ఆదాయము; రాబడి.

आय-कर - पुं० ఆదాయపు పన్ను.

आयत - स्त्री० కురానులోని ఒక వాక్యము; చిహ్నము; సంకేతము.

आया - स्त्री० దాది.

आयात - पुं० దిగుమతి సరుకు.

आयु - स्त्री० వయస్సు; ఆయువు.

आयोजन - पुं० వ్యవస్థ; ఏర్పాటు.

आरजा - पुं० రోగము; జబ్బు.

आरत - वि॰ आर्त ; దుఃఖముగల.

आरजू - स्त्री॰ ప్రార్థన; కామన. కోరిక.

आरपार - पुं॰ ఇద్దరి నుండి అద్దరివరకు; ఈ ఒడ్డు నుండి ఆ ఒడ్డువరకు; ఈ ఒడ్డు ఆ ఒడ్డు.

आरसी - स्त्री॰ आईना ; అద్దము.

आरा - पुं॰ రంపము.

आराम - पुं॰ తోట; విశ్రాంతి; సుఖము.

आराम कुर्सी - स्त्री॰ పడక కుర్చీ.

आरामगाह - स्त्री॰ విశ్రమించు స్థలము.

आरामतलब - वि॰ ఎప్పుడు సుఖ - విశ్రాంతులు కోరువాడు; సోమరి; పని చెయ్యని.

आरोही - वि॰ सवार ; ఎక్కువాడు.

आर्त - वि॰ ఆర్తుడు; పీడితుడు.

आर्थिक - पुं॰ అర్థ సంబంధమైన; ధన సంబంధమైన.

आलंबन - पुं॰ ఆధారము.

आलमे-सिफली-पुं॰ పృథ్వీ; ప్రపంచము.

आलय - पुं॰ నివాస స్థానము; ఆలయము; ఇల్లు; ఆశ్రయ స్థానము.

आलस्य - पुं॰ सुस्ती ; సోమరితనము.

आला - पुं॰ గూడు; కీర్తి; वि॰ ఎత్తయిన; శ్రేష్ఠమైన.

आलान - पुं॰ ఏనుగును కట్టివేయు మేకు లేక గొలుసు.

आलाप - पुं॰ రాగాలాపము; సంభాషణ.

आलापना - स॰ क्रि॰ ఆలాపించుట; పాడుట.

आलि - स्त्री॰ సఖి; పంక్తి; వరుస.

आली जनाब - वि॰ మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన; ఉన్నత పదవియందున్న.

आलीशान - वि॰ విశాలమైన; భవ్యమైన.

आलू - पुं॰ బంగాళదుంప.

आलूचा - पुं॰ ఆలూబుఖారా మాదిరి పండు; ఆలబకరా పండు మాదిరి.

आलूबुखारा - पुं॰ ఆలబకరా పండు.

आलेप - पुं॰ ఆలేపము; మలాము.

आलोक - पुं॰ ప్రకాశము; దర్శనము.

आलोचक - पुं॰ విమర్శకుడు.

आलोचन - पुं॰ ; **आलोचना** - स्त्री॰ గుణ దోష వివేచన; విమర్శ; సమీక్ష.

आलोडन - पुं॰ మథనము; విపులముగా శోధించుట; తరచుట.

आवभगत - स्त्री॰ ; **आवभाव**-पुं॰ స్వాగత సత్కారము.

आवश्यक - वि॰ जरूरी ; అవసరమైన.

आवाँ - पुं॰ కుమ్మరి ఆవము; ఇటుకల బట్టీ లేక ఆవము.

आवागमन - पुं॰ आमद रफ्त; రాకపోకలు;

జనన మరణములు.
आवाज - स्त्री० ధ్వని; శబ్దము.
आवारगी - स्त्री० आवारापन ; తిరుగు బోతు దనము.
आवारजा - पुं० ఖాతాపుస్తకము; ఆవర్జా.
आवारा - वि० దేశదిమ్మరి; పోకిరి; భ్రష్టుడు.
आवारागर्द - वि० दे० आवारा.
आवास - पुं० मकान; ఇల్లు, నివాస స్థానము.
आवाहन - पुं० పిలుపు; పిలిచి రప్పించుట; ఆదరణ.
आविर्भूत - वि० పుట్టిన.
आविष्कार - पुं० ప్రకటన; క్రొత్త సృష్టి.
आविष्कृत - वि० కనుగొనిన.
आवृत - वि० చుట్టబడిన; కప్పబడిన.
आवृत्ति-स्त्री० మాటిమాటికి అభ్యసించుట.
आवेग-पुं० ఆవేశము; गोश; తొందరపాటు
आवेदक - पुं० ప్రార్థి; అభ్యర్థి; నివేదించు వాడు.
आवेदन - पुं० ప్రార్థన; నివేదింపు.
आवेदन-पत्र - पुं० దరఖాస్తు; అర్జీ.
आवेश - पुं० दे० आवेग.
आशंका - स्त्री० భీతి; సంశయము; అనిష్ట భావన.
आशंसा - स्त्री० ఆశ; కామన; ప్రశంస; సంభావన; కోరిక; ఆదర - సత్కారము.
आशना - पुं० ప్రియుడు यार.
आशनाई - स्त्री० ప్రేమ; పరిచయము यारी; दोस्ती.
आशना - पुं० यार ; ప్రేమ; మిత్రుడు.
आशय - पुं० అభిప్రాయము; స్థానము.
आशा - स्त्री - ఆశ; కోరిక; నమ్మకము.
आशातीत - वि० ఆశించిన దానికంటె ఎక్కువగా.
आशिक - पुं० ప్రియుడు; మోహితుడు.
आशिक मिजाज - वि० ప్రేమించు స్వభావ ముగల; ఉల్లాసమగు.
आशिकाना - वि० ప్రేమించువానివలె.
आशियाँ ; आशियाना - पुं० घोंसला ; గూడు.
आशिश - स्त्री० ఆశీస్సు.
आशु - क्रि०वि० శీఘ్రముగా; తొందరగా.
आश्वासन-पुं०दिलासा ; దిలాసా ధైర్యము.
आस - स्त्री० ఆశ; ఆధారము.
आसन्न - वि० సమీపమున ఉన్న; ఆసన్నమైన.
आसपास - क्रि०वि० సమీపమున; చుట్టు ప్రక్కల; దగ్గర దగ్గర.
आसमान - पुं० ఆకాశము; స్వర్గము.
आसमानी - वि० ఆకాశమునకు సంబం ధించిన स्त्री० ताडी తాటి కల్లు; నీరా.
आसरा - पुं० ఆధారము.

आसव - पुं० अर्क ; రసము; మద్యము.

आसा - स्त्री० दे० आशा.

आसान - वि० సులభమైన; సరళమైన.

आसीन - वि० కూర్చున్న.

अस्तिक - वि० ఆస్తికుడు; భగవంతునిమీద నమ్మకము ఉన్న.

आस्तीन - पुं० చొక్కా చేయి.

आस्था - स्त्री० శ్రద్ధ.

आस्मान - पुं० दे० आसमान.

आसमान टूट पडना - मु० పెద్ద ఆపద సంభవించుట.

आसमान पर दिमाग चढना - मु० గర్వించుట; అహంకరించుట.

आस्वादन - पुं० రుచి; రుచి చూచుట.

आह - स्त्री० నిట్టూర్పు अव्य० అయ్యో.

आहट - स्त्री० అలికిడి; కాలిచప్పుడు.

आहत - वि० घायल; గాయపడిన.

आहार - पुं० ఆహారము; खुराक.

आहार-विहार - पुं० అన్నపానాదులు శయనము మొదలగునవి.

आहार्य -वि० తినదగిన पुं० వేష భాషాదులు; ఒక విధమైన అభినయము.

आहिस्ता - क्रि०वि० మెల్లమెల్లగా.

आहुत - पुं० అతిథి సత్కారము; భూత యజ్ఞము.

आह्लाद - पुं० ఆనందము ; హర్షము.

इ

इंगित - पुं० इशारा; సంకేతము; అభిప్రాయము.

इंगुर - पुं० కుంకుమ.

इंच - पुं० अंगुल; అంగుళము.

इंजील - स्त्री० బైబిలు.

इंतकाल - पुं० అంత్యకాలము; మృత్యువు; అంతము.

इंतजाम - पुं० ఏర్పాటు.

इंतजार - पुं० ; **इंतजारी** - स्त्री० నిరీక్షణ; ప్రతీక్ష

इंदीवर - पुं० నీలకమలము.

इंद्रजाल - पुं० గారడీ; ఇంద్రజాలము.

इंद्रायन - पुं० వెఱ్ఱిపుచ్చ.

इंद्रायन का फल - पुं० వెఱ్ఱిపుచ్చకాయ; చూచుటకు బాగుగా ఉండి రుచికి చేదుగా ఉండు ఫలము; మేడి పండు.

इंद्रिय - स्त्री० ఇంద్రియము (పంచేంద్రియ ములలో ఏది అయినను) వీర్యము.

इंधन - पुं० दे० ईंधन.

इंसाफ ; इन्साफ - पुं० న్యాయము; తీర్పు.

इआनत - स्त्री० इनायत ; దయ; అనుగ్రహము; मेहरबानी; సహాయము.

इकट्ठा - वि० ప్రోగైన; కూడిన; చేరిన.

इकतीस - पुं० ముప్పది ఒకటి ; 31.
इकबाल -पुं० అదృష్టము ; ఐశ్వర్యము; కీర్తి.
इकदाम - पुं० సంకల్పము.
इकबारगी - क्रि० वि० दे० एकबारगी.
इकरारनामा - पुं० ప్రతిజ్ఞాపత్రము. ఖరారు పత్రము.
इकला - वि०दे० अकेला.
इकलौता - पुं० ఏకమాత్ర పుత్రుడు.
इकहरा - वि०दे० एकहरा.
इक्का - वि० ఏకాకి; ఒంటరి; पुं० एक्का ఒక విధమగు గుఱ్ఱపు బండి.
इक्का-दुक्का - वि० ఒకటి- రెండు మాత్రం; ఒకటిగాని రెండుగాని:
इकाई - स्त्री० ఒకటి సంఖ్య; ఒక సమూహ మును సూచించు సంఖ్య. Unit.
इच्छा - स्त्री० కోరిక; ఇచ్ఛ.
इच्छित - वि० కోరిన; అపేక్షితము.
इजलास - पुं० కచ్చేరి.
इज्जत -स्त्री० గౌరవము; మానము; మర్యాద.
इज्जतदार-वि० గౌరవముగల; గౌరవనీయుడు.
इठलाना-अ०क्रि० నిక్కుట; మిడిసి పడుట.
इतना - वि० ఇంత.
इतबार - पुं० విశ్వాసము; నమ్మకము.
इतर - वि० ఇతర; సాధారణమైన; पुं० इत्र ; అత్తరు.
इतराना - अ०क्रि० इठलाना; నిక్కుట; గర్వించుట.
इतराफ - स्त्री० చుట్టుప్రక్కలు; వైపు.
इतराहर-स्त्री० इठलाहर;గర్వము; దంభము; నిక్కు.
इतरेतर - क्रि०वि० ఒండొరులయందు; పరస్పరముగా.
इतरौहाँ-वि० నిక్కువాడు; మిడిసిపడువాడు.
इतलाक - पुं० జారీచేయుట; విడిచి పెట్టుట; ప్రయోగించుట.
इतवार - पुं० ఆదివారము.
इतिहास - पुं० చరిత్ర (History).
इत्तफाक - पुं० సంయోగము; కలయిక; అదను.
इत्तला - पुं० సూచన.
इत्यादि - अव्य० మొదలగు.
इत्र - पुं० అత్తరు.
इत्रफरोश - पुं० అత్తరు అమ్మువాడు.
इधर - क्रि०वि० ఇటు; ~~ఈ~~వైపున.
इनकार - पुं० అస్వీకారము; నిషేధము.
इनसान - पुं० आदमी ; మానవుడు.
इनसानियत - स्त्री० आदमियत; మానవత్వము.
इन्साफ - पुं० दे० इंसाफ.
इनाम - पुं० బహుమానము; పారితోషికము.

इने-गिने - वि० వేళ్ళమీద లెక్కింపగలిగిన; కొద్దిమంది.

इन्कलाब ; इन्किलाब - पुं० విప్లవము.

इन्किलाब जिंदाबाद - पुं० విప్లవమువర్ధిల్లు గాక!

इबादत - स्त्री० పూజ; ఆరాధన.

इब्तदा - स्त्री० ప్రారంభము; జన్మ; ఆది.

इमली - स्त्री० చింతచెట్టు; చింతపండు; చింతకాయ.

इमसाल-अव्य० ఈ సంవత్సరము ; इस वर्ष.

इमाम - पुं० ముసల్మానుల పురోహితుడు; నాయకుడు; ముఖ్యుడు.

इमामदस्ता - पुं० खरल-बट्टी ; పాత్రము; రుబ్బురోలు; సన్నికల్లు రాయి.

इमामबाडा-पुं० ముసల్మానులగోరీల దొడ్డి.

इमारत - स्त्री० భవనము; భవంతి.

इम्तहान - पुं० పరీక్ష.

इयत्ता - स्त्री० హద్దు ; సీమ.

इरादा - पुं० సంకల్పము; నిశ్చయము.

इर्दगिर्द - क्रि०वि० సమీపమున ; ఇరుగు పొరుగున; చుట్టు ప్రక్కల.

इलजाम - पुं० దోషారోపణ ; నేరము ; కళంకము.

इलाका - पुं० సంబంధము; ప్రాంతము; చిన్నరాజ్యము.

इलाज - पुं० చికిత్స; ఉపాయము; పరిష్కారము.

इलायची - स्त्री० ఏలక్కాయ.

इलाही - पुं० ఈశ్వరుడు.

इल्जाम - पुं० दे० इलजाम.

इल्तिजा - स्त्री० **इल्तिमास** - पुं० ప్రార్థన; వినయము; నివేదనము.

इव - अव्य० వలె.

इशारा - पुं० సంకేతము ; రహస్య ప్రేరణ.

इश्क - पुं० ప్రేమ; కోరిక ; అనురాగము.

इश्कबाज -वि० రసికుడు ; ప్రేమించువాడు.

इश्तिहार - पुं० विज्ञापन ; విజ్ఞాపనము.

इस्म - पुं० नाम పేరు.

इस्तिरी - स्त्री० ఇస్త్రీ; ఇస్త్రీ చేయు పెట్టె.

इस्तेमाल-पुं० ప్రయోగము; ఉపయోగము.

इस्तेमाली-वि० ప్రచలితమైన; ఉపయోగించబడిన.

इस्मशरीफ - पुं० శుభనామము; నామధేయము.

इहसान - पुं० दे० एहसान.

इहलीला - स्त्री० ఇహలోక జీవితము.

इहाता - पुं० दे० आहाता.

ई

ईंट - स्त्री० **ईंटा** - पुं० ఇటుకరాయి.

ईंधन - पुं० వంట చెరకు; కట్టెలు.

ईख - पुं० చెఱుకు.

ईजाद - स्त्री० आविष्कार ; కొత్త విషయము కనిపెట్టుట లేక కొత్తజాడ తెలిసికొనుట.

ईति - स्त्री० వ్యవసాయమునకు లేక పైరును నష్టపరుచు ఆరు రకముల అరిష్టములు - బాధలు.

ईद - स्त्री० మహమ్మదీయుల పండుగ मु० ईद का चाँद होना ; అరుదుగా కనిపించుట.

ईदगाह - स्त्री० ఈదు పండుగనాడు మహమ్మదీయులందరు చేరి నమాజు చేయు ప్రదేశము.

ईमान - पुं० విశ్వాసము; మత విశ్వాసము; నిజాయితీ.

ईमानदार - वि० నమ్మదగిన; నిజాయితిగల.

ईमानदारी - स्त्री० నిజాయితి; నమ్మకము.

ईरान - पुं० పర్షియాదేశము; పారసీ దేశము.

ईषत - वि० కొంచెము; కొద్ది.

ईसवी - वि० యేసుతో సంబంధించిన; सन; యేసు పుట్టుకతో ప్రారంభమగు శకము.

ईसा ; ईसामसीह - पुं० యేసుక్రీస్తు.

ईसाई - वि० క్రైస్తవ మతస్థుడు.

उ

उँगली - स्त्री० వ్రేలు.

उँघाई - स्त्री० झपकी ; కునికిపాటు.

उँडेलना - स०क्रि० పారపోయుట; బోర్ల తిప్పుట.

उऋण - वि० ఋణ విముక్తుడైన.

उकड़ूँ (बैठना) - पुं० గొంతు కూర్చుండుట.

उकलाना - अ०कि० వమనము చేయుట; వాంతించుట.

उकसाना - स०क्रि० ఆవేశపరచుట; రెచ్చకొట్టుట.

उकाब - पुं० రాబందు.

उक्त - वि० చెప్పిన; చెప్పబడిన.

उखाडना - स०क्रि० పెకిలించుట; ధ్వంసము చేయుట.

उगना - अ०क्रि० మొలచుట; ఉదయించుట.

उगलना - स०क्रि० వెళ్ళగక్కుట; డోకుట.

उगाना - स०क्रि० మొలపించుట.

उगाहना - स०क्रि० వసూలుచేయుట.

उगाही - स्त्री० వసులు; వసూలైన మొత్తము; భూమి పన్ను.

उग्रता - स्त्री० ఉగ్రత; దౌర్జన్యము.

उघटना - स०क्रि० దెప్పిపొడుచుట.

उचकना - अ०क्रि० మునివ్రేళ్ళమీద నిలబడుట.

उचक्का - पुं० దొంగ; దూర్తుడు स्त्री० उचक्की.

उचटना - अ०क्रि० ऊबना - విసుగుచెందుట;

విరక్తుడగుట.
चाट - पुं० ऊब ; విరక్తి.
च्छिष्ठ - वि० ఎంగిలి पुं० जूठन ; ఎంగిలి వస్తువు ; తినగా మిగిలిన; తేనె.
च्छृंखल-पुं० అదుపులేని; నిరంకుశమైన.
च्छेद - पुं० విచ్ఛేదము ; నిర్మూలము.
छल-कूद - स्त्री० గంతులు - చిందులు; సంభ్రమము; సంతోషము.
छलना - अ०क्रि० గంతులు వేయుట; సంతోషముతో ఉప్పొంగిపోవుట.
छाल - स्त्री० కుప్పిగంతు; ఔన్నత్యము.
छालना-स०क्रि० పైకివిసరుట; ప్రకటించుట.
छाह - पुं० ఉత్సాహము.
जडना - स०क्रि० నిర్మూలించుట; నాశము చేయుట.
जडा - वि० పాడుపడిన; ధ్వంసావశేషము.
जला - वि० ఉజ్వలమైన; స్వచ్ఛమైన.
जागर - पुं० ప్రకాశము; కాంతి; ప్రసిద్ధి.
जाड - वि० పాడుపడిన ; ధ్వంసమైన ; पुं०ధ్వంసావశేషము; పాడుపడిన ప్రదేశము.
जाडना - स०क्रि० పాడుచేయుట; పాడు పెట్టుట; ధ్వంసముచేయుట.
जाला - पुं० వెలుతురు; కాంతి; వంశో ద్ధారకుడు वि. నిర్మలమైన.
जेयार ; उजियारा - पुं० दे० उजाला.

उज्वल - वि० ఉజ్వలమైన; ప్రకాశించుచున్న.
उटकना - स०क्रि० ఊహించుట; అంచనా వేయుట.
उठना - अ०क्रि० లేచుట; మొలకెత్తుట; మేల్కొనుట.
उठान - पुं० లేచుట; వెల్లువ.
उठाना - स०क्रि० ఎత్తుట; మోయుట; మేల్కొనుట.
उडद - पुं० మినుములు.
उडनखटोला - पुं० ఊయల; ఎగురునట్టి ఊయల; విమానము.
उडना - अ०कि० ఎగురుట; అదృశ్యమగుట.
उडाऊ ; उडाकू -वि० దుబారా ఖర్చు చేయు; మిడిసిపడు; ఎగురునట్టి.
उडाना - स०क्रि० ఎగిరించుట; ఎగుర వేయుట; మాయము చేయుట; పార దోలుట; మోసము చేయుట; దొంగి లించుట; ఖర్చుచేయుట.
उढाना - स०क्रि० दे० ओढाना.
उतना - वि० అంత.
उतपात - पुं० दे० उत्पात.
उतरन - पुं० విడిచిన దుస్తు లేక వస్త్రము.
उतरना - अ०क्रि० క్రిందకు దిగుట; దిగుట; తగ్గుట; బసచేయుట; రంగుపోవుట.
उतराई - स्त्री० దిగుట; రేవు (పడవ) కూలి;

ఏటవాలు భూమి.

उतराना - अ०क्रि० తేలుట; నీటిపై తేలుట.

उतार - पुं० ఏటవాలు భూమి; తగ్గుదల; దిగెడు చోటు; సముద్రపు పోటు.

उतारना - स०क्रि० దింపుట; దిష్టితీయుట.

उतावला-वि० जल्दबाज; తొందరపాటు గల; తొందరపెట్టు; హడావిడిచేయు.

उतावलापन - पुं० ఆతురత; ఓర్పులేమి; తొందరపాటు.

उतावली - स्त्री० తొందరపాటు; హడావిడి वि० హడావిడి చేయునట్టి (स्त्री).

उत्कंठा - स्त्री० కుతూహలము; తహతహ.

उत्कर्ष - पुं० ఔన్నత్యము; సంపన్నత; ఎదుగు.

उत्कीर्ण - वि० చెక్కిన; వ్రాసిన.

उत्तर - पुं० ఉత్తరపు దిశ; జవాబు.

उत्तराधिकारी - पुं० వారసుడు.

उत्तरोत्तर - वि० క్రమానుసారముగా; మీదు మిక్కిలి.

उत्तीर्ण - पुं० కృతార్థుడైన (పరీక్షలో) ఉద్ధరింపబడిన; దరిజేరిన.

उत्तुंग - वि० उत्तंग; మిక్కిలి ఎత్తయిన.

उत्तेजक - वि० ప్రేరేపించునట్టి.

उत्तेजना - स्त्री० ప్రేరేపణ; ఉద్రేకము; క్రోధము.

उत्तेजित - पुं० పదును పెట్టబడిన; ప్రేరింపబడిన.

उत्सुक - वि० ఉత్సుకతగల; తహతహలాడు.

उथल-पुथल - पुं० తారుమారు; క్రమ భంగము; అశాంతి.

उथला - वि० छिछला ఎక్కువలోతులేని.

उदंत - पुं० వృత్తాంతము; వార్త; దంతములు అనగా పల్లులేనివాడు.

उदधि - पुं० जलनिधि సముద్రము; మేఘము; నీటికుండ.

उदात्त - वि० ఉదాత్తమైన; శ్రేష్ఠమైన; దయ గల; దాత.

उदारचेता - वि० ఔదార్యముగల; దయగల.

उदास - वि० దుఃఖమునొందిన; ఆసక్తి హీనుడు.

उदासी - स्त्री० ఔదాసీన్యము; విరాగము.

उदासीन - पुं० విరాగి; తటస్థమున.

उदित - पुं० ఉదయించిన; చెప్పబడిన; పుట్టిన.

उद्घाटन - पुं० ప్రారంభోత్సవము; గుట్టును రట్టుచేయుట; తెరచుట; ప్రకటన చేయుట.

उद्दंड - वि० ప్రచండమైన; భీతిలేని; పొగరు బోతు.

उद्धरण - पुं० ఉటంకించబడినది; ఉద్ధరణ; ఉద్ధరింపు.

उध्दार - पुं० విముక్తి, వడ్డీలేని అప్పు, అభ్యు

దయము.

उद्यम - पुं० యత్నము, పరిశ్రమ.

उद्यमी - वि० శ్రమించునట్టి, పాటుపడునట్టి

उद्योग - पुं० ప్రయత్నము, ప్రయాస, ఉద్యమము, ఉద్యోగము, వృత్తి.

उद्वेग - पुं० ఆవేశము, విజృంభణ.

उद्वासन - पुं० వెడలుగొట్టుట, ధ్వంసము చేయుట, వధించుట.

उधर - अव्य० అటు, ఆవైపు.

उधार - पुं० ఋణము.

उधारना - स०क्रि० ఉద్ధరించుట.

उधेडबुन - स्त्री० చింత; కలవరము.

उनचास - वि० నలభైతొమ్మిది; 49.

उनतीस - वि० ఇరవైతొమ్మిది; 29.

उन्मत्त - वि० मतवाला ; మత్తెక్కిన; మదించిన.

उन्माद - पुं० ఉన్మాదము ; పిచ్చి ; వెఱ్ఱి ; पागनपन.

उन्भेष - पुं० వికాసము.

उपकृत - वि० आभारी ; కృతజ్ఞుడు.

उपक्रमणिका - पुं० విషయసూచి.

उपक्रांत- पुं० ప్రారంభింపబడిన.

उपचार - पुं० సేవ; చికిత్స

उपज - स्त्री० ఉత్పత్తి; కల్పన.

उपजना - अ०क्रि० మొలచుట; పుట్టుట.

उपजाऊ - वि० ఉర్వరమైన; సారవంతమైన.

उपजीविका - स्त्री० జీవనోపాధి.

उपधा - स्त्री० కపటము; మోసము.

उपनाम - पुं० ఉపనామము.

उपनिवेश - पुं० వలస.

उपन्यास - पुं० నవల.

उपपति - पुं० ప్రియుడు; రంకుమగడు.

उपभोग - पुं० భోగము; ఆస్వాదనము; సంభోగము.

उपरना - पुं० चादर ; దుప్పటి.

उपमा -स्त्री० **उपमान** - पुं० ఉపమానము.

उपयुक्त - वि० తగిన; అర్హమైన.

उपरांत - क्रि०वि० పిమ్మట; పిదప; అనంతరము.

उपरी - स्त्री० उपली ; చిన్న పిడక.

उपला - पुं० कडा పిడక.

उपलब्धि - स्त्री० ప్రాప్తి ; లబ్ధి.

उपवास - पुं० ఉపవాసము ; फाका.

उपस्थित - वि० హాజరైన.

उपहास-पुं० दिल्लगी; ఎగతాళి; పరిహాసము.

उपाधि - स्त्री० బిరుదు; ధర్మచింత; ఉపద్రవము; కపటము.

उपासक - वि० ఆరాధకుడు; పూజించువాడు; భక్తుడు.

उपासना - स्त्री० आराधना ; పూజ;

ఆరాధన; పరిచర్య.

उपास्य - वि० ఉపాస్యుడు; సేవ్యుడు.

उपेक्षा - वि० నిర్లక్ష్యము; తిరస్కారము.

उपेक्षित - वि० నిర్లక్ష్యముచేయబడిన; తిరస్కరింపబడిన.

उफ - अव्य० అయ్యో! అబ్బా स्त्री० आह; నిట్టూర్పు.

उफनना - अ०क्रि० పొంగుట; (పాలు మొ॥)

उफान - पुं० उबाल; పొంగు.

उबकाई - स्त्री० వాంతి.

उबटन - पुं० నలుగుపిండి; అభ్యంగనము.

उबरा - वि० ఉద్ధరింపబడిన; రక్షింపబడిన.

उबलना - अ०क्रि० उफनना ; పొంగుట.

उबारना - स०क्रि० రక్షించుట; కాపాడుట.

उबाल - पुं० उफान- పొంగు (పాలు మొ॥)

उबालना - स०क्रि० పొంగించుట; పొంగు వచ్చువరకు కాచుట.

उबेना - वि० పాదరక్షలు లేని (పాదములు)

उभरना - अ०क्रि० दे० उभडना.

उभाडना - स०क्रि० ప్రేరేపించుట; రెచ్చ గొట్టుట.

उभारना - स०क्रि० दे० उभाडना.

उमंग - स्त्री० ఉత్సాహము; ఉల్లాసము; పొంగు.

उमदा - वि० बढिया ; శ్రేష్ఠమైన; ఇంపైన.

उमर ; उम्र - स्त्री० వయస్సు.

उमरा ; अमराव - पुं० अमीर का बहु० ప్రతిష్ఠగలవాడు; రాజసభయందలి సభాసదులు; ధనవంతులు.

उमस - स्त्री० ఉక్క.

उमेठना - स०क्रि० మెలిబెట్టుట.

उमेडना - स०क्रि० दे० उमेठना.

उम्दा - वि० दे० उमदा.

उम्मीद ; उम्मेद - स्त्री० ఆశ; కోరిక; నమ్మకము.

उम्मीदवार ; उम्मेदवार - पुं० అభ్యర్థి; దరఖాస్తుదారు.

उम्र - स्त्री० दे० उमर.

उर - पुं० హృదయము; మనస్సు; వక్షస్థలము.

उरेहना - पुं० చిత్రించుట; వ్రాయుట.

उरोज - पुं० కుచము; చన్ను.

उर्फ - पुं० ఉపనామము; మరియొక పేరు.

उर्वी - स्त्री० భూమి.

उलझन - स्त्री० చిక్కు; చింత; ఇబ్బంది.

उलझना - अ०क्रि० చిక్కుపడుట; చిక్కుకొనుట; ఘర్షణ పడుట.

उलझाना - स०क्रि० చిక్కించుట; ఇబ్బంది పెట్టుట.

उलझाव - पुं० दे० उलझन.

उलटना - अ०क्रि० తారుమారు అగుట;

తలక్రిందులగుట. स०क्रि० బోర్లించుట.

उलटा - वि० తలక్రిందైన; తారుమారైన.

उलटी - स्त्री० వాంతి.

उलाहना - पुं० నింద; ఒకని దోషము మరియొకనితో చెప్పుట; నిందించుట.

उलूक - पुं० उल्लू ; గుడ్లగూబ.

उलूखल - पुं० ओखली ; రోలు.

उल्का - स्त्री० తోకచుక్క; కాగడా.

उल्कापात - पुं० ఉల్కాపాతము; తోకచుక్క పడుట.

उल्फत - स्त्री० दे० उलफत.

उल्लंघन - पुं० దాటుట; మీరుట.

उल्लसित - वि० సంతసించిన.

उल्लिखित - वि० చెప్పబడిన; చెక్కిన.

उल्लू - पुं० గుడ్లగూబ.

उल्लेख - पुं० చర్చ; వ్రాయుట.

उल्लेखनीय - वि० చెప్పదగిన; వ్రాయదగిన.

उशीर - पुं० వట్టివేరు.

उष्म - पुं० వేడిమి; ఎండ; వేసవి.

उसकाना - स०क्रि० भडकाना; రెచ్చగొట్టుట; ప్రేరేపించుట.

उसाँस - स्त्री० आह ; నిట్టూర్పు.

उसारा ; पुं० बरामदा ; వసారా; వరండా.

उसीर - पुं० दे० उशीर.

उसूल - पुं० సిద్ధాంతము.

उस्तरा - पुं० మంగలికత్తి.

उस्ताद - पुं० గురువు; ఉపాధ్యాయుడు; చతురుడు.

ऊ

ऊँघ - स्त्री० కునికిపాటు; కునుకు.

ऊँघना - अ०क्रि० కునికిపాటు పడుట.

ऊँचा - वि० ఎత్తయిన; బిగ్గరయగు.

ऊँचाई - स्त्री० ఎత్తు; గొప్పదనము.

ऊँचे - क्रि०वि० పైవైపు; మీద.

ऊँट - पुं० ఒంటె.

ऊख - पुं० ईख ; చెఱుకు.

ऊखल - पुं० ओखली; రోలు.

ऊजड - वि० उजाड; పాడుపడిన.

ऊटपटाँग - वि० వ్యర్థమైన; అసంబద్ధమైన.

ऊद - पुं० అగరు.

ऊदबत्ती - स्त्री० अगरबत्ती; అగరు వత్తి.

ऊदा - वि० ఊదారంగు గల.

ऊधम - पुं० గందరగోళము; కోలాహలము; అల్లరి; కొట్లాట.

ऊधमी - वि० అల్లరిచేయు; ఉపద్రవము చేయునట్టి.

ऊन - पुं० ఉన్ని; वि० తక్కువ; తుచ్ఛమైన.

ऊनी - वि० ఉన్నితో తయారైన; తక్కువైన.

ऊपर - अव्य० మీద; అదనముగా; పైభాగమున.

ऊपरी - वि० పైకి సంబంధించిన ; ఆడంబరము గల.

ऊबड-खाबड - वि० మెరక పల్లములు గల; సమతలము గాని.

ऊबना - अ०क्रि० విసుగుట; కలతజెందుట.

ऊरु ; ऊरू - पुं० जाँध ; తొడ.

ऊर्ज - वि० శక్తివంతమైన; బలమైన.

ऊर्जस्वी - वि० ప్రతాపము గల; శక్తిగల.

ऊर्ध्व-क्रि०वि० ऊपर ; పైన; वि० పైనుండు.

ऊर्मि ; ऊर्मी - स्त्री० అల; తరంగము.

ऊर्मिमाली - पुं० సముద్రము.

ऊलजलूल -वि० అసంబద్ధమైన; తల తోకలేని.

ऊसर - पुं० చవటి నేల; ఊసర క్షేత్రము; సారములేని భూమి.

ऊहापोह - पुं० ఆలోచన; తర్క-వితర్కము.

ऋ

ऋचा - स्त्री० ఛందోబద్ధమైన వేద మంత్రము.

ऋजु - वि० తిన్నని; సరళమగు; సులభమైన; కపటములేని.

ऋण - पुं० అప్పు; ఋణము.

ऋणी ; ऋणिया - पुं० అప్పుతీసుకున్న వాడు.

ऋतु - पुं० ఋతువు.

ऋतुराज- पुं० వసంతఋతువు; వసంతుడు.

ऋषि - पुं० ఋషి.

ए

एँडा - स्त्री० दे० एडी.

एक - वि० ఒకటి; ఒంటరి; సాటిలేని.

एकक - वि० ఒకే ఒక; वि० ఒంటరి.

एकटक - अव्य० రెప్పవాల్చక; రెప్పవాల్చకుండా.

एकता - स्त्री० ఐకమత్యము.

एकतारा - पुं० ఏకానాదనము; ఒక తీగగల వాద్యము.

एकत्र - अव्य० ఒకచోట.

एकत्रित - वि० ఒకచోట చేరిన; సమకూర్చబడిన.

एकदम - पुं० ఒకేసారిగా; నిరంతరము.

एकफसला - वि० ఒక పంట మాత్రము పండు.

एक बारगी - पुं० ఒకేసారి; తటాలున.

एकबाल - पुं०दे० इकबाल.

एकमत - वि० ఒకే అభిప్రాయము కలిగిన; సర్వసమ్మతి గల.

एकरंग - वि० ఒకేరంగుగల; కపటములేని నిర్మలమైన హృదయము గల.

एकरस - पुं० ఒకే విధమగు; మార్పులేని.

एकलौता - पुं० ఏకైక పుత్రుడు.

एकसा - वि० ఒకే మాదిరిగా; సమానముగా.

एकहत्था - पुं० ఏకాధిపత్యము; वि० ఒకే

వ్యక్తిచేతిమీదుగా జరుగునట్టి.

एकहरा - वि॰ इकहरा ; ఒకే పేటగల.

एकांकी - पुं॰ ఏకాంకి (నాటకము)

एकांगी - वि॰ ఒకే అంగము గల; ఒక పక్షము నకు చెందిన.

एकांत - वि॰ వేరుగానున్న; ఒంటరి; पुं॰ ఏకాంతము; ఒంటరితనము.

एकाई-स्त्री॰ ఒకట్ల స్థానము; ఒకటి ; इकाई.

एकायक - अव्य॰ अकस्मात; తటాలున; అకస్మాత్తుగా.

एकाकी-वि॰अकेला; ఒంటరి; తోడులేని.

एकाग्र - वि॰ అచంచలమైన; ఏకాగ్రముగా.

एकाग्रता -पुं॰ ఏకాగ్రత; స్థిరత; అచంచలత.

एकाधिकार - पुं॰ ఏకాధిపత్యము.

एक्का - वि॰ ఒంటరి पुं॰ ఆసు; ఒక విధమగు గుఱ్ఱపు బండి ; इक्का.

एक्का - दुक्का - वि॰ अकेला - दुकेला ; ఒకరిద్దరు.

एक्की - स्त्री॰ ఒంటెద్దు బండి.

एडी - स्त्री॰ మడమ.

एरंड ; रेंड - पुं॰ ఆముదపు చెట్టు.

एलची - पुं॰ దూత; రాజదూత.

एवं - अव्य॰ और ;మరియు ऐसा ही ; ఇట్లే

एव - अव्य॰ ही; भी; మాత్రమే; కూడ.

एहसास - पुं॰ చేతితో ముట్టుట; తెలిసి కొనుట; అనుభూతి పొందుట.

ऐ

ऐंचना - स॰क्रि॰ खींचना ; లాగుట.

ऐंचाताना - वि॰ भेंगा ; మెల్లకన్నుగల.

ऐंचातानी - स्त्री॰ खींचातानी; తమ తమ వైపునకు లాగుకొనుట.

ऐंठ - स्त्री॰ अकड; నిక్కు; గర్వము; మెలి; పొగరు.

ऐंठन - स्त्री॰ मरोड ; పురి; మెలి.

ऐंठना - स॰क्रि॰ పేనుట; పురిపెట్టుట; గుంజుట; బలవంత పెట్టి వసూలు చేయుట; अ॰क्रि॰ మెలిపడుట; మిడిసి పడుట.

ऐच्छिक -वि॰ ఇష్టము వచ్చినది; వైకల్పికము.

ऐतिहासिक - वि॰ చారిత్రకము; చరిత్రాత్మకమైన చరిత్ర తెలిసినవాడు.

ऐन - वि॰ ठीक ; సరియగు; తగిన स्त्री॰ आँख ; కన్ను.

ऐनक - स्त्री॰ కళ్ళజోడు.

ऐब - पुं॰ దోషము; కళంకము; అవగుణము.

ऐबगोई - स्त्री॰ పరనింద.

ऐबी - वि॰ అవగుణములు గల.

ऐयारी - स्त्री॰ మోసము; ధూర్తత్వము; కపటము.

ऐयाशी - स्त्री० విషయాసక్తి; వ్యభిచారము.

ऐरा गैरा - स्त्री० పరాయివాడు; తెలియని వాడు; తుచ్ఛమగు.

ऐलान - पुं० ప్రకటన; దండోరా.

ऐसा - वि० ఇటువంటి; ఇట్లు.

ऐसे -अव्य० ఈ విధముగా; ఈ ప్రకారముగా.

ऐहिक - वि० ఇహలోక సంబంధమైన.

ओ

ओंठ - पुं० పెదవి.

ओक - पुं० ఇల్లు.

ओकना - अ०क्रि० వమనము చేయుట; వాంతి అగుట; గేదెవలె అరచుట.

ओकाई - स्त्री० వాంతి; కక్కు.

ओछा - वि० నీచమైన; లోతులేని; గంభీరముకాని.

ओछापन - पुं० నీచత్వము; తుచ్ఛత.

ओज - पुं० తేజస్సు; ప్రతాపము; ప్రకాశము.

ओजस्विता - स्त्री० తేజము; ప్రతాపము; కాంతి.

ओझल - पुं० చాటు; అదృశ్యము.

ओझल होना - अ०क्रि० అదృశ్యమగుట.

ओझा - पुं० బ్రాహ్మణులలో ఒక శాఖ; భూతవైద్యుడు.

ओट - स्त्री० చాటు; మరుగు.

ओढना - स०क्रि० వస్త్రముతో శరీరమును కప్పుకొనుట; దుప్పటి.

ओढनी - स्त्री० ఓణీ.

ओढाना - स०क्रि० उढाना ; కప్పుట (వస్త్రముతో).

ओतप्रोत - पुं० పడుగుపేక; वि० పడుగు పేకల వలె కలిసి ఉన్న.

ओनामासी-स्त्री०అక్షరాభ్యాస ప్రారంభము.

ओपी - वि० चमकीला ; మెరయుచున్న; కాంతివంతమైన.

ओफ - अव्य० उफ ; అయ్యో బాధతో కూడిన మూలుగు; అరుపు.

ओर - स्त्री० వైపు; దిక్కు.

ओर - छोर - पुं० మొదలు; తుది; అంచు.

ओला - पुं० వడగల్లు; తెరచాటు రహస్యము; वि० వడగల్లువలె చల్లని.

ओष्ठ - पुं० होंठ పెదవి.

ओस - स्त्री० మంచు.

ओसाई - स्त्री० తూర్పాత; తూరుపాఱ.

ओसाना - स०क्रि० తూర్పాత పట్టుట; తూరుపాఱ బట్టుట.

ओसार - पुं० फैलाव; వ్యాప్తి; వెడల్పు; वि०వెడల్పయిన.

ओसारा - पुं० बरामदा ; వసారా.

ओह - अव्य० ఆహా; అయ్యో.

ओहदा - पुं० హోదా; పదవి.

औ

బోర్లించుట; తలక్రిందు

; మరియు.

ెయు; वि० అధికము;

ను.

ై; స్త్రీ.

ము చేసుకున్న భార్యకు

డు.

తానము.

ు; మాధ్యమము;

ున; నిష్పత్తి ప్రకారము.

का బహు०) గుణములు.

क

ంకర కలసి ఉన్న.

ము ; మురుగు ; कंगन.

జంతువు.

; బీద ; పేద.

తనము.

ైన.

ైన; దువ్వైన.

వ్వుకొనుట.

బంగారము.

कंचुक - पुं० రవిక; కుబుసము; కవచము.

कंजूस - वि० లోభి; పిసినిగొట్టు; పీనాసి.

कंजूसी - स्त्री० లోభత్వము; పీనాసితనము..

कंटक - पुं० ముల్లు; సూది మొన; విఘ్నము; శత్రువు.

कंटिया - स्त्री० గాలము; చిన్న సీల.

कंटीला - वि० ముళ్ళుగల; ముళ్ళతో నిండిన.

कंठीरब - पुं० సింహము; శార్దూలము; మదపు టేనుగు.

कंडा - पुं० उपला ; పిడక.

कंडा होना- पुं० చిక్కిపోవుట; చనిపోవుట.

कंडु - स्त्री० గజ్జి; దురద; खुजली.

कंद - पुं० सूरन ; కంద; పటికబెల్లము.

कंदरा - स्त्री० गुफा ; గుహ.

कंदर्प - पुं० మన్మథుడు.

कंदुक - पुं० బంతి; గుండ్రని దిండు; పోకచెక్క.

कंधा - पुं० భుజము.

कंधा देना-पुं० सहारा देना; సహాయపడుట.

कंप - पुं० **कंप कंपी** - स्त्री० వణుకు.

कंपाना - स०क्रि० వణకించుట; భయపెట్టుట.

कंपायमान ; कंपित - वि० వణకుచున్న; భయపడు చున్న.

कंबल - पुं० కంబళి.
कंबु - पुं० శంఖము; ఏనుగు; కంఠము.
कई - वि० పెక్కు; ఎన్నో; అనేకమగు.
ककडी - स्त्री० దోసకాయ.
ककहरा - पुं० 'క' కారమునుండి 'హ' కారము వరకు గల అక్షరములు.
कक्ष - पुं० చంక; గడప; గది.
कक्षा - स्त्री० తరగతి; వర్గము.
कगर ; कगार - पुं० ఎత్తయిన ఒడ్డు; ఎత్తయిన దరి.
कच - पुं० కేశ సమూహము.
कचरा - पुं० పచ్చిపుచ్చకాయ; దోసకాయ; చెత్త - చెదారము.
कचहरी - स्त्री० కచ్చేరి; కార్యాలయము; న్యాయస్థానము.
कचूर - पुं० కచ్చూరము; కర్పూరము.
कचौडी - स्त्री० ఒక రకమైన పూరి; మినప, పెసర మొ. రుబ్బు పిండితో తయారైన తిను పదార్థము.
कच्चा - वि० పండని; పక్వమునకు రాని; పచ్చి అనుభము లేని.
कच्चा चिट्ठा-पुं० అసలు సంగతులు; రహస్య ములు; సిసలు చేయబడని లెక్కలు.
कच्चा माल - पुं० ముడిసరుకు.
कच्ची रसोई - स्त्री० సాధారణమైన వంట పదార్థములు; అన్నము ; కూరలు మొ॥
कच्ची सडक - स्त्री० మట్టిరోడ్డు.
कच्ची बही - स्त्री० రోజువారి ఛిఠా పుస్తకము.
कच्चे बच्चे - पुं० చాల చిన్న పిల్లలు; పిల్లాజెల్ల.
कछार - पुं० సముద్రము లేక నదియొడ్డున నుండు నెమ్ముగల పల్లపు ప్రదేశము.
कछारना - स०क्रि० శుభ్రపరచుట.
कछु - वि० कुछ ; కొద్ది ; కొంత ; కొన్ని.
कछुआ - पुं० తాబేలు.
कजरी ; कजली - स्त्री० కాటుక; కాటుక కళ్ళు గల ఆవు; శ్రావణమాసములో వచ్చు ఒకపండుగ.
कजाक - पुं० लुटेरा ; దోపిడిదారుడు; బందిపోటు దొంగ.
कजाकी-स्त्री० लूट ; దోపిడి; బందిపోటు దొంగతనము.
कटक - पुं० సైన్యము; కంకణము.
कटकटाना - अ०क्रि० పళ్ళు పట పట కొరుకుట.
कटघरा - पुं० బోను; పెద్ద బోను.
कटना - अ०कि० తెగుట; గడచుట; క్షీణించుట; ముగించుట.
कटनी - स्त्री० కోయు పనిముట్టు ; పంట కోత; పంట (పైరు) కోతకాలము.

कटहल - पुं० పనస చెట్టు లేక కాయ.

कटहा - वि० కోయువాడు; ప్రేతకర్మములు చేయించువాడు; కొరికి తినువాడు.

कटाई - स्त्री० కత్తిరింపు; కోత; కోతకూలి.

कटाकटी - स्त्री० मारकाट ; దెబ్బలాట.

कटाक्ष - पुं० క్రీగంటి చూపు; దెప్పిపొడుపు.

कटाना - स०क्रि० కోయించుట.

कटाव - पुं० కోత; కత్తిరింపు.

कटि - स्त्री० कमर ; నడుము.

कटि-बंद - पुं० వడ్డాణము; బెల్టు; మొలత్రాడు.

कटु - वि० కటువైన; ఇంపుకాని.

कटुता - स्त्री० పరుషత్వము; ఇంపుకాని తనము; కటుత.

कटूक्ति - स्त्री० అప్రియమైన మాట; కటూక్తి

कटोरा - पुं० ; **कटोरी** - स्त्री० చిన్న గిన్నె; కప్పు.

कटौती - स्त्री० కోత; తగ్గింపు.

कट्टर - वि० అంధ విశ్వాసముగల; మూర్ఖుడైన; మొండి పట్టుదల గల.

कठ - पुं०दे० काठ.

कठघरा - पुं० కొయ్యబోను.

कठपुतली - स्त्री० కొయ్యబొమ్మ; స్వబుద్ధి లేక ఇతరులు చెప్పినట్లు నడుచువాడు.

कठबाप - पुं० సవతి తండ్రి.

कठमरत - वि० చీకుచింత లేని; వ్యభిచారి.

कठिन - वि० కఠినమైన.

कठिनाई - स्त्री० కాఠిన్యము; కఠోరత.

कठुला - पुं० కంఠహారము.

कठौता-पुं० **कठौती**-स्त्री० కొయ్యపాత్ర.

कडक - अ०क्रि० కఠోరమైన ధ్వని; ఉరుము.

कडकना - अ०क्रि० గర్జించుట.

कडकडाहट - स्त्री० గర్జన; గద్దింపు; కడకడా మను భీకరధ్వని.

कडाई - स्त्री० గట్టిదనము; కాఠిన్యము; బిగువు.

कडाही - स्त्री० చిన్న బాణలి.

कडी - स्त्री० గొళ్ళెము; కొక్కెము; గొలుసు నందలి ఒక ఉంగరము ; वि० కఠోరమైన.

कडुआ - वि० చేదైన; కోపిష్టి; ఘాటైన.

कडुआ तेल - पुं० ఆవనూనె.

कडुआना - अ०क्रि० చేదగుట; చిలుము పట్టుట; కోపపడుట.

कढना - अ०क्रि० निकलना; బయలు దేరుట; ఉదయించుట.

कढाव - पुं० అల్లిక; అద్దకపు పని.

कढी - स्त्री० ఒక విధమగు మజ్జిగ పులుసు.

कण - पुं० కణము; రవ.

कत - पुं० కలము; పాళి.

कतई - अव्य॰ बिलकुल ; బొత్తిగా; పూర్తిగా; ఏ మాత్రము.

कतनी - स्त्री॰ రాట్నపు కదురు.

कतरना - स॰क्रि॰ కత్తిరించుట; पुं॰ పెద్ద కత్తెర.

कतरनी - स्त्री॰ కత్తెర.

कतर-ब्योंत-स्त्री॰ **काट - छाँट** కత్తిరింపు; తారుమారు; యుక్తి; ఆలోచన.

कताई - स्त्री॰ వడకుట (నూలు); వడుకు కూలి.

कतार - स्त्री॰ పంక్తి; శ్రేణి; వరుస.

कतिपम - वि॰ కొంతమంది; కొన్ని; ఎన్నో కొన్ని.

कतारा - वि॰ లావుపాటి ఎఱ్ఱని చెఱుకు.

कत्ती - स्त्री॰ బాకు; చిన్న కత్తి లేక బాకు.

कत्था - पुं॰ కాచు.

कत्ल - पुं॰ హత్య.

कत्ले - आम - पुं॰ బాహాటమైన హత్యా కాండ.

कथन - पुं॰ కథనము; చెప్పుమాట.

कथनी - स्त्री॰ మాట; కథనము; వాగుడు.

कथनीय - वि॰ చెప్పదగిన.

कथित - वि॰ చెప్పబడిన.

कथोपकथन - पुं॰ వార్తాలాపము.

कदंब - पुं॰ కదంబ వృక్షము; కడిమిచెట్టు; సమూహము; గుంపు.

कद - पुं॰ ऊँचाई ; ఎత్తు.

कदम - पुं॰ కాలు; అడుగు; అంగ; గుఱ్ఱపు నడక.

कदराई - स्त्री॰ कायरता ; పిరికితనము.

कदराना - अ॰क्रि॰ భీతినొందుట; భయ పడుట.

कदर्थ - वि॰ పనికిరాని; నికృష్టమైన.

कदर्थ - वि॰ कंजूस ; లోభి; పిసినిగొట్టు.

कदली - स्त्री॰ केला ; అరటి.

कदा - अव्य॰ कभी ; ఎప్పుడైనా.

कदाचित - अव्य॰ शायद ; బహుశా; ఒకవేళ; ఎప్పుడైనా.

कदापि-अव्य॰ कभी; ఎంతమాత్రమును; ఎప్పుడూ కూడ.

कद्दावर - वि॰ దీర్ఘకాయుడగు; ఆజాను బాహువు.

कन - पुं॰ दे॰ कण.

कनक - पुं॰ బంగారము; ఉమ్మెత్త.

कनकटा - वि॰ చెవులు తెగినవాడు.

कनकौआ - पुं॰ గాలిపటము.

कनखजूरा - पुं॰ కాళ్ళ జెర్రి.

कनखी - स्त्री॰ క్రీగన్ను; క్రీగంట చూపు.

कनछेदन - पुं॰ చెవులు కుట్టుట.

कनपटी - स्त्री॰ కణత.

कनसार - पुं० ठठेरा ; కంచరి.

कनसुई - स्त्री० ఆచూకి; ధ్వని.

कनस्तर - पुं० డబ్బా.

कनात - स्त्री० ముతక పరదా.

कनियाना - अ०क्रि० కంటబడకుండ తప్పించుకు తిరుగుట.

कनी - स्त्री० నీటిబిందువు; చిన్న ముక్క; వజ్రపు రవ.

कनेर - पुं० గన్నేరు.

कनोई - स्त्री० खूँट - గుబిలి (చెవి) कान की मैल.

कन्ना - पुं० బియ్యపు నూక; తవుడు; గాలి పటపు మధ్యనున్న దారము.

कन्नासी - स्त्री० ఆకురాయి.

कन्नी - स्त्री० గాలిపటపు అంచులు; అంచు; తాపీ.

कन्हाई ; कन्हैया - पुं० కృష్ణుడు.

कपट - पुं० కపటము.

कपडा - पुं० బట్ట; వస్త్రము.

कपार ; कपाल - पुं० తలపుర్రె; భిక్షాపాత్ర.

कपाली - पुं० శివుడు.

कपास - पुं० పత్తి లేక పత్తి చెట్టు.

कपि - पुं० మర్కటము; సూర్యుడు.

कपित्थ - पुं० వెలగచెట్టు లేక వెలగపండు - కాయ.

कपिल - वि० బూడిదరంగు గల; पुं० కుక్క; ఒక ఋషి.

कपूत - पुं० కుపుత్రుడు; చెడుపుత్రుడు.

कपूर - पुं० కర్పూరము.

कपोत - पुं० పావురము; గువ్వ.

कपोतव्रत-पुं० నోరు మెదపకుండా మౌనము వహించి అత్యాచారము సహించుట.

कपोल - पुं० गाल ; కపోలము; చెక్కిలి.

कफ - पुं० కఫము; చొక్కాముంజేయి కఫము.

कफन - पुं० శవముపై కప్పు వస్త్రము.

कफन-खसोट - पुं० कंजूस ; లోభి, పిసిని గొట్టు.

कफस - पुं० पिंजडा పంజరము ; కారా గారము; శరీరము.

कबंध - पुं० తలలేని మొండెము; మేఘము; నీరు.

कब - क्रि०वि० ఎప్పుడు.

कबड्डी - स्त्री० చెడుగుడు ఆట.

कबरी - स्त्री० స్త్రీల కొప్పు; కేశపాశము.

कबाड - पुं० చెత్తాచెదారము; పనికిమాలిన వస్తువులు.

कबाडिया ; कबाडी - पुं० పాతవస్తువులు; పనిమాలిన వస్తువులు అమ్మువాడు ; కలహ ప్రియుడు.

कबाब - पुं० ఒక విధమగు మాంసపు

ఆహారము.

कबार - पुं० रोजगार ; వృత్తి.

कबारना-स०क्रि०उखाडना; పెల్లగించుట.

कबीर - वि० శ్రేష్ఠమైన; पुं० కబీరుదాసు.

कबीरा - पुं० మహాపాపము.

कबील-पुं० జాతి; వర్గము; సముదాయము.

कबीला - स्त्री० భార్య; पुं० వంశీయుల - జ్ఞాతుల వర్గము.

कबूतर - पुं० कपोत ; పావురము ; గువ్వ.

कबूल-पुं०मंजूर ; అంగీకారము; మంజూరు.

कबूलना - स०क्रि० అంగీకరించుట; స్వీకరించుట.

कब्ज - पुं० మలబద్ధకము; పిడికిలి; అధికారము; వశము.

कब्जा - पुं० भूठ ; పిడి; అధికారము; వశము; పిడికిలి.

कब्र - स्त्री० గోరి; సమాధి.

कभी - अव्य० ఎప్పుడైనా; అరుదుగా.

कमंडल - पुं० సన్యాసుల జలపాత్ర.

कम - वि० కొద్ది; కొంచెము; తక్కువ; చిన్న.

कमची - स्त्री० బెత్తము; छडी.

कमखाब - पुं० అల్లిక అలంకరణగల ఒక విధమగు పట్టువస్త్రము.

कम-जात - वि० नीच ; సంకరజాతివాడు.

कमजोर - वि० దుర్బలమగు; బలహీనమైన.

कमजोरी - स्त्री० బలహీనత.

कमठ - पुं० कछुआ ; తాబేలు.

कमती - स्त्री० कमी ; తక్కువ; తరుగు.

कमनसीब - अभागा-वि० అదృష్టములేని.

कमनीय - वि० మనోహరమైన; వాంఛింపదగిన.

कमर - स्त्री० నడుము.

कमर टूटना- मु० ఉత్సాహము కోల్పోవుట; నిరాశనొందుట; నడుము విరుగుట.

कमर तोडना - मु० నడుము విరుగగొట్టుట; నిరాశపరచుట.

कमरबंद - पुं० నడుమునకు పెట్టుకొను పటకా.

कमरा - पुं० గది.

कमलगट्टा - पुं० తామరబీజము.

कमरी - स्त्री० कमली ; చిన్నకంబళి.

कमसखुन - वि० అల్పభాషి.

कमसिन - वि० చిన్న వయస్సుగల.

कमाई - स्त्री० సంపాదన; అర్జన.

कमाऊ -वि० సంపాదించువాడు; ఆర్జించువాడు.

कमाल - पुं० ప్రావీణ్యము; చమత్కారమ్ము; కుశలత. वि० సర్వోత్తమగు.

कमी - स्त्री० తక్కువ; లోటు.

कमी बेशी - स्त्री० హెచ్చుతగ్గుట.

कमीज - स्त्री० చొక్కా.

कमीना - वि० नीच ; నీచమైన; తుచ్ఛమైన.

कमीनापन - पुं० క్షుద్రత; హేయత.

कयाम - पुं० मकाम ; బస; విశ్రాంతి పొందు చోటు.

कयामत - पुं० ప్రళయము; ఉపద్రవము.

कयास - पुं० ऊहा ; ఊహ; తలపు.

कर - पुं० చేయి; కిరణము; తొండము; పన్ను.

करकट - पुं० कूडा ; చెత్త - చెదారము.

करकच - पुं० సముద్రపు ఉప్పు; తగాదా; పోట్లాట.

करधा - पुं० మగ్గము.

करग्रह - पुं० పాణిగ్రహణము; వివాహము.

करणीय - वि० కర్తవ్యము; చేయదగిన.

करतब - पुं० పురుషార్థము; వీరత్వము; చమత్కారము; గారడి.

करतल - पुं० అరచేయి.

करतार - पुं० సృష్టికర్త.

करतूत - स्त्री० करनी ; చెడుపని; హస్త లాఘవము; పని ప్రావీణ్యము.

करधनी - स्त्री० వడ్డాణము.

करना - स० क्रि० చేయుట.

करनी - स्त्री० करतूत ; పని; తాపి.

करपत्र - पुं० నోటీసు ; రంపము.

करभ - पुं० గున్నేనుగు ; అరచేతి వెలుపలి భాగము.

करम - पुं० ఔదార్యము; దయ; అనుగ్రహము.

करमकल्ला - पुं० క్యాబేజి ; पातगोभी.

करवत - पुं० आरा ; రంపము.

करश्मा - पुं० करामात ; చమత్కారము; అద్భుతమైన కార్యము ; కళ్ళతోనూ, కనుబొమల తోనూ సైగచేయుట.

करषना - स० क्रि० లాగుట; ఈడ్చుట.

कराना - स० क्रि० చేయించుట.

कराबा - पुं० ఒక విధమగు గాజు సీసా.

करामत - स्त्री० మహత్యము; గొప్పదనము; చమత్కారము.

करामात - स्त्री० వింతపనులు; గారడి.

करामाती - वि० గారడీ మనిషి.

करार - पुं० స్థిరత; కరారు.

कराल - वि० భయంకరమైన; భీతి గొలుపు ఆకారము గల.

कराह - पुं० నొప్పి వలన వచ్చు మూలుగు; బాధాజనితమైన మూలుగు.

कराहना - अ० क्रि० బాధతో మూలుగుట.

कराहियत - स्त्री० అరుచి; అప్రసన్నత.

कराही - स्त्री० दे० कडाही.

करिणी - स्त्री० ఆడ ఏనుగు.

करिश्मा - पुं० दे० करश्मा.

करी - पुं० ఏనుగు; स्त्री० ఇంటికప్పుకు వేయు కడ్డీ; దూలము.

करीना - पुं० పద్ధతి; క్రమము; అంచనా.

करीब - क्रि० वि० लगभग ; షుమారు; దగ్గర.

करीबन - क्रि०वि० షుమారుగా.

करीम - वि० దయాళుడు.

करूआ - वि० दे० कड़ुआ.

करेर - वि० కఠోరమైన.

करेला - पुं० కాకర.

करेली - स्त्री० పొట్టికాకర.

करोड - पुं० కోటి.

करोड पति - पुं० కోటీశ్వరుడు.

कर्कश - वी० ప్రచండమగు; కర్కశమగు; पुं० కత్తి; చెఱకు.

कर्कशा - स्त्री० लडाकू या झगडालू औरत ; కటుభాషిణి; తగవులమారి స్త్రీ.

कर्ज ; कर्जा - पुं० అప్పు ; ऋण.

कर्जदार - वि० ऋणी ; అప్పు తీసుకొను వాడు.

कर्ण - पुं० చెవి; కర్ణుడు; పడవ చుక్కాని.

कर्णधार-पुं० నావికుడు; పడవ నడుపువాడు; సహాయము చేయువాడు; సంచాలకుడు.

कर्तनी - स्त्री० కత్తెర.

कर्ता - पुं० చేయువాడు; కర్త.

कर्तारि - पुं० సృష్టికర్త; భగవంతుడు.

कर्दुम - पुं० कीचड ; బురద; అడుసు; పాపము.

कर्पट - पुं० चिथडा ; చింపిరిగుడ్డ.

कर्मकर ; कर्मकार - पुं० కమ్మరి; కంసాలి; సేవకుడు; నౌకరు.

कर्मशील - वि० పట్టుదలతో పనిచేయు వాడు.

कर्मठ - पुं० కర్మకాండ నిర్వహించువాడు; वि० కర్మనిష్ఠుడు.

कर्मण्य -वि०కర్మనిరతుడు; కార్యకుశలుడైన ప్రయత్నశీలుడు.

कर्षक-पुं०किसान ; రైతు; వ్యవసాయకుడు.

कर्षण - पुं० खिंचाव ; లాగుడు; ఈడ్చుట; పొలము దున్నుట; సాగుబడి.

कलंगी - स्त्री० दे० कलगी.

कल - वि० ఆహ్లాదకరమైన; మనోహరమైన; అందమైన अव्य०రేపు; నిన్న स्त्री०యంత్రము; సుఖము; విశ్రాంతి.

कलई - स्त्री० తగరము; కళాయి; వెల్ల నిజము బయబడుట.

कलईगर - वि० కళాయి పెట్టువాడు.

कलंक - पुं० కళంకము; అప్రతిష్ఠ.

कलकानि - स्त्री० ఇబ్బంది; వ్యాకులత.

कलछा - पुं० ; कलछी - स्त्री० గరిటె.

कलत्र - पुं० భార్య; పత్ని.

कलधूत - पुं० चाँदी ; వెండి.

कलबूत-पुं० ढाँचा;साँचा ; అచ్చుమూస.

कलम - स्त्री० కీలకము; అంటు (చెట్టు)

कलम-कसाई - पुं० తన వ్రాతద్వారా ఇతరులకు హాని కలిగించువాడు.

कलमदान - पुं० కలము, పెన్సిళ్ళు పెట్టుకొనుటకు ఉపయోగపడు పెట్టె.

कलमा - पुं० వాక్యము; ఇస్లాము ధర్మపు మంత్రము.

कलमी - वि० వ్రాసిన; అంటు (మొక్క) సంబంధమైన.

कलरव - पुं० మధురమైన ధ్వని.

कलवरिया - स्त्री० కల్లు దుకాణము.

कलश - पुं० కలశము; శిఖరము; ఘటము.

कलसा - पुं० కలశము. ఘటము.

कलही - वि० కలహప్రియుడు; జగడములాడువాడు.

कला - स्त्री० కళ; శిల్పము; శోభ; రీతి.

कलाई - स्त्री० మణికట్టు; ముంజేయి.

कलाकंद - पुं० ఒక రకమైన మిఠాయి.

कलाकौशल - पुं० కళాకౌశలము; కళయందు ప్రావీణ్యము.

कलाधर - पुं० చంద్రుడు.

कलाप - पुं० గుంపు; నెమలి పుచ్ఛము; అంబులపొది; చంద్రుడు; వడ్డాణము.

कलापी - पुं० నెమలి; కోకిల.

कलाम - पुं० కథనము; వాక్యము; మాట.

कलार ; कलाल - पुं० दे० कलवार.

कलिंग - पुं० ఓంఢ్ర ప్రదేశము; ఒరిస్సా ప్రాంతము.

कलि - पुं० కలియుగము; కలహము; యుద్ధము; పాపము.

कलिका - स्त्री० कली ; మొగ్గ; అంశము.

कलित - वि० శోభాయమానముగానున్న; అలంకరింపబడిన.

कली - स्त्री० మొగ్గ.

कलुष -पुं० పాపము; దోషము; మాలిన్యము.

कलुषित - वि० దూషితమైన; పాపముగు.

कलूटा - वि० काला ; నల్లని.

कलेऊ - पुं० कलेवा ; చద్ది అన్నము; ప్రాతః కాలము చేయు అల్పాహారము.

कलेजा - पुं० హృదయము; వక్షస్థలము.

कलेवर - पुं० దేహము; శరీరము; శరీరాకారము.

कलोर - स्त्री० ఆవు పెయ్య.

कलोल - स्त्री० క్రీడ; ఉల్లాసము; ఆనందోల్లాసము.

कलोलना - अ०क्रि० క్రీడించుట; ఆనంద

ముతో గంతులు వేయుట.

कल्पांत - पुं० ప్రళయము ; कयामत.

कल्लादराज - वि० ఎక్కువమాట్లాడువాడు; వదరబోతు.

कल्लोल - पुं० అల; తరంగము; పొంగు; ఉప్పొంగించు ఆనందము.

कल्लोलिनी - स्त्री० నది.

कल्हारना-स०क्रि० भूनना ; వేయించుట.

कवरी - स्त्री० कबरी ; जूडा ; కొప్పు ; కేశ సమూహము.

कवल - पुं० कौर ; కబళము ; ముద్ద.

कवलित - वि० తినబడిన; మ్రింగబడిన.

कवाट - पुं० किवाड ; తలుపు.

कवायद - पुं० నియమము; నియమావళి; నిబంధన; కవాతు.

कवायदगाह - स्त्री० కవాతు మైదానము; సైనికుల కవాతు.

कविराज - पुं० శ్రేష్ఠుడగుకవి; బంగ్లాప్రాంత మున్వైద్యులకుండు బిరుదులలో ఒకటి.

कविता ; कविताई - स्त्री० కవిత్వము; కవిత.

कवित्व - पुं० दे० कविता.

कश - पुं० కొరడా.

कशमकश-स्त्री०ఇటుఅటు లాగు కొనుట; నెట్టుకొనుట.వైమనస్యము; జంజాటము.

कशा - पुं० కొరడా త్రాడు.

कशाघात - पुं० కొరడా దెబ్బ.

कशिश - पुं० ఆకర్షణ, లాగుకొనుట.

कश्मल-पुं०మలినము; మూర్ఛ; మోహము.

कषाय - पुं० కషాయము ; వగరు. वि० సుగంధముగల.

कस - पुं० పరీక్ష; బలము; గీటురాయి; ఒత్తిడి; ఒక విధమగు మోకు (అదిమి పట్టు) **बेकस** - वि० అసహాయుడు; ఆధారములేని వ్యక్తి.

कसक - स्त्री० ఉండి ఉండి కలుగు నొప్పి; తీపు; సానుభూతి; మర్మవేదన.

कसनी - स्त्री० బిగించు త్రాడు; రవిక; గీటురాయి.

कसबल - पुं० సామర్థ్యము; సాహసము.

कसबा - पुं० పెద్ద గ్రామము; చిన్న పట్టణము.

कसबी - स्त्री० వేశ్య.

कसम - स्त्री० ఒట్టు; **कसम खाना ;** ఒట్టు పెట్టుకొనుట; శపథము చేయుట.

कसमसाना-अ०क्रि० తొట్రుపాటుపడుట; వ్యాకులపడుట; త్రొక్కిస లాడుట.

कसमसाहट-स्त्री० कुचलाहट - త్రొక్కిస లాట; త్రొక్కిసలాట.

कसरती - वि० వ్యాయామము చేయువాడు; కసరత్తు చేయువాడు.

कसरहट्टा - पुं० కంచుపాత్రలు అమ్మే విపణి వీధి.

कसवाना - स०क्रि० బిగింపజేయుట.

कसाई - पुं० కటికవాడు; చంపువాడు; కసాయివాడు; वि० నిర్దయుడు.

कसाना - स०क्रि० బిగించుట; బిగింప జేయుట; अ०क्रि० చిలుమెక్కుట; ఒగరుగా నుండుట.

कसाफत - स्त्री० మురికి; లావు; అనాకారి తనము.

कसाव - पुं० బిగింపు ; ఒగరు.

कसीदा-पुं०कशीदा; వస్త్రముపై పూలతా ఇత్యాదుల అల్లిక; ఉర్దూ లేక పారసీ భాషలో ఒకచందస్సు; ముఖస్తుతి.

कसीर - वि० అధికము; పెక్కు.

कसूर-पुं० దోషము; అపరాధము; తప్పిదము.

कसूरमंद ; कसूरवार - वि०దోషి; అపరాధి.

कसैला - वि० ఒగరుగానున్న; ఒగరైన.

कसौटी - स्त्री० గీటురాయి; వన్నె పరీక్ష; నిదర్శనము.

कस्तरी - स्त्री० పాలుకాయు మట్టిపాత్ర - పిడత లేక చట్టి.

कस्तूर - पुं० కస్తూరి మృగము; కస్తూరి లాంటి మృగమదము.

कस्तूरिया - वि० కస్తూరి రంగువంటి; కస్తూరి కలిపిన.

कस्तूरी - स्त्री० కస్తూరి.

कस्ब ; कस्बी - स्त्री० వేశ్య; గణిక.

कस्बा - पुं० పెద్ద గ్రామము.

कहकहा -पुं०अट्टहास ; అట్టహాసపు నవ్వు; పకపకలు.

कहन - स्त्री० కథనము; సామెత; మాట.

कहना - स०क्रि० చెప్పుట; మాట్లాడుట; అనుట.

कहर - पुं० విపత్తు; సంకటము; కరువు.

कहवा - पुं० కాఫీ; కాఫీ విత్తనము.

कहाँ - कि० वि० ఎక్కడ; ఎప్పుట.

कहा - पुं० చెప్పినది; మాట; కథనము; ఆదేశము.

कहानी - पुं० కల్పిత కథ; ఉదంతము.

कहार - पुं० డోలి; పల్లకి; మోసెడి ఒక జాతి లేక నీళ్ళు తెచ్చెడి ఒక జాతి.

कहारा - पुं० टोकरा ; బుట్ట, గంప.

कहावत - स्त्री० లోకోక్తి; చాటువు; సామెత.

कहा-सुना - पुं० చెప్పుడు మాట; వినికిడి మాట; తగనిమాట.

कहा-सुनी - स्त्री० వాదవివాదము; తగాదా. తకరారు.

कही - क्रि०वि० ఎప్పుటనో; ఎంతయో; ఒకవేళ; वि० బాగా ఎక్కువ कही का ;

ఎక్కడిదో; గొప్ప; कही का कही ; ఒకచోటనుండి మరియొక చోటునకు.

काइयाँ - वि॰ ధూర్తుడు; జిత్తులమారి; నీచుడు.

कांक्षित - वि॰ కోరబడిన.

काँख - स्त्री॰ చంక.

काँच - पुं॰ గాజు; स्त्री॰ గోచి; కాసె.

काँचन - पुं॰ బంగారము; ఉమ్మెత్త; సంపెంగ నాగకేసరము.

कांचरी ;कांचली-स्त्री॰ పాము కుబుసము.

काँजी–हाऊस - पुं॰मवेशीखाना ; బందిల దొడ్డి.

काँटा - पुं॰ ముల్లు; చేపలు పట్టు గాలము; ముల్లుండు త్రాసు; ముల్లువలెమొనతేలి ఉండు వస్తువు; काँटा होना ; బెరడు అగుట, చిక్కి సన్నగిలుట ; పూచిక పుల్లగుట.

काँटी - स्त्री॰ చిన్నముల్లు; గాలము; చిన్న ముల్లుగల త్రాసు.

काँठा - पुं॰ ఒడ్డు; తీరము; పార్శ్వము. చిలకమెడపైనుండు ఎర్రని చార లేక గీత.

कांता - स्त्री॰ పత్ని; భార్య; ప్రియురాలు.

कांतार - पुं॰ దట్టమైన అడవి; కీకారణ్యము; ఎడారి; బంజరు భూమి.

कांति - स्त्री॰ వెల్తురు; ప్రకాశము; కాంతి; వెలుగు.

काँपना -अ॰क्रि॰ కంపించుట; వణుకుట.

काँवर - पुं॰ కావడి.

काँवरी - स्त्री॰ కావడి మట్టు.

काँवरिया - पुं॰ కావడి మోయువాడు.

काँस - पुं॰ రెల్లు (గడ్డి).

काँसा - पुं॰ కంచు.

का - स॰क्रि॰ యొక్క.

काई - स्त्री॰ నాచు; తీగపాచి; మలము; మురికి.

काक - पुं॰ कौआ ; కాకి.

काकतालीय - वि॰ తలవని తలంపుగా అకస్మాత్తుగా.

काकपद - पुं॰ హంసపాది; గుర్తు.

काकल - पुं॰ కంఠెఎముక; మెడ ఎదుట కనిపించు ఎముక.

काकली - स्त्री॰ కలకలధ్వని; మధుర ధ్వని - నాదము.

काका - पुं॰ चाचा ; తండ్రి సోదరుడు - పెత్తండ్రి, పినతండ్రి.

काकी - स्त्री॰ चाची ; పెత్తండ్రి భార్య, పెత్తల్లి.

काकु - पुं॰ దెప్పిపొడుపు; వ్యంగ్యము.

काकुल - पुं॰ జుల్ఫాలు; ఉంగరాల జుట్టు.

काग - पुं॰ కాకి; బెండు; బిరడా.

कागज - पुं० కాగితము.

कागजात - पुं० (कागज का बहु०) కాగితములు; పత్రములు.

कागा - पुं० కాకి.

काछ - पुं० గోచి, కాసె, మొల.

काछना -स०क्रि० కాసెపోసి ధోవతి కట్టుట.

काछनी - स्त्री० **काछा** - पुं० కాసెపోసి కట్టిన ధోవతి; లంగోటి.

काछी - पुं० కూరగాయలమ్మువాడు.

काछे - क्रि०वि० नजदीक ; సమీపమున.

काज - पुं० काम ; పని; వృత్తి.

काजर ; काजल - पुं० కాటుక; కొడి.

काजी - पुं० మహమ్మదీయుల న్యాయాధీశుడు.

काजू - पुं० జీడిమామిడిచెట్టు; జీడి మామిడి పప్పు.

काट - स्त्री० కోయుపని; కత్తిరింపు పని; నమ్మకద్రోహము; టక్కరి.

काटना-स०क्रि० కోయుట; ఖండించుట; చంపుట; గడుపుట; దాటుట; కొట్టివేయుట; కుట్టుట (తేలు; దోమలు మొ॥) కరచుట; కొరుకుట.

काठ - पुं० కొయ్య; వంట చెరకు.

काठडा - पुं० कठौता ; కర్ర - కొయ్య కమండలము.

काठी - स्त्री० గుఱ్ఱపుజీను; ఒంటె వీపుమీద కూర్చుండుటకు వేయుగద్దె; కొయ్యవర.

काढना - स०क्रि० వెలికితీయుట; కొయ్య; రాయి; వస్త్రము మొదలగువాటి మీద పూలతలు చెక్కుట లేక అల్లుట; అప్పు తీసుకొనుట.

काढा - पुं० కషాయము.

कातना - स०क्रि० వడకుట.

कातर - वि० పిరికి; భయపడు.

कादंबिनी - स्त्री० మేఘమాల.

कादर - वि० భయముగలవాడు.

कानडा - वि० ఒంటి కన్నువాడు.

कानन - पुं० అడవి; ఇల్లు.

काना - वि० ఒంటి కన్నువాడు; వంకర.

कानाकानी ; कानाफूसी - स्त्री० గుసగుసలు ; చెవిలో చెప్పు రహస్యము; రహస్య సంప్రదింపు.

कानि - स्त्री० ప్రతిష్ఠ; సంకోచము; లోకలజ్జ.

कानी - वि० ఒంటికన్నుగల, (స్త్రీ).

कानून - पुं० చట్టము; నియమము.

कानूनगो - पुं० గ్రామకరణము; గ్రామ లెక్కలను పరిశీలించు ఒక ప్రభుత్వ అధికారి.

कानूनी - वि० చట్టరీత్యా; నియమ రీత్యా; చట్టమునను సరించి.

कान्ह - पुं० కృష్ణుడు.

कापालिक - पुं० శైవ సంప్రదాయమునకు సంబంధించిన ఒకశాఖ.

कापाली - पुं० శివుడు.

कापुरुष - पुं० పిరికిపంద.

काफिला - पुं० कारवाँ ; యాత్రికుల సమూహము.

काफी - वि० తగినంత; చాలు; చాలినంత.

काफूर - पुं० కర్పూరము कफूर होना ; मु० అదృశ్యమగుట; మాయమగుట.

काबा - स्त्री० ముసల్మానుల తీర్థ (మక్కా యందుగల) స్థానము.

काबिल - वि० योग्य ; యోగ్యుడైన; సమర్థుడైన.

काबिलियत-स्त्री० लियाकत ; యోగ్యత; పాండిత్యము.

काबू - पुं० వశము; అధికారము.

काम - पुं० పని; కోరిక; ఉద్దేశ్యము.

काम लगना - मु० అవసరమైన పని కలుగుట; పని దొరకుట.

काम-काज - मु० పనిపాట్లు.

कामकाजी - वि० పనిపాటుగల.

कामगार - पुं० दे० कामदार.

कामजलाऊ - वि० పనికి ఉపకరించు.

कामचोर - वि० పనిదొంగ.

कामदार - पुं० ఏర్పరచువాడు; వ్యవస్థాపకుడు; वि० నగిషీ పనిచేసిన.

काम-धाम - पुं० పనిపాట్లు.

कामना - स्त्री० కోరిక; మనోరథము.

कामयाब - वि० మనోరథ సిద్ధుడు; సఫలీకృతుడైన.

कामयाबी - स्त्री० సాఫల్యము సిద్ధి; కృతార్థత.

कामरी - स्त्री० కంబళి.

कामारि - पुं० శివుడు.

कामिनी - स्त्री० అంగన; మద్యము.

काय ; काया - स्त्री० శరీరము; దేహము.

कायदा - पुं० नियम ; నియమము; నిబంధనము; ఉర్దూ భాష నేర్పు ప్రారంభిక పుస్తకము.

कायम - वि० స్థిరమైన.

कायम-मुकाम - वि० ఒకని బదులుగా అతని పనిని కొంతకాలము వరకు చేయ వచ్చిన.

कायर - वि० डरपोक ; పిరికి.

कायरता - स्त्री० भीरुता ; పిరికితనము.

कायल - वि० హేతుబద్ధమైన; సత్యమును అంగీకరించువాడు.

कायस्थ - पुं० హిందువులలో ఒక జాతి.

काया - स्त्री० శరీరము.

काया-कल्प - पुं० వృద్ధాప్యమును పోగొట్టి యవ్వనము ప్రసాదించునని చెప్పబడు ఒక

దివ్య ఔషధము.

कार - पुं॰ - పని स्त्री॰ మోటారు కారు.

कारखाना - पुं॰ ఫ్యాక్టరీ; కర్మాగారము; యంత్రశాల కార్యాలయము.

कारगर - वि॰ ఫలప్రదమైన; గుణము నిచ్చు; ఉపయోగకరమైన; ప్రభావశాలి.

कारगुजार - वि॰ సవ్యముగా పనిచేయువాడు; కర్తవ్యము నిర్వహించువాడు.

कारगुजारी - स्त्री॰ కార్యము సాధించు ప్రావీణ్యము కలిగి యుండుట; కార్య నిర్వహించు సామర్థ్యము.

कारज - पुं॰ दे॰ कार्य.

कारतूस - पुं॰ తోటా.

कारन - पुं॰ कारण ; కారణము.

कारनामा - पुं॰ చేసిన పనుల వివరణ.

कारनी - पुं॰ ప్రేరేపించువాడు; రెచ్చగొట్టు వాడు; చేయువాడు.

कारबार - पुं॰ వ్యాపారము; పనిపాటు; వృత్తి.

कारबारी - पुं॰ వ్యాపారి; పనిపాటులు చేయువాడు; శ్రమించువాడు.

कारवाँ - पुं॰ काफिला ; ఒక దేశమునుండి మరియొక దేశము వెళ్ళు వ్యాపారుల సమూహము.

कारा - स्त्री॰ ఖైదు; బంధనము; క్లేశము.

कारागार ; गारागृह - पुं॰ ఖైదు; చెర.

कारी - पुं॰ చేయువాడు वि॰ లోతైన; ప్రాణాంతకమైన; అమోఘమైన.

कारीगर - पुं॰ శిల్పి; చేతి పని నిష్ణాతుడు.

कारीगरी - स्त्री॰ హస్త కార్యనైపుణ్యము; శిల్ప ప్రావీణ్యము.

कारूँ का खजाना - पुं॰ అపారమైన సంపద - ఖజానా.

कार्यवाह; कार्यवाहक -पुं॰ కార్యభారము చేపట్టువాడు; కార్యదర్శి.

कार्रवाई - स्त्री॰ कार्यवाही చర్య; కార్య తత్పరత; కార్యము; ఎత్తు; కార్యదక్షత.

काल - पुं॰ సమయము; కాలము; వ్యవధి; మృత్యువు; యముడు; అంతము.

काला - वि॰ నల్లని; కలుషితమైన; కళంకిత మైన; **काला चोर** - मु॰ గజదొంగ; **काला पानी** - मु॰ దేశ బహిష్కార దండన; ద్వీపాంతర వాస శిక్ష.

कालापन - पुं॰ నలుపు.

कालिंदी - स्त्री॰ యమునానది.

कालिख - स्त्री॰ బొగ్గు; సిరా; నలుపు; కళంకము.

कालिब - पुं॰ దేహము; టోపీలు బాగు చేయు అచ్చు.

कालिमा - पुं॰ నల్లదనము; దూషణ; కళంకము.

काली - स्त्री० కాళికాదేవి; దుర్గాదేవి.
कालीदह - पुं० కాళిందిమడుగు.
कालीन - पुं० తివాచి ; జంపఖానా ; वि० కాలమునకు సంబంధించిన.
कालीमिर्च - स्त्री० మిరియములు.
काशाना - पुं० झोंपडी - గుడిసె; ఇల్లు.
काश्त - स्त्री० సేద్యము; సాగు; కౌలు హక్కు.
काश्तंकार - पुं० కర్షకుడు; కృషీవలుడు; రైతు.
काश्तकारी - स्त्री० సేద్యము; సాగు; కృషి.
काश्मीरा - पुं० ఒక విధమగు ఉన్ని వస్త్రము.
काष - पुं० సానరాయి.
काषाय - वि० కాషాయరంగు.
काष्ठ - पुं० వంట చెరుకు; కర్ర; కట్టె.
कास - पुं० రెల్లు గడ్డి; దర్భ.
काह-क्रि०वि०ఏమి; ఏది; स्त्री०చీపురుపుల్ల; ఎండుగడ్డి.
काहिल - वि० आलसी ; సోమరి.
काहिली - स्त्री० सुस्ती ; సోమరి తనము.
काहे - अव्य० ఏల; ఎందుకు.
किंकर - पुं० సేవకుడు.
किंकतव्य विमूढ - वि० కర్తవ్యము తోచని వాడు.
किंकणी -स्त्री०గజ్జె; చిరుగంట; వడ్డాణము.
किंचन - पुं० ढाक ; మోదుగ చెట్టు; చిన్న వస్తువు.
किंचित - वि० కొంచెము; కొద్ది; స్వల్పము.
किंतु ; किन्तु - अव्य० కాని; పైగా; ఇక నేమనగా.
किंवदंती - स्त्री० పుకారు ; నానుడి; వదంతి.
किंवा-अव्य०अथवा;లేనిచో; అయినను; అథవా.
किंशुक - पुं० ढाक ; మోదుగు.
कि -अव्य० ఏమనగా; ఇంతలో; అని.
किचकिच - स्त्री० జగడము; వ్యర్థపు ప్రేలుడు.
किचकिचाना - अ०क्रि० (కోపముతో) పల్లు పట పట కొరుకుట.
किचपिच - वि० అస్పష్టము.
कितना - वि० ఎంత ఎంత మాత్రము ?
किताब - स्त्री० పుస్తకము.
किताबत - स्त्री० వ్రాత; వ్రాయుట.
किताबी - वि० పుస్తక సంబంధమైన.
किताबी कीडा - पुं० పుస్తకపు పురుగు; ఎల్లప్పుడు పుస్తకములు చదువువాడు.
किताबी चेहरा - पुं० కోలముఖము.
किधर - क्रि०वि० ఎటు; ఏవైపు.
किनारा - पुं० ఒడ్డు; అంచు; కొన.
किनारा-कश - वि० జోక్యము కలిగించు

కొననివాడు.

किनारदार - वि० అంచుకలిగిన.

किनारी - स्त्री० వెండి లేక (బంగారు) జరీ అంచు.

किफायत - स्त्री० పొదుపు; మితవ్యయము.

किफायती-वि० పొదుపు చేయు; మితముగా వ్యయము చేయు.

किमाश - पुं० పద్ధతి; రీతి.

किम्मत - स्त्री० कीमत ; వెల; ఖరీదు.

किरकिरी - स्त्री० నలుసు; దూళికణము; కంటి నలుసు; అవమానము.

किरकिराना -अ०क्रि० మొరమొరలాడుట.

किरकिरा होना - मु० పానకములో పుల్ల వచ్చు చందమున రసభంగమగుట.

किरराना - अ०क्रि० పల్లుకొరుకుట.

किरण - स्त्री० కాంతి కిరణము.

किरात - पुं० కిరాత జాతి మనిషి- భిల్లుడు?

किरातिनी - स्त्री० కిరాత జాతి స్త్రీ.

किराना - पुं० ఉప్పు; పప్పు; పోపు సామాను మొ. పదార్థములు. **स०क्रि०** తూర్పార పోయుట; చెరుగుట.

किरानी-पुं० యూరపు వాసులకు; ఆసియా ఖండవాసులకును; సంకర జాతి వారును.

किराया - पुं० అద్దె; బాడుగ.

किरासन - पुं० కిరసనాయులు.

किरिया - स्त्री० శ్రాద్ధకర్మ; ఒట్టు; కర్తవ్యము; శపథము.

किरीट - पुं० కిరీటము.

किलकार;किलकारी-स्त्री० హర్షధ్వని; నవ్వు శబ్దము.

किलकिल - स्त्री० జగడము; ఘర్షణ.

किलना-अ०क्रि०కట్టుబడుట; చేజిక్కుట.

किला - पुं० కోట; దుర్గము.

किल्लत - स्त्री० సంకోచము; ఇబ్బంది; లోటు.

किवाड ; किवार - पुं० తలుపు.

किशमिश-स्त्री०किसमिस; కిస్మిస్‌పండు; ఎండు ద్రాక్ష.

किशलय - पुं० पल्लव ; చిగురుటాకు.

किशोर - पुं० 12-15 సంవత్సరముల మధ్య వయసు బాలుడు.

किशोरी - स्त्री० 11-14 మధ్య వయసుగల బాలిక, కన్య.

किश्त - स्त्री० వాయిదా పైకము; చదరంగపు ఆటలో రాజు పావుచేతిలో చిక్కుట - దీనినే 'షా' అని అందురు.

किश्ती - स्त्री० नाव ; నావ. किश्ती नुमा - పడవ ఆకారము గల; పడవ మాదిరి.

किसलय - पुं० కిశలయము; చిగురుటాకు.

किसान - पुं० కర్షకుడు; వ్యవసాయదారుడు.

किसानी - स्त्री० खेती ; వ్యవసాయము; కృషి.

किस्त - स्त्री० వాయిదా పైకము.

किस्तवार - क्रि०वि० వాయిదాల ప్రకారము; వాయిదాల వంతున.

किस्म - स्त्री० రకము; విధము; పద్ధతి; ప్రకారము.

किस्मत - स्त्री० नसीब ; అదృష్టము; ప్రారబ్ధము.

किस्मत आजमाना - पुं० అదృష్టమును పరీక్షించుట.

किस्मत चमकना - पुं० అదృష్టము అను కూలించుట.

किस्मत फूटना - पुं० అదృష్టము సన్న గిల్లుట.

किस्मतवर - वि० नसीबवर ; అదృష్ట వంతుడు.

किस्सा - स्त्री० కథ; వృత్తాంతము; జగడము.

कीकर - पुं० बबूल ; తుమ్మచెట్టు.

कीट - पुं० कीडा ; కీటకము; పురుగు.

कीडा - पुं०दे० कीट.

कीडी - स्त्री० చిన్న పురుగు.

कीना - पुं० ద్వేషము; వైరము.

कीमत - स्त्री० दर ; వెల, ధర.

कीमती - वि० ఎక్కువ వెలగల; ప్రియమైన.

कीरति - स्त्री० दे० कीर्ति.

कीर्तन - पुं० కీర్తన; పొగడ్త; భజన.

कील - स्त्री० మేకు; గూటము; గసిక; ముల్లు.

कीलना - स०क्रि० మేకు దిగకొట్టుట; గుంజ పాతుట; గసిక దిగ కొట్టుట; వశపరచుకొనుట; మంత్ర ప్రభావమును తగ్గించుట.

कीला - पुं० ముల్లు; గూటము; పెద్దమేకు.

कीलित - वि० దిగగొట్టబడిన; బంధింప బడిన; కట్టబడిన; మంత్ర ప్రభావముతో వశపరచుకొనబడిన.

कीली - स्त्री० చిన్నమేకు; ఇరుసు.

कीश - पुं० కోతి; సూర్యుడు; పక్షి.

कीसा - पुं० సంచి; జేబు; కోతి.

कुँअर - पुं० బాలుడు; రాకుమారుడు

कुअरि - स्त्री० బాలిక; రాకుమారి.

कुँआ - पुं० బావి; నుయ్యి.

कुँआरा - पुं० పెళ్ళికానివాడు.

कुँआरी - स्त्री० కన్య; పెళ్ళికాని పిల్ల.

कुंकुम - पुं० కుంకుము; సింధూరము; కుంకుమ పువ్వు.

कुंचन - पुं० ముడుచుకొనుట; కుంచనము; వంకరగుట.

कुंचिका - स्त्री० వెదురురెమ్మ; తాళపుచెవి.

कुंचित - पुं० ముడుచుకొనిన; ముడుచు

కొన్న; వంకరైన.

कुंज - पुं० పొదరిల్లు; ఒడ్డు; మూల.

कुंजडा - पुं० కూరగాయలమ్ము వృత్తి చేయు వాడు.

कुंजर - पुं० ఏనుగు; శ్రేష్ఠమైన.

कुंजी - स्त्री० चाभी ; తాళపు చెవి.

कुंडल - पुं० చెవులకు ధరించు పోగులు; గుండ్రము.

कुंडलाकार - वि० గుండ్రని ఆకారముగల.

कुंडलिया - स्त्री० ఒక విధమగు హిందీ ఛందము లేక పద్యము; ఒక విధమగు మాంసగ్రంధి.

कुंडली - स्त्री० జన్మపత్రిక; జాతక చక్రము.

कुंडा - पुं० పెద్దకుండ; నాగవాసము - తలుపు కొక్కెము లేక గొళ్ళెము.

कुंडी - स्त्री० గొళ్ళెము (తలుపు); రాచిప్ప.

कुंत - पुं० ఈటె; బల్లెము; పేను.

कुंदरू - पुं० దొండకాయ లేక తీగ.

कुंदा - पुं० కొయ్యమొద్దు; తుపాకి మడమ; పాలఖోవా.

कुंभी - पुं० ఏనుగు; మొసలి; కుంభీపాక నరకము ; గుగ్గలము; स्त्री० చిన్న వంట కుండ.

कुंभीपाक - पुं० ఒక విధమగు నరకము.

कुँवर - पुं०दे० कुँअर.

कुँवारा - वि०दे० कुँआरा.

कुँवाँ - पुं०दे० कुँआ.

कुआर - पुं० ఆశ్వయుజ మాసము.

कुइयाँ - स्त्री० చిన్న నుయ్యి.

कुई - स्त्री० చిన్నబావి ; తెల్లకలువ.

कुकर्म - पुं० చెడుపని; చెడునడత; పాప కార్యము.

कुकर्मी - वि० పాపి; చెడు నడత గలవాడు.

कुकर खाँसी - स्त्री० కోరింత దగ్గు; పొడి దగ్గు.

कुकुर दाँत - पुं० గొగ్గిపన్ను.

कुकुरमुत्ता - पुं० కుక్కగొడుగు; పుట్టకొక్కు.

कुकुरौंधी - स्त्री० दे० कुकुरमाछी.

कुख्यात - वि० बदनाम ; చెడుపేరుగల.

कुगति - स्त्री० దుర్గతి; దుర్దశ.

कुघात - पुं० మోసము; చెడ్డచోటు; అనను కూల ప్రదేశము.

कुचक्र - पुं० षडयन्त्र ; కుట్ర.

कुचलना-स०क्रि० త్రొక్కుట, కాలరాయుట; దంచుట.

कुचाल - स्त्री० చెడునడత; దురాచరణము; దుర్మార్గము.

कुचाली - वि० దుష్టుడు; దుర్మార్గుడు.

कुचेष्टा - स्त्री० చెడునడత; దుర్మార్గము.

कुचेल - पुं० మురికిగుడ్డ.

कुचैल - वि० మురికిగుడ్డలవాడు; पुं० మురికి గుడ్డ.

कुछ - वि० కొంచెము; కొద్ది; కొన్ని.

कुछएल - वि० थोडा सा ; కొలది.

कुछ ऐसा - वि० విలక్షణమైన; విశిష్టమైన; అసామాన్యమైన.

कुछ का कुछ - वि० విపరీతముగా; ఒక దానికి మరొకటిగా ; అసంగతముగా.

कुछ कुछ - क्रि०वि० కొద్దికొద్దిగా; కొందరు కొందరుగా.

कुछ न कुछ - क्रि०वि० थोडा-बहुत ; ఒకించుక.

कुजोग - पुं० చెడుసాంగత్యము; చెడు యోగము; చెడుకాలము.

कुटनहारी - स्त्री० వడ్లు దంచు స్త్రీ; దంపుడు స్త్రీ.

कुटवाना - स०क्रि० దంపించుట.

कुटाई - स्त्री० దంపుడు; దంపుడు కూలి.

कुटिया - स्त्री० చిన్న గుడిసె.

कुटिलता - स्त्री० కపటము; వంచన.

कुटिलपन - पुं० ; **कुटिलाई** - स्त्री० వక్ర బుద్ధి; దుష్టత.

कुटी - स्त्री० ; **कुटीर** - पुं० కుటీరము; గుడిసె.

कुटुंब - पुं० కుటుంబము; పరివారము.

कुटेव - स्त्री० దురభ్యాసము; దురలవాటు; మొండిపట్టు.

कुटौनी - स्त्री० వడ్లదంపు.

कुठाँव - स्त्री० చెడు స్థలము; చెడ్డచోటు.

कुठार - पुं० గొడ్డలి ; గండ్రగొడ్డలి ; वि० నాశము చేయు.

कुठाराधात - पुं० గొడ్డలిపెట్టు; గొడ్డలిదెబ్బ; తీవ్రమైన ఆఘాతము.

कुठारी - स्त्री० చిన్న గొడ్డలి.

कुठिया - स्त्री० ; **कुठिला** - पुं० చిన్న ధాన్యపు గాదె.

कुठौर - पुं० చెడ్డచోటు; అదను కాని అదను.

कुडकुडाना ; कुडबुडाना - अ०क्रि० లోలోన కుములుట; ఇష్టములేనిది విని లేక చూచి లోలోపల బాధనొందుట. स०क्रि० పొలమునుండి పిట్టలను లేక మృగములను పారద్రోలుట.

कुडौल - वि० వికృతాకారము.

कुढँग - पुं० చెడు పోకడ; చెడు పద్ధతి.

कुढन - स्त्री० మనస్సులోని మధన; లోలోన రగులుచుండు క్రోధము; కుళ్ళు (కోపము ఈర్ష్య వల్ల కలుగు) మనస్తాపము.

कुढना - अ०क्रि० లోలోన కుళ్ళుట - లోలోన ఈర్ష్య లేక క్రోధము వలన బాధ నొందుట.

कुढाना-स०क्रि० ఏడిపించుట; విసిగించుట; కోపము తెప్పించుట; బాధించుట.

कुतरन - स्त्री० కొరకబడిన ముక్క లేక తునియ ; అంశము.

कुतरना - स०क्रि० కొరుకుట; కొరికి ఒక వస్తువునుండి కొంత తీయుట.

कुतर्क - पुं० हुज्जत ; వితండ వాదము; మేరిండ వాదము.

कुतर्की - वि० हुज्जती ; వితండవాది.

कुतिया - स्त्री० ఆడకుక్క.

कुतूहल - पुं० కుతూహలము, ఉత్సుకత.

कुत्ता - पुं० కుక్క.

कुत्ती - स्त्री० कुत्तिया ; ఆడకుక్క.

कुदरत - स्त्री० ప్రకృతి; సృష్టి; మహిమ.

कुदरती - वि० ప్రాకృతమైన; ప్రకృతి సిద్ధమైన; స్వాభావికమైన.

कुदाँव - पुं० దుస్థితి; ఇబ్బంది; విషమస్థితి; విశ్వాస ఘాతము; మోసము.

कुदाना - स०क्रि० దుమికించుట.

कुदाल ; कुदाली - स्त्री० పార; గడ్డపార; తవ్వుకోల.

कुनकुना - वि० గోరువెచ్చని (నీరు మొ॥)

कुनबी - पुं० గృహస్థుడు; వ్యవసాయము వృత్తిగా చేయు ఒక హిందూజాతి.

कुनही - वि० వైరి; పగబూనినవాడు.

कुपात्र - वि० అపాత్రుడు; అయోగ్యమైన; తగని.

कुपित - वि० కోపగించిన క్రుద్ధుడగు.

कुप्रबन्ध - पुं० कुव्यवस्था;చెడు ఏర్పాటు వ్యవస్థ.

कुबडा - पुं०గూనివాడు वि० వంకరగానున్న; వంగిన నడుము గల.

कुबडी - स्त्री० గూనిది; కొంకికర్ర.

कुबानि - स्त्री० చెడు అలవాటు; దుర భ్యాసము.

कुबानी - पुं० చెడు వ్యాపారము.

कुबेला - स्त्री० చెడు కాలము; తగనికాలము.

कुब्ज - वि० గూనివాడు; पुं० గూనికలుగు జేయు ఒక వాత వ్యాధి.

कुब्जा - स्त्री० గూనిది; కంసునిదాసి; కృష్ణుని ప్రేయసి; భక్తురాలు.

कुमंत्र - पुं० ; **कुमंत्रणा** - स्त्री० చెడ్డ సలహా.

कुमक - स्त्री० సహాయము; కుమ్మకు; సమర్థన; పక్షపాతము.

कुमकुम - पुं० కుంకుమ కేసరము.

कुमारी - स्त्री० 12 సంవత్సరముల లోపు బాలిక; పెళ్ళికాని పిల్ల లేక యువతి; స్త్రీ.

कुमार्गी - वि० చెడు నడతగల.

कुमुद - पुं० తెల్లకలువ.

कुमुदनाथ - पुं० చంద్రుడు.

कुमुदनी ; कुमुदिनी - स्त्री० కుముదముల సమూహము; తెల్లకలువ తీగె; కుముదములతో నిండియున్న జలాశయము; తెల్ల కలువ పువ్వు.

कुमुदिनीनाथ - पुं० చంద్రుడు.

कुम्हाडा - पुं० గుమ్మడికాయ.

कुम्हाडे की बतिया - स्त्री० గుమ్మడిపిందె; అశక్తుడు.

कुम्हालाना - अ०क्रि० వాడిపోవుట; కమిలిపోవుట; కాంతి విహీనమగుట.

कुम्हार - पुं० कुंभकार ; కుమ్మరి.

कुम्हारिन - स्त्री० కుమ్మరి స్త్రీ.

कुयश - पुं० बदनामी ; అపకీర్తి.

कुरली - स्त्री० दे० कुर्की.

कुरकुराहर - स्त्री० కరకరమను ధ్వని.

कुरता - पुं० చొక్కా.

कुरती - स्त्री० రవిక; జాకెట్టు.

कुरबान - पुं० బలి; త్యాగము; वि० త్యజింపబడిన; బలి ఇవ్వబడిన.

कुरबानी - स्त्री० బలి; ఆత్మసమర్పణ; ఆహుతి; త్యాగము.

कुररी - स्त्री० క్రౌంచపక్షిణి.

कुरसी - स्त्री० కుర్చీ; తరము; కట్టడమునకు ముందు నిర్మించు చట్రము లేక పీఠము.

कुरसीनामा - पुं० వంశవృక్షము.

कुरान - पुं० ఇస్లాము మత గ్రంథము.

कुरानशरीफ-पुं० పవిత్ర కురాను గ్రంథము.

कुराह - स्त्री० చెడు మార్గము.

कुराही - वि० చెడు ప్రవర్తనగల; చెడు నడతగల.

कुरिहार - पुं० కోలాహలము; గందరగోళము.

कुरी-स्त्री० खानदान ; వంశము; మట్టి దిబ్బ.

कुरीति - स्त्री० దురాచారము; చెడు ఆచారము.

कुरूख - वि० కోపిష్ఠి; కోప స్వభావముగల.

कुरेदना - स० क्रि० గోకుట ; గీరుట; త్రవ్వుట.

कुर्क - वि० జప్తు; జప్తుకాబడిన; జప్తు చేయబడిన.

कुर्ता - पुं० दे० कुरता.

कुर्बानी - स्त्री० दे० कुरबानी.

कुर्मी - स्त्री० వ్యవసాయము వృత్తిగా చేయు ఒకహిందూజాతి.

कुल - पुं० వంశము; కులము; గోత్రము. वि० మొత్తము; అంతయు; అందరు.

कुल कानि - स्त्री० వంశప్రతిష్ఠ, గౌరవము.

कुलटा - स्त्री० వ్యభిచారిణి.

कुलबोरना - पुं० వంశనాశకుడు.

कुलही - स्त्री० చంటి పిల్లల టోపి.

कुलांगार -पुं० कुलबोरन ; కులనాశకుడు.

कुलाँच - स्त्री० దుముకు; గంతు.

कुलाँचना - अ०क्रि०छलाँगेमारना ; గంతులు వేయుట; దుముకుతూ గంతులు వేయుట.

कुलाल - पुं० कुम्हार ; కుమ్మరి; అడవి కోడి; పుంజు; గుడ్లగూబ.

कुली - पुं० కూలివాడు.

कुलीन - पुं० కులీనుడు; మంచికులములో జన్మించినవాడు; సజ్జనుడు; సభ్యతగల.

कुलेल - स्त्री० క్రీడ; ఆట.

कुलेलना - अ०क्रि० క్రీడించుట; ఉల్లాసముగా కాలముగడుపుట.

कुल्ला - पुं० పుక్కిలింత.

कुल्ली - स्त्री० दे० कुल्ला.

कुल्हड - पुं० మట్టి పిడత.

कुल्हाडा - पुं० పెద్దగొడ్డలి.

कुल्हाडी - स्त्री० గొడ్డలి.

कुवलय - पुं० నల్లకలువ; భూమండలము.

कुवाच्य - पुं० దూషణ; తిట్టు.

कुवार-पुं० कुआर ; ఆశ్వయుజమాసము.

कुव्वत - स्त्री० कूवत ; శక్తి.

कुश - पुं० దర్భ; రాముని జ్యేష్ఠపుత్రుడు.

कुशल - पुं० క్షేమము; ప్రావీణ్యము; శివుడు; वि० ప్రావీణ్యముగల; సమర్థుడైన.

कुशल क्षेम - पुं० క్షేమము; ఆరోగ్యము; శ్రేయస్సు.

कुशाग्र-वि० చురుకైన; తీక్ష్ణమైన; పదునైన.

कुशाग्रबुद्धि - वि० సూక్ష్మబుద్ధిగల.

कुशादा - वि०విశాలమైన; వ్యాపించియున్న; బయలుగానున్న.

कुश्ती - स्त्री० మల్లయుద్ధము; కుస్తీ.

कुश्तीबाज - वि० पहलवान ; కుస్తీ పట్టువాడు.

कुश्ती मारना - स०क्रि० కుస్తీగెలుచుట.

कुसंग - पुं० ; **कुसंगति** - स्त्री० చెడు సాంగత్యము.

कुसाइत - स्त्री० అశుభముహూర్తము; అసమయము.

कुसुम - पुं० పువ్వు; స్త్రీరజస్సు; ఎర్రని రంగు; కుసుమ చెట్టు లేక పువ్వు.

कुसुमांजलि - स्त्री० పూలతోనిండిన దోసిలి.

कुसुमाकर ; **कुसुमागम** - पुं० వసంత ఋతువు.

कुसुमायुध - पुं० कामदेव ; మన్మథుడు.

कुसूर - पुं० दे० कसूर

कुसूरवार - वि० कसूर वार ; అపరాధి; దోషి.

कुहक-स्त्री०నెమలి;కోడి లేకకోయల కూత;

पुं० మోసము; మాయ; దగా కోరు.

कुहकना - अ० क्रि० పక్షులు కూయుట.

कुहकनी - स्त्री० कोयल ; కోయిల.

कुहनिका - स्त्री० మోసము; దంభము; కపటభక్తి.

कुहनी - स्त्री० कोहनी ; మోచెయ్యి.

कुहरा - पुं० कुहासा ; పొగమంచు.

कुहराम - पुं० హాహాకారము; ఆర్తనాదము.

कुहासा - पुं० दे० कुहरा.

कुहुक - पुं० कूजन ; పక్షులకూత.

कुहू - स्त्री० అమావాస్యపు గాఢాంధకారము.

कूँचा - पुं० చీపురు.

कूँची - स्त्री० చిన్నకుంచె; చిన్న చీపురు; చిత్రకారుని కుంచె.

कूंजडी - स्त्री० కూరగాయలు అమ్ము(స్త్రీ).

कूँडा - पुं० పెద్ద బాన; పూలకుండీ.

कूँडी - स्त्री० రాచిప్ప; పూలకుండీ.

कूई - स्त्री० తెల్లకలువ (పువ్వు)

कूक - स्त्री० कूजन ; కోకిల; నెమలి మొ॥ వాని మధుర కూజనము.

कूकना - अ०क्रि० పక్షులు కూయుట; గడియారమునకు కీ యిచ్చుట.

कूकर - पुं० कुत्ता ; కుక్క.

कूच - पुं० ప్రస్థానము; ప్రయాణము; అభిమానము.

(किसी के देवता) कूचकर जाना - मु० ఉన్న చైతన్యము; వివేకము నశించుట.

कूचा - पुं० గొంది; సందు; చీపురు; క్రౌంచపక్షి.

कूजा - पुं० మట్టికూజా; మల్లెపూవు.

कूटकर्म - पुं० మోసము.

कूटायुध - पुं० కర్రకత్తి; కర్ర; బెత్తము మొదలగు వానితో ఉంచిన కత్తి.

कूटी - स्त्री० దూతిక; తార్పుడుకత్తె.

कूडा - पुं० చెత్తా చెదారము; పెంట.

कूडा-करकट - पुं० కసువు ; చెత్తచెదారము.

कूतना - स०क्रि० అంచనావేయుట.

कूद - स्त्री० గంతు.

कूदना - पुं० దుముకుట; ఎగిరిపడుట; स०क्रि० ఎగిరిదాటుట.

कूद-फांद - स्त्री० उछल-कूद ; కుప్పి గంతులు.

कूप - पुं० బావి; నుయ్యి.

कूप मंडूक - पुं० బావిలోని కప్ప; అల్ప పరిజ్ఞానము గలవాడు; అల్ప పరిజ్ఞాని.

कूबड - पुं० గూని; వంకర.

कूल - पुं० తీరము; పటము; ఒడ్డు; పెద్ద కాలువ; సేన వెనుక భాగము; చెరువు; సారూప్యము; अव्य० దగ్గర; సమీపమున.

कूलिनी - स्त्री० दे० कूलवती.

कूवत - स्त्री० कुव्वत ; శక్తి; బలము.
कूष्मांड - पुं० బూడిదగుమ్మడికాయ.
कृत - वि० చేయబడిన; రచింపబడిన.
कृतक - वि० కృత్రిమమైన; అనిత్యము; చేయబడిన.
कृतघ्न - वि० పొందినమేలు మరచినవాడు; कृतघ्नी.
कृतज्ञ - वि० పొందినమేలు మరవనివాడు.
कृतदंड - पुं० यमराज ; యముడు.
कृति - स्त्री० రచన; చేత.
कृती - वि० పుణ్యాత్ముడు; ప్రవీణుడు.
कृत्य - पुं० కార్యము; కృత్యము; కర్తవ్యము.
कृपण - पुं० లోభి; పిసినిగొట్టు.
कृपया - क्रि०वि० कृपा करके ; దయయుంచి.
कृपाण - पुं० ఖడ్గము; కత్తి.
कृमि - पुं० कीडा ; పురుగు; కీటకము.
कृशानु - पुं० నిప్పు; అగ్ని.
कृषि - स्त्री० వ్యవసాయము; సాగు.
कृष्ण - वि० నల్లని; దుష్టుడు; पुं० కాకి; వేదవ్యాసుడు; కోకిల.
कृष्णा - स्त्री० ద్రౌపది; కృష్ణానది.
कृष्णाजिन - पुं० నల్ల జింక చర్మము.
केंचली - स्त्री० పాముకుబుసము.
केंचुआ - पुं० केंचुवा ; వానపాము; నులి పురుగు; ఎర (చేపలు పట్టుటకు)
केंचुल - पुं० - పాము కుబుసము.
केंचुली-वि०दे० केंचुल ; పాము కుబుసము వంటి.
केंद्र - पुं० ముఖ్యస్థానము; వృత్తపు మధ్య స్థానము; కేంద్రము.
केकडा - पुं० ఎండ్రకాయ.
केका - स्त्री० నెమలి కూత; కేకారవము.
केतक - पुं० జండా; మొగలి చెట్టు లేకపూవు. वि० చాలా; ఎన్ని; ఎంత; ఎందరు.
केतकी - स्त्री० మొగలిచెట్టు లేక పువ్వు.
केतन - पुं० జండా; స్థానము; ఇల్లు.
केदार - पुं० పాదు; మడి; ఒక రాగము (సంగీతము) హిమాలయ శిఖరము.
केला - पुं० అరటిచెట్టు లేకకాయ; పండు.
केरी - स्त्री० अंबिया ; మామిడిపిందె.
केवट - पुं० मल्लाह ; పడవనడుపువాడు; చేపలు పట్టువాడు; పల్లె జాతిమనిషి.
केवल - वि० सिर्फ ; మాత్రము; కేవలము.
केवा - पुं० కమలము; మొగలి.
केशपाश - पुं० కేశసమూహము; జూలు.
केशर-पुं० కుంకుమపువ్వు; పుష్పపరాగము.
केशरी - पुं० సింహము; గుఱ్ఱము.
केशवेश - पुं० వెంట్రుకల కొప్పు.
केशी - पुं०दे० केशरी.
केसर - पुं० కుంకుమపువ్వు; పుష్ప పరాగము;

నాగకేసరము; జూలు.
केसरिया - वि० పసుపు వన్నెగల; కుంకుమ పువ్వు వన్నె గల.
केसरी - पुं० సింహము; నాగకేసరము; గుఱ్ఱము; హనుమంతుని తండ్రి పేరు.
केसू - पुं० टेसू ; మోదుగ పువ్వు.
केहरि - पुं० केसरी ; केहरी.
केहुनी - स्त्री० कुहनी ; మోచేయి.
कैंकर्य - पुं० సేవ; దాస్యము.
कैंचा - पुं० పెద్ద కత్తెర.
कैंची - पुं० చిన్నకత్తెర.
कैथी - स्त्री० చిన్న వెలగకాయ; ఒక లిపి.
कैद - स्त्री० జైలు శిక్ష; ప్రతి బంధము.
कैदखाना - पुं० బందిఖానా; జైలు ఖానా.
कैदी -वि० బందీ; కైదు చేయబడిన; అపరాధి.
कैफ - पुं० नशा ; మత్తు; కైపు.
कैफियत - स्त्री० వివరణ; స్పష్టీకరణ; సమాచారము; తబసీలు; ఆశ్చర్యకరముగా ఆనందము కలిగించు సంఘటన.
कैसा - वि० ఎటువంటి; ఎట్టి क्रि०वि० ఎట్లు; ఎంత.
कैसे - क्रि०वि० ఎట్లు; ఏ విధముగా.
कोंछना ; कोंछियाना - स०क्रि० చీర కుచ్చిళ్ళు పోసి బొడ్డుక్రింద దూర్చుట.
कोंपना - अ०क्रि० చిగురువేయుట.
कोंयल - स्त्री० పల్లవము, చిగురుటాకు
कोइल - स्त्री० कोयल.
कोइली - स्त्री० మామిడిటెంక; కోయిల
कोई - सर्व० ఎవరో, ఏదియో, ఎవ్వరైనను, రమారమి, దాదాపు.
कोई न कोई - सर्व० ఏదో ఒకటి, ఎవరో ఒకరు.
कोक - पुं० చక్రవాక పక్షి.
कोखजली - वि० పుట్టిన సంతానము బ్రతకనట్టి స్త్రీ.
कोच - पुं० సంకోచము, ఒకవిధమగు (గుఱ్ఱపు) బండి.
कोचवान - पुं० గుఱ్ఱపు బండి తోలువాడు
कोट - पुं० किला ; దుర్గము, కోట; కోటబురుజు; కోటి.
कोटर -पुं० చెట్టుతొఱ్ఱ, కోట రక్షణ నిమిత్తం దాని చుట్టూ పెంచిన అడవి.
कोटिक-वि०करोडों; కోట్లకొలది, అమితమగు.
कोठरी - स्त्री० గది, కొట్టు.
कोठा - पुं० భండారము, పెద్ద గది, డాబా పైని గది, జీర్ణ కోశము
कोठार - पुं० ధాన్యపు కొట్టు, పాతర, గాదె.
कोठी - पुं० పెద్ద భవంతి; వడ్డీ వ్యాపారము మొ॥ జరుగు పెద్దకొట్టు; ధాన్యపు కొట్టు.

कोडी - स्त्री॰ 20 వస్తువుల సమూహము
वि॰ ఇరువది.
कोढ - पुं॰ కుష్ఠ రోగము.
कोढी - पुं॰ కుష్ఠరోగి.
कोण - पुं॰ కోణము, మూల, అంచు, దుడ్డు కఱ్ఱ, దిక్కులు.
कोतवाल - पुं॰ పోలీసు విభాగపు అధికారి, పోలీసు ఇనస్పెక్టరు.
कोतवाली - स्त्री॰ పోలీసు స్టేషను, పోలీసు అధికారులుండు చోటు.
कोताह - वि॰ కురచ, పొట్టి, చిన్న.
कोताही - स्त्री॰ कमी ; లోటు, దోషము, లోపము; పొట్టితనము.
कोंदड - पुं॰ నీళ్ళు.
कोदों ; कोदो - पुं॰ కొఱ్ఱలు; కొఱ్ఱ ధాన్యము.
कोना - पुं॰ మూల, మారుమూల.
कोनिया - स्त्री॰ గోడమూలనున్న అటక లేకగూడు.
कोपना - अ॰क्रि॰ नाराज होना ; కోపగించుట.
कोपल-पुं॰ कोंपल; చిగురు, చిగురు టాకు.
कोपीन - पुं॰ कौपीन ; గోచి.
कोबी - स्त्री॰ पात गोभी ; క్యాబేజి.
कोमल - वि॰ మృదువైన, మెత్తని, అందమైన

कोयल - स्त्री॰ కోకిల.
कोयला - पुं॰ రాక్షస బొగ్గు, గని బొగ్గు.
कोया - पुं॰ కంటికొలికి, పనస తొన, పట్టుపురుగు గూడు.
कोर - स्त्री॰ పంక్తి ; అంచు; మూల; కొన; కొస; ద్వేషము; ఆయుధపు పదును; వాడితనము.
कोरा - वि॰ స్వచ్ఛమైన, రంగులేని, ఖాళీయగు, ఉపయోగింపని, కళంకములేని; చదువు సంధ్యలు లేని, బోలుగానున్న.
कोल - पुं॰ ఒక అడవి జాతి, ఎరుకల జాతి వాడు, పంది, ఒడి, రేగుపండు, మిరియములు.
कोल्हू - पुं॰ గానుగ.
कोविद - वि॰ విద్వాంసుడు, ప్రవీణుడు.
कोश - पुं॰ నిఘంటువు; ఖజానా, ధనాగారము, గ్రుడ్డు, తొడిమ, అండకోశము; పట్టుపురుగు గూడు, మొగ్గ, కత్తి ఒర.
कोशकार - पुं॰ పట్టుపురుగు ; నిఘంటుకారుడు, కత్తి ఒరచేయువాడు.
कोशिश - स्त्री॰ ప్రయత్నము.
कोष्ठक - पुं॰ ప్రాకారము; కుండలీకరణము () గుర్తు, బ్రాకెట్టు.
कोस - पुं॰ రెండు మైళ్ళ దూరము, మూడు కిలోమీటర్ల దూరము.

कोसना - स०क्रि० తిట్టుట, దూషించుట.

कोहनी - स्त्री० कुहनी ; మోచెయ్యి.

कोह-नूर - पुं० कोहे-नूर ; కోహినూరు వజ్రము.

कोहरा - पुं० कुहासा ; పొగమంచు.

कोहसार-पुं०పర్వత ప్రాంతము; పర్వతము.

कौंध - स्त्री० మెరుపు; మెరుపు తీగ.

कौंधना - अ०क्रि० మెరయుట.

कौंधा - स्त्री० మెరుపు; మెరుపు తీగ.

कौआ - पुं० కాకి; కొండనాలుక; నీచుడు.

कौटिल्य - पुं० చాణక్యుడు; కపటము; కుటిలుడు.

कौडी - स्त्री० కంటికొలికి; కప్పము; ధనము.

कौडीका - मुं० తుచ్ఛమైన; విలువలేని.

कौडीभर -मुं० మిక్కిలి స్వల్పము; గవ్వపాటి.

कौतुक-पुं० వినోదము; ఆశ్చర్యము; తమాషా

कौन - सर्व० ఏది; ఎవరు; ఏవి; ఎవడు. वि० ఏవిధమైన; ఎటువంటి.

कौपीन - पुं० గోచి; కౌపీనము.

कौम - स्त्री० జాతి; వంశము; కులము.

कौमियत - स्त्री० జాతీయత; జాతీయ అభిమానము.

कौमी - वि० జాతీయము; జాతీయమైన.

कौमी जबान - स्त्री० జాతీయ భాష.

कौमुदी - स्त्री० స్వచ్ఛమైన వెన్నెల- జ్యోత్స్న; ఆశ్వయుజ కార్తీక మాసముల పూర్ణిమ రోజు వెన్నెల.

कौर - पुं० ముద్ద, కబళము.

कौल-पुं० ఉక్తి మాట, వాక్యము, ఒడంబడిక

कौल करार - पुं० పరస్పర ఒడంబడిక; ఒప్పందము.

कौवा - पुं० కాకి; నీచుడు; కొండనాలుక.

कौस्तुभ - पुं० విష్ణువుచే వక్షస్థలమందు ధరింపబడురత్నము.

क्या - सर्व० ప్రశ్నవాచక సర్వనామము; ఏమి

क्यारी-स्त्री० పూలమడి; ఉప్పుమడి; వరిమడి

क्यों - (अव्य०)क्रि०वि० किसालिए ; ఎందుకు; ఎందుకొరకు.

क्योंकि - अव्य० ఎందుకనగా.

क्यों नहीं - अव्य० నిస్సందేహముగా ; తప్పకుండా.

क्यों न हो - अव्य० ఎందుకుకాదు.

क्रंदन - पुं० విలాపము; ఏడుపు; యుద్ధ ఘోషము.

क्रमश: -अव्य० क्रि०वि० క్రమానుసారము; క్రమక్రమముగా.

क्रमांक - पुं० క్రమసంఖ్య.

क्रय - पुं० खरीद ; కొనుట; కొనుగోలు; క్రమము.

क्रय- विक्रय ; पुं० కొనుట-అమ్ముట;

క్రయవిక్రయములు.

क्रयी - पुं० కొనువాడు.

क्रांति - स्त्री० విప్లవము; పెద్దమార్పు.

क्रिया - स्त्री० పని; చేష్ట; అనుష్ఠానము; ఆరంభము; దాత్పర్యము.

क्रिया कर्म - पुं० అంత్యేష్టిక్రియ; శ్రాద్ధకర్మ; ఉపచారము; చికిత్స.

क्रिस्तान -पुं० ईसई ; క్రైస్తవ మతావలంబుడు.

क्रीट - पुं० కిరీటము.

क्रीडा - स्त्री० ఆట; క్రీడ; వినోదము.

क्रीडाशील - वि०ఆటలయందు ఆసక్తిగల.

क्रीत - वि० కొనబడిన.

क्रेता - पुं० కొనువాడు.

क्रोधित - वि० క్రోధించిన.

क्लांत - वि० అలసిన; బడలిన.

क्लांति-स्त्री० थकावट ; అలసట; బడలిక.

क्लेश - पुं० దుఃఖము; నొప్పి; పీడ.

क्वचित - अव्य० అరుదుగా; ఎక్కడనో.

क्षंतव्य - वि० క్షమింపదగిన; సహింపదగిన.

क्षण - पुं० క్షణము; క్షణికము.

क्षणदा - स्त्री० రాత్రి.

क्षणिकता -स्त्री०అనిత్యత; క్షణభంగురము.

क्षत - पुं० గాయము; పుండు; దుఃఖము वि०గాయపడిన; ఖండితమైన; నాశమైన.

क्षत-विक्षत - वि० ఖండఖండములైన; భగ్నమైన; వ్రణములుగల.

क्षतिपूर्ति - स्त्री० నష్టపరిహారము.

क्षत्रप - पुं० ప్రదేశాధిపతి; గవర్నరు; పారశీక మండలాధి పతులు బిరుదు.

क्षमता - स्त्री० యోగ్యత; సామర్థ్యము.

क्षमा - स्त्री० माफी; క్షమాశీలత; ఓర్పు; సహన శీలత; భూమి.

क्षमा-प्रार्थना-पुं० క్షమాపణ వేడుకొనుట.

क्षम्य - वि० క్షమింపదగిన.

क्षयपक्ष - पुं० కృష్ణపక్షము.

क्षर - वि० నశ్వరము; నశించు.

क्षरण - पुं० క్షీణత; కారుట; స్రవించుట.

क्षार भूमि - पुं० చవుటినేల.

क्षालन - पुं० శుభ్రము చేయుట; కడుగుట.

क्षलित - वि० కడగబడిన; శుభ్రపరచబడిన.

क्षिति - स्त्री० భూమి; పృథ్వి.

क्षितज - पुं० భూమ్యాకాశములు కలియు చున్నట్టుతోచురేఖ ; క్షితిజము; వాన పాము; మంగళగ్రహము; వృక్షము.

क्षिप्र - क्रि०वि० శీఘ్రముగా; वि० వేగముగా పోవునట్టి.

क्षीर - पुं० दूध ; పాలు; క్షీరము.

क्षुधित - वि० भूखा ; ఆకలిగొన్న.

क्षुर - पुं० మంగలికత్తి.

क्षेत्रफल - पुं० విస్తీర్ణము.

क्षेपक - वि० నెట్టువాడు; చిమ్మువాడు; కలసిన; క్షేపనము; పైన కలసిన భాగము.

क्षोभ - पुं० కలత; వ్యాకులత; భయము.

क्षौर - पुं० క్షవరము; తలగొరిగించుకొనుట.

ख

खंखर -वि० పాడుపడిన; నిర్జనమైన; బోలుగా నున్న; శూన్యమగు.

खँखार - पुं० కళ్ళె.

खँखारना - अ०क्रि० కాండ్రించి ఉమ్మి వేయుట; సంకేత సూచకముగా సకిలించుట లేక దగ్గుట.

खंगहा - पुं० गैडा ; ఖడ్గమృగము.

खंगना - अ०क्रि० తగ్గుట; లోటువచ్చుట.

खंजन - पुं० కాటుక పిట్ట.

खंजरी - स्त्री० ఖంజిరా; వాద్య విశేషము; ఖంజిరి.

खंड -पुं० విభాగము; ఖండము; అధ్యాయము -భాగము; కలకండ; ఖడ్గము; చక్కెర.

खंडन - पुं० ఖండించుట; విరుచుట.

खंडहर - पुं० ధ్వంసావశేషము; పాడుపడిన ఊరు లేక ఇల్లు.

खंदक - पुं० కందకము.

खंधार -पुं० चौकी ; సేనలు విడియుచోటు; శిబిరము; డేరా.

खंधियाना - स०क्रि० ఖాళీచేయుట.

खंभ ; खंभा - पुं० స్తంభము; పోటి; ఆధారము.

खखारना -अ०क्रि० కళ్ళెపడునట్లు కాండ్రించుట; కాండ్రించి ఉమ్మివేయుట.

खग - पुं० పిట్ట; పక్షి.

खचाखच - क्रि०वि० टसाटस ; క్రిక్కిరిసి యుండు; పూర్తిగా నిండిన.

खचाना - स०क्रि० చెక్కుట; చిత్రించుట; రత్నములు మొ॥ పొదుగుట; త్వరత్వరగా వ్రాయుట.

खचित - वि० చెక్కబడిన; పొదగబడిన.

खच्चर - पुं० కంచరగాడిద.

खजानची - पुं० కోశాధిపతి.

खजाना - पुं० ఖజానా; ధనాగారము.

खजुराही - स्त्री० ఖర్జూరపు తోట.

खजूर - पुं० ఖర్జూరము; చిట్టీ.

खजोहरा - पुं० గొంగళి పురుగు.

खटसे - क्रि०वि० తక్షణము; తత్కాలము; వెంటనే.

खटकना - अ०क्रि० సరిపడకపోవుట; నచ్చక పోవుట; కలహము; పొసగుట; ఖటఖట మని ధ్వని వచ్చుట; అప్రియ మగుట.

खटका - पुं० తలుపు గొళ్ళెము; గొళ్ళెము; తలుపుకొట్టిన ధ్వని; భయము; చింత; సంకోచము.

खटखटाना-स०क्रि० ఖటుఖటుమని తలుపు కొట్టిన ధ్వని; దేనినైన చేతితో తట్టుట; జ్ఞప్తిచేయుట.

खटमल - पुं० నల్లి.

खटमिट्टा; खटमीठा - वि० పులుపు - తీపి కలసిన రుచిగల; పుల్ల పుల్లని; తియ్య తియ్యని.

खटराग - पुं० జగడము; జంజాటము ; తంటా; పనికిరాని వస్తువులు.

खटाई - स्त्री० పులుపు; పులుపుదనము.

खटापट ; खटापटी - स्त्री० జగడము; విరోధము; పోట్లాట.

खटाव - पुं० నిర్వాహణ; జీవనము.

खटास - स्त्री० పులుపు पुं० పునుగు పిల్లి; అడవి పిల్లి.

खटिया - स्त्री० చిన్నమంచము.

खटेला - पुं० ఉయ్యాల మంచెము (చిన్న పిల్లలకు).

खट्टा - वि० పుల్లని.

खट्टा होना-पुं० కోపగించుట; కుపితుడగుట.

खटवा - स्त्री० दे० खटिया.

खडकना - अ०क्रि० दे० खटकना.

खडबडाना - अ०क्रि० గాబరా పడుట; గల్లంతు పడుట; కలవరపడుట.

खडबीहड - वि० ఎగుడు దిగుడుగానున్న; కఠినమైన.

खडसान - पुं० खरसान ; సానరాయి.

खडा - वि० నిలబడిన; నిలుచున్న; సిద్ధమైన; అమలులోనున్న; అపక్వము.

खडाऊँ - स्त्री० పావుకోళ్ళు; పాదుకలు.

खडिया - स्त्री० సీమసున్నపు ముక్క.

खडी बोली - स्त्री० ఆధునిక హిందీ రూపము; చలామణిలోనున్న హిందీ రూపము.

खड्ग - पुं०दे० तलवार.

खत - पुं० గాయము.

खत - पुं० ఉత్తరము; జాబు; గడ్డము మీది వెంట్రుకలు; క్షౌరము.

खतकिताबत - स्त्री० ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు; పత్రవ్యవహారము.

खतम - पुं० సమాప్తి; ముగింపు.

खतरनाक - वि० భయంకరమైన; అపాయకరమైన.

खतरा - पुं० అపాయము; గండము; జంకు.

खता-स्त्री०कसूर; అపరాధము; పొరపాటు; మోసము; పాపము.

खतावार - वि० అపరాధి; పాపి.

खतियाना - स०क्रि० పద్దువ్రాయుట.

खतियौनी - स्त्री० खाता बही ; ఆవర్జా.

खतीब-पुं०వక్త; ధర్మోపదేశము చేయువాడు.

खत्ता - पुं० పాతర; గుంట లేక గొయ్యి.
खत्म - वि० पुं० दे० खतम.
खत्री - पुं० క్షత్రియులయందొక తెగ.
खदीजा - स्त्री० హజరత్ ముహమ్మద్ మొదటి భార్య.
खदेडना ; खदेरना - स०क्रि० బయటకు నెట్టుట; పారద్రోలుట; బలవంతాన గెంటుట.
खद्योत -पुं०మిణుగురు పురుగు; సూర్యుడు.
खनन - पुं० ఖననము; త్రవ్విపూడ్చుట.
खनना - स०क्रि० త్రవ్వుట.
खनि - स्त्री० గని; గుహ; గొయ్యి.
खनिज - पुं० ధాతువు; ఖనిజము; वि० గని నుండి బయటకు తీసినది.
खपची - स्त्री०సన్నని వెదురు చువ్వ లేక బద్ద.
खपडा - पुं० పెంకు; కుండపెంకు; తాబేటి పుర్రె.
खपडी - स्त्री० खोपडी ; పుర్రె; చిల్లపెంకు; ఒక విధమగు మట్టిపాత్ర.
खपडैल - स्त्री० दे० खपरैल.
खपत; खपती - स्त्री० అమ్మకము; ఖర్చు.
खपना-पुं० ఖర్చు అగుట; ఉపయోగపడుట.
खपरैल - पुं० పెంకు; పెంకు కప్పు; పెంకు టిల్లు.
खपाना - स०क्रि० ఉపయోగించుట; నిర్వాహము చేయుట; ఖర్చుపెట్టుట.
खप्पड या खप्पर-पुं० తలపుర్రె; భిక్షాపాత్ర.
खफा - वि० క్రోధించిన; కుపిలుడైన.
खबर -स्त्री० సమాచారము; వార్త; సందేశము; జాడ.
खबरगीर - पुं० గుప్తచారుడు; సాయము చేయువాడు.
खबरदार - वि० హెచ్చరిక గల; ముందు జాగ్రత్తగల.
खबरदारी - स्त्री० మెలుకువ; హెచ్చరిక.
खबरलेना - पुं० సమాచార మెరుగుట; దండించుట.
खब्त - पुं० सनक ; వ్యామోహము; పిచ్చి ; వెర్రి.
खब्ती - वि० पागल ; పిచ్చివాడు.
खम्माच - स्त्री० ఒకరాగము; (సంగీతము)
खम्र - पुं० మద్యము; సారాయి.
खयाल - पुं० दे० ख्याल.
खर - पुं० గాడిద; పదును; వాడియైన; తీక్ష్ణమైన; ఒక రాక్షసుడు.
खरगोश - पुं० కుందేలు.
खरच - पुं० ఖర్చు.
खरचना - स०क्रि० ఖర్చుపెట్టుట.
खरचा - पुं० ఖర్చు; పెట్టుబడి; ఖర్చు.
खरतल - वि० ప్రచండమైన; స్పష్టవాది;

నిష్కపటి.

खरब - वि॰ వంద వందలకోట్ల సంఖ్య ; 1,00,00,00,00,000.

खरबूज ; खरबूजा - पुं॰ పుచ్చకాయ.

खरभरना - अ॰क्रि॰ గలభా జరుగుట; అల్లరి జరుగుట.

खरल - पुं॰ కల్వము; మందులునూరు కల్వము.

खरहरा - पुं॰ పాలికట్టు; గుఱ్ఱముల వెంట్రుకలను శుభ్రపరచు ఒక విధమగు దువ్వెన.

खरहा - पुं॰ కుందేలు.

खरा - वि॰ శుద్ధమైన; తీక్షణమైన; కల్తీలేని.

खराई - स्त्री॰; శుద్ధత; నిజాయితీ; మంచితనము; **खरापन**-पुं॰ నిష్కళంకత.

खराद - पुं॰చిత్రిక; తరిమినపట్టు సాధనము.

खरादना - स॰क्रि॰ చిత్రికపట్టుట; తరిమిన పట్టుట.

खराब - वि॰ बुरा ; చెడు; చెడ్డ; దిక్కుమాలిన; నీతిలేని.

खराबी - स्त्री॰ बुराई ; దోషము; ధ్వంసము; నాశము.

खरास - स्त्री॰ పిండి తిరుగలి.

खरिया- पुं॰ సీమసున్నము; జోలె; వలసంచి.

खरिहान - पुं॰ కళ్ళము; రాశి.

खरी - स्त्री॰ ఆడగాడిద ; సీమసున్నము.

खरीद - स्त्री॰ క్రయము; కొనుబడి; కొన్న వస్తువు.

खरीदना - स॰क्रि॰ కొనుట.

खरीदार ; खरीद्दार - पुं॰ గ్రాహకుడు; కొనువాడు.

खरीदारी - स्त्री॰ కొనుబడి.

खरीफ - स्त्री॰ జూన్ 4 జనవరి మధ్య కాలమున వచ్చుపంట.

खरोंचना ; खरोटना - स॰क्रि॰ గోకుట; గీరుట.

खर्च ; खर्चा - वि॰ ఖర్చు; వ్యయము; పెట్టుబడి ఖర్చు.

खर्चीला - वि॰ అమితముగా ఖర్చుచేయువాడు; దుబారా ఖర్చు చేయువాడు.

खर्जूर - पुं॰ खजूर ; ఖర్జూరము; వెండి; తేలు.

खर्व - पुं॰ కుబేరుని నిధి; భగ్న అంగము గలవాడు; పొట్టి; చిన్న వికలాంగుడు.

खर्रा - पुं॰ పెద్ద చిట్టా; ఒక విధమగు చర్మ రోగము.

खर्राट - पुं॰ గురక.

खल - पुं॰ నీచుడు; ఖలుడు; ధూర్తుడు; కళ్ళము.

खलना - अ.क्रि॰ చెడ్డగా అనిపించుట; మనస్సునొచ్చుట. **स॰क्रि॰** కల్వములో

మందునూరుట.

खलबली - स्त्री॰ గందరగోళము; కలవరము; వ్యాకులత.

खलल - पुं॰ అడ్డు; అడ్డంకి.

खलवत - स्त्री॰ ఏకాంతవాసము; నిర్జన స్థానము.

खलवत खाना - पुं॰ మంత్రణా గృహము; స్త్రీలు విశ్రమించు స్థానము.

खलासी - स्त्री॰ ముక్తి; నివృత్తి; విడుదల; ఓడలు; పడవలు మొదలగు వానిలో పని చేయువాడు; గుడారములు వేయు నౌకరు.

खलियान - पुं॰ కళ్ళము; రాశి.

खलिहान - पुं॰दे॰ खलियान.

खली - स्त्री॰ గానుగ పిండి; తెలగపిండి (చెక్క)

खलीक - वि॰ సజ్జనుడు; కలుపుగోరు మనిషి; గుణవంతుడు.

खलीज - स्त्री॰ खाडी ; ఖాతము.

खलीता - पुं॰ दे॰ खरीता.

खलील - पुं॰ నిజమైన మిత్రుడు.

खल्क - स्त्री॰ జీవరాశి; సృష్టి; ప్రపంచము.

खवैया - पुं॰ తినువాడు; తిండిబోతు.

खस - स्त्री॰ వట్టివేరు.

खसकना - अ॰क्रि॰ दे॰ खिसकना.

खसना - अ॰क्रि॰ రాలుట; జారుట.

खसोटना-स॰क्रि॰ नोचना; దోచుకొనుట; లూటీ చేయుట; బలాత్కారముగా లాక్కొనుట; పెకలించుట.

खस्सी - पुं॰ మేకపోతు.

खाँ - पुं॰ खान ; పఠానులకు ఒక బిరుదు; జాగీరుదారు.

खाँचा - पुं॰ పెద్దగంప.

खाँड - स्त्री॰ శుభ్రము చేయని పంచదార; కండసారపంచదార లేక బెల్లము; గొయ్యి.

खाँसना - अ॰क्रि॰ దగ్గుట.

खाँसी - स्त्री॰ దగ్గు.

खाई - स्त्री॰ కందకము.

खाऊ - वि॰ खवैया ; తిండిబోతు.

खाक - स्त्री॰ మట్టి; బూది; బూడిద; वि॰ తుచ్ఛమైన; क्रि॰वि॰ ఏమియు లేదు.

खाकसार - वि॰ తుచ్ఛమైన; అణుకువగల; దీనుడు; पुं॰ మహమ్మదీయులలో ఒక తెగ.

खाकसारी - स्त्री॰ దైన్యము; వినమ్రత.

खाका - पुं॰ రేఖాచిత్రము; నకలు; ముసాయిదా.

खाकी - वि॰ బూడిద వన్నెగల; మట్టి వన్నెగల; మట్టికి సంబంధించిన.

खाज - स्त्री॰ తీట; దురద పెట్టు గజ్జి.

खाजा - पुं॰ కాజా; ఒక విధమగు మిఠాయి.

खार - स्त्री॰ चारपाई ; మంచము.

खाडी - स्त्री॰ అఖాతము - మూడువైపులా భూమిచే చుట్టబడి వుండెడి సముద్రపు విభాగము. (ఉదా : బంగాళా ఖాతము)

खात - पुं॰ చెరువు; గొయ్యి; నుయ్యి; అగడ్త; త్రవ్వకము.

खातमा - पुं॰ సమాప్తి; మృత్యువు.

खाता - पुं॰ జమాఖర్చుపద్దు; ధాన్యపు పాతర; వడ్లగాదె; ఆవర్జా పుస్తకము; చెరువు.

खातिमा - पुं॰ दे॰ खातमा.

खातिर - स्त्री॰ ఆదరము; గౌరవము; సత్కారము. अव्य॰ కొరకు; కై.

खातिरजमा - स्त्री॰ సంతోషము; సంతుష్టి; ఓదార్పు; ఉల్లాసము.

खातिरदार - वि॰ సత్కరించువాడు.

खातिरदारी - स्त्री॰ అతిథి సత్కారము; మర్యాద.

खातिरी - स्त्री॰ दे॰ खातिरदारी.

खाती - स्त्री॰ గొయ్యి; पुं॰ వడ్రంగి; ఉప్పర జాతి.

खातून - स्त्री॰ గొప్ప వంశపు మహిళ; గౌరవించదగిన స్త్రీ.

खाद - स्त्री॰ ఎరువు.

खादी - स्त्री॰ ఖద్దరు.

खान-पान - पुं॰ భోజనాదులు.

खान - पुं॰ పఠానుల బిరుదు; నాయకుడు; ధనవంతుడు.

खानगी - स्त्री॰ వేశ్య वि॰ घरेलू ; ఇంటి సంబంధమైన; స్వంతమగు; వ్యక్తిగతమైన.

खानदान - पुं॰ వంశము; కులము.

खानदानी - पुं॰ మంచి కుటుంబమున జన్మించిన.

खानसामाँ - पुं॰ ఆంగ్లేయులకు; ముసల్మానులకు వంట చేయువాడు; వంటవాడు.

खाना - पुं॰ భోజనము; स॰क्रि॰ తినుట; భోంచేయుట; కాజేయుట; లంచగొండితనము ద్వారా ధనోపార్జన చేయుట; నష్టపరచుట.

खाना-पीना - पुं॰ భోజనాదులు; అన్నపానములు.

खाना-पीना - पुं॰ అన్నపానములు.

खामोश - वि॰ నిశ్శబ్దము; మౌనము వహించిన.

खामोशी -स्त्री॰चुप्पी; నిశ్శబ్దత; మౌనము.

खारिज - वि॰ వేరైన; బహిష్కృతమైన; వెడలగొట్టబడిన.

खाल - स्त्री॰ చర్మము; తోలు; బెరడు; కమ్మరి తిత్తి; పల్లపు భూమి.

खालसा - पुं॰ సిక్కులకు చెందిన ఒక తెగ. वि॰ శుద్ధమైన; ప్రభుత్వ సంబంధమైన;

రాజ్యమునకు సంబంధించిన.
खाला - स्त्री॰ పినతల్లి (తల్లి చెల్లెలు).
खालिस - वि॰ విశుద్ధమైన; కల్తీలేని.
खाली - वि॰ ఖాళీ; రిక్తమైన; अव्य॰ కేవలము; వట్టి.
खालू - पुं॰ मौसा ; తల్లి సోదరి భర్త.
खाविंद - पुं॰ యజమాని; భర్త; పతి.
खास - वि॰ ముఖ్యమైన; ముఖ్యముగు; విశేషించి, విశిష్టమైన.
खासकर - वि॰ విశేషించి.
खासियत - स्त्री॰ విశిష్టత; వైశేష్యము.
खिंचना - अ॰क्रि॰ ఆకర్షింపబడుట; లాగబడుట; పీల్చబడుట; ఇంకిపోవుట; ప్రేమ జనించుట.
खिंचाई - स्त्री॰ ఆకర్షణ; పీల్చుట; లాగులేక ఈడ్పు కూలి.
खिंचाव - पुं॰ ఆకర్షింపబడుట; లాగుడు; ఈడ్పు; బిగింపు.
खिचडी - स्त्री॰ పులగము.
खिजाब - पुं॰ తెల్ల వెంట్రుకలను నలుపు చేయు రంగు.
खिझाना - स॰क्रि॰ కోపము తెప్పించుట; విసిగించుట.
खिडकी - स्त्री॰ కిటికి; కోట రహస్య మార్గము.
खिताब - पुं॰ బిరుదు; పదవి.
खिदमत - स्त्री॰ సేవ; చాకిరి; ఊడిగము.
खिदमतगार - पुं॰ సేవకుడు; నౌకరు.
खिदमतगारी - स्त्री॰ సేవ; నౌకరి; దాస్యవృత్తి.
खिन्न - वि॰ భిన్నమైన; దుఃఖముగల; చింతగల.
खिलना - अ॰क्रि॰ వికసించుట; సంతసించుట; అందముగా కనిపించుట.
खिलवत - स्त्री॰ నిర్జనస్థానము; ఏకాంతము.
खिलाडी - वि॰ ఆటగాడు.
खिलाना - स॰क्रि॰ ఆడించుట; తినిపించుట; వికసింపజేయుట.
खिलाफ - पुं॰ విరుద్ధమైన; వ్యతిరేకమైన; విపరీతము.
खिलाफत - स्त्री॰ ఖలీఫా పదవి; వారసత్వము (ఖలీఫా పదవికి)
खिलाफी - स्त्री॰ విరోధము; వ్యతిరేకత.
खिलौना - पुं॰ ఆటబొమ్మ.
खिल्ली - स्त्री॰ కిళ్ళీ; పరిహాసము; ఎగతాళి.
खिसकना - अ॰क्रि॰ జారుకొనుట; నిశ్శబ్దముగా తప్పుకొనుట.
खिसलना-अ॰क्रि॰फिसलना; జారుట.
खींचना - स॰क्रि॰ లాగుట; ఈడ్చుట; గీయుట; (గీత, చిత్రము)
खीज - स्त्री॰ విసుగు; కోపము; చిరాకు.

खीजना - अ०क्रि० విసుగుట; కస్సుబుస్సు మనుట; కోపగించుట.

खीझ - स्त्री० दे० खीज.

खीमा - पुं० दे० खेमा.

खीर - स्त्री० పరమాన్నము; క్షీరాన్నము.

खीरा - पुं० ఒక విధమగు దోసకాయ.

खील -स्त्री० పెద్దమేకు, గుసపము, పేలాలు.

खीस - स्त्री० కోపము, లజ్జ, ఇకిలింపు, నాశము, वि० ధ్వంసమైన.

खीसना - अ०क्रि० విస్పష్టమగుట, నాశ మగుట.

खुजलाना - अ०क्रि० దురద పెట్టుట. स०क्रि० గోకుట, గీకుట.

खुजलाहट - स्त्री० దురద.

खुजली - स्त्री० దురద, గజ్జి.

खुटाई - स्त्री० खोटापन ; దోషము.

खुद - वि० స్వయముగ, స్వయము.

खुद-ब-खुद - क्रि०वि० తనంతట తానే, తనకు తానే.

खुद-कशी ; खुद-कुशी - स्त्री० ఆత్మ హత్య.

खुद-गरज - वि० స్వార్థపరుడు.

खुद-मुख्तार - वि० సర్వస్వతంత్రుడు; ఎవనికి లోబడనివాడు.

खुदरा - पुं० చిల్లరవస్తువులు.

खुदसरी - स्त्री० మొండిపట్టుదల.

खुदा - पुं० భగవంతుడు.

खुधाई - स्त्री० దైవత్వము.

खुदाई - स्त्री० త్రవ్వకము.

खुदाताला - पुं० భగవంతుడు.

खुदा-हाफिज - अव्य० భగవంతుడే రక్షకుడు. (వీడ్కోలు సమయమున పలుకు పదము)

खुदी - स्त्री०అహంకారము; అహంభావము; స్వార్థపరత.

खुफिया - वि० గుప్తమైన; గుప్తముగానున్న.

खुर - पुं० గిట్ట.

खुरचना - स०क्रि० గీకుట, గీరుట, తురు ముట.

खुरदरा - पुं० గరుకుగానున్న; ఎగుడు దిగుడుగానున్న.

खुरपा - पुं० డోకుడు పార; తవ్వుకోల.

खुरपी - स्त्री० చిన్నడోకుడు పార; చిన్న తవ్వుకోల.

खुराक - स्त्री० ఆహారము; భోజనము; మందుమోతాదు.

खुर्द - वि० చిన్న.

खुरटि - पुं० గురక.

खुलना - अ०क्रि० తెరుచుకొనుట; విడి పోవుట.

खुला - वि० స్పష్టమైన; అడ్డులేని; వెల్లడియైన; విశాలమైన.

खुलासा - पुं० సారాంశము; సంక్షేపము. वि०అడ్డులేని; వెల్లడియైన.

खुल्लमखुल्ला - क्रि०वि० బాహాటముగా; బహిరంగముగా; స్పష్టముగా.

खुश व खुर्रम - वि० खुशहाल ; ప్రసన్న చిత్తుడు.

खुश - वि० ఆనందముగానున్న; ఉల్లాసముగానున్న; మంచి.

खुश-किस्मत - वि० खुश-नसीब ; అదృష్టవంతుడు.

खुश-किस्मती - स्त्री० खुशनसीबी.

खुश-बू - स्त्री० సువాసన; సుగంధము.

खुश-बूदार - वि० సువాసనగల.

खुश-रंग -वि० మంచిరంగుగల; అందమైన రంగు గల.

खुश-वक्ती - स्त्री० प्रसन्नता ; సుఖము; సంతోషము.

खुश-हाल - वि० సంపన్నుడు; సుఖవంతుడు.

खुशामद - स्त्री० चापलूसी ; ముఖస్తుతి.

खुशामदी - वि० चापलूस ; ముఖస్తుతి చేయువాడు.

खुशी - स्त्री० ఆనందము; ప్రసన్నత; ఇష్టము.

खुशी-खुशी - क्रि०वि० ఉల్లాసముగా.

खुसर - खुसर - स्त्री० గుసగుసలు.

खूँखार ; खूँख्वार - वि० నెత్తురు త్రాగువాడు, హంతకుడు, క్రూరమైన.

खूँट - स्त्री० కొన, వైపు ; అడ్డు, स्त्री० చెవి గుబిలి.

खूँटा - पुं० పెద్ద మేకు, గుంజ, గూటము.

खूँटी - स्त्री० మేకు (చిన్న), గుంజ.

खून - पुं० రక్తము; ఖూనీ.

खूनी - वि० హంతకుడు.

खूब - वि० అందమైన; శ్రేష్ఠమైన.

खूबसूरत - वि० సుందరమైన; అందమైన ఆకారముగల.

खूबसूरती - स्त्री० సుందరమైన ఆకారము; సౌందర్యము; సుందర రూపము.

खूबी - स्त्री० మంచితనము; మేలు; విశేషత.

खूराक - स्त्री० दे० खुराक.

खूसट - पुं० గుడ్లగూబ; దుశ్శకునము. వృద్ధుడు, దౌర్భాగ్యమైన.

खेत - पुं० పొలము, పొలములోని పంట, యుద్ధక్షేత్రము.

खेतिहर - पुं० వ్యవసాయదారుడు, రైతు.

खेती - स्त्री० వ్యవసాయము, పంట.

खेतीबारी - स्त्री० వ్యవసాయము, సాగు.

खेद - पुं० క్లేశము, దుఃఖము, అలసట.

खेना - स०क्रि० పడవ నడుపుట.

खेमा - पुं० గుడారము.

खेल - पुं० ఆట, క్రీడ, సుళువు పని.

खेल-कूद - पुं० కుప్పిగంతులు, ఆట.

खेलना - अ०क्रि० ఆడుట, **जानपर या जी पर खेलना** - मु० ప్రాణమొడ్డుట, సాహసోపేతమైన కార్యము చేయుట.

खेलबाड - पुं० ఆట, తమాషా.

खेलाडी - वि०दे० खिलाडी.

खेवा - पुं० పడవ కూలి; పర్యాయము, పడవ, బరువు వేయబడిన పడవ, వంతు.

खेवाई - स्त्री० పడవ నడుపుట, పడవ కూలి.

खैर - पुं० కాచు, కుశల-క్షేమము.

खैर - अव्य० సరే, అస్తు! మంచిది.

खोखला - वि० బోలు, తొర్ర.

खोज - स्त्री० అన్వేషణ, వెతుకుట.

खोजा - पुं० हिजडा ; మహ్మదీయుల రాణి వాసములో కాపలా కాయు నపుంసక ప్రహరి.

खोट - स्त्री० దోషము, మంచి వస్తువునందు చెడు వస్తువును కలుపుట, కల్తీ.

खोटा - स्त्री० చెడుగల, చెడ్డ.

खोटाई - स्त्री० చెడ్డతనము, చెడు లక్షణము.

खोदना - स०क्रि० త్రవ్వుట; చెక్క మీద బహు విధముగా లతలు వగైరాలు చెక్కుట, పురిగొల్పుట; ఎగతాళి చేయుట.

खोना - स० क्रि० పోగొట్టుకొనుట, अ० क्रि० పోవుట.

खोपडी - स्त्री० పుర్ర, తల ; **खोपडी खा जाना** - मु० వ్యర్థ ప్రసంగములో విసిగించుట.

खोया - पुं० పాలకోవా.

खोरि ; खोरी - स्त्री० ఇరుకు సందు లేక గొంది; దోషము; చెడు.

खोल - पुं० గలీబు.

खोलना - स०क्रि० తెరచుట, విప్పుట; ప్రకటించుట, బహిర్గతము చేయుట.

खोली - स्त्री० గలీబు, దిండు గలీబు; సంచి.

खोवा - पुं० खोया ; పాలకోవ.

खोह - स्त्री० గుహ ; కొండలోయ.

खौफनाक - पुं० భయంకరమైన, భయానకమైన.

खौलना - अ०क्रि० उबलना ; మసులుట, మరుగుట, కాచుట, కాగి పొంగుట, ఆవేశపడుట.

ख्यात - वि० ప్రసిద్ధమగు.

ख्याल - पुं० ఆలోచన, స్మరణము, భావము, ధ్యానము, అంచనా.

ख्वाब - पुं० కల ; స్వప్నము.

ख्वाहिश - स्त्री० కోరిక; అభిలాష.

ग

गंगाजमनी - वि० మిశ్రమమైన; కలనేతగల.

गंगाल - पुं० గంగాళము.

गंज - पुं० బట్టతల; ధనాగారము; ధాన్యపు మార్కెట్టు; విపణి.

गंजा - पुं० చుండు వ్యాధి.

गंजी - स्त्री० బనియను; సమూహము.

गंदगी - स्त्री० మురికి.

गंदला - वि० మురికిగానున్న.

गंदा - वि० మురికిగానున్న; దుర్వాసనగల.

गंध - स्त्री० వాసన; సువాసన.

गंधक - पुं० గంధకము; పసుపు పచ్చని ఒక ఖనిజ పదార్థము.

गंधर्व - पुं० గంధర్వుడు, గాయకుడు.

गँवाना -स०क्रि०खोना ; పోగొట్టుకొనుట.

गँवार - वि० देहाती ; పల్లెటూరి బైతు.

गँवारू - वि० మోటుగా; గ్రామీణమైన; నాజూకులేని; అసభ్యమైన.

गँसीला - वि० మొనతేలిన; గ్రుచ్చుకొను.

गऊ - स्त्री० गाय ; ఆవు.

गगन - पुं० ఆకాశము.

गगरा - पुं० బిందె.

गगरी - स्त्री० చిన్న బిందె.

गच - पुं० గచ్చు చేసిన నేల.

गजब - पुं० आफत ; ఆపద; కోపము; అన్యాయము; అత్యాచారము; విచిత్రమగు విషయము.

गजबनाक - वि० బహుక్రుద్ధుడైన.

गट्ठा - पुं० పెద్ద మూట.

गठन - स्त्री० నిర్మాణము; రచన.

गठ बंध ; गठ बंधन - पुं० వివాహము; వివాహ సందర్భములో వధూవరుల కొంగులు కలిపి ముడివేయుట.

गठरी -स्त्री० మూట; పొట్లము; కూడబెట్టిన ధనము.

गठित - वि० నిర్మింపబడిన; కూర్చబడిన.

गठीला - वि० బలిష్ఠమగు; బిగిసియున్న; అనేక ముళ్ళుగల; మెలితిరిగిన.

गड - पुं० కందకము; గుంట; ప్రాకారము.

गडना - अ०क्रि० దిగబడుట; దూరుట; గ్రుచ్చుకొనుట; నొప్పిపుట్టుట; పూడ్చబడుట.

गडबड - पुं० గడబిడ; తారుమారు; గంద్రగోళము.

गडबडझला - पुं० गोलमाल ; అవ్యవస్థ; అక్రమము.

गडबिडी - स्त्री० दे० गडबड.

गडरिया - पुं० గొల్లజాతి మనిషి; గొర్రెలు పెంచువాడు.

गडाना - स० क्रि० గ్రుచ్చుట; పాతుట;

పొడుచుట.

गडेरिया - पुं० दे० गडरिया.

गडोना - स०क्रि० గ్రుచ్చుట; చొప్పించుట.

गडोलना - पुं० చిన్న పిల్లలను కూర్చుండ బెట్టి త్రిప్పెడి బండి.

गड्ड - पुं० गड्डी ; దొంతర; గొయ్యి.

गड्डा - पुं० ఎద్దు బండి; మోపు; తాళ్ళనిచ్చెన.

गड्ढा - पुं० గొయ్యి.

गढंत - वि० కల్పితము स्त्री० కలిపించిన మాట.

गढ - पुं० కోట; దుర్గము; కందకము.

गढना -स०क्रि० కల్పించి సృష్టించుట; నిర్మించుట; ఒట్టొట్టి మాటలను వ్యాపింప జేయుట; చితకబాదుట.

गढा - पुं० गड्ढा ; గొయ్యి.

गढिया - पुं० కల్పించు వాడు; నిర్మించు వాడు.

गण - पुं० సమూహము; శ్రేణి; శివుని సేవక సముదాయము.

गणना - स्त्री० లెక్క; గణన

गणनीय - वि० లెక్కింపదగిన; ప్రసిద్ధి గాంచిన.

गणपति - पुं० శివుడు; విఘ్నేశ్వరుడు.

गणराज्य - पुं० ప్రజాతంత్రరాజ్యము.

गणिका - स्त्री० వేశ్య.

गतंक - पुं० గతసంచిక वि० నికృష్టమైన.

गति - स्त्री० చలనము; నడక; స్థితి; దశ; గమనము.

गथ - पुं० మూలధనము.

गद - पुं० విషము; రోగము.

गदका - पुं० दे० गतका.

गदकारा - वि० మృదువైన; మెత్తని.

गदगद - वि० గద్గదము; డగ్గుత్తికపడినమాట.

गदर - पुं० విప్లవము; క్రాంతి; తిరుగుబాటు.

गदहा - पुं० दे० गधा.

गदा - स्त्री० గద.

गद्दा - पुं० పరుపు; మెత్త.

गद्दार - वि० ద్రోహి; విద్రోహి; తిరుగుబాటు దారుడు; విప్లవకారుడు; కృతఘ్నుడు.

गद्दी - स्त्री० పరుపు; అధికార పదవి; సింహాసనము; వంశపారంపర్యముగా లేక శిష్య పరంపరంగా లభించు అధికార పదవి.

गद्य - पुं० గద్యము; వచనము.

गधा - पुं० गदहा ; గాడిద.

गधापन - पुं० మూర్ఖత్వము; గాడిద లక్షణము.

गनीमत - स्त्री० దోపిడీ సొత్తు; ఊరికేవచ్చిన సొమ్ము; ఆస్తి; సంతోషించవలసిన విషయము.

गन्दगी - स्त्री० दे० गंदगी.

गन्ना - पुं० చెరుకు.

गप - स्त्री० బడాయి; పుకారు; కాలక్షేపపు కబుర్లు.

गप्पी ; गपबाज - वि० కోతలరాయుడు; గప్పాలు కొట్టువాడు.

गपशप - स्त्री० ఒట్టొట్టి మాటలు; పిచ్చాపాటి.

गम - पुं० చింత; దుఃఖము; మనస్తాపము.

गमक - स्त्री० సువాసన; మద్దెల ధ్వని; वि० సూచించునట్టి; బోధించునట్టి.

गमकना - अ०क्रि० గుబాళించుట; సువాసన వచ్చుట.

गमछा - पुं० అంగవస్త్రము.

गमन - पुं० ప్రయాణము; వెళ్ళుట; దారి; సంభోగము; వేశ్యాగమనము.

गमला - पुं० పూలకుండి; పూలతొట్టి.

गम्य - वि० చేరవలసినది; పొందదగినది; గమ్యము.

गरक - वि० दे० गर्क.

गरचे - अव्य० अगरचे ; అయినప్పటికి.

गरज - स्त्री० గర్జింపు; గర్జన.

गरज - स्त्री० ప్రయోజనము; ఆవశ్యకత; అవసరము; ఉద్దేశ్యము; अव्य० తుదకు; క్లుప్తముగా.

गरजना - अ०क्रि० గర్జించుట.

गरजमंद ; गरजी ; गरजू - वि० పనిపడిన వాడు; స్వార్థపరుడు; అక్కరకలవాడు; అవసరము గలవాడు.

गरदन - स्त्री० మెడ; గొంతు.

गरब - पुं० గర్వము; ఏనుగు మదము.

गरबीला-वि० गर्वीला ; గర్వపోతు; గర్విష్ఠి; అభిమాని.

गरम - वि० వేడిగల ; ప్రచండమైన; కోపిష్ఠి.

गरम कपडा - पुं० ఉన్నివస్త్రము.

गरम मिजाज - वि० మిక్కిలి కోపిష్ఠి.

गरमागरम - वि० వెచ్చవెచ్చని.

गरमाना - स०क्रि० వెచ్చపెట్టుట; వేడిచేయుట; కాచుట; **अ०क्रि०** వేడెక్కుట; ఉత్సాహపడుట; కోపపడుట.

गरमी - स्त्री० వేడి; ఉష్ణత; సెగ; ఆవేశము; ఉత్సాహము; గర్వము; గ్రీష్మము.

गरल - पुं० గరళము; పాము విషము.

गरिमा - स्त्री० మహత్త్వము; భారము; గొప్పదనము.

गरियार - वि० సోమరి; మొండి (పశువు)

गरिष्ठ - वि० మిక్కిలి భారమైన; సర్వ శ్రేష్ఠమైన.

गरी - स्त्री० కొబ్బరి.

गरीब - वि० దరిద్రుడు; దీనుడు; బీద.

गरीबाना - वि० దరిద్రులవలె; బీదలవలె.

गरीबी - स्त्री० దారిద్ర్యము; బీదరికము.

गरुड - पुं० గ్రద్ద; గరుత్మంతుడు.

गरू - वि० గొప్ప; బరువుగల.

गरूर - पुं० घमंड ; గర్వము.

गरोह - पुं० झुंड ; గుంపు; మంద.

गर्द - स्त्री० దుమ్ము; ధూళి.

गर्दन - स्त्री० दे० गरदन.

गर्ब - पुं० పశ్చిమ దిశ; సూర్యాస్తమయము.

गलत - वि० తప్పు; పొరపాటు; అశుద్ధమైన.

गलतनामा - पुं० తప్పొప్పుల పట్టిక; శుద్ధి పత్రము.

गलती - स्त्री० తప్పు; త్రుటి; అశుద్ధి.

गलना - अ०क्रि० కరుగుట; త్రుళ్ళుట.

गलफाँसी - स्त्री० మెడకువేయు ఉరి; కుటుంబ జంజాటము.

गलबाँही - स्त्री० కంఠాలింగనము.

गलबा - पुं० గలభా; గల్లంతు.

गला -पुं० गर्दन ; కంఠము; మెడ; గొంతు; కంఠస్వరము.

गला बैठना - पुं० గంతు బొంగురు పోవుట.

गलाना -स०क्रि०కరగించుట; కరగపెట్టుట; జీర్ణింపజేయుట.

गलीचा - पुं० తివాచి; రత్నకంబళము.

गलीज - वि० మురికియగు ; గలీజు ; पुं० మురికి; పెంట.

गलिया - पुं० ఇరుకుసందు.

गलौआ - पुं० కోతినోటిలోని సంచి.

गल्प - पुं० कहानी ; చిన్నకథ; బడాయి.

गल्ला - पुं० పశువుల మంద; గోల.

गल्ला - पुं० పంట; ధాన్యము; దుకాణములో దినసరి అమ్మకమువలన వచ్చు పైకము లేక రాబడి.

गवन - पुं० गमन ; గమనము; ప్రస్తావము.

गवाक्ष - पुं० झरोखा ; కిటికి.

गवाना - स०क्रि० పాడించుట.

गवाह - पुं० साक्षी ; సాక్షి.

गवाही - स्त्री० साक्ष्य ; సాక్ష్యము.

गवैया - पुं० गानेवाला ; గాయకుడు.

गश - पुं० మూర్ఛ.

गश्ती - वि० గస్తీ తిరుగువాడు.

गहन - वि० లోతైన; గంభీరమైన; దట్టమైన; కఠినమైన; पुं० లోతు; దట్టము.

गहना - पुं० ఆభరణము; తాకట్టు; **स०क्रि०** పట్టుకొనుట.

गहरा - वि० లోతైన; గంభీరమైన; చిక్కనైన.

गहराई - स्त्री० లోతు; గాంభీర్యము.

गहवारा - पुं० ఊయల; ఉయ్యాల.

गहवर - पुं० గుహ్యస్థానము; గుప్తస్థానము; గుహ; అంధకారమయమైన; ప్రదేశము. वि० దుర్గమమైన.

गाँजा - पुं० గంజాయి.

गाँठ-स्त्री० ముడి; మూట; ఈర్ష్య; ద్వేషము; కణుపు.
गाँठ गोभी - स्त्री० కోసుగడ్డ; క్యాబేజి.
गाँठना - स०क्रि० ముడివేయుట; కలుపుట; బిగించుట.
गाँधी- पुं० మహాత్మాగాంధీ గుజరాత్ ప్రాంతములో ఒకవైశ్య తెగ.
गाँव - पुं० గ్రామము.
गगार - पुं० కుండ; బిందె.
गाजा-बाजा - पुं० బాజాభజంత్రీలు; మేళము; మేళగాళ్ళ సమూహము.
गाडना - स०क्रि० పాతుట; పూడ్చిపెట్టుట; నాటుట.
गाडी - स्त्री० బండి.
गाडीवान - पुं० బండివాడు; బండి తోలు వాడు.
गाढा - वि० చిక్కనైన; దట్టమైన; మోటు అయిన. **गाढे में पडना** - मु० సంకట స్థితిలో చిక్కుకొనుట.
गात - पुं० శరీరము.
गात्र - पुं० गात ; శరీరము.
गान - पुं० పాట; గీతము.
गाना - स०क्रि० పాడుట; స్తోత్రించుట; पुं० పాట.
गाफिल - वि० స్పృహలేని; ఏమరిపాటున; జాగ్రత్తలేని.
गाभा - पुं० మొవ్వాకు; చిగురుటాకు; పచ్చి ధాన్యము.
गाभिन ; गाभिनी - वि० చూడి అయిన.
गाय - स्त्री० ఆవు; वि० అమాయకమైన; కల్ల కపట మెరుగని.
गायक - पुं० गवैया ; గాయకుడు.
गायब - वि० అదృశ్యమైన; అంతర్థానమైన.
गारा - पुं० అడుసు; గచ్చు.
ग़ारी - स्त्री० दे० गाली.
गार्दभ - पुं० గాడిద; గర్దభము; वि० గాడిదకు సంబంధించిన.
गाल - पुं० బుగ్గ; చెక్కిలి.
गालिब - वि० ప్రబలుడు; ప్రతాపుడు; విజితుడు; సంభావ్యము; ఒక ప్రసిద్ధ ఉర్దూకవి.
गालिबन - क्रि०वि० సంభవతః; చాలా వరకు.
गाली - स्त्री० తిట్టు; దూషణ; దుర్భాష.
गाव - स्त्री० ఆవు गाय.
गावदी - वि० बेवकूफ ; మూర్ఖుడు.
गिंजना - अ०क्रि० చెడిపోవువరకు నలప బడుట.
गिंडुरी - स्त्री० गेंडुरी ; చుట్టకుదురు.
गिटपिट - स्त्री० నిరర్థక శబ్దజాలము.

गिट्टी - स्त्री० గులకరాయి; కంకరరాయి.
गिनती - स्त्री० లెక్కింపు; గొప్పతనము; సంఖ్య.
गिनना - स०क्रि० లెక్కించుట.
गिरगिट - पुं० ఊసరవెల్లి.
गिरजा - पुं० క్రైస్తవుల గుడి లేక చర్చి.
गिरना - अ०क्रि० పడుట; రాలుట.
गिरफ्तार - वि० పట్టుబడిన.
गिरफ्तारी - स्त्री० पकड ; పట్టుబడుట.
गिरि - पुं० పర్వతము; కొండ; स्त्री० కొండ ఎలుక; చిట్టెలుక; ఆడుఎలుక.
गिरिजा - स्त्री० పార్వతి; గంగ.
गिरवी - स्त्री०తాకట్టు; కుదువపెట్టిన వస్తువు.
गिरह - स्त्री०ముడి; మూట; చిక్కు; రెండు కణుపులు కలియుచోటు; గనుపు; జేబు; గజము (కొలత) లో 16వ భాగము.
गिरी - स्त्री० విత్తులోని పప్పు; గుజ్జు.
गिरोह - पुं० झुंड ; గుంపు; సమూహము; మంద.
गिल - स्त्री० गारा ; అడుసు; బంక మట్టి.
गिलहरी - स्त्री० ఉడుత.
गिला - पुं० దెప్పిపొడువు; చాడి; ఫిర్యాదు; నింద.
गिलाफ - पुं० గలీబు (దిండు లేక పరుపు) పెద్దగుడ్డవర.
गिलाबा - पुं० गारा ; అడుసు (సిమెంటు లేక మట్టి)
गिलास - पुं० లోటా; గ్లాసు.
गीत - पुं०; **गीति** - स्त्री० గీతము; గీతిక; పొగడ్త; యశోగీతము.
गीदड - पुं० నక్క; वि० పిరికిపంద.
गीला - वि० తడసిన; నెమ్ముగల.
गीलापन - पुं० నెమ్ము; ఆర్ద్రత; తడి.
गुंगी-स्त्री०రెండు తలల పాము; वि०మూగది.
गुंची - स्त्री० ; **गुंजा** - स्त्री० గురిగింజ; గురిగింజ పొద.
गुंजन - पुं० కలవరము; ఝుంకారము; అస్పష్టగానము.
गुंजाइश - स्त्री० అవకాశము; వీలు.
गुंजायमान - वि० ఝుంకారము చేయు చున్న; రొదచేయుచున్న.
गुंजार - पुं० తుమ్మెదల ఝుంకారము; రొద.
गुंडा - वि० ధూర్తుడు; రౌడీ.
गुबा - पुं० బొప్పి; కణితి.
गुग्गुल - पुं०గుగ్గిలము.
गुच्छ ; गुच्छा - पुं० గుత్తి.
गुच्छेदार - वि० గుత్తిగనుండు.
गुजर - पुं० నిర్వాకము; కాలక్షేపము; జరుగుబాటు; ప్రదేశము.
गुजारना - स०क्रि० గడుపుట.

गुजारा - पुं० జరుగుబాటు; కాలక్షేపము; ఉదర పోషణకై ఇవ్వబడు బత్తెము.

गुटकना - स०क्रि० గుటుక్కుని మింగి వేయుట; वि० పావురము కూయుట; పావురమువలె కూయుట.

गुठली - स्त्री० గింజ; టెంక.

गुडगुडी - स्त्री० ఒక విధమగు హుక్కా.

गुडिया - स्त्री० గుడ్డ బొమ్మ.

गुड्डा - पुं० పెద్దమగ ఆట బొమ్మ.

गुड्डी - स्त्री० గాలిపటము; చిన్న హుక్కా.

गुण - पुं० గుణము; దారము; నూలు; అల్లెత్రాడు లేక అల్లు దారము.

गत्थी - स्त्री० చిక్కు; గుత్తి.

गुदगुदी - स्त्री० చక్కిలిగింత; ఉల్లాసము, ఉత్సుకత.

गुदडी - स्त्री० చింపిరి గుడ్డల బొంత.

गुदडी–बाजार - पुं० పలురకముల చింపిరి గుడ్డలు, విరిగిన వస్తువులు అమ్ముచోటు.

गुनगुना - वि० గోరువెచ్చని.

गुनगुनाना - अ०क्रि० గొణుగుట, అస్పష్ట స్వరమున పాడుట.

गुनना - स०क्रि० లెక్కించుట, ఆలోచించుట; పొగడుట.

गुनहगार - वि०दे० गुनाहकार.

गुना - पुं० రెట్టింపు చేయు ఒక ప్రయత్నము. जैसे सातगुना ; आठगुना.

गुनाह - पुं० అపరాధము; దోషము; పాపము.

गुनाहकार - वि० పాపి; అపరాధి; దోషి.

गुपचुप - स्त्री० పిల్లల ఒక ఆట. क्रि.वि. రహస్యముగా.

गुप्तचर-पुं०जासूस; గుప్తచరుడు; గూఢచారి.

गुफा - स्त्री० గుహ.

गुफ्त - स्त्री० మాట; కథనము.

गुफ्तगू - स्त्री० సంభాషణ; వార్తాలాపము.

गुबरैला - पुं० పేడపురుగు.

गुबार - पुं० దుమ్ము ; ధూళి ; వైరము ; మనస్సున దాగి ఉన్న కోపము.

गुमान - पुं० గర్వము, అభిమానము, చెడ్డ తలంపు.

गुमानी - वि० అహంభావి ; గర్విష్ఠి.

गुम्मट - पुं० గుమ్మటము.

गुरिया - स्त्री० పూస.

गुरु - पुं० గురువు, బృహస్పతి; वि० బరువైన; గొప్ప.

गुरुआइन - स्त्री० గురువు గారి భార్య; ఉపాధ్యాయని.

गुरुभाई - पुं० సహాధ్యాయుడు.

गुरुमुखी - स्त्री० పంజాబీ భాష లిపి.

गुरु - पुं० ధూర్తుడు. **गुरु-घंटाल** - पुं० మహాచతురుడు; ధూర్తాగ్రేసరుడు.

गुर्राना - अ॰क्रि॰ గుర్రుమని కోపముతో ఉరుముట.

गुल - पुं॰ గులాబి పువ్వు; నవ్వునపుడు బుగ్గల యందు పడు గుంట, దీపపు కొడి; నిప్పు కణిక; కణిత; అల్లరి.

गुल करना - मु॰ దీపము ఆర్పుట.

गुलजार - पुं॰ పూతోట ; वि॰ కన్నుల పండుగగా ఉండు.

गुलदस्ता - पुं॰ పూలగుత్తి ; పుష్ప గుచ్ఛము.

गुलदान - पुं॰ పూలు ఉండు పాత్ర; పూల పాత్ర ; Flower-vase.

गुलबदन - वि॰ పువ్వు వంటి మృదువైన సొగసైన శరీరము గల; బహుసుందరమైన.

गुलबर्ग - पुं॰ గులాబి రేకు లేక ఆకు; పూరేకు.

गुलाब - पुं॰ గులాబి.

गुलाबजल - पुं॰ పన్నీరు.

गुलाम - पुं॰ బానిస; దాసుడు; నౌకరు.

गुलामी - स्त्री॰ బానిసత్వము; దాసత్వము.

गुलाल - पुं॰ अबीर ; ఎర్రని బుక్కాపొడి.

गुल्ला - पुं॰ గలాభా; మట్టిగోని; ఒక విధమగు మిఠాయి.

गुल्ली - स्त्री॰ గోటీ బిళ్ళ; బిళ్ళంగోడు; తేనెపట్టు, కణితి, టెంక.

गुल्ली-डंडा - पुं॰ గోడుంబిళ్ళ ఆట.

गुसल - पुं॰ స్నానము.

गुसलखाना - पुं॰ స్నానాల గది.

गुसाँई - पुं॰ गोसाई ; గోస్వామి; జితేంద్రియుడు; సాధువు.

गुस्ताख - वि॰ ढीठ ; ఎదురు జవాబులేని, అదుపు లేని ; అవిధేయుడు ; పొగరు బోతు ; వదరు బోతు.

गुस्ताखी - स्त्री॰ ढिठाई ; అవిధేయత; అమర్యాద; పొగరుబోతుతనము.

गुस्सा - पुं॰ క్రోధము ; కోపము.

गुस्सावर - वि॰ కోపిష్ఠి.

गुस्सैल - वि॰ ముక్కోపి; చిర్రు బుర్రుమను స్వభావము గల.

गुहा - स्त्री॰ गुहा ; గుహ.

गुहार - स्त्री॰ गुहाई ;సహాయార్థము వేయు గావుకేక.

गूँगा - वि॰ मूक ; మూగ; మాట్లాడలేని.

गूँच - स्त्री॰ గురింద గింజ.

गूँज - स्त्री॰ ప్రతిధ్వని; తుమ్మెదల ఝుంకార ధ్వని.

गूँजना - अ॰ क्रि॰ ప్రతిధ్వనించుట.

गूनी - स्त्री॰ गोनी ; నార సంచి; గోనె సంచి.

गूलर - पुं॰ మేడి (చెట్టు లేక పండు)

गृध्र - पुं॰ రాబందు; గ్రద్ద.

गृह - पुं॰ గృహము.

गृह मंत्री - पुं० దేశీయాంగమంత్రి.
गृहस्थ - पुं० గృహస్థుడు; కుటుంబీకుడు; ఇంటి యజమాని.
गृहस्थी - स्त्री० గృహస్థ ధర్మము; సంసారము; ఇంటిసామాను.
गृहणी-स्त्री०భార్య; యజమానురాలు.
गेंद - स्त्री० బంతి; చెండు.
गेंदा - पुं० బంతి పువ్వు లేక మొక్క.
गेय - वि० గేయము; పొగడదగిన.
गेरुआ - वि० కాషాయరంగుగల.
गेह - पुं० గృహము; ఇల్లు.
गेहनी ; गेहिनी - स्त्री० గృహిణి; గృహ స్వామిని.
गेही - पुं० గృహస్థుడు.
गेहुआ - वि० **बादामी** ; గోధుమ వన్నెగల.
गेहूँ - पुं० గోధుములు.
गैंडा - पुं० ఖడ్గమృగము.
गैया - स्त्री० ఆవు.
गैर - वि० ఇతరుడు; పరాయివాడు; విరుద్ధ అర్థమునిచ్చు లేక నిషేధ వాచక శబ్దము.
गैर-हाजिर - वि० హాజరుకాని.
गैशतदार ; गैशतमंद - वि० సిగ్గుగల; అభి మానము గల.
गैरिक - पुं० కాషాయరంగు మట్టి; ఒక ఖనిజ పదార్థము; బంగారము.
गैल - स्त्री० దారి; మార్గము.
गोंठ - स्त्री० ధోవతి కుచ్చిళ్ళు.
गोंडा - पुं० పశువుల దొడ్డి.
गोंद - पुं० జిగురు; బంక.
गो - स्त्री० ఆవు; ఇంద్రియములు.
गोचर - पुं० పచ్చికబీడు; वि० గోచరము కంటికి కనిపించు ; ఇంద్రియానుభూతి కలుగు.
गोता - पुं० **डुबकी** ; మునుక; మునుగు.
गोता खाना - मु० మునుగుట; మోసపోవుట.
गोताखोर - वि० మునకవేయువాడు; మునుగు వాడు.
गोतिया - पुं० గోత్రజుడు; సగోత్రీకుడు.
गोतीत - वि० అగోచరమైన; జ్ఞానేంద్రియ ములకు గోచరించని.
गोदना - पुं० పచ్చ; स०क्रि० పొడుచుట; పచ్చ పొడుచుట; మనస్సుకినాటుకొను పరి హాసము చేయుట.
गोदाम - पुं० నిల్వకొట్టు
गोदी - स्त्री० **गोद** ; ఒడి.
गोन - स्त्री० గోనె సంచి; బస్తాసంచి; పడవ త్రాడు.
गोनी - स्त्री० సంచి; గోనెసంచి.
गोपन - पुं० గుప్తముగా నుంచుట; సాకుట.

गोपनीय - वि० దాచదగిన; కాపాడదగిన.
गोबर - पुं० పేడ; ఆవుపేడ.
गोबर गणेश-पुं० మహామూర్ఖుడు; అనాకారి.
गोबरैला - पुं० दे० गुबरैला.
गोबी ; गोभी - स्त्री० క్యాబేజి.
गोरस - पुं० ఆవుపాలు; పెరుగు; మజ్జిగ; నెయ్యి మొదలైనవి.
गोरा-वि० తెలుపువన్నెగల ; యూరోపియను.
गोराई - स्त्री० గౌరవర్ణము; తెలుపు; సౌందర్యము.
गोरी - स्त्री० అందమైన వన్నెగల పడచు; సుందరి.
गोल -वि० గుండ్రని; पुं० వృత్తము; గోళము.
गोल - पुं० సమూహము; గుంపు; మంద.
गोलमटोल - पुं० అస్పష్టమైన; నిరర్థకమైన.
गोलमाल - पुं० गडबड ; తారుమారు.
गोला - पुं० గుండ్రపు ముద్ద; ఫిరంగి గుండు; అడవి పావురము; దూలము; గుండ్రని పదార్థము.
गोली - स्त्री० గోలి; తుపాకీ గుండు; మందు మాత్ర.
गोलोक - पुं० స్వర్గము; గోలోకము; వైకుంఠము; ప్రజమండలి.
गोश - पुं० कान ; చెవి.
गोश माली - मु० कान उमेठना ; చెవి మెలివేయుట.
गोश्त - पुं० మాంసము.
गोसाई ; गोस्वामी - पुं० ఇంద్రియ నిగ్రహుడు; జితేంద్రియుడు; సాధువు; భగవంతుడు; గోస్వామి.
गौं - स्त्री० ప్రయోజనము; స్వార్థము; అదను.
गौ - स्त्री० गैया ; ఆవు.
गौण - वि० అప్రధానమైన; గుణసంబంధమైన.
गौद - पुं० గెల; గుత్తి.
गौना - पुं० ద్విరాగమనము; వివాహానంతరము వరుడు వధువును తనతో కూడ తన ఇంటికి తీసుకు వెళ్ళు ఆచారము.
गौर - पुं० చింతనము; ధ్యానము; తదేక ధ్యానము.
गौरैया - स्त्री० गौरिया ; పిచ్చుక.
गौहर - पुं० मोती ; ముత్యము; తెలివి; రత్నము.
ग्रंथ साहब - पुं० శిక్కులమత గ్రంథము.
ग्रसना - स० क्रि० మ్రింగుట; పట్టుకొనుట.
ग्रसित - वि० మ్రింగబడిన; గ్రహించబడిన; పట్టుకొనబడిన; పీడింపబడిన.
ग्रामीण ; ग्राम्य - वि० గ్రామ సంబంధమైన.
ग्रास - पुं० కబళము; ముద్ద; గ్రాసము; గడ్డి.
ग्राहक - पुं० చందాదారుడు; కొనువాడు.
ग्वाल ; ग्वाला - पुं० గొల్ల మనిషి; గోపాలుడు.

ग्वालिन - स्त्री० గోపిక; గొల్ల స్త్రీ.

घ

घंटा - पुं० గంట; గంట కాలము.

घंटा घर - पुं० గడియారపు స్తంభము.

घट - पुं० కుండ; ఘటము; శరీరము.

घटना - अ०क्रि० అగుట; జరుగుట; తగ్గుట; स्त्री० ఘటన; ఘట్టము; ఘటించినది.

घटा - स्त्री० మేఘము ; మేఘమాల ; సమూహము.

घटाना - स०क्रि० తగ్గించుట.

धटाव - पुं० తగ్గుదల.

घटिया - वि० హీనమైన; తక్కువయిన; తుచ్ఛమైన.

घडियाल - पुं० మొసలి; పూజా సమయ మున మ్రోగించు గంట.

घडी - स्त्री० గడియారము; గడియ కాలము; అదను సమయము.

घडीभर - क्रि०वि० గడియకాలము; క్షణ కాలము.

घडीसाज - पुं० గడియారములు బాగు చేయువాడు.

घना - वि० దట్టమైన.

घनिष्ठ - वि० సన్నిహితమైన; అంతరంగి కరమైన; గాఢమైన.

घपला - पुं० గడబిడ ; గందరగోళము.

घबडाना ; घबराना - अ०क्रि० కలత చెందుట; గల్లంతు పడుట; విసుగు చెందుట.

घबराहट - स्त्री० వ్యాకులత.

घमंड - पुं० గర్వము; అహంకారము.

घमंडी - वि० గర్విష్ఠి; అహంకారి.

घमर - पुं० నగారా లేక పెద్ద డోలు మోత.

घमरौल - स्त्री० గడబిడ; కోలాహలము; గల్లంతు.

घमासान - वि० భయంకరమైన; पुं० భయం కర యుద్ధము; దొమ్మి.

घर - पुं० ఇల్లు; నివాస స్థానము; జన్మస్థానము.

घरनी - स्त्री० గృహిణి; ఇల్లాలు.

घर फोडी ; घर फोरी - स्त्री० ఇంటిలో కయ్యము పెట్టు స్త్రీ.

घरबार - पुं० ఇల్లు వాకిలి; కుటుంబము; పిల్లజెల్లలు.

घरबारी ; घरबारू - पुं० గృహస్థుడు; పిల్లలు గలవాడు.

घरवाला - पुं० ఇంటి యజమాని; భర్త.

घरवाली - स्त्री० భార్య; ఇంటి యజ మానురాలు.

घराना - पुं० खानदान ; వంశము; ప్రఖ్యాత మైన వంశము ; కులము.

घरौंदा - पुं० బొమ్మరిల్లు.

घलुआ - पुं० కొసరు.

घाट - पुं० ఘట్టము; రేవు; కొండలోయ స్त्री० చెడుపని; కపటము वि० తరిగిన; తక్కువ.

घाटा - पुं० నష్టము.

घाटी - स्त्री० కొండకనుమ; కొండలోయ.

घाती - पुं० విశ్వాస ఘాతకుడు.

घायल - वि० దెబ్బతిన్న లేక దెబ్బ తగిలిన; గాయపడిన.

घालक-पुं०చంపువాడు; నాశము చేయువాడు.

घाव - पुं० గాయము; **घाव पर नमक छिडकना** - मु० పుండు మీద కారం చల్లుట.

घास - स्त्री० గడ్డి; పచ్చిగడ్డి; మేత.

घास-पात-पुं०ఆకు అలము;చెత్తచెదారము.

घास-फूस-पुं० కలుపు మొక్కలు; అక్కరకు రాని వస్తువు.

घासलेट-पुं०**मिट्टी का तेल** ; కిరసనాయిలు.

घासलेटी - वि०पुं० నికృష్టమైన; మురికిగా నున్న; పనికిమాలిన.

घिग्घी - स्त्री० **हिचकी** ; ఏడుపునందు వచ్చు ఎక్కిలి.

घिघियाना-अ०क्रि०దేవిరించుట; ప్రాధేయ పడుట.

घिचपिच ; घिचर पिचर - स्त्री० క్రిక్కిరిసి ఉండుట; గొలుసు కట్టు వ్రాత; ఇరుకు वि० క్రిక్కిరిసి ఉన్న; ఇరుకుగానున్న; అస్పష్టముగానున్న.

घिनाना - अ०क्रि० అసహ్యపడుట; ద్వేషించుట.

घिराव - पुं० చుట్టుముట్టడి.

घिसना - स०क्रि० రుద్దుట; అరగదీయుట; अ०क्रि० అరిగిపోవుట.

घिसाई - स्त्री० అరుగుడు; ఒరిపిడి; ఒరిపిడి పట్టినందుకు కూలి.

घुँइयाँ - स्त्री० **आरवी** ; చామదుంప.

घुँघची - स्त्री० గురివిందగింజ లేక తీగ.

घुँघरू - पुं० అందియ; కాలికి కట్టు మువ్వ.

घुंडी - स्त्री० గుడ్డగుండీ; గుండ్రనిముడి.

घुटकना - स०क्रि० గుటగుట త్రాగుట; మింగుట.

घुटना - पुं० మోకాలు; अ०क्रि० ఊపిరి సలపకపోవుట; మైత్రి కలుగుట.

घुटाना - स०क्रि० (గొంతు) నొక్కించుట.

घुट्टी - स्त्री० ఉగ్గు; గుటక.

घुडकना - स०क्रि०కసరుట; అదిలించుట; బెదిరించుట.

घुडकी - स्त्री० బెదిరింపు; అదిలింపు.

घुड दौड - स्त्री० గుఱ్ఱపు పరుగు.

घुडसवार - पुं० గుఱ్ఱముపై నెక్కినవాడు; గుఱ్ఱపు స్వారి చేయువాడు.

घुनना - अ०क्रि० పురుగుతొలిచిన కారణముగా బోలగుట.

घुमक्कड - वि० తిరుగుబోతు; అతిగా తిరుగువాడు.

घुमडना - अ०क्रि० వర్షపు మబ్బు క్రమ్ముకొనుట.

घुमाना - स०क्रि० నలువైపుల త్రిప్పుట.

घुमाव - पुं० తిరుగుడు; మలుపు; చుట్టు.

घुमाव-फिराव - पुं० డొంక తిరుగుడు; పేచీమాట.

घुलना - अ०क्रि० కలిసి మెలిసి పోవుట; లీనమైపోవుట; ద్రవపదార్థములో కలసిపోవుట.

घुलाना - स०क्रि० కరిగించుట; మేళవించుట; మెత్తపరచుట.

घुसना - अ०क्रि० దూరుట; ప్రవేశించుట; చొచ్చుట.

घुसाना - स०क्रि० చొచ్చుట; దూర్చుట; ప్రవేశింపజేయుట; గ్రుచ్చుట.

घुसेडना - स०क्रि० द० घुसाना.

घूँघट - पुं० ముసుగు; **घूँघट काढना** - **स०क्रि०** ముసుగు వేసుకొనుట.

घूँघर - पुं० మెలి తిరిగిన; వెంట్రుకలు; ఉంగరాల జుట్టు.

घूँट - पुं० గుక్క; గుక్కెడు; గుటక.

घूँटना - स०क्रि० గుక్క వేయుట; త్రాగుట.

घूँसा - पुं० గ్రుద్దు.

घूँसेबाजी - स्त्री० ముష్టియుద్ధము; గుద్దులాట.

घूघू - पुं० గుడ్లగూబ (పక్షి)

घूम - स्त्री० తిరుగుడు.

घूमघुमाव - वि० दे० घूमघुमारा.

घूमना-अ०क्रि० తిరుగుట; చుట్టు తిరుగుట; పచారు చేయుట.

घूरना - अ०क्रि० గుడ్లురిమి చూచుట; కోపముగా చూచుట; గుడ్లురుముట.

घूस - स्त्री० లంచము; పందికొక్కు.

घूसखोर - वि० లంచగొండి.

घृणित ; घृणास्पद - वि० రోతైన; అసహ్యకరమైన; ఘృణాస్పదమైన.

घृणी-वि० అసహ్యించుకొనువాడు; ఏవగించుకొనువాడు.

घेरना - स०क्रि० చుట్టుముట్టుట; ఆవరించుట; ఆక్రమించుట.

घेरा -पुं० ఆవరణము; ప్రహారీ; చుట్టుకొలత.

घोंघा - पुं० నత్తగుల్ల; గోధుమగింజపై పొట్టు; నిస్సారమైన మూర్ఖతగల.

घोंघाबसंत - वि० మహామూర్ఖుడు; పరమమూర్ఖుడు.

घोंटना - स०क्रि० గడగడ త్రాగుట; జీర్ణించు

కొనుట; మ్రింగుట గొంతు నులుపుట; వల్లవేయుట.

घोंसला - पुं० పక్షిగూడు.

घोडा - पुं० గుఱ్ఱము.

घोडी - स्त्री० ఆడగుఱ్ఱము.

घोल ; घोला - पुं० పూర్తిగా కలిసి మెదిపిన పేయము; నీళ్ళు కలియని మజ్జిగ.

घोषणा-स्त्री० मुनादी ; చాటింపు; ప్రకటన.

घौद - पुं० పళ్ళగెల (అరటి మొ॥) లేకగుత్తి.

घ्राण - स्त्री० ముక్కు; వాసన; వాసన చూచు శక్తి.

घ्राणेंद्रिय - स्त्री० नाक ; ముక్కు.

च

चंगा - वि० స్వస్థతగల; ఆరోగ్యము గల.

चंगुल - पुं० పంజా; పట్టు; వశము; పక్షుల గోరు ; అరి.

चंट - वि० ధూర్తుడు; పాషండుడు; జిత్తుల మారి.

चंडाल - पुं० ఛండాలుడు; తుచ్ఛుడు; అంట రానివాడు.

चंडूबाज - पुं० త్రాగుబోతు.

चंद-पुं०కొంత, కొన్ని;కొందరు ; చంద్రుడు; 'చందబరదాయి' అనబడు ఒకహిందీకవి.

चंदन - पुं० మంచి గంధము.

चंदा - पुं० చంద్రుడు; చందా.

चंद्रिका - स्त्री० వెన్నెల; నెమలి పురికన్ను.

चंपक - पुं० चंपा ; సంపెంగ.

चंपत - वि० गायब ; అదృశ్యమైన; అంతర్ధానమైన.

चकचूरना - स०क्रि० చూర్ణము చేయుట; పొడిచేయుట.

चकनाचूर - वि० బాగుగ పొడియైన; ఎక్కువగా అలసిపోయిన.

चकरी - स्त्री० ప్రదక్షణ.

चकबंदी - स्त्री० భూమిని అనేక భాగము లుగా విభజించుట.

चकमक - पुं० చకుముకి రాయి.

चकमा - पुं० మోసము; టక్కు.

चकराना - अ०क्रि० దిగ్భ్రమ జెందుట; తల తిరుగుట; ఆశ్చర్యము నొందుట.

चकली - स्त्री० గంధపుసాన; నూతి గిలక.

चकवा - पुं० చక్రవాకము.

चकाचौध - स्त्री० కళ్ళుమిరుమిట్లు గొల్పుట; ఆశ్చర్యము నొందుట.

चकित - वि० చకితమగు; ఆశ్చర్యము నొందిన.

चकिताई - स्त्री० ఆశ్చర్యము; విస్మయము.

चकोर - पुं० చకోరపక్షి.

चक्का - पुं० చక్రము; కుమ్మరి సారె; గడ్డ; రాతి ముక్క.

चक्की - स्त्री० తిరుగలి.
चखना - स०क्रि० రుచి చూచుట.
चखाना - स०क्रि० రుచి చూపుట.
चचींडा - पुं० పొట్లకాయ.
चचेरा - वि० అన్నదమ్ముల ; **चचेरे भाई;** అన్నదమ్ముల పిల్లలు.
चट - क्रि०वि० झट ; వెంటనే; తక్షణమే.
चटक - स्त्री० తళుకు బెళుకు; మొగ్గలు విచ్చు చప్పుడు; पुं० పిచ్చుక.
चटकना - स्त्री० చటుక్కున విరుగుట; పగులుట; కోపించుట; మెటికలు విరుచుట; చటమని మొగ్గలు వికసించుట पुं० చెంప దెబ్బ.
चटकनी - स्त्री० తలుపు గొళ్ళెము.
चटकारा - वि० రుచిగల; చంచలమైన; తీక్షణమైన; లొట్టలు వేయు (తుదకు)
चटकीला - वि० भडकीला ; తళుకు తళుకుమను ; రుచిగల.
चटनी - स्त्री० పచ్చడి.
चटपट - क्रि० वि० झटपट ; వెంటనే; తక్షణమే.
चटपटा - वि० రుచిగల; కారము; పులుపు రుచిగల.
चटसे-क्रि०वि०झट से ; వెంటనే; తక్షణమే.
चटाई - स्त्री० చాప.
चट्ट - पुं० చాటుకారిత; ముఖస్తుతి.
चट्टान - पुं० పెద్ద రాతి బండ.
चट्टी - स्त्री० కొయ్య చెప్పులు; మడమమీద లేని చెప్పులు ; పాదుకలు.
चडी - स्त्री० తన్ను; ఎగిరి తన్నుట.
चड्डी - स्त्री० పొట్టిలాగు; చడ్డీ.
चढना -अ०क्रि० ఎక్కుట; వృద్ధినొందుట.
चढाई - स्त्री० ఆక్రమణ; దాడి; ఎక్కుడు; దేవునకిచ్చు కానుక లేక మొక్కు తీర్చుకొనుట.
चढाना - स० क्रि० ఎక్కించుట; ఎక్కిపెట్టుట; (బాణము) దేవునికి అర్పించుట; పూయుట; తాగుట.
चतुर - वि० చతుర్వము గల; జిత్తులమారి; బుద్ధి కుశలుడు.
चतुराई - स्त्री० चालाकी ; బుద్ధిగతనేర్పు; చాతుర్యము.
चद्दर - स्त्री० దుప్పటి.
चनक - पुं० चना ; శనగలు.
चपत - स्त्री० चाँटा చెంపదెబ్బ.
चपरासी - पुं० బిళ్ళబంట్రోతు.
चपल - वि० చంచలమైన; చపలమైన; తొందరగల.
चपलता- स्त्री० చాంచల్యము, అస్థిరత.
चपाती - स्त्री० ఒక విధమగు గోధుమ రొట్టె.

चप्पल - पुं० చెప్పులు.
चप्पा - पुं० కొద్దిచోటు; జానెడు చోటు; బెత్తెడుచోటు.
चबाई - पुं० **चवाई ; चुगलखोर** ; చాడీలు చెప్పుడు; చెడు ప్రచారము చేయువాడు.
चबाना - स०क्रि० నములుట.
चबूतरा - पुं० అరుగు; వేదిక.
चबेना - पुं० నములుడు పదార్థము; నమిలి తిను పదార్థము ; శనగలు; గుగ్గిలు మొ॥
चबेनी - स्त्री० అల్పాహారపు పదార్థములు.
चभोरना - स०क्रि० ముంచుట (నీటిలో) తడుపుట; ముంచి తేల్చుట.
चमक - स्त्री० తళుకు; మెరుపు; కాంతి.
चमक-दमक - स्त्री० తళుకు బెళుకు; వెలుతురు ; **तडक-भडक.**
चमकदार - वि० తళుకు బెళుకుగల.
चमकना - अ०क्रि० తళుక్కుమనుట; మెరయుట.
चमगादड ; चमगीदड - पुं० గబ్బిలము.
चमचमाना - स०क्रि० మెరపించుట; अ०क्रि० దీప్తి మంతమగుట.
चमचा ; चम्मच - पुं० చంచా.
चमडा - पुं० చర్మము; తోలు; తొక్క.
चमडी - स्त्री० తోలు; తొక్క; చర్మము.
चमन - पुं - పూతోట; ఉద్యానవనము.
चमाचम - वि० దగదగా మెరయు; దేదీప్యమానమైన.
चमेलिया - वि० మల్లెమాదిరి.
चमेली - स्त्री० మల్లె.
चरखा - पुं० రాట్నము; నూతి గిలక.
चरखी - स्त्री० ప్రత్తిరాట్నము; బావిగిలక; కుమ్మరి సారె; చక్రము.
चरण - पुं० పాదము; పద్యపాదము లేక చరణము.
चरना - स०क्रि० పశువులు మేయుట.
चरनी - स्त्री० పశువుల మేత బీడు.
चरबी - स्त्री० క్రొవ్వు.
चरबाहा - पुं० పశువుల కాపరి; పశువులను పచ్చికబయళ్ళలో మేపువాడు.
चराना - स०क्रि० మేపుట; పశువులను మేపుట; మాటల్లో దారి తప్పించుట; మోసగించుట.
चरावर - स्त्री० నిరర్థక ప్రసంగము; వట్టి వాగుడు.
चरिंद ; चरिंदा - पुं० మేతమేయు పశువు.
चरित्रवान - वि० సచ్చరిత్రుడు; మంచి స్వభావము గల.
चर्खा - पु०दे० **चरखा.**
चर्चन - पुं० గంధపు పూత.
चर्चा - स्त्री० వాదవివాదము; సంభాషణము;

చర్చ; లేపనము.

चर्चित - वि० ప్రాయబడిన; చర్చింపబడిన.

चलता - वि० వాడుకలో నున్న; ప్రచారములో నున్న.

चलना - अ०क्रि० నడచుట; వెళ్ళుట; సాగుట; జరుగుట.

चलाना - स०क्रि० నడిపించుట; కలియబెట్టుట; వాడుకలో పెట్టుట; తోలుట.

चलायमान - वि० నడుచునట్టి; చంచలమైన.

चवाव - पुं० ప్రవాదము; పుకారు; అప్రతిష్ఠ; అపకీర్తి.

चश्मा - पुं० కళ్ళజోడు; జలస్రోతము.

चसका - पुं० వ్యసనము; కుతి.

चहकना - अ०क्रि० పక్షులు కూయుట; పిట్టలు అరచుట.

चहचहा - पुं० పక్షుల కూత; నవ్వులాట; పకపకలు.

चहल कदमी - स्त्री० పచారు; షికారు.

चहल-पहल - स्त्री० ఆనంద కోలాహలము.

चहार - वि० నాలుగు; 4 సంఖ్య.

चहारदीवारी - स्त्री० ప్రాకారము; ప్రహరీ గోడ.

चाँटा - पुं० చెంపకాయ; చీమ.

चाँद - पुं० చంద్రుడు.

चाँदना - पुं० వెలుతురు; వెన్నెల.

चाँदनी - स्त्री० వెన్నెల.

चाँदी - स्त्री० వెండి.

चाक - पुं० చక్రము; కుమ్మరి సారె; గిల్లక; సీమసున్నము. वि० తెగిన; పగిలిన.

चाकर - पुं० नौकर ; సేవకుడు.

चाकरी - स्त्री० नौकरी ; సేవ.

चाकू - पुं० చాకు; కత్తి.

चाचा - पुं० తండ్రి సోదరుడు.

चाची - स्त्री० తండ్రి సోదరుని భార్య.

चाटना - स०क्रि० నాకుట.

चाटुकार - वि० चापलूस ; ముఖస్తుతి చేయువాడు.

चाटुकारी - स्त्री० चापलूसी ; ముఖస్తుతి.

चातक - पुं० చాతకపక్షి.

चातुरी - स्त्री० చాతుర్యము.

चादर - स्त्री० దుప్పటి; ఉత్తరీయము.

चाप - पुं० ధనస్సు; చాపము.

चापट - स्त्री० తవుడు; చిట్టు; ఊక.

चापलूस - स्त्री० खुशामदी ; ముఖస్తుతి చేయువాడు.

चापलूसी - स्त्री० खुशामद ; ముఖస్తుతి.

चाबी - स्त्री० कुंजी ; తాళపుచెవి.

चाबुक - पुं० कोडा ; కొరడా; ఉత్తేజపరచు ఉక్తి

चाभी - स्त्री० दे० चाबी.

चाम - पुं० चमडा ; చర్మము; తోలు.

चाय - स्त्री० తేయాకు; తేనీరు; టీ.

चार - वि० నాలుగు.

चारदीवारी - स्त्री० ప్రహారీగోడ.

चारपाई - स्त्री० खाट ; మంచము.

चारपाया - पुं० నాలుగు కాళ్ళ జంతువు - పశువు.

चारा - पुं० మేత; ఉపాయము; గతి.

चाल - स्त्री० నడక ; నడత ; నడవడి ; ఆచారము.

चाल-चलन - पुं० ఆచరణ; నడత.

चाल-ढाल - स्त्री० వ్యవహారము; ప్రవర్తన.

चाल-बाज - वि० ధూర్తుడు; వంచకుడు.

चालान - पुं० వస్తువుల పట్టి ; చలాను.

चाव - पुं० రుచి; ఉత్సాహము; అనురాగము; ఆసక్తి

चावल - पुं० బియ్యము.

चाशनी - स्त्री० బెల్లం పాకము లేక పంచదార పాకము.

चालीस - पुं० నలుబది ; 40.

चालीसा - पुं० నలుబది దినముల కాలము; మండలము; నలుబది వస్తువుల సమూహము; నలుబది పద్యముల సంకలనము.

चाह - स्त्री० కోరిక; ఆసక్తి; ఆవశ్యకత; గౌరవము.

चाहक - पुं० కోరువాడు; కోరికగలవాడు; ప్రేమించువాడు.

चाहना - स०क्रि० కోరుట; ప్రేమించుట; కోరిక; ఆవశ్యకత.

चाहिए - अव्य० వలయును; కావలయును; తగును.

चिंघाडना-अ०क्रि० ఘీంకరించుట(ఏనుగు) పెద్దగా కేకవేయుట.

चिंतनीय - वि० ఆలోచించదగిన; చింతించ దగిన.

चिंता - स्त्री० ఆలోచన; భావన; విచారము.

चिक - स्त्री० వెదురు బద్దలతో తయారైన పరదా; కసాయివాడు.

चिकना-वि० నునుపైన; మృదువైన; స్నిగ్ధమైన; శుభ్రమైన ; సుందరమైన.

चिकनाई ; चिकनाहट-स्त्री० మృదుత్వము; నునుపు; నిగనిగ.

चिट - स्त्री० पुरजा ; చీటీ ; పీలిక.

चिटनवीस - पुं० చీటీలు వ్రాయువాడు, గుమస్తా.

चिट्ठा - पुं० జమఖర్చుల పుస్తకము.

चिट्ठी - स्त्री० खत ; ఉత్తరము.

चिडना - पुं० चिउडा ; అటుకులు.

चिडिया - स्त्री० పక్షి; పిట్ట.

चिडिया खाना - पुं० జంతు ప్రదర్శనశాల.
चिडीमार - पुं० बहेलिया ; బోయవాడు; పక్షుల వేటగాడు.
चिढ - स्त्री० ఏవగింపు; విరక్తి; అసహ్యము; క్రోధము.
चिढना-अ०क्रि० కోపముతో మండిపడుట; కోపపడుట.
चिढाना - स०क्रि० విసిగించుట; కోపము వచ్చునట్లు చేయుట; వెక్కిరించి కోపము కలిగించుట.
चित - पुं० మనస్సు; చిత్తము; वि० వెలికిలిగా పడిన.
चिता - स्त्री० చితి; స్మశానము; ప్రోగు.
चितेरा - पुं० चित्रकार ; చిత్రకారుడు.
चित्त - पुं० మనస్సు; హృదయము; చిత్తము.
चिथडा - पुं० చింపిరిగుడ్డ.
चिनगारी - स्त्री० నిప్పురవ్వ.
चिन्ह - पुं० గురుతు; ముద్ర.
निन्हारी - स्त्री० పరిచయము; ఎరుక.
चिपकना - अ०क्रि० అంటుకొనుట; లీనమగుట.
चिपकाना -स०क्रि० అంటించుట; లగ్నము చేయుట.
चिपटना - अ०क्रि० चिपकना ; అంటుకొనుట.
चिबुक - पुं० ठोडी ; గడ్డము.
चिमटा - पुं० పట్టుకారు ; పట్కారు.
चिमटाना - स०क्रि० అతికించుట; కౌగిలించుకొనుట.
चिमनी - स्त्री० పొగగొట్టము.
चिर - वि० చాలకాలపు.
चिराग - पुं० దీపము.
चिराग बढाना - मु० దీపమును ఆర్పుట.
चिरागदान - पुं० दीवट ; దీపపుశమ్మె.
चिलचिलाना -अ०क्रि० ఎండ మిటమిటలాడుట.
चिलम - स्त्री० చిలుముగొట్టము.
चिलमन - स्त्री० चिक ; వెదురు బద్దల పరదా.
चिल्लाना - अ०क्रि० అరచుట; బిగ్గరగా కేకవేయుట.
चिल्लाहट - स्त्री० గోల; అరుపు; సందడి; గలభా.
चिहुँकना - अ०क्रि० పక్షులు అరచుట; పక్షులు కూయుట.
चींटा - पुं० चिउँटा ; గండుచీమ.
चींटी - स्त्री० చిన్న చీమ.
चीक - स्त्री० చీత్కారము; పెద్ద అరుపు.
चीख - स्त्री० అరుపు; కేక.
चीखना - अ०क्रि० అరచుట; కేకవేయుట;

सं०क्रि० రుచి చూచుట.
चीख-पुकार - स्त्री० అల్లరి; గలభా.
चीज - स्त्री० వస్తువు; సొమ్ము; ఆభూషణము; విషయము; సామగ్రి.
चीता -पुं० చిరుతపులి; वि० ఆలోచింప బడిన.
चीत्कार - पुं० పెద్దకేక; చీత్కారము.
चीना-बादाम - पुं० मूंग-फली; వేరుశనగ.
चीनिया - वि० చైనాదేశమునకు సంబంధించిన.
चीनिया-बादाम - पुं०दे० चीना-बादाम.
चीनी-स्त्री० పంచదార ; वि० చైనాదేశమునకు సంబంధించిన.
चीर - पुं० వస్త్రము; చెట్టు బెరడు; నార చీరము. स्त्री० చీలుడు; కోత.
चीरना - सं०क्रि० చీల్చుట; కోయుట.
चील - स्त्री० గ్రద్ద.
चुंगी - स्त्री० సుంకము; పన్ను; చిటికెడు పదార్థము.
चुंबक - पुं० సూదంటురాయి.
चुंबित - वि० తాకబడిన; ముద్దుపెట్టబడిన.
चुंबी - वि० ముద్దుపెట్టుకొనువాడు; తాకువాడు.
चुआई - स्त्री० బొట్లు బొట్లుగా కారుట; కారుడు.
चुआना - अ०क्रि० కారునట్లు చేయుట.
चुकना - अ०क्रि० ముగియుట; తీరుట; బాకీ లేకపోవుట; పొరబడుట.
चुकाई - स्त्री० పరిష్కారము; ముగింపు.
चुकाना - सं०क्रि० (బాకీ) తీర్చుట; ముగించుట; పరిష్కరించుట.
चुगना - सं०क्रि० (పక్షులు) గింజలు ముక్కుతో తీసుకుని మ్రింగుట లేక తినుట.
चुगलखोर - पुं० కొండెములు చెప్పువాడు.
चुगलखोरी - स्त्री० కొండెములు చెప్పుట.
चुगली - स्त्री० కొండెము; చాడీ.
चुटकी लेना - मु० मजाक करना; వేళాకోళమాడుట.
चुटकुला - पुं० హాస్యోక్తి; వింతమాట.
चुनना - सं०क्रि० ఏరుట; ఎన్నుట; క్రమముగా సర్దుట; కుచ్చెళ్ళు పెట్టుట.
चुनरी - स्त्री० అద్దకపు చీర; కలంకారి చీర; ఒక విధమగు రత్నము.
चुनवाना - सं०क्रि० ఏరించుట; ఎన్నుకొనునట్లు చేయుట.
चुनांचे - अव्य० इसलिए ; కాబట్టి; కనుక.
चुनाव - पुं० ఎన్నిక.
चुनौती-स्त्री० ललकार ; సవాలు; ఛాలెంజి.
चुप - स्त्री० మౌనము; वि० మెదలకుండా ఉన్న; మౌనము వహించిన.

चुपकी - स्त्री० चुप्पी ; మౌనము.

चुपचाप-क्रि०वि० మెదలకుండా; నిశ్శబ్దముగా.

चुप्पा - वि० మితభాషి; తక్కువ మాటాడు వాడు.

चुप्पी - स्त्री० మౌనము.

चुप्पी साधना - मु० మౌనము వహించుట.

चुभना - अ०क्रि० గ్రుచ్చుకొనుట; నాటు కొనుట; చొచ్చుట; లీనమగుట.

चुभाना ; चुभोना - स०क्रि० గ్రుచ్చుట; చొప్పించుట; నాటుట.

चुम्मा - पुं० चूमा ; చుంబనము; ముద్దు.

चुलबुलाना - अ०क्रि० ఒయ్యారము పోవుట; ఒయ్యారపు చేష్టలు చేయుట.

चुल्लू - पुं० చార; चुल्लूभर ; చారెడు.

चुल्लू भर पानी में डूब मरना - मु० సిగ్గుతో కుమిలిపోవుట.

चुवाना-स०क्रि० బొట్టుబొట్టుగా కార్చుట.

चुसकी - स्त्री० పీల్చుట; గుటక మెల్లిమెల్లిగా పీల్చి త్రాగుట.

चुस्त - वि० చురుకైన; చాకచక్యముగల.

चुस्ती - स्त्री० చురుకుదనము; జాగరూకత; చాకచక్యము.

चुहलबाज - वि० పరిహాసము చేయువాడు; వేళాకోళమాడువాడు.

चुहलबाजी - स्त्री० పరిహాసము.

चूँकि - क्रि०वि० क्योंकि ; ఎందుకనగా; ఏలననిన.

चूक - स्त्री० పొరబాటు; తప్పు.

चूकना-अ०क्रि०పొరబడుట; గురి తప్పుట; తప్పిపోవుట.

चूडा-पुं० శిఖరము; జుట్టుముడి; కంకణము.

चूडी - स्त्री० చేతి గాజు.

चूडीदार - वि० గాజువలె గుండ్రని; గాజులు ధరించియున్న.

चूना - पुं० సున్నము; अ०क्रि० కారుట.

चूनी - स्त्री० మెతుకు; కెంపుతునక.

चूमना - स०क्रि० ముద్దుపెట్టుకొనుట.

चूमा - पुं० चुम्मा ; చుంబనము; ముద్దు.

चूर - पुं०చూర్ణము; రంపపుపొట్టు; దుమ్ము; वि० మదించిన; మత్తెక్కిన; నిమగ్నమైన; చూర్ణింపబడిన.

चूरना - पुं० చూర్ణించుట; పొడిచేయుట.

चूल्हा - पुं० పొయ్యి.

चूषण - पुं० चूसना ; పీల్చుట.

चूसना - स०क्रि० పీల్చుట; పిండుట.

चूहा - पुं० ఎలుక.

चूहादान - पुं० ; **चूहादानी** - स्त्री०ఎలుకల బోను.

चेचक-स्त्री० शीतला ; మశూచి రోగము.

चेतन - पुं० ప్రాణి; జీవి; वि० చైతన్యముగల.

चेतनता - स्त्री० చైతన్యము; జ్ఞానము.

चेतना - स्त्री० తెలివి; జ్ఞానము; చైతన్యము; अ०क्रि० స్పృహలోనుండుట; स०क्रि० ఆలోచించుట.

चेतावनी - स्त्री० तम्बीह ; హెచ్చరిక.

चेप - पुं० జిగురుగానుండు రసము.

चेरी - स्त्री० దాసి.

चेला - पुं० శిష్యుడు.

चेली - स्त्री० శిష్యురాలు.

चेहरा - पुं० ముఖము; ముందు భాగము.

चैत - पुं० చైత్రమాసము.

चैन - पुं० విశ్రాంతి; సుఖము; శాంతి.

चोकर - पुं० తవుడు; చిట్టు; పొట్టు.

चोखा - वि० విశుద్ధమైన; నిజాయతీగల; పదునైన అందమైన; వంకాయ బజ్జి.

चोंगा - पुं० గొట్టము; టెలిఫోను గొట్టము.

चोंच - स्त्री० పక్షుల ముక్కు.

चोट - स्त्री० దెబ్బ; గాయము; దెప్పిపొడుపు.

चोटी - स्त्री० శిఖ; జుట్టు; జుట్టుముడి.

चोदक - पुं० తోలువాడు; ప్రేరేపించువాడు.

चोदन - पुं० తోలుడు; ప్రేరణ.

चोदना - स्त्री० ప్రేరణ; स०क्रि० సంభోగించుట.

चोर - पुं० దొంగ.

चोर-बाजार - पुं० దొంగవ్యాపారము; దొంగ మార్కెట్టు.

चोरा-चोरी - क्रि०वि० దొంగచాటుగా; రహస్యముగా.

चोरी - स्त्री० దొంగతనము.

चौंक-स्त्री० ఉలికిపాటు; బెదురు; త్రుళ్ళింత.

चौंकना - अ०क्रि० ఉలిక్కిపడుట; బెదురుట; త్రుళ్ళిపడుట.

चौंधियाना - अ०क्रि० కన్నులు (ప్రకాశము వలన) మిరుమిట్లుగొలుపుట.

चौंसठ - वि० అరువది నాలుగు; 64 సంఖ్య.

चौक - पुं० నాలుగు వీధుల కూడలి.

(चंडाल) चौकडी - मु० రౌడీ గుంపు.

चौकन्ना - वि० सावधान ; భద్రముగా; జాగ్రత్తగల.

चौकस - वि० జాగ్రత్తపడిన; కట్టుదిట్టము గల.

चौकसी - स्त्री० జాగరూకత; అప్రమత్తత.

चौकी -स्त्री० నలుచదరపు చిన్న కొయ్య పలక; పీట లేక బల్ల; కాపలా; పోలీసుస్టేషను; పన్ను వసూలు చేయు చావడి లేక స్థానము.

चौकीदार - पुं० కాపలా మనిషి; పహరా కాయు జవాను.

चौकोन - वि० నాల్గుకోణములు గల.

चौखट - स्त्री० గడప; దర్వాజా చట్రము.

चौगुना -वि०నాలుగు రెట్లు; నాలుగింతలైన.

चौडा - वि० వెడల్పు గల.

चौडाई - स्त्री० వెడల్పు.

चौथा - वि० నాల్గవ.

चौथाई - स्त्री० నాల్గవ భాగము.

चौपाया - पुं० जानवर ; పశువు.

चौपाल - पुं० పదిమంది కూర్చుండు చోటు; రచ్చ చావడి.

चौबीस - वि० ఇరువదినాలుగు ; 24 సంఖ్య.

चौमंजिला - वि० నాలుగు అంతస్తులు గల.

चौमास - पुं० వర్షాకాలము.

चौमुख - वि० నలువైపుల.

चौरास्ता - पुं० चौराहा ; నాల్గువీధులు కలియు చోటు.

चौरा - पुं० అరుగు; రచ్చచావడి; సాధువుల సమాధిపైని వేదిక.

चौराहा - पुं०दे० चौरास्ता.

चौहत्तर - वि० డెబ్బదినాలుగు; 74 సంఖ్య.

च्युति - स्त्री० पतन ; పతనము; స్ఖలనము; భ్రష్టత; లోపము.

छ

छँटाना - स०क्रि० दे० छँटवाना.

छंद - पुं० ఛందము; బంధము; కపటము; పద్యము.

छः - वि० ఆరు; 6 సంఖ్య.

छकना - अ०क्रि० తృప్తిగానొందుట; మోస పోవుట; భ్రాంతి నొందుట; మత్తులో నుండుట.

छछूँदर - पुं० చుంచెలుక.

छजना - अ०क्रि० శోభిల్లుట; సరిపడుట; తగుట.

छटपटाना - अ०क्रि० బాధలో విలవిలా తన్నుకొనుట.

छटांक - स्त्री० ఒక పాతతూకము; అయిదు తులముల తూనిక (రాయి)

छटा - स्त्री० ప్రకాశము; తేజస్సు; శోభ.

छठा - वि० ఆరవ.

छठी - स्त्री० శిశువు పుట్టిన ఆరవరోజున జరుగు పూజ.

छठीबरही - स्त्री० सालगिरह ; పుట్టిన రోజు పండుగ.

छड - स्त्री० ఇనప చువ్వ; వెదురు చువ్వ.

छडा - पुं० కాలికడియము वि० ఒంటరిగా నున్న; ఏకాకి.

छडी - स्त्री० బెత్తము; చువ్వ.

छत - स्त्री० ఇంటికప్పు; पुं० గాయము.

छतरी - स्त्री० छाता ; గొడుగు.

छत्रपति - पुं० రాజు.

छन - पुं० క్షణము.

छनछनाना-अ०क्रि० వేడి పెనము మీద నీటి బొట్టు పడుట వలన చుంయ్యి మనుట.

छन्न - वि० కప్పబడిన; దాచబడిన.

छपना - अ०क्रि० అచ్చుగుట; గురుతిడబడుట.

छपरी - स्त्री० झेंपडी ; గుడిసె.

छप्पन - वि० ఏబదియారు; 56 సంఖ్య.

छप्पर - पुं० ఇంటికప్పు; చూరు.

छबि - स्त्री० దీప్తి; శోభ.

छबीला - वि० సుందరమైన; సొగసైన.

छब्बीस - स्त्री० ఇరువదియారు ; 26 సంఖ్య.

छरहरा - वि० పలచని; అందమైన శరీరముగల; చురుకైన స్ఫూర్తిగల.

छल - पुं० దగా; మోసము; కపటము.

छलकना - अ०क्रि० తొణకుట; చిందుట.

छल कपट - पुं० మోసము; కపటము.

छलकाना - स०क्रि० తొణికించుట; చిందించుట.

छलनी - स्त्री० జల్లెడ.

छलहाई - वि० स्त्री० चालबाज ; వంచకురాలు; మోసగత్తె.

छलहाया - वि० पुं० छली ; వంచుకుడు; దగాకోరు.

छलाँग - स्त्री० కుప్పిగంతు.

छलाई - स्त्री० పన్నుగడ; దగా.

छल्लेदार - वि० ఉంగరములు తిరిగిన జుట్టుగల.

छाँदस - वि० ఛందస్సుకు సంబంధించిన; వేద సంబంధమైన पुं० చాందసుడు; బ్రాహ్మణుడు; ఛాందస బ్రాహ్మణుడు.

छाँह - स्त्री० छाया ; ఛాయ; ప్రతిబింబము; నీడ; ఆశ్రయము.

छाकना - अ० क्रि० మత్తువైకములో నుండుట; తృప్తినొందుట; తల దిమ్మెక్కుట; కలతజెందుట.

छागल - पुं० बकरा ; మేకతోలుతో చేయబడిన వస్తువు; स्त्री० కాలిపట్టా - ఒక విధమగు కాలినగ.

छाछ - स्त्री० మజ్జిగ.

छाता - पुं० గొడుగు; తేనెతుట్టె; వక్షస్థలపు కొలత.

छाती - स्त्री० सीना ; వక్షస్థలము; ఛాతి; రొమ్ము.

छानना - स०क्रि० వస్త్రగాయము పట్టుట; జల్లించుట; పడబోయుట; అన్వేషించుట; ఏరుట; ఎన్నుకొనుట; మత్తుపదార్థములు సేవించుట; పరిశీలించుట.

छान-बीन - स्त्री० వడపోత; విచారణ; తనిఖీ; పరిశీలన.

छानबे - वि० తొంబదియారు; 96 సంఖ్య.

छाना - अ०क्रि० వ్యాపించుట; వసించుట; **स०क्रि** ఇల్లు కప్పుట పరచుట; వ్యాపింప

जेयुट.

छाप - स्त्री० प्रभावमु; मुद्र; गुरुतु.

छापना -पुं० मुद्रिंचुट; अच्चुवेयुट; గురుతు పెట్టుట.

छाया - स्त्री० నీడ; ఛాయ; అంధకారము; ఆశ్రమము.

छाल - स्त्री० చర్మము; వల్కలము; బెరడు, తొక్క.

छाला - पुं० బొబ్బ; పైతోలు; చర్మము.

छिगुनी - स्त्री० చిటికెన వ్రేలు.

छिछला - वि० లోతులేని (నీరు); లోతు; బుద్ధిలేని.

छिछोरा -वि० **ओछा ;** నీచస్వభావము గల; గాంభీర్యములేని స్వభావముగల; వెకిలి.

छिटकना - अ०क्रि० పరివ్యాప్తినొందుట; వెదజల్లుట.

छिडना - अ०क्रि० ఘర్షణ ప్రారంభమగుట; పోట్లాట ప్రారంభమగుట.

छितराना - स०क्रि० చెల్లాచెదరు చేయుట; చల్లుట; **अ०क्रि०** చిందర వందరగా పడి యుండుట.

छिदना - अ०क्रि० తూట్లుపడుట; బెజ్జము పడుట; గాయపడుట.

छिन्न - वि० తెగిన; తెగివేరుపడిన; ఖండింప బడిన.

छिन्न-भिन्न - वि० చిందరవందరైన; ముక్కముక్కలైన; నష్ట భ్రష్టమైన.

छिपकली - स्त्री० బల్లి.

छिपना - अ०क्रि० దాగుట; అస్తమించుట.

छिपाना - स०क्रि० దాచుట; మూయుట.

छिपाव - पुं० దాపరికము; గోపనము; చాటు.

छिलका - पुं० పై తోలు లేక తొక్క; డొప్ప.

छिलना - अ०क्रि० గీరుకొనుట; తొక్క వేరగుట; గీసుకొనుట (చర్మము)

छिलाई - स्त्री० డొకుడు; చెక్కు లేక తోలు తీత; డొకుడు కూలి.

छींक - स्त्री० తుమ్ము.

छींकना - अ०क्रि० తుమ్ముట.

छींका-पुं० **सिकहर ;** ఉట్టి; పశువుల ముట్టికి వేయు చిక్కము.

छींट - स्त्री० **सीकर ;** నీటి బిందువు; తుంపర; అద్దకపు బట్ట.

छींटना - स०क्रि० వెదజల్లుట; వ్యాపింప జేయుట.

छींटा - पुं० జలకణము; తుంపర; వ్యంగ్య కథనము.

छीछालेदर - स्त्री० దర్గతి; దుర్దశ.

छीजना - अ०क्रि० క్షీణించుట; తగ్గుట; చెడిపోవుట; నష్టము కలుగుట.

छीनना - स०क्रि० బలవంతముగా లాక్కొ-

నుట; తీసుకొనుట; నరికివేరు పరచుట; తిరగలి రాయిని గరుకుగా చేయుట; దంపుట.

छीना-झपटी - स्त्री० ఒక వస్తువును ఒండొరులు బలవంతముగా లాగ్కొను ప్రయత్నము.

छीलना - स०क्रि० తోలు తీయుట; చెక్క తీయుట; డోకుట (గడ్డి)

छुआछूत - स्त्री० అంటరానితనము; అస్పృశ్యత.

छुआना - पुं० తాకించుట; ఆనించుట.

छुईमुई - स्त्री० అత్తిపత్తి మొక్క; తాకగానే ముడుచుకొని పోవు ఒకమొక్క.

छुछुंदर - पुं० छछूंदर ; చుంచు; చుంచెలుక.

छुटकारा - पुं० విడుదల; విముక్తి; శలవు.

छुटपन - पुं० చిన్నదనము; బాల్యము.

छुट्टी - स्त्री० విడుదల; సెలవు.

छुडाई - स्त्री० విడుదల; ముక్తి.

छुडाना - स०क्रि० విడుదల చేయించుట; వేరు చేయుట; వేరు పర్చుట.

छुरा - पुं० కత్తి; పిడికత్తి; మంగలికత్తి.

छुरी - स्त्री० చిన్నకత్తి; చాకు.

छुलाना - स०क्रि० తాకించుట; ఆనించుట.

छुहारा - पुं० खजूर ; కర్జూరపు కాయ.

छूँछा - वि० బోలు అయిన; సారహీనమైన; బీద అయిన; రిక్తమగు.

छूट - स्त्री० మినహాయింపు; ముక్తి; విడుదల.

छूटना - अ०क्रि० వేరగుట; విడిపోవుట; బయల్దేరుట (రైలు మొదలగు)

छूत - स्त्री० అంటు; తాకుడు.

छूना - स०क्रि० తాకుట; ముట్టుకొనుట.

छेद - पुं० రంధ్రము; కన్నము; గాయము.

छेदना - स०क्रि० చేధించుట; కోయుట; బెజ్జము చేయుట; గుచ్చుట; గాయ పరచుట.

छेनी - स्त्री० శానము; ఉలి.

छेरा - पुं० बकरा ; మేకపోతు.

छेरी - स्त्री० बकरी ; మేక.

छेवर - पुं० చర్మము; తోలు; తొక్క.

छैल - पुं० సొగసుగాడు; పూలరంగడు.

छैल-छबीला - पुं० సొగసుగాడు; రసికుడు; విలాసి.

छैला - पुं० शौकीन ; షోకిల్లా; సొగసుగాడు.

छोंकना - स०क्रि० दे० छौकना.

छोंडा - पुं० मथानी ; కవ్వము.

छोई - स्त्री० खोई ; చెరకు పిప్పి.

छोकडा ; छोकरा - पुं० బాలుడు; అనుభవములేనివాడు.

छोकडी ; छोकरी - स्त्री० బాలిక; అనుభవములేనిది.

छोटा - वि० చిన్న; తుచ్ఛమైన.

छोटापन - पुं० అల్పత్వము; లఘుత్వము; బాల్యము; చిన్నతనము.

छोटी हाजरी-स्त्री० భారతదేశములో ఉండు ఐరోపా వాసుల ప్రాత:కాల భోజనము.

छोडना-स०क्रि० విడుచుట; విడిచి పెట్టుట; వెడలుట.

छोपना - स० क्रि० पोतना ; పూతవేయుట; అలుకుట.

छोर - पुं० కొన; హద్దు; అంచు.

छौंक - स्त्री० बघार ; తిరగమూత; తాలింపు.

छौंकना - स०क्रि० बघारना ; తాలింపు వేయుట; తిరగమూత వేయుట.

छौलदारी - स्त्री० दे० छोलदारी.

छौवाना - पुं० స్పృశించుట; ముట్టుకొనుట.

ज

जंग - पुं० యుద్ధము; సమరము; త్రుప్పు.

जंग-आलूदा - वि० తుప్పుపట్టిన.

जंगम - वि० చరము; చలనముగల; జీవము గల पुं० తెలుగునాట ఒక జాతి శైవుడు.

जंगल - पुं० అడవి; వనము; బంజరు ప్రదేశము.

जंगला - पुं० खिडकी ; కిటికి.

जंगली - वि० అడవి సంబంధమైన; అడవికి సంబంధించిన.

जंगार - पुं० तूतिया ; మైలతుత్తము.

जंगी - वि० యుద్ధ సంబంధమైన.

जंगी जहाज - पुं० యుద్ధనౌక.

जंघा - स्त्री० తొడ.

जंजाल - पुं० జంజాటము; చిక్కు స్థితి.

जंचना-अ०क्रि० అనిపించుట; ప్రతీతమగుట.

जंजीर - स्त्री० సంకెలు; గొలుసు; తలుపు గొళ్ళెము.

जंतर-मंतर-पुं० యజ్ఞశాల; వేధశాల; మంత్ర విద్య; తాయత్తు; గారడి.

जंद - पुं० పారశీకుల పవిత్రగ్రంథము; పారశీకుల మూలభాష.

जंबीर ; जंबीरी नींबू - पुं० గజనిమ్మకాయ.

जंबु - पुं० నేరేడు.

जंबुक - पुं० పెద్దనేరేడు; నక్క.

जंबू - पुं० जामुन ; నేరేడు.

जंभाई - स्त्री० ఆవులింత.

जंभाना - अ०क्रि० ఆవులించుట.

जकडना - स०क्रि० कसना ; బిగించుట. अ०क्रि० అంగములు కొంకర్లు పోవుట.

जकी - वि० బుద్ధిమంతుడు; తెలివైన.

जखम - पुं० దెబ్బ; గాయము; ఆఘాతము.

जखमी - वि० గాయపడిన.

जख्म - पुं० గాయము; ఆఘాతము.

जख्मी - वि० దెబ్బతినిన; గాయపడిన.
जग - पुं० जगत ; జగత్తు; విశ్వము.
जगती - स्त्री० ప్రపంచము; పృథ్వి.
जगना - अ०क्रि० మేల్కొనుట; ప్రజ్వరిల్లుట; జాగ్రత్తపడుట.
जगमग ; जगमगा - वि० తళతళలాడు; ప్రకాశించు.
जगमगाना - अ०क्रि० ప్రకాశించుట; తళతళలాడుట; మెరయుట.
जगमगाहट - स्त्री० దీప్తి; తళుకు; నిగనిగ.
जगह - स्त्री० చోటు; స్థానము; పదవి.
जगह जगह - क्रि०वि० పలుచోట్ల; ప్రతిచోట.
जगाना - स०क्रि० మేల్కొనుట; ప్రజ్వలింపజేయుట.
जघन - पुं० మొల; తొడ; నితంబము.
जच्चा - स्त्री० బాలింతరాలు.
जज - पुं० న్యాయాధీశుడు; జడ్జి.
जजमान - पुं०दे० यजमान.
जटा - स्त्री० ఊడ; జడ.
जटाजूट - पुं० పొడుగాటి జడలు గలవాడు; శివుడు.
जटाधारी - पुं० శివుడు; కోడిపుంజు జూలు.
जटिल - वि० కఠినమైన; దురూహమైన पुं० జటాధారి; సన్యాసి.
जठर - पुं० కడుపు वि० జటిలమైన; ముసలియైన.
जड - पुं० జడపదార్థము वि० చైతన్యములేని; జీవములేని; చెవిటి; మూగ; మూర్ఖుడు.
जडना - स०क्रि० చెక్కుట; పొదుగుట (రత్నములు మొ॥) దిగగొట్టుట; చాడీలు చెప్పుట.
जडाव - पुं० నగిషీపని; రత్నములు మొదలగు పొదుగు పని.
जडिया - पुं० రత్నములు మొదలగు పొదుగువాడు; నగిషీచెక్కువాడు.
जडी - स्त्री० बूटी ; మూలిక.
जतलाना ; जताना - स०क्रि० చెప్పుట; తెలియజేయుట; హెచ్చరిక జేయుట.
जद्दी - वि० పితృసంబంధమైన; తండ్రి - తాతలకు సంబంధించిన.
जन - स्त्री० స్త్రీ; భార్య.
जनक - पुं० తండ్రి.
जनखा - पुं० हिजडा ; నపుంసకుడు.
जनता - स्त्री० ప్రజలు.
जनना - स०क्रि० ప్రసవించుట; పుట్టించుట; కనుట.
जनपद - पुं० జనపదము.
जनरव - पुं० పుకారు; అపవాదు.
जनवास ; जनवासा - पुं० పెళ్ళివారి విడిది; ఇల్లు.

जनाना - पुं॰ స్త్రీలకు సంబంధించిన ఆడంగి; నపుంసకుడు; దుర్బలుడు; పిరికిపంద.

जनानापन - पुं॰ ఆడంగిరేకిదనము.

जनाब - पुं॰ మహానుభావా, మహాశయా, అయ్యా, పూజ్యవ్యక్తిగృహద్వారము లేక గడప.

जनेऊ - पुं॰ యజ్ఞోపవీతము; జందెము.

जन्मकुंडली - स्त्री॰ జాతకచక్రము; జాతకము.

जपना - स॰क्रि॰ జపించుట.

जब - क्रि॰वि॰ ఎప్పుడైతే.

जब कभी - क्रि॰वि॰ ఎప్పుడైనా.

जब-तब - क्रि॰वि॰ అప్పుడప్పుడు ; कभी-कभी.

जबरदस्त - वि॰ ప్రచండమైన; ప్రబలుడు.

जबरदस्ती - स्त्री॰ ప్రాబల్యము; బలాత్కారము; అన్యాయము; బలవంతము.

जमघट - पुं॰ గొప్ప జనసమూహము.

जमना - अ॰क्रि॰ పేరుకొనుట; ఘనీభవించుట; తోడుకొనుట ; రక్తికట్టుట.

जमा - स्त्री॰ కూడబెట్టిన ధనము - పద్దు; పెట్టుబడి वि॰ ఒకచోట కూడిన; పద్దులో జమకట్టిన.

जमाई - पुं॰ జామాత; అల్లుడు.

जमानत - स्त्री॰ పూచీకత్తు; జామీను.

जमानत-दार - पुं॰ పూచీఇచ్చువాడు; జామీనుదారుడు.

जमाना - पुं॰ సమయము; కాలము; యుగము; జగత్తు. स॰क्रि॰ తోడు పెట్టుట; గట్టిగా నెలకొల్పుట; స్థాపించుట; గడ్డకట్టించుట; కూడబెట్టుట.

जमा-बन्दी - स्त्री॰ రైతుల పన్ను వివరణ వ్రాసి ఉన్న కరణంగారి పద్దు పట్టి.

जमाना-साज - वि॰ లౌక్యుడు.

जमींकंद - पुं॰ सूरन ; కంద లేక కందగడ్డ - ఒక దుంప కూర.

जमींदार - पुं॰ భూస్వామి.

जमीन - स्त्री॰ భూమి; నేల.

जरतार - पुं॰ జరీ.

जरा - वि॰ కొంచెము; కొద్ది; తక్కువ.

जरिया - पुं॰ సంబంధము; సాధనము; ద్వారా; కారణము. अव्य॰ ద్వారా; గుండా.

जरिदा - वि॰ ఒంటరి; ఏకాకి.

जरूर - क्रि॰वि॰ తప్పకుండా; తప్పక; నిస్సందేహముగా.

जरूरत - स्त्री॰ ఆవశ్యకత; ప్రయోజనము.

जरूरी - वि॰ తప్పనిసరియైన; అత్యవసరమైన.

जलज - पुं॰ కమలము; చేప; శంఖము;

ముత్యము; నత్తగుల్ల.
जलजला - पुं० భూకంపము.
जलन - स्त्री० మంట (బాధ) ; ఈర్ష్య.
जलना - अ०क्रि० మండుట; మాడుట; వెలుగుట; ఈర్ష్య పడుట.
जलपान - पुं० అల్పాహారము.
जलपात - पुं० జలపాతము.
जलवा - पुं० दे० जल्वा.
जलसा - पुं० ఉత్సవము; గోష్ఠి; జాతర.
जलाना-स०क्रि० వెలిగించుట; మాడ్చుట; మండించుట; ఈర్ష్యాద్వేషములు కలిగించుట.
जल्द - क्रि०वि० తక్షణమే; తొందరగా; వేగిరముగా.
जल्दबाज - वि० తొందరపడువాడు; వేగిర పడువాడు; హడావిడి చేయువాడు.
जल्दबाजी - स्त्री० తొందరపాటు; హడావిడి.
जल्दी - स्त्री० త్వరితము; क्रि०वि० వేగముగా; త్వరగా.
जल्सा - पुं० ఆనందసమారోహము; ఆనందోత్సవము.
जवाँ-मर्द - वि० శూర - వీరుడు.
जवान - वि० बहादुर ; వీరుడు; యువకుడు.
जवानी - स्त्री० యవ్వనము; తారుణ్యము.
जवाब - पुं० జవాబు; ప్రత్యుత్తరము.
जवाब-देही -स्त्री० బాధ్యత; జవాబుదారి;
जवाबी - वि० జవాబుకు సంబంధించిన; జవాబు ఇవ్వవలసిన.
जवाहर ; जवाहिर - पुं० రత్నము; మణి.
जवाहिरात - पुं० రత్న సమూహము; మణి సమూహము.
जस्ता - पुं० తగరము.
जहरदार - वि० जहरीला; విషభరితమైన.
जहरीला - वि० విషభరితమైన; విషయుక్తము.
जहाँ - क्रि०वि० ఎక్కడైతే.
जहाँ - पुं० जहान ; ప్రపంచము.
जहाँगीर - पुं० జహంగీరు చక్రవర్తి; वि० విశ్వవిజేత.
जहाज - पुं० ఓడ.
जहान - पुं० दुनिया ; ప్రపంచము.
जाँ - स्त्री० जान ; ప్రాణము.
जाँघ - स्त्री० తొడ.
जाँघिया - पुं० మోకాళ్ళవరకు ఉండు లాగు.
जाँच - स्त्री० పరిశోధన; పరీక్ష.
जाँच-पडताल - स्त्री० పరిశోధన; వెదికి బహిర్గతము చేయుట.
चना - स०क्रि० పరీక్షించుట; యాచిం

చుట; విచారణ చేయుట.

जागना - अ॰क्रि॰ మేల్కొనుట; జాగ్రత్త పడుట; మండుట.

जागीर - स्त्री॰ జాగీరు; రాజు బహూకరించిన భూమి.

जाचक - पुं॰दे॰ याचक.

जाडा - पुं॰ చలి; శీతాకాలము; చలికాలము; మంచు.

जात-स्त्री॰ జాతి; శరీరము; पुं॰ జన్మ; పుత్రుడు; జీవి. वि॰ ఉద్భవించిన; ప్రశస్తమైన.

जात-पाँत-स्त्री॰ జాతి; ఒకే జాతికి చెందిన జనసమూహము.

जाति - स्त्री॰ కులము; వంశము.

जातीय-वि॰ జాతిగతమైన; జాతి సంబంధమైన

जातीयता - स्त्री॰ జాతీయ అభిమానము; జాతీయత.

जादू - पुं॰ గారడి; ఇంద్రజాలము.

जादूगर - पुं॰ గారడివాడు.

जादूगरी - स्त्री॰ గారడిమాయ; ఇంద్రజాలము.

जान - स्त्री॰ ప్రాణము; ఊపిరి.

जानकार-वि॰ తెలిసినవాడు; ఎరిగినవాడు.

जानदार - वि॰ సాహసముగల; సజీవమైన; पुं॰ జీవముగల జీవి.

जानना - स॰क्रि॰ ఎరుగుట; తెలియుట.

जान-पहचान - पुं॰ పరిచయము; గుర్తు.

जानवर - पुं॰ జంతువు; ప్రాణి.

जाना - अ॰क्रि॰ వెళ్ళుట; పోవుట; నాశమగుట.

जानी - वि॰ ప్రాణమునకు సంబంధించి; ప్రాణప్రదమైన; ప్రియురాలు.

जामुन - पुं॰ నేరేడు (చెట్టు)

जायका - पुं॰ స్వాదము; రుచి.

जायदाद - स्त्री॰ ఆస్తి; సంపత్తి.

जायपत्री - स्त्री॰ జాపత్రి.

जारी - वि॰ ప్రచారములోనున్న; చలామణిలోవున్న स्त्री॰ వ్యభిచారము.

जाल-साज - वि॰ ఇతరులను మోసపుచ్చుటకై పన్నాగము పన్నువాడు.

जाल-साजी - स्त्री॰ కుట్ర; మోసము.

जाला - पुं॰ సాలెపురుగుగూడు; పశువుల ముట్టెకు తగిలించు చిక్కము.

जालिग - वि॰ దుండగములు చేయువాడు.

जालिया - वि॰ जालसाज ; వంచకుడు; దుష్ట పన్నాగములు వేయువాడు.

जाली - वि॰ కృత్రిమమైన; నిజముకాని.

जासूस - पुं॰ గూఢచారి.

जाह व जलाल - व॰ పదవి; వైభవము.

जिंदगी - स्त्री॰ జీవితము; జీవనకాలము.

जिंदा - वि॰ జీవించియున్న.

जिंदादिल - वि० ఉల్లాసముగా ఉండు; సహృదయుడు; సాహసము గల.

जिंदाबाद - पुं० శాశ్వతముగా వర్ధిల్లుగాక.

जिंस - स्त्री० భోజనసామగ్రి; వస్తువు; రకము; సామగ్రి.

जिक्र - पुं० చర్చ; వర్ణన.

जिगर - पुं० హృదయము; మనస్సు; సాహసము.

जिज्ञासा - स्त्री० ఉత్సుకత; తెలిసికోవలెను కోరిక.

जिज्ञासु - वि० జిజ్ఞాస గల; తెలుసుకొనవలెననే కోరికగల.

जितना - वि० ఎంతైతే; ఎందరైతే.

जितने - वि० ఏదైతే; ఎందరైతే.

जिद - स्त्री० హఠము; మొండిపట్టు.

जिद्दी - वि० మొండిపట్టుదలగలవాడు; మొండి.

जिधर - क्रि०वि० ఎక్కడైతే; ఎటువైపైతే.

जिधर-तिधर - क्रि०वि० అచ్చటచ్చట; ఇటు అటు.

जिम्मेदार ; जिम्मेवार - वि० జవాబుదారీ గల; బాధ్యతగల.

जिय - पुं० మనస్సు.

जिला - पुं० జిల్లా.

जिलाना - स० क्रि० బ్రతికించుట; పోషించుట.

जिल्द - स्त्री० చర్మము; తోలు; బైండు పని (పుస్తకము.)

जिल्द-बन्द ; जिल्द-साज - वि० పుస్తకమునకు బైండు చేయువాడు.

जिस्म - पुं० శరీరము.

जिस्मानी - वि० శారీరకమైన.

जी - पुं० మనస్సు; స్వభావము; చిత్తము.

जीक - स्त्री० సంకీర్ణత; ఇరుకు; ఇబ్బంది; మానసిక కష్టము.

जीजा - पुं० అక్క భర్త - బావ.

जीजी - स्त्री० అక్క.

जीत - स्त्री० జయము; గెలుపు.

जीतना - स०क्रि० జయించుట; గెలుచుట.

जीत-हार - स्त्री० జయాపజయములు.

जीन - पुं० काठी ; గుఱ్ఱపు జీను.

जीनत - स्त्री० శోభ.

जीना - अ०क्रि० బ్రతుకుట; జీవించుట.

जीना - पुं० सीढी ; మెట్టు; నిచ్చెన.

जीभ - स्त्री० నాలుక; కలము పాళి.

जीरा - पुं० జీలకర్ర.

जीवन बूटी ; जीवन मूरि - स्त्री० సంజీవని మూలిక.

जीवनी - स्त्री० జీవిత చరిత్ర.

जुआ - पुं० కాడి (బండి) జూదము.

जुआडी - पुं० दे० जुआरी.
जुआरी - पुं० జూదరి; జూదగొండి.
जुई - स्त्री० చిన్న పేను.
जुकाम - पुं० రొంప; జలుబు.
जुग - पुं० दे० युग.
जुगनू - पुं० మిణుగురు పురుగు.
जुगल - पुं० युगल ; జంట.
जुगालना - अ०क्रि० నెమరవేయుట.
जुगाली - स्त्री० నెమరు.
जुठारना - स०क्रि० ఎంగిలిచేయుట.
जुडवाँ - पुं० కవలపిల్లలు; జోడు.
जडाना - स०क्रि० శాంతపరచుట; చల్లపరుచుట; अ०क्रि० శాంతపడుట; చల్లపడుట.
जुतना - अ०क्रि० దున్నబడుట; కాడికి కట్టుబడుట; పనిలో నిమగ్నమగుట.
जुताई - स्त्री० దున్నుట; దున్నుడు కూలి.
जुब्बा - पुं० ఒక రకమైన అంగరఖా; జుబ్బా.
जुरमाना - पुं० दे० जुर्माना.
जुराफा - पुं० జిరాఫీ అనబడు ఒక పశువు.
जुर्म - पुं० నేరము; అపరాధము.
जुर्माना - पुं० దండన; జుర్మానా.
जुलाई - वि० దగాకోరు; ధూర్తుడు.
जुलाहा - पुं० సాలెవాడు.
जुलुफ - स्त्री० दे० जुल्फ.
जुलूस - पुं० ఊరేగింపు; ఉత్సవయాత్ర; పట్టాభిషేక ఉత్సవము.
जुल्फ - स्त्री० తలవెనకవైపు కేశ జాలము.
जुल्म - पुं० అత్యాచారము; దుండగము.
जुही - स्त्री० जूही ; సన్నజాజి.
जू - स्त्री० పేను.
जूझना - अ०क्रि० కలియపడుట; యుద్ధము చేయుట.
जूठन - स्त्री० ఎంగిలి.
जूठा - वि० ఎంగిలైన.
जूडा - पुं० కొప్పు; జుట్టుముడి; జడ; చుట్టుకుదురు.
जूता - पुं० చెప్పులు; బూట్లు.
जूती - स्त्री० స్త్రీల చెప్పులు; చెప్పులు.
जून - पुं० పూట; సమయము; జూన్‌నెల.
जूह - पुं० సమూహము; గుంపు.
जेठ - पुं० జ్యేష్ఠమాసము; భర్త అన్న - బావగారు वि० అగ్రజుడు; పెద్ద.
जेठा - वि० అగ్రజుడు; పెద్ద; అందరికంటె మంచి అయిన.
जेठानी - स्त्री० భర్త అన్నగారి భార్య - తోడికోడలు.
जेता - पुं० జయించువాడు.
जेबा - वि० ఉపయుక్తమైన; శోభిల్లిన.
जेय - वि० జయించదగిన.

जेल - पुं० ఖైదు; చెర; బంధనము.

जेवर - पुं० ఆభూషణము; నగ.

जैल में - मु० క్రింద; ముందు.

जैसा - वि० ఎంత; ఎలాగైతే; సరిపోలిన.

जैसे का तैसा - मु० ज्यों का त्यों ; ఉన్నది ఉన్నట్లుగా; తగినట్లుగా.

जैसे - क्रि०वि० ఏ విధముగా; ఏ పద్ధతి గానైతే.

जैसे तैसे - मु० ఏదో విధముగా; అతి కష్టముగా.

जोंक - स्त्री० జలగ.

जो - सर्व० ఒకసంబంధవాచకసర్వనామము; ఏదైతే; ఎవడైతే; ఎవరైతే अव्य० यदि; अगर ; అగుచో; ఒకవేళ.

जोखिम - स्त्री०ఆపద; విపత్తు; అపాయము.

जोगिन ; जोगिनी - स्त्री० యోగిని.

जोगी - पुं० యోగి; తపస్వి.

जोड - पुं० కూడిక; సమీకరణము.

जोडना - स०क्रि० కలుపుట; జోడించుట; సమీకరించుట.

जोडा - पुं० జోడు; జత; ఒకే విధముగా ఉండు రెండు వస్తువులు లేక మనుషులు.

जोडी - स्त्री० జోడు; జత.

जोत - स्त्री० దున్నుడు; వ్యవసాయము; జ్యోతి; కాంతి.

जोतना - स०क्रि० దున్నుట; ఎడ్లను బండికి కట్టుట; నాగలికి కట్టుట.

जोबन - पुं० యవ్వనము; అందము.

जोर - पुं० బలము; శక్తి.

जोर - आजमाई - स्त्री० బలపరీక్ష; శక్తి పరీక్షణ.

जोरदार - वि० ప్రబలమైన.

जोर देना - मु० నొక్కి వక్కాణించుట.

जोरू - स्त्री० భార్య.

जोली - स्त्री० जोडी ; సమానమైనది.

जोश - पुं० ఆవేశము; పొంగు.

जोशन - पुं० కవచము; బాజూబందు (నగ).

जोशाँदा-पुं०కషాయము; ఔషధ కషాయము.

जोह - स्त्री० నిరీక్షణ; దృష్టి; అన్వేషణ.

जोहना - स० क्रि० నిరీక్షించుట; వేచి యుండుట; వెతుకుట.

जौ - पुं० యవధాన్యము.

जौक से - पुं० సంతోషముగా; సుఖముగా.

जौहरी - पुं० రత్నపరీక్షకుడు; రత్నములు అమ్మువాడు; గుణగ్రహీత.

ज्ञान - पुं० తెలివి; బుద్ధి; జ్ఞానము.

ज्ञानी - वि० జ్ఞానముగల; జ్ఞాని.

ज्यादा - वि० ఎక్కువ; అధికము.

ज्यों - क्रि०वि० ఎలాగైతే; ఏ విధముగానైతే; ఏ క్షణమైతే.

ज्योंका त्यों - मु० అదే విధముగా.

ज्यों त्यों - मु० ఏదో విధముగా; ఏ క్షణమైతే.

ज्वारभाटा - पुं० సముద్రపు ఆటు పోటు.

ज्वालामुखी पर्वत - पुं० అగ్నిపర్వతము.

झ

झंकृत - वि० ఝుంకార ధ్వని వచ్చుచున్న; ఝుంకృతమైన.

झंकाड - पुं० ముళ్ళపొద.

झंझट - स्त्री० చిక్కు; జంజాటము; తగాదా; కలవరము.

झंझटी - वि० జగడాలమారి; కలవరపెట్టు; ఇబ్బంది పెట్టు.

झंडा - पुं० జండా; పతాకము.

झंडी - स्त्री० చిన్న జండా.

झँवाना - स०क्रि० ఇటికమొరుముతో రుద్ది శుభ్రపరచుట; వాడిపోవుట.

झकना - अ०क्रि० పనికిమాలినవాగుడు వాగుట; కోపముతో అనరాని మాటలు అనుట.

झकोर-पुं० గాలిఊపు; కదిలింపు; గాలిదెబ్బ.

झकोरना-अ०क्रि० గాలి తీవ్రముగా వీచుట.

झक्की - वि० అక్కర్లేనివాగుడు వాగువాడు; తన వెర్రి ప్రలాపముతో ఎవరిమాటను లక్ష్యపెట్టనివాడు.

झगडना - अ०क्रि० పోట్లాడుట.

झगडा - अ०क्रि० తగాదా; పోట్లాట.

झगडालू - वि० పోట్లాటమారి; జగడాల మారి; కలహప్రియుడు.

झट - क्रि०वि० తక్షణము; వెంటనే.

झट से - क्रि०वि० వేగముగా; శీఘ్రముగా.

झटकना - स०क्रि० జాడించుట; వదిలించుట; ఊపుట.

झटका - पुं० ఊపు; కుదిలింపు; ఆకస్మికమైన విపత్తు.

झटकारना - स०क्रि० జాడించుట; విదిలించుట; వదిలించుట.

झटपट - क्रि०वि० బహుశీఘ్రమముగా; తక్షణమే.

झडना - अ०क्रि० రాలుట; పడుట.

झडी - स्त्री० ముసురువాన; నానుడువాన; తాళములోని బెట్టు.

झनकार - स्त्री० दे० झंकार.

झपकना - अ०क्रि० కునుకిపాట్లు పడుట; దుముకుట; సిగ్గుపడుట.

झपकाना - स०क्रि० మాటిమాటికి కనురెప్పలల్లాడ్చుట; కునికిపాట్లుపడుట.

झपकी - स्त्री० కునుకు; బురిడిమోసము; కునికిపాటు.

झपट -स्त्री० పైకురుకుట; ఏదైనా లాక్కొను టకు పైకురుకుట.

झपटना - अ०क्रि० పైకురుకుట; తటా

లున దుముకుట.

झमेला -पुं० తంటా; తగాదా; జంజాటము; గుంపు.

झरना - ప్రవహించుట; वि० ప్రవహించు నది; కారుట पुं० ఒక విధముగు జల్లెడ; జల్లిగరిటె.

झलक - स्त्री० దీప్తి; తళుకు.

झलकना - अ०क्रि० తళుక్కుమనుట; మెరయుట.

झलका - पुं० బొబ్బ; కాలిన బొబ్బ.

झलमलाना - अ०क्रि० తళుక్కుమనుట; మిణుకు మిణుకు మనుట.

झल्लाना-अ०क्रि० కోపముతో మండిపడుట; కోపగించుట स०क्रि० వెక్కిరించి కోపము తెప్పించుట; కోపము తెప్పించు పని చేయుట.

झष - पुं० చేప; మొసలి.

झषकेतु ; झषकेतन - पुं० కామదేవుడు.

झाँकना - अ०क्रि० తొంగిచూచుట.

झाँकी - स्त्री० దృశ్యము; తొంగిచూచుట; కిటికీ; దర్శనము.

झाँपी - स्त्री० కునుకు; కప్పుగుడ్డ; తట్ట.

झाँवली - स्त्री० ఓరచూపు; కనుసైగ.

झाग - पुं० నురుగు.

झाड - पुं० పొద; దట్టముగా దగ్గర దగ్గరగా ఉండు పొదల సమూహము.

झाडखंड - पुं० అడవి.

झाडना - स०क्रि० విదిలించికొట్టుట; చివాట్లు పెట్టుట; మందలించుట; దులుపుట; శుభ్రపరచుట; భూతవైద్యము చేయుట.

झाडा फिरना - स०क्रि० మలవిసర్జనచేయుట.

झाडी - स्त्री० చిన్న పొద; ముళ్ళ మొక్కల గుబురు.

झाडू - पुं० చీపురు; తోకచుక్క.

झाडूबरदार - वि० చీపురుతో శుభ్రము చేయువాడు.

झारी - स्त्री० కొమ్ము చెంబు; జారీ; సముదాయము.

झिझक - स्त्री० हिचक ; సంకోచము.

झिझकना -अ०क्रि० వెనకముందులాగుట; సంకోచించుట.

झिडकना - स०क्रि० తిరస్కరించుట; గద్దించుట; చివాట్లు పెట్టుట.

झिडक - स्त्री० గద్దింపు; చివాట్లు.

झिलमिलाना-अ०क्रि० మిణుకు మిణుకు మనుట; కాంతి రెపరెప లాడుట.

झिल्ली - पुं० झींगुर ; కీచురాయి (పురుగు) स्त्री० సన్నని పొర.

झिल्लीदार - वि० బహుసన్నని పొరగల.

झींगुर - पुं० కీచురాయి.

झीवर - पुं॰ मल्लाह ; నావికుడు.

झुँझलाना - अ॰क्रि॰ విసుగుకొనుట; చిర చిరలాడుట; కోపగించుట.

झुंड - पुं॰ గుంపు ; సమూహము.

झुकना - अ॰क्रि॰ వంగుట; లొంగుట.

झुनझुनी - स्त्री॰ కాళ్ళు-చేతులకు అప్పు డప్పుడు కలుగు తిమ్మిరి.

झुरमुट - पुं॰ దగ్గర దగ్గరగానున్న వృక్ష సమూహము; చెట్లతోపు.

झुलसना-स॰क्रि॰ కుములునట్లు చేయుట; अ॰क्रि॰ కుములుట.

झूठ - पुं॰ అసత్యము; అబద్ధము.

झूठमूठ - वि॰ వట్టినే; అకారణముగా.

झूठा - वि॰ బూటకమైన; అబద్ధాలకోరు; అబద్ధమైన.

झूमना - अ॰क्रि॰ తూలుట (తాగుడు వలన).

झूमर - पुं॰ दे॰ झूमक.

झूरा - पुं॰ అనావృష్టి; లోటు; కొరత वि॰ ఎండిన; శుష్కమైన.

झूलन - पुं॰ శ్రావణమాసమున వచ్చు ఉయ్యాల పండుగ; ఉయ్యాలపాట.

झूलना - पुं॰ ఉయ్యాల अ॰क्रि॰ ఊగుట.

झूला - पुं॰ ఉయ్యాల; పల్లెటూరు స్త్రీలు ధరించు ఢీలాడాల అసుందరమైనచొక్కా.

झेंपना - अ॰क्रि॰ సిగ్గునొందుట.

झेंपू - वि॰ సిగ్గుపడువాడు; ముఖమాట పడువాడు.

झेलना - स॰क्रि॰ సహించుట; భరించుట; ఓర్చుకొనుట.

झोंक - स्त्री॰ గాలివిసురు; గాలి ఊపు; గాలి దెబ్బ; ఆవేశము.

झोंका - पुं॰ గాలి ఊపు; గాలి విసురు; త్రోపుడు.

झोंटा - पुं॰ జుట్టు కొప్పు; జుట్టుముడి; విరబోసినవెంట్రుకలు.

झोंटा-झोंटी - स्त्री॰ ఇద్దరు స్త్రీల సిగపట్టు కలహము.

झोंपडा - पुं॰ గుడిసె; కుటీరము.

झोंपडी - स्त्री॰ చిన్న గుడిసె; పర్ణశాల.

झोला - पुं॰ పెద్దచేతి సంచి; జోలె; ఊపు; విపరీతమైన మంచు లేక వడగాలి తగిలి చెట్టు సమూలము మాడిపోవుట.

झोली - स्त्री॰ చేతి సంచి; జోలి; బూడిద.

झौंद - पुं॰ ఉదరము; పొట్ట.

ट

टंकार - स्त्री॰ వింటినారి యొక్క ధ్వని.

टकटकी - स्त्री॰ తదేక దృష్టి; రెప్పవాల్చని చూపు.

टकराना - अ॰क्रि॰ ఢీకొనుట; కొట్టు

కొనుట.

टकसाल - स्त्री० టంకశాల; విశుద్ధమైన వస్తువు वि० విశుద్ధమైన.

टकसाली - वि० టంకశాలకు సంబంధించిన; విశుద్ధమైన; ప్రామాణికమైన.

टका - पुं० రూపాయి లేక అర్థణా నాణెము.

टकुआ - पुं० వడికిన నూలుచుట్టబడు కదురు; రాళ్ళు చెక్కు ఉలి; నగిషీ పని ముట్టు.

टक्कर - स्त्री० ఢీకొనుట; (రెండు వస్తువులు లేక పశువులు కుమ్ములాట).

टक्कर का - मु० సమఉజ్జీ; తుల్యము.

टक्कर खाना - मु० పోటీపడుట.

टक्कर लेना - मु० దెబ్బ సహించుట.

टखना - पुं० శీలమండ; చీలమండ.

टटोलना - स०क्रि० తడుముట; వెతుకుట; మాటల సందడిలో ఆంతర్యము తెలిసికొనుట; లోతుపాతులు తెలిసికొనుట; పరీక్షించుట; (తడిమి)

टट्ट - पुं० పొట్టిగుఱ్ఱము.

टनटन - स्त्री० గంటమ్రోత.

टपकना-अ०क्रि० బొట్టుబొట్టుగా కారుట; రాలిపడుట.

टपकाना - स० क्रि० బొట్టుబొట్టుగా కార్చుట.

टपाटप - क्रि०वि० టపటపమని ధ్వనితో; నిరంతరముగా; త్వరితముగా.

टमाटर -पुं० రామములక్కాయ; టమాటో.

टर - स्त्री० కప్పల అరుపు - బెక బెక; గీర.

टर्र-टर्र - स्त्री० కప్పల బెకబెకలు.

टर्राना - अ०क्रि० అహంకరించుట; గీరగా మాట్లాడుట.

टलना - अ०क्रि० తప్పిపోవుట; తొలగుట; జారుకొనుట; జారుట.

टस - स्त्री० బరువుపాటి వస్తువు కదులునప్పుడు వచ్చు ధ్వని.

टहना - पुं० కొమ్మ.

टहनी - स्त्री० రెమ్మ.

टहल - स्त्री० సేవ; పరిచర్య; నౌకరి.

टहलना - अ०क्रि० మెల్లిగా పచారు చేయుట.

टहलनी - स्त्री० దాసి.

टहलुआ - पुं० నౌకరు; సేవకుడు.

टाँकना - स०क्रि० శీలవేసి బిగించుట; గుడ్డకు అతుకు వేయుట; కాజేయుట; కక్కుకొట్టుట.

टाँका - पुं० అతుకు; మాసిక; నీటితొట్టి.

टाँग - स्त्री० కాలు.

टाँगा - पुं० పెద్దగొడ్డలి; ఒక విధముగు గుఱ్ఱము బండి

टाट - पुं० గోనె పట్టా; కులము.

टाप - स्त्री० గుఱ్ఱపు డెక్క; డెక్కల ధ్వని; కోళ్ళగంప.

टापू - पुं० ద్వీపము; లంక.

टारना - स०क्रि० दे० टालना.

टाल - स्त्री० పెద్ద కుప్ప; కట్టెల అడతి; తొలగింపు; पुं० తార్పుడుగాడు.

टालना - स०क्रि० నెట్టివేయుట; తొలగించుట; ఏదో ఒక వంకపెట్టుట; వాయిదా వేయుట; నెరవేరని వాయిదా వేసి పీడ వదిలించుకొనుట.

टालमटूल - स्त्री० వంక; నెపము.

टिकट - पुं० టిక్కెట్టు.

टिकना - अ०क्रि० స్థిరముగానుండుట; మన్నికగా నుండుట.

टिकाऊ - वि० మన్నికగల; చిరకాలము ఉండు.

टिकान - स्त्री० మన్నిక; బస.

टिकाना- स०क्रि० నిలబెట్టుట; ఉండుటకు బస ఏర్పరచుట.

टिकिया - स्त्री० బొట్టు; మందుమాత్ర.

टिकुली-स्त्री०टिकली; స్త్రీలు ముఖమున అలంకరించు బొట్టు బిళ్ళ.

टिड्डी - स्त्री० మిడత.

टिप्पणी - स्त्री० వ్యాఖ్య; టీక.

टिमटिमाना - अ०क्रि० మిణుకు మిణుకు మనుట; అవసాన సమయము వచ్చుట.

टीक - स्त्री० కంఠాభరణము; ఫాలభాగమున ధరించు ఆ భూషణము.

टीका - स्त्री० బొట్టు; వివాహ సంబంధమైన ఒక కృత్యము; పట్టాభిషేకము; వ్యాఖ్య; టీక.

टीप-टाप - स्त्री० సింగారము; అలంకరణ; ఆడంబరము.

टीम-टाम -स्त्री० అలంకరణ ఆడంబరము.

टीला - पुं० దిబ్బ; కొండ దిబ్బ.

टीस - स्त्री० कसक ; ఉండి ఉండి వచ్చు పోటు; బాధ.

टीसना - अ०क्रि० పోటు పుట్టుట; నొప్పి కలుగుట.

टुइयाँ - वि० మరుగుజ్జు; स्त्री० అల్పజాతి చిలుక.

टुकडा तोडना - मु० తిండికి ఇతరులమీద ఆధారపడి ఉండుట.

टुकडी - स्त्री० చిన్న ముక్క; చిన్న సైనిక దళము; మండలి.

टुच्चा - वि० తుచ్ఛుడు; నీచుడు.

टूटना - अ०क्रि० తునుగుట; విరుగుట; విరుచుకు పడుట.

टूटा - वि० తునిగిన; విరిగిన.

टें - स्त्री० చిలకపలుకు.

टेंटुवा - पुं० గొంతు; కుత్తుక; బొటనవ్రేలు.

टेक - स्त्री० పోటీకర్ర; ప్రతిజ్ఞ; అలవాటు; మొండిపట్టు.

टेकना - स०क्रि० ఆనుకొనుట; పట్టు పట్టుట.

टेकनी - स्त्री० పోటీకర్ర.

टेढाई - स्त्री० వంకర; వంపు; వక్రత.

टेढापन - पुं० दे० टेढाई.

टेढा-मेढा - वि० వంకరగానున్న.

टेरना - स०क्रि० కేకవేసి పిలుచుట; ఉచ్చ స్వరముతో పాడుట; గడుపుట.

टेव - स्त्री० అలవాటు; స్వభావము.

टेसू - पुं० ढाक ; మోదుగ (చెట్టు)

टोंचना - स०क्रि० चुभाना ; గుచ్చుట; నాటుట.

टोंटी-स्त्री० జంతువుల ముట్టె; నీటిగొట్టము; కొమ్ము చెంబు కొమ్ము లేక పీక.

टोकना - स०क्रि० మాట్లాడునప్పుడు అడ్డు ప్రశ్నలు వేసి ఆపుట జ్ఞాపకము చేయుట; దృష్టిపెట్టుట.

टोकरा - पुं० వెదురు బుట్ట లేక తట్ట.

टोकरी - स्त्री० చిన్న వెదురు బుట్ట లేక తట్ట.

टोटा - पुं० నష్టము; ఫిరంగితూటా.

टोना - पुं० మంత్రతంత్ర ప్రయోగము; గారడీ.

टोप - पुं० శిరస్త్రాణము; పెద్ద టోపి.

टोपी - स्त्री० టోపి.

टोरना - स०क्रि० तोड़ना ; విరుచుట;

आँख टोरना - मु० సిగ్గుతో తల తిప్పు కొనుట.

टोल - पुं० సమూహము; మండలి; స్థానీయ శాసకులు వేయు పన్ను.

टोह - स्त्री० వెతుకుడు; అన్వేషణ; జాడ.

टोहना - स०क्रि० వెతుకుట; అన్వేషించుట; జాడతీయుట.

टोहिया ; टोही - पुं० జాడతీయువాడు; గుప్తచరుడు.

ठ

ठंड ; ठंढ - स्त्री० శీతలవాయువు; చలి; నెమ్ము.

ठंडा ; ठंढा - वि० చల్లని.

ठंढी साँस - पुं० నిట్టూర్పు.

ठंडाई ; ठंढाई - स्त्री० శరీరపు ఉష్ణము తగ్గించి చల్లపరచు ఔషధము; నూరిన భంగు ఆకు.

ठंढई - स्त्री० दे० ठंडाई.

ठकुरसुहाती -स्त्री० खुशामद ; ముఖస్తుతి.

ठकुरायत-स्त्री० ప్రభుత్వము; ఆధిపత్యము.

ठग - पुं० ప్రవంచకుడు; మోసగించి ఇతరుల సొత్తును అపహరించువాడు.

ठगई - स्त्री० दे० ठगपना.

ठगना - स०क्रि० మోసగించుట; వంచించి

అపహరించుట.

ठगनी - स्त्री० ప్రవంచకుని భార్య; మోసకత్తె; తార్పుడు స్త్రీ.

ठगोरी - स्त्री० మాయ; గారడీ.

ठटरी - स्त्री० అస్థిపంజరము; పాడె.

ठट्ठा - पुं० అట్టహాసము; వేళాకోళము; పరిహాసము; **ठट्ठेबाज**-वि०పరిహాసము చేయువాడు.

ठठरी - स्त्री० दे० ठटरी.

ठठेरा - पुं० कसेरा ; కంచరి.

ठठोली - स्त्री० दिल्लगी ; పరిహాసము.

ठनठनगोपाल - पुं० నిష్ఠదరిద్రుడు; ధనాభావము; లేమి.

ठनना - अ०क्रि० సన్నద్ధమగుట; పొసగుట; స్థిరపడుట.

ठसक - स्त्री० గీర; దర్పము.

ठसकदार - वि० గర్విష్ఠి; అభిమానము గల; గీరగల.

ठसाठस - क्रि०वि० खचाखच ; కూరి కూరిన; పూర్తిగా నిండిన; క్రిక్కిరిసిన.

ठहरना - अ०क्रि० ఆగుట; ఉండుట; నివసించుట. **मन ठहरना** - मु० మనస్సు అనుకూలత లేకపోవుట.

ठहराऊ - वि० टिकाऊ ; మన్నికగల; ఆగునట్టి.

ठहराव - पुं० నిశ్చయము; నిర్ధారణ.

ठहाका - पुं० అట్టహాసము; పకపకనవ్వుట.

ठाउँ - स्त्री० दे० ठाँयँ.

ठाँयँ - पुं० ; स्त्री० స్థలము; స్థానము ; చోటు; దగ్గర.

ठावँ - पुं०; स्त्री० ठिकाना ; స్థానము.

ठानना - स०क्रि० సంసిద్ధమగుట; దృఢముగా నిశ్చయించుట.

ठाली - वि० పనిలేని; ఏమీ చెయ్యని.

ठिकाना - पुं० ठौर ; చోటు; ఆశ్రయము.

ठिठकना - अ०क्रि० తటాలున ఆగుట; నిలుచుట.

ठिठरना ; ठिठुरना - अ०क्रि० ఎక్కువ చలివలన అంగ ప్రత్యంగములు వంకరలు పోవుట.

ठीक - वि०సరైన; ఉచితమైన; ఉపయుక్తమైన. पुं० నిశ్చయము; సరిఅయిన విషయము.

ठीकठाक - पुं० ఏర్పాటు; నిశ్చయము; పక్కా విషయము.

ठीकरा - पुं० కుండ పెంకు; భిక్షాపాత్ర.

ठीका - पुं० ठेका ; కాంట్రాక్టు; గుత్త.

ठीकेदार - पुं० ठेकेदार ; ఇజారాదారుడు.

ठुंठ - पुं०दे० ठूंठ.

ठुकना-अ०क्रि० ठोका जाना ; చొచ్చుట; దిగగొట్టబడుట; కొట్ట బడుట; నష్ట

పడుట.

ठुकराना - स०क्रि० తన్నుతన్నుట; తిరస్కరించుట; తుచ్ఛమని తలచి తిరస్కరించుట.

ठुड्डी - स्त्री० గడ్డము; విచ్చని పేలపు గింజ.

ठुनकना - अ०क्रि० వెక్కి-వెక్కి ఏడ్చుట; ఏడుపును నటించుట; ఏదైనా వస్తువు కొరకు పిల్లలు మారాము పెట్టి ఏడ్చుట.

ठुमक - स्त्री० ఉల్లాసముతో దగ్గర దగ్గరగా అడుగులు వేస్తూ నడచుట; గీరనడక.

ठुमकना - अ०क्रि० పిల్లలు కుప్పిగంతులు వేస్తూ ఉల్లాసముగా నడుచుట; కాలి మువ్వలు మ్రోగునట్లు వేళ్ళు విసురుతూ నృత్యము చేయుట.

ठुमरी - स्त्री० చిన్న గేయము.

ठूँठ - पुं० మోడు.

ठूँठा - वि० ఆకులు; కొమ్మలు రెమ్మలు లేని (మోడు) చెయ్యిలేని.

ठेंठी - स्त्री० చెవిగులిమి ; బిరడా.

ठेका - पुं० दे० ठीका.

ठेठ - वि० విశుద్ధమైన ; అచ్చమైన ; स्त्री० గ్రామ్యభాష.

ठेलना - स०क्रि० ముందుకు నెట్టుట; నెట్టితోయుట.

ठेला - पुं० నెట్టుడుబండి; సామానువేసి మనుష్యులు తోయుబండి.

ठेस - स्त्री० దెబ్బ; క్లేశము.

ठोंक - स्त्री० ఆఘాతము.

ठोंकना ; बजाना - मु० పరీక్షించుట.

ठोंक बजाकर - मु० సరిగా పరీక్షించి; అందరితో చెప్పి.

ठोंकना - स०क्रि० బాగా కొట్టుట; కొట్టి కొట్టి దూర్చుట లేక పాతుట.

ठोकर - स्त्री० ఎదురుదెబ్బ.

ठोडी - स्त्री० గడ్డము.

ठोस - वि० బోలులేని లేక బోలుకాని; ప్రబలమైన; గట్టి.

ठौर - पुं० जगह ; స్థానము; చోటు; అదను వీలైన సమయము.

ड

डंक - पुं० కొండె (తేలు మొ॥) కలము పాళి.

डंका - पुं० డోలు; ఢంకా.

डंठल - पुं० మొక్క కాడ.

डंड - पुं० डंडा ; కర్ర (చేతి) దండెము అనబడు కసరత్తు.

डंडा - पुं० చేతి కర్ర; ప్రహరీ గోడ.

डंडी - स्त्री० చిన్న చేతి కర్ర; చాడీకోరు; త్రాసు దండి.

डंडीमार - वि० తూకములో మోసము చేయువాడు.

डंसना - स०क्रि० दे० डसना.

डकार - पुं० త్రేన్పు.

डकारना - अ०क्रि० త్రేన్పుట; జీర్ణించుకొనుట; గర్జించుట.

डकैत - पुं० బందిపోటు దొంగ.

डकैती - स्त्री० బందిపోటు దొంగతనము; దోపిడి.

डग - पुं० అడుగు; అంగ.

डगमगाना - अ०क्रि० ఇటూ అటూ కదులుట; చలించుట; ఊగిసలాడుట.

डगडोर - वि०दे० डाँवाँडोल.

डगर - स्त्री० దారి; మార్గము.

डटना - अ०क्रि० దృఢముగా నిలబడుట; సిద్ధముగా నిలబడి ఉండుట.

डपट - स्त्री० डाँट; బెదిరింపు; చీదరింపు; గుఱ్ఱపు విసురు గతి.

डफ ; डफला - पुं० డప్పు.

डबडबाना - अ०क्रि० అశ్రుపూర్ణమగుట.

डबरा - पुं० చిన్న నీటిగొయ్య; గుంట; చిన్న జలాశయము.

डबल - वि० రెట్టింపు.

डर - पुं० భయము.

डरना - अ०क्रि० భయపడుట.

डरपना - अ०क्रि० दे० डरना.

डराना - स०क्रि० భయపెట్టుట.

डरावना - वि० భయంకరమైన.

डसन - स्त्री० కుట్టుట (తేలు వగైరా).

डसना - తేలు; దోమ మొ॥ కొండెతో కుట్టుట.

डाँट - स्त्री० గద్దింపు; బెదిరింపు; శాసనము.

डाँटना - स०क्रि० బెదిరించుట; అదిలించుట.

डाँठ - पुं०दे० डंठल.

डाँड - पुं० పడవనడుపు గడ; ఎత్తుగట్టు; జుర్మానా.

डाँडना - स०क्रि० జుర్మానావేయుట.

डाँडा - पुं० చేనుగట్టు; పడవతోయుగడ; దుడ్డుకఱ్ఱ; సరళరేఖ.

डाँडी - स्त्री० పొడుగుపాటి సన్నని కఱ్ఱ; త్రాసుదండి; డోలీ సరళరేఖ.

डाँवाँडोल - वि० అస్థిరమైన; ఇటూ అటూ ఊగులాడు.

डाइन - स्त्री० భూతము; పిశాచము; దయ్యపు స్త్రీ; మంత్రగత్తె.

डाक - स्त्री० టపా; వాంతి; ఏలముపాట.

डाकखाना - पुं० పోస్టాఫీసు.

डाकगाडी - स्त्री० టపాబండి.

डाक-घर - पुं०दे० डाकखाना.

डाकबंगला - पुं० రహదారి; బంగళా.

डाका - पुं० దారిదోపిడి; లూటి.

डाकाजनी - स्त्री० डकैती ; దారి దోపిడి; కొల్ల కొట్టుట.

डाकिन ; डाकिनी -स्त्री०దయ్యము; క్రూర స్వభావముగల స్త్రీ; కాళీఅమ్మవారి సహచరి.

डाकिया - पुं० తపాలా బంట్రోతు.

डाकू - पुं० దారిదోపిడి దొంగ; బందిపోటు దొంగ.

डाट - स्त्री० బిరడ; ఊతము.

डाढ - स्त्री० దంతములు; దంతపు కోరలు.

डाभ-पुं० లేత కొబ్బరికాయ; బొండాం; దర్భ.

डामर - पुं० ఆడంబరము; చమత్కారము; ఒక విధమగు జిగురు.

डायन - स्त्री०दे० डाइन.

डायरी - स्त्री० रोजनामचा ; డైరి.

डाल - स्त्री० చెట్టు కొమ్మ; శాఖ.

डालना - स०क्रि० వేయుట; పారవేయుట; విసరివేయుట.

डाली - स्त्री० చిన్న కొమ్మ; పెద్దలకు గౌరవార్థమై కానుకగా పంపబడు పండ్ల బుట్ట.

डावरा - पुं० బాలుడు; కుమారుడు.

डावरी - स्त्री० బాలిక; కుమార్తె.

डासन - पुं० పక్క; శయ్య.

डासना - स०क्रि० పరచుట (పక్క); వ్యాపింపజేయుట; కరచుట (పాము).

डासनी - स्त्री० మంచము.

डाह - स्त्री० ఈర్ష్య; ద్వేషము.

डाही - वि० ఈర్ష్యించువాడు; ద్వేషించువాడు.

डिंगर - पुं० స్థూలకాయుడు; దుష్టుడు; కొంటెవాడు; దాసుడు.

डिंगल - पुं० రాజస్థాను ప్రాంతపు భాష - ఒకప్పటి కావ్యభాష वि० నీచమైన; తుచ్ఛమైన.

डिग्गी - स्त्री० చెరువు; సాహసము.

डिबिया - स्त्री० చిన్న డబ్బా లేక భరణి.

डिब्बा - पुं०మూతగల డబ్బా; రైలు పెట్టె.

डींग - स्त्री० बडाई ; బడాయి.

डीठ - स्त्री० దృష్టి; చూపు.

डील - स्त्री० శరీరాకారము.

डील-डौल - पुं० శరీరపు ఆకార ప్రకారము; దేహము; శరీరపు ఒడ్డు - పొడుగు.

डुबकी - स्त्री० गोता ; మునుక.

डुबाना ; डुबोना - स०क्रि० ముంచుట వినష్టపరచుట; నాశముచేయుట.

डुलना - अ०क्रि० కదలుట; చరించుట.

डुलाना - स०क्रि० కదిలించుట; చలింపజేయుట.

डूबना -अ०क्रि० మునుగుట; అస్తమించుట.

डेढ - वि० ఒకటిన్నర. $1^{1/2}$

डेरा - पुं० पडाव ; కొద్దిరోజుల మకాము; డేరా.

डेली - स्त्री० डलिया ; दे० डाली.

डैन ; डैना - पुं० పక్షిరెక్క.

डोंगी - स्त्री० చిన్న పడవ.

डोर - स्त्री० ; **डोरा** - पुं० దారము.

डोलची - स्त्री० చిన్న ఉయ్యాల.

डोलना - अ०क्रि० కదలుట; చలించుట.

डोलाना - स०क्रि० కదిలించుట; చలింప జేయుట.

डोली - स्त्री० పల్లకీ.

डौंडी - स्त्री० ढिंढोरा ; చాటింపు.

डौंडी देना - पुं० చాటింపు వేయుట.

डौल - पुं० పద్ధతి; ఆకారము.

डौलदार - वि० అందమైన; మంచి ఆకారము గల.

ढ

ढंकना - स०क्रि० మూయుట; మూత పెట్టుట.

ढंग - पुं० పద్ధతి; ప్రకారము; శైలి; యుక్తి; వంచన.

ढंगी - वि० चालाक ; చతురుడు; నేర్పరి; జిత్తులమారి.

ढँढोरा - पुं० చాటింపు; దండోరా.

ढँढोरिया - पुं० చాటించువాడు; దండోరా వేయువాడు.

ढकना - स०क्रि० మూతవేయుట; కప్పుట अ०क्रि० దాగుట; మూత.

ढकेलना - स०क्रि० నెట్టుట; త్రోయుట.

ढकोसला -पुं०బూటకము; ఆడంబరము.

ढकना - स०क्रि० మూయుట; మూత పెట్టుట.

ढक्कन - पुं० మూత.

ढकनी - स्त्री० మూత.

ढक्का - स्त्री० రాండోలు.

ढब - पुं० ढंग ; పద్ధతి; రీతి; ప్రకారము; యుక్తి; రచన; స్వభావము.

ढर्रा - पुं० పనిచేయు విధానము; పద్ధతి; రీతి; అలవాటు.

ढलना -अ०क्रि०పల్లమునకు ప్రవహించుట తేక జారుట (నీరుమొ॥) పతనమగుట.

ढलाई-स्त्री०పోతపోయుపని; పోతమజూరి.

ढहरी - स्त्री० दे० डेहरी..

ढहवाना - स०क्रि० కూలత్రోయించుట.

ढहाना - स०क्रि० दे० ढहवाना.

ढांकना - स०क्रि० మూయుట; కప్పుట.

ढाँचा - पुं० రచనా విధానము; పద్ధతి; తరహా.

ढाँपना - स०क्रि० दे० ढाँकना.

ढाँसना - पुं० పొడిదగ్గు దగ్గుట.

ढाँसी - स्त्री० పొడి (కళ్ళె లేని) దగ్గు.

ढाक - पुं० మోదుగచెట్టు; పలాశ వృక్షము; యుద్ధభేరి; **ढाक के तीन पात** - मु० ఎప్పుడూ ఒకే విధముగా.

ढाड - स्त्री० ఘీంకారము; గర్జన; పెద్ద అరుపు.

ढाड मारना - मु० అరుస్తూ ఏడ్చుట.

ढाढस - पुं० ధైర్యము; ఓదార్పు.

ढाना - स०क्रि० పడగొట్టుట; కూల ద్రోయుట.

ढाबर - वि० మురికిగానున్న; पुं० గుంట.

ढाबा - पुं० చిన్న మిద్దె; చూరు; ఒక విధముగు హోటలు.

ढारना - स०क्रि० दे० ढालना.

ढारस - पुं० दे० ढाढस.

ढाल - स्त्री० డాలు; అడ్డు; ఏటవాలు భూమి.

ढालवाँ ढालुवा ढालू - वि० ఏటవాలుగా నున్న.

ढिंढोरना - स०क्रि० చాటింపువేయుట; తడుముట; వెతుకుట.

ढिंढोरा - पुं० చాటింపు.

ढिंढोरा पीटनपा - पुं० బాగా ప్రచారము చేయుట.

ढिढाई - स्त्री० **गुस्ताखी** ; దూర్తత; అను చితమైన ప్రవర్తన.

ढिलाई - स्त्री० శైథిల్యము; సోమరితనము; విలంబనము; వదులు.

ढीठ - वि० అమర్యాదగా వ్యవహరించు; ధూర్తుడు.

ढील - स्त्री० శైథిల్యము; సడలింపు.

ढीला - वि० సడలిన; సోమరి; వదులైన.

ढीलापन - पुं० శైథిల్యము; సడలింపు.

ढूँढ - स्त्री० అన్వేషణ; వెతుకుడు.

ढूंढना - स०क्रि० అన్వేషించుట; వెతుకుట.

ढूह; ढूहा - पुं० పెద్దకుప్ప; పెద్ద దిబ్బ.

ढेर - पुं० కుప్ప; రాశి.

ढेरी - स्त्री० ढेर.

ढेला - पुं० మట్టిగడ్డ; కంకరరాయి; కంటి తెల్లగుడ్డు.

ढोंग - पुं० **ढकोसला;** ఆడంబరము; బూటకము.

ढोंगी - वि० పాషండుడు; ప్రవంచకుడు; బూటకపు మనిషి.

ढोना - स०क्रि० మోయుట (బరువు).

ढोर - पुं० **चौपाया;** పశువు.

ढोल - पुं० డోలు; చెవిలోని పొర.

त

तंग - वि० బిగువైన; ఇరుకైన; ఇబ్బంది కరమైన; గుఱ్ఱపు జీను బిగింపునకు ఉపకరించు తోలుపట్టీ.

तंडुल - पुं० బియ్యము.

तंतु - पुं० నూలు; దారము; సాలెపురుగు.

तंदुरूस्त - वि० ఆరోగ్యముగల; స్వస్థతగల.

तंदुरुस्ती - स्त्री० ఆరోగ్యము; స్వస్థత.

तंद्रा - स्त्री० నిద్రాజనిత బద్ధకము; నిద్ర జాగరణాల మధ్య స్థితి.

तंबाकु - पुं० दे० तमाकू.

तंबीह - स्त्री० चेतावनी; హెచ్చరిక; తాకీదు.

तंबू - पुं० డేరా; గుడారము.

तंबूरा - पुं० తంబుర అనబడు ఒక వాద్యము.

तंबूल ; तंबोल - पुं० दे० तांबूल.

तंबोली - पुं० तमोली ; తమలపాకులు అమ్మువాడు.

तअज्जुब - पुं० दे० ताज्जुब.

तअस्सुब - पुं० మతపక్షపాతము; జాతి పక్షపాతము.

तक - पुं० వరకు.

तकदीर - स्त्री० किस्मत ; అదృష్టము; ప్రారబ్ధము.

तकरार - स्त्री० వితండవాదము; తగాదా; తంటా.

तकरीबन - स्त्री० लगभग ; షుమారు; రమారమి.

तकेली - स्त्री० తక్లీ; చిన్నకదురు.

तकलीफ - स्त्री० కష్టము; ఇబ్బంది; విపత్తు.

तकिया - पुं० దిండు; టిక్కా.

तख्त - पुं० రాజసింహాసనము; పెద్ద చెక్క బల్ల.

तख्ता - पुं० కొయ్యబల్ల.

तट - पुं० ఒడ్డు; అంచు; తీరము.

तटस्थ - वि० తటస్థముగా నుండుట; మధ్యస్థముగా నున్న; నిరపేక్షముగా నున్న.

तडकभडक - स्त्री० ठाट-बाट ; కోలాహలము; తళుకు-బెళుకు.

तडका-स्त्री० ప్రాతఃకాలము; వేకువజాము; వారింపు.

तडप - स्त्री० వ్యాకులత; హైరాని; మెరుపు; బాధ.

तडपना - अ०क्रि० కలవరపడుట; బాధతో తన్నుకొనుట.

तडपाना-स०क्रि० విలవిలతన్నుకొనునట్లు చేయుట.

तत्काल - क्रि०वि० తక్షణమే; వెంటనే.

तत्काली; तत्कालीन - वि० ఆకాలపు.

तत्पर - वि० తయారైన; సన్నద్ధమైన; నైపుణ్యముగల.

तत्सम - पुं० మూలభాషలో వాడబడు శబ్దరూపమే ఇతర భాషలో ప్రయుక్తమగు శబ్దరూపము.

तथा - अव्य० మరియు; ఇటులనే;

అటులనే.

तथास्तु - यौ॰ अव्य॰ ऐसा ही हो; అలాగే అగుగాక.

तथ्य - पुं॰ యథార్థము; సారము; సత్యము.

तदपि - अव्य॰ दे॰ तथापि.

तदबीर - स्त्री॰ ఉపాయములు; యుక్తి; యత్నము.

तद्भव - पुं॰ మూలభాషలో చలామణిఅగు శబ్దరూపము కొంత మార్పుజెంది ఇతర భాషలో వ్యవహృతమగు రూపము.

तन - पुं॰ శరీరము; దేహము; వైపు.

तनकीह - स्त्री॰ అన్వేషణ; సోదా.

तनखाह; तनख्वाह - स्त्री॰ వేతనము; జీతము.

तनना - अ॰क्रि॰ బిగిసికొనుట; గీరగా ప్రవర్తించుట; బిరుసుగా నుండుట.

तनय - पुं॰ పుత్రుడు; కుమారుడు.

तनया - स्त्री॰ పుత్రిక; కుమార్తె.

तनहा - वि॰ ఏకాకి; ఒంటరి.

तना - पुं॰ చెట్టు మొదలు.

तनाव - पुं॰ లాగుడు; బిగుతు; త్రాడుపురి; स्त्री॰ డేరాత్రాడు.

तनिक - वि॰ కొంచెము; కొద్ది; తక్కువ; చిన్న.

तनुज - पुं॰ పుత్రుడు; కుమారుడు.

तनुजा - स्त्री॰ కుమార్తె; కూతురు.

तप - पुं॰ తపస్సు; తాపము; వేడిమి.

तपना - अ॰क्रि॰ వేడెక్కుట; కాగుట.

तपस - स्त्री॰ दे॰ तपस्या.

तपाक - पुं॰ ఉత్సాహము; ఆవేశము; వేగము.

तपाना - स॰क्रि॰ వేడిచేయుట; కష్టపెట్టి పరీక్షించుట.

तपेला - पुं॰ తపేళ.

तब - अव्य॰ అప్పుడు; ఆ సమయమున.

तबल - पुं॰ ఢంకా; పెద్ద డోలు.

तबलची - पुं॰ తబలా వాదకుడు.

तबला - पुं॰ ఒకవిధమగు మృదంగము.

तबादला - पुं॰ పరివర్తన; స్థానపరివర్తన.

तबाह - वि॰ నాశమైన; ధ్వంసమైన.

तबाही - स्त्री॰ बरबादी ; సర్వనాశము.

तब्दील - वि॰ మారిన; స్థానాంతరమైన; పరివర్తనము.

तब्दीली - स्त्री॰ పరివర్తనము; మార్పు; స్థానాంతరణము.

तभी - अव्य॰ ఆ సమయముననే; అప్పుడే; ఈ కారణము వల్లనే.

तमंचा - पुं॰ పిస్తోలు.

तमगा - पुं॰ బహుమాన పతకము; మెడలు.

तमाचा - पुं॰ थप्पड ; చెంపకాయ.

तमाम - वि० యావత్తు; అంతయు.

तमाशा - पुं० అద్భుతమైన దృశ్యము; వినోదము కలిగించు దృశ్యము; తమాషా.

तमाशाई - पुं० తమాషా చూచువాడు.

तमीज - स्त्री० మర్యాద; జ్ఞానము; బుద్ధి; వివేకము.

तम्बीह - स्त्री० चेतावनी; ఉపదేశము; తాకీదు.

तय - वि० నిశ్చయింపబడిన; నిర్ణీతమైన; దాటిన.

तरंगवती - स्त्री० నది.

तर - वि० ఆర్ద్రమగు; తడిసిన; చెమ్మగల; क्रि०वि० క్రింద.

तरकारी - स्त्री० शाक; కూరగాయ; కూరాకు; కూరపువ్వు.

तरकीब - स्त्री० ఉపాయము; యుక్తి; తీరు.

तरक्की - स्त्री० వృద్ధి; ఉన్నతి.

तरजनी - स्त्री० दे० तर्जनी.

तरजुमा - पुं० అనువాదము; తర్జుమా.

तरना - अ०क्रि० దాటుట; ముక్తినొందుట.

तरफ - स्त्री० వైపు; దిశ; పార్శ్వము.

तरफदार - वि० పక్షపాతి; సమర్థించువాడు.

तरबूज - पुं० పుచ్చకాయ.

तरस - पुं० జాలి; దయ; జాలిపడుట.

तरसना - अ०क्रि० లభించని కారణంగా బాధపడుట; తహతహలాడుట.

तरसाना-स०क्रि० ललचाना; ఊరించుట

तरह - स्त्री० ప్రకారము; రీతి మాదిరి; స్థితి.

तरहदार - वि० షోకిల్లా.

तराई - स्त्री० కొండలోయ; కొండక్రింది నిమ్న ప్రదేశము.

तराजू - पुं० త్రాసు; తక్కెడ.

तराना - पुं० వాడుకలోనున్న ఒక విధమగు పాట; గేయము.

तरीका - पुं० విధానము; పద్ధతి; తీరు; ప్రవర్తన.

तरु - पुं० చెట్టు; వృక్షము.

तरुण - वि० తరుణుడు; జవసత్త్వములు గల; నూతనమైన.

तरुणी - स्त्री० యువతి.

तरैया - स्त्री० నక్షత్రము.

तर्कना-स०क्रि० తర్కించుట; త్యజించుట.

तर्की - पुं० తర్కించువాడు.

तर्ज - पुं० ప్రకారము; తరహా; శైలి.

तर्जनी - स्त्री० చూపుడువేలు.

तर्जुमा - पुं० భాషాంతరీకరణము; అనువాదము.

तर्पण - पुं० తర్పణము; పూర్వీకులను తృప్తి పరచుటకై చేయు శ్రాద్ధము.

तल - पुं० అడుగుభాగము.

तलना-स०क्रि० నేతిలోగాని, నూనెలోగాని ఏదేని వేయించుట; వండుట.

तलवा - पुं० పాదతలము; అరికాలు.

तलवार - स्त्री० ఖడ్గము; కత్తి.

तलहटी-स्त्री० तराई ;కొండక్రింది భూమి.

तलाक-पुं० వివాహ విచ్ఛేదము; విడాకులు.

तलाश-स्त्री० खोज;వెతుకుడు; వెతుకుట.

तलाशना - स०क्रि० खोजना; వెతుకుట.

तलाशी - स्त्री० సోదా.

तले - क्रि०वि० नीचे ; క్రింద.

तव - सर्व० నీయొక్క.

तवा - पुं० పెనము.

तसल्ली - स्त्री० ఓదార్పు; ఆశ్వాసనము; ధైర్యము.

तसवीर - स्त्री० दे० सत्वीर.

तस्वीर - स्त्री० చిత్రము; ఫొటో.

तह - स्त्री० అడుగుభాగము; మడతపెట్టుట.

तहलका - पुं० बरबादी ; వినాశము; మత్యువు; కోలాహలము.

तहस नहस - वि० बरबाद ; నష్టమైన; ధ్వంసమైన.

तहसील - स्त्री० వసూలు; భూమిశిస్తు; కచ్చేరి.

तहसीलना - स०क्रि० శిస్తు మొ. వి వసూలు చేయుట.

ताँता - पुं० వరుస; పంక్తి.

ताँबा - पुं० రాగి.

ताई - स्त्री० తండ్రి అన్నగారి భార్య; చిన్న బుర్రెముూకుడు.

ताक - स्त्री० స్థిరదృష్టి; అవలోకనము; అదనుకొరకు ఎదురుచూచుట.

ताक - पुं० గోడగూడు.

ताकत - स्त्री० శక్తి; సామర్థ్యము.

ताकतवर - वि० బలమైన; సమర్థవంతమైన.

ताकना - स०क्रि० పొంచిచూచుట.

ताकि-अव्य०इसलिए कि;ఈ కారణంగా; దేనివల్లనైతే.

ताज - पुं० రాజ మకుటము; కిరీటము.

ताजगी - स्त्री० నూతన సత్యము; నవీనత.

ताजा-वि०వినూత్నమైన; ఆరోగ్యవంతమైన; ఇప్పుడిప్పుడే తయారైన.

ताजिया - पुं० పీరుల పండుగ ఉత్సవము.

ताज्जुब - पुं० ఆశ్చర్యము; విస్మయము.

ताटंक - पुं० కర్ణాభరణము; ఒక విధమగు చెవి నగ.

ताड - पुं० తాడిచెట్టు; ఒక విధమైన హిందీ పద్యము.

ताडना - स्त्री० ప్రహారము; దండన; బెదరింపు; గ్రహించుట.

ताडी - स्त्री० తాటికల్లు; ధ్యానము.

तात - पुं० తండ్రి; वि० వేడిగల.

तादाद - स्त्री० సంఖ్య; గణన.

तानना - स०क्रि० లాగి సాగదీయుట; గురి చూచుట.

तानपूरा - पुं० సితారు మాదిరి ఒక వాయిద్యము; తంబుర.

ताना - पुं० వ్యంగ్యము; వ్యంగ్యోక్తి; పడుగు నూలు.

ताना-बाना - पुं० పడుగు - పేక.

तानाशाह - पुं० నిరంకుశ ప్రభువు; నియంత.

तानाशाही - स्त्री० నిరంకుశ; స్వేచ్ఛాచారిత.

ताप - पुं० गरमी ; తాపము; వేడిమి; జ్వాల; జ్వరము.

तापना - स०क्रि० సెగకాచుకొనుట; తపించుట.

ताबेदार - वि० ఆజ్ఞాకారి; దాసుడు.

ताया - पुं० తండ్రి అన్నయ్య; పెత్తండ్రి.

तारघर - पुं० టెలిగ్రాఫ్ ఆఫీసు.

तारना - स०क्रि० దాటించుట; తరింప జేయుట.

तारा - पुं० నక్షత్రము; కనుపాప; సితార (వాద్యము).

ताराज - पुं० దోపిడి; వినాశము.

तारी - स्त्री० दे० ताली & दे० ताडी.

तारीक - वि० నల్లని; చీకటిగల.

तारीख - स्त्री० తేదీ; తిథి.

तारीफ - स्त्री० ప్రశంస; పొగడ్త.

ताल - पुं० అరచేయి; చెరువు; తప్పెట; తాళము (సంగీతము).

ताला - पुं० తాళము.

तालाब - पुं० చెరువు; జలాశయము.

तालिका-स्त्री०తాళపు చెవి; సూచి (లిస్టు).

ताली - स्त्री० తాళపు చెవి; అరచేయి; తాటి కల్లు; కరతల ధ్వని; చప్పట్లు.

तालु - पुं० दे० तालू.

तालूका - पुं० दे० ताल्लुक.

तालू - पुं० కొండనాలుక; అంగిలి.

ताल्लुक - पुं० విశాలమైన క్షేత్రము; పల్లుగ్రామములు గల జమీందారి సంబంధము.

तावीक - पुं० తాయత్తు.

ताश - पुं० ఒక విధమగు విలువైన వస్త్రము; చీట్లపేక

तिकडम - पुं० యుక్తి; ట్రిక్కు.

तिकोना - वि० త్రికోణము.

तिक्की - स्त्री० మూడుచుక్కలు గల పేక ముక్క.

तीखापन - पुं० చేదు.

तिगुना - वि० మూడురెట్లు గల; మూడింతలు గల.

तिजारत - स्त्री० వాణిజ్యము; వ్యాపారము.
तिजोरी - स्त्री० ఇనుప పెట్టె.
तितर बितर - पुं० అస్తవ్యస్తమైన; చెల్లాచెదురైన.
तितली - स्त्री० సీతాకోకచిలుక.
तिथि - स्त्री० తిథి.
तिनकना - अ०क्रि० కోపగించుట; మండి పడుట.
तिनका - पुं० తృణము; గడ్డిపోచ.
तिपाई - स्त्री० ముక్కాలు పీట.
तिपाड - पुं० మూడు పట్టీలు గలది.
तिबारा - वि० तीसरी बार; మూడవసారి.
तिमजिला - वि० మూడు అంతస్తులు గల.
तिमिंगल - पुं० తిమింగలము; పెద్ద సముద్రపు చేప; తిమింగలమనబడు ఒక ద్వీపము.
तिय - स्त्री० స్త్రీ; భార్య.
तिरछा - वि० వంకర; కుటిలమైన.
तिरस्कृत - वि० తిరస్కరింపబడిన.
तिल - पुं० నువ్వులు; పుట్టుమచ్చ.
तिलक - पुं० బొట్టు; పట్టాభిషేకము; శ్రేష్ఠవ్యక్తి.
तिलमिलाना - अ०क्रि० दे० तिरमिराना.
तिलस्म - पुं० గారడీ; ఇంద్రజాలము.
तिलांजलि;तिलांजली-स्त्री०తిలాంజలి; శ్రాద్ధము.
तिहाई - स्त्री० మూడవ భాగము; పొలము పంట.
तीखा - वि० తీక్షణమైన; పదునైన.
तीज - स्त्री० తదియ (తిథి).
तीता - वि० చేదు; ఘాటైన; కటువైన.
तीन - वि० మూడు.
तीमारदारी - स्त्री० పరిచర్య; సేవ; శుశ్రూష.
तीर - पुं० తీరము; ఒడ్డు; బాణము.
तीस - वि० ముప్పది; '30' సంఖ్య.
तीसरा - वि० మూడవ.
तुंग - वि० ఉన్నతమైన; ఎతైన.
तुच्छ - वि० క్షుద్రమైన; పనికిమాలిన.
तुतराना ; तुतलाना - अ०क्रि० అస్పష్టమైన ధ్వనితో మాట్లాడుట.
तुनक - वि० దుర్బలమైన; కోమలమైన.
तुपक - स्त्री० తుపాకీ.
तुमुल - पुं० సైన్యపు అలజడి; కోలాహలము; భయంకరమైన సంఘర్షణము; वि० భయంకరమైన.
तुरंग - पुं० అశ్వము; గుఱ్ఱము;
तुरंत - क्रि०वि० వెంటనే; తక్షణమే.
तुरई - स्त्री० బీరకాయ.
तुरकाना - पुं० తురకలవలె; తురకలదేశము; తురక దేశపు నివాసి.

तुरंत - अव्य० శీఘ్రముగా; వెంటనే.

तुरप - पुं० చీట్లపేకలో తురుపుముక్క.

तुर्क - पुं० తురకమనిషి; టర్కీ దేశపు నివాసి.

तुलना - अ०क्रि० తూయబడుట; సమమగుట.

तुला - स्त्री० త్రాసు.

तुल्य - वि० సమానము; సదృశము.

तूफान - पुं० తుఫాను; విపత్తు.

तूफानी - वि० జగడాలమారి; దుండగుడు; మిథ్యారోపకుడు; ప్రచండమైన.

तूमना - स०क्रि० దూది ఏకుట.

तूलिका; तूली - स्त्री० బొమ్మలు వేయుటకు ఉపకరించు కుంచె.

तृण - पुं० तिनका; తృణము; గడ్డిపరక.

तृषा - स्त्री० దాహము; దప్పిక; లోభము.

तेज - पुं० తేజము; దీప్తి; మెరుపు; పరాక్రమము. తాపము.

तेज - वि० పదునైన; తీక్షణమైన; తెలివిగల.

तेजस्वी - वि० కీర్తిమంతుడు; తేజస్సుగల; ప్రభావశాలి.

तेजी-स्त्री० శీఘ్రత; చురుకు; తీవ్రత; గిరాకి.

तेल - पुं० తైలము; నూనె.

तेलुगू - स्त्री० తెలుగు భాష.

तेलहन - पुं० తైలధాన్యములు.

तेलिन - स्त्री० నూనె అమ్మే స్త్రీ.

तेली - पुं० తెలికల జాతి మనిషి.

तेहराना - स०क्रि० మూడు మడతలు పెట్టుట; మూడవసారి చేయుట.

तैयार - वि० ఉపయుక్తమైన; సిద్ధమైన; తయారైన.

तैयारी-स्त्री० సంసిద్ధత; సన్నద్ధత; తయారి.

तैरना - अ०क्रि० ఈదుట; తేలుట.

तैराई - स्त्री० ఈత.

तैराक - वि० ఈదువాడు; ఈతగాడు.

तैल - पुं० తైలము; నూనె.

तैश-पुं० ఆవేశము; ఉద్వేగము; క్రోధావేశము.

तोद - स्त्री० బొజ్జ; ఉదరము.

तोडना - स०क्रि० త్రుంచుట; కోయుట, విరచుట.

तोतला - वि० అస్పష్టముగా మాట్లాడువాడు.

तोता - पुं० చిలుక.

तोप - स्त्री० ఫిరంగి.

तोबडा - पुं० గుఱ్ఱము మూతికి తగిలించు సంచి.

तोरण - पुं० తోరణము.

तोलना - स०क्रि० दे० तौलना.

तोला - पुं० తులము.

तोहफा - पुं० కానుక; బహూకరణము.

तौंसा - पुं० భరించరాని తాపము; జ్వాల.

तौर - पुं० నడక; నడత.

तौर-तरीका - पुं० ప్రవర్తన; పద్ధతి.

तौलना - स०क्रि० తూచుట.

तौलाई - स्त्री० తూకము; తూచినందుకు కూలి.

तौलना; तौलवाना - स०क्रि० తూయించుట; स०क्रि० తాపము కలుగజేసి వేధించుట.

त्यागना - स०क्रि० త్యాజించుట; వదిలి పెట్టబడిన.

त्यागपत्र - पुं० इस्तीफा ; రాజీనామా.

त्याज्य - वि० త్యజింపదగిన, విడువదగిన.

त्योरी - स्त्री० చూపు; దృష్టి.

त्योहार - पुं० పండుగ; పర్వదినము.

त्रसना - अ०क्रि० భయము నొందుట; భయపడుట.

त्राण - पुं० రక్షణ; రక్ష.

त्रास - पुं० భయము; కష్టము.

त्रासना - स०क्रि० భయపెట్టుట.

त्रिभुज - पुं० ముక్కోణము.

त्रिय: त्रिया - स्त्री० స్త్రీ.

त्रुटि - स्त्री० అపూర్ణత; లోటు.

त्वचा - स्त्री० చర్మము; తొక్క; తోలు.

थ

थकना - अ०क्रि० అలయుట; బడలుట; అలసిపోవుట.

थकान - स्त्री० అలసట; బడలిక.

थकामाँदा - वि० అలసిన; బడలిన.

थकावट - स्त्री० थकान ; అలసట; శైథిల్యము.

थन - पुं० పశువుల పొదుగు లేక చన్ను.

थपकना-स०क्रि० చిచ్చికొట్టుట; చిచ్చికొట్టి నిద్రపుచ్చుట (పిల్లలను); ఆప్యాయముగా అరచేతితో తట్టుట.

थपकी - स्त्री० చిచ్చి; ఆప్యాయముగా అరచేతితో మెల్లగా తట్టుట.

थप्पड - पुं० तमाचा ; చెంపకాయ.

थमना - अ०क्रि० रुकना ; ఆగుట.

थरथराना - अ०क्रि० ప్రకంపించుట; భయముతో కంపించుట.

था - अ०क्रि० కి భూత కాలపు రూపము.

थाती - स्त्री० अमानत ; తరువాత తీసికొనుటకు జమ చేసిన సొత్తు.

थान - पुं० స్థానము; గుడ్డల తాను.

थाना - पुं० పోలీసు ఠాణా.

थानेदार - पुं० పోలీసుఠాణా అధికారి.

थाल - पुं० పెద్ద పళ్ళెము.

थाला - पुं० మొక్కలపాదు; కుదురు.

थाली - स्त्री० పళ్ళెము.

थाहना - स०क्रि० లోతుతీయుట; జాడ

తీయుట.

थिरकना - अ०क्रि० నాట్యము చేయుట.

थूक - स्त्री० ఉమ్మి.

थूकना - अ०क्रि० ఉమ్మివేయుట.

थूथन - पुं० పశువుల ముట్టె.

थूनी - स्त्री० స్తంభము; పోటీగుంట.

थूरना - स०क्रि० దంచుట; చూర్ణము చేయుట; చితకబాదుట; కూరికూరి నింపుట.

थूल ; थूला - वि० స్థూలమగు; లావైన.

थैला - पुं० పెద్దచేతిసంచి; డబ్బుసంచి.

थैली - स्त्री० చేతిసంచి.

थोक - पुं० కుప్ప; పోగు; రాశి; టోకు.

थोडा - वि० కొద్ది; కొంచెము.

थोडे-बहुत - यौ० ఎంతోకొంత.

थोथा - वि० నిస్సారమైన; బోలుగల; పనికిమాలిన.

थोपना-स०क्रि०పూయుట; ఆరోపించుట.

द

दंग - वि० ఆశ్చర్యచకితుమైన; స్తంభించిన; సంభ్రమము; భయము.

दंगल - पुं० మల్లులు పోటీ; మల్లయుద్ధము; గోదా; పెద్ద దిండు లేక పల్చని మెత్త.

दंगा - पुं० కొట్లాట; కోలాహలము.

दंड - पुं० దండము; కర్రచేతి కర్ర; జర్మానా.

दंडना - स०क्रि० దండించుట.

दंत - पुं० దంతము; పన్ను.

दंतकथा - स्त्री० పుకారు; పుక్కిటి పురాణము.

दंपति, दंपती - पुं० భార్యాభర్తలజోడు.

दंभी - वि० గర్విష్ఠి; ఆడంబరుడు; ప్రవంచకుడు.

दई - पुं० భగవానుడు.

दक्ष - पुं० నైపుణ్యముగల; తెలివైన; సమర్థమైన.

दखल-पुं० ప్రవేశము; అధికారము; జోక్యము.

दगा - स्त्री० మోసము; దగా.

दगाबाज - वि० దగాకోరు.

दगाबाजी - स्त्री० మోసము; ప్రవంచన.

दत्तक - पुं० దత్తపుత్రుడు; దత్తు ఇవ్వబడిన వాడు.

दत्तचित - वि० నిమగ్నమైన; ధ్యాన నిమగ్నమైన; మనస్సులగ్నమైనన.

दधि - पुं० పెరుగు; సముద్రము.

दफतर - पुं० दे० दफ्तर.

दफती - स्त्री० మందపాటి అట్ట.

दफन - पुं० భూమియందు పూడ్చుట (శవము).

दफनाना - स०क्रि० భూమిలో (శవము) పూడ్చుట; పాతివేయుట.

दफा - स्त्री० बार ; తడవ; చట్టమునందలి నియమము తొలగింపబడిన; తిరస్కరింపబడిన.

दफ्तर - पुं० కార్యాలయము.

दफ्तरी-पुं० కార్యాలయములోని ఒకనౌకరు; పుస్తకములకు బైండు చేయువాడు.

दफ्ती - स्त्री० दे० दफती.

दबंग - वि० ప్రభావశాలి; పలుకుబడి గల; ప్రతాపముగల.

दबदबा-पुं०తేజస్వి; పలుకుబడి; ప్రతాపము.

दबना - अ०क्रि० అణగుట; అణగారుట; అదుపులోకి వచ్చుట; పలుకుబడికి లోనగుట.

दबाना - स०क्रि० అణచుట; అణగార్చుట; నొక్కుట.

दबाव - पुं० ఒత్తిడి; బలాత్కారము; అణచివేత.

दबैल - वि० ఒత్తిడికి లోనైన; ఒత్తిళ్ళకు లోనగువాడు.

दबोचना - स०क्रि० తటాలున పైబడి అణచివేయుట; పట్టుకొని నలిచివేయుట; దాచుట.

दम - पुं० శ్వాస.

दमक - स्त्री० తళుకు.

दमडी - स्त्री० దమ్మిడి.

दमदार - वि० దృఢమైన; బలిష్ఠమైన; సమర్థమైన.

दमनशील - वि० అణుచువాడు; అణుచు స్వభావము గల.

दमा - पुं० ఉబ్బసపు వ్యాధి.

दमामा - पुं० ఢంకా; నగారా.

दया - स्त्री० దయ; కృప.

दर - पुं० ద్వారము; దర్వాజ; గుహ; భయము; ధర.

दरकार - स्त्री० जरूरत ; ఆవశ్యకత.

दरकारी - वि० जरूरी ; ఆవశ్యకమైన.

दरख्त - पुं० చెట్టు.

दरख्वास्त - स्त्री० ప్రార్థనాపత్రము.

दरद - पुं० బాధ; నొప్పి; ఒక ప్రాచీనజాతి లేక భాష.

दरदर - क्रि०वि० ద్వారద్వారము; ఇంటి ఇంటికి.

दरबान - पुं० ద్వారపాలకుడు.

दरबार - पुं० రాజసభ; దర్బారు; ఆస్థానం.

दरवाजा - पुं० ద్వారము; కవాటము.

दरा - पुं० दे० दर्रा.

दरार - स्त्री० బీటు; పగులు.

सरारना-अ०क्रि० బీటువారుట; పగులుట.

दरिया - पुं० నది; సముద్రము.

दरियाफ्त करना - स०क्रि० విచారించుట;

జాడతీయుట.

दर्ज - स्त्री० दे० दरज - वि० వ్రాసిన; ఎక్కించిన (పుస్తకములో).

दर्जन - पुं० డజను.

दर्जा - पुं० తరగతి; హోదా; పదవి.

दर्जी - पुं० దుస్తులు కుట్టి తయారుచేయువాడు.

दर्द - पुं० బాధ; నొప్పి; దుఃఖము.

दर्दनाक - वि० దుఃఖాదాయ; కష్టకరమైన; దయనీయమైన.

दर्दमंद - पुं० దయగలవాడు; జాలిపడువాడు.

दल - पुं० దళము; ఆకు; సమూహము; సైన్యము.

दलदल - स्त्री० कीचड ; బురద; ఊబి.

दलदला - वि० ఊబిగల.

दलना - स०क्रि० పిండి పిండి చేయుట; కాలరాచివేయుట; నువ్వులు తిరగలిలో పోసి విసరుట; ధ్వంసము చేయుట.

दलमलना - स०क्रि० నులిమివేయుట; రాచివేయుట; కాళ్ళతో మర్దించి రాచి వేయుట.

दलाल - पुं० దళారి.

दलाली - स्त्री० దళారిచేయుపని; దళారికి లభించు కమీషను.

दलित - वि० అణగారిన; దళితుడు.

दव - पुं० దావాగ్ని.

दवा - स्त्री० ఔషధము; మందు.

दवाखाना - पुं० మందులకొట్టు.

दवात - स्त्री० సిరాబుడ్డి.

दवादारू - स्त्री० చికిత్స; ఉపచారము.

दवारी - स्त्री० दे० दवानल.

दशा - स्त्री० స్థితి; ప్రకారము.

दस्तखत - पुं० చేవ్రాలు; సంతకము.

दस्तावेज - स्त्री० దస్తావేజు.

दहलीज - स्त्री० देहली ; గడప.

दहशत - स्त्री० భయము.

दहाई - स्त्री० పదులస్థానము.

दहाड - स्त्री० సింహము మొ.వాటిగర్జనము.

दहाडना - अ०क्रि० గర్జించుట; బొబ్బరింతులు పెట్టి ఏడ్చుట.

दहिना - वि० కుడి; అపసవ్యము.

दहिने - क्रि०वि० కుడివైపునకు.

दहिने होना - यौ० అనుకూలించుట.

दही - पुं० పెరుగు; దధి.

दहेज - पुं० వరకట్నము.

दाँत - पुं० పన్ను; పల్లు.

दापत्य - वि० భార్యాభర్తలకు సంబంధించిన; దాంపత్యము.

दाई - स्त्री० దాది; ఇతరుల పిల్లలకు తన స్తన్యము నిచ్చి పెంచు స్త్రీ; మంత్రసాని.

दाएँ - क्रि॰वि॰ కుడివైపునకు;

दाख - स्त्री॰ ద్రాక్ష; ఎండుద్రాక్ష.

दाखिल - वि॰ ప్రవిష్టమైన; ప్రవేశించిన.

दाग-पुं॰ వాత; కాల్పు; దహనము (శవము).

दागना - स॰क्रि॰ కాల్చుట; వాతపెట్టుట.

दाढी - स्त्री॰ గడ్డము.

दाढीजार-पुं॰ స్త్రీలు కోపము వచ్చినప్పుడు పురుషులను తిట్టు తిట్టు.

दाती - स्त्री॰ దాతృత్వము గల స్త్రీ; దాన శీలిని.

दातुन; दातौन - पुं॰ పల్లుతోము పుల్ల; ముఖంపుల్ల.

दाद - पुं॰ తామర అనబడు ఒక చర్మరోగము; న్యాయము; ప్రోత్సాహము; ప్రశంస.

दादा - पुं॰ పితామహుడు; తండ్రి తండ్రి; తాత.

दादी - स्त्री॰ పితామహి; నాయనమ్మ, తండ్రి తల్లి; पुं॰న్యాయముకొరకు ప్రార్థించు వాడు; దావా వేయువాడు.

दानव - पुं॰ దానవుడు; రాక్షసుడు.

दाना - पुं॰ బీజము; గింజ; పూస, జ్ఞాని; బుద్ధిమంతుడు.

दानाई - स्त्री॰ తెలివి; బుద్ధికుశలత.

दामनगीर - पुं॰ కొంగు; కొండల క్రింద భూమి.

दामनगीर - पुं॰ కొంగు పట్టుకొని వెంట నుండువాడు; వెంటబడువాడు; దావా చేయువాడు.

दामाद - पुं॰ కుమార్తె భర్త; అల్లుడు.

दामिनी - स्त्री॰ మెరుపు.

दायाद - वि॰ దాయాది; వారసుడు; వాటా దారుడు.

दारचीनी - स्त्री॰ దాల్చినచెక్క; దాసించెక్క.

दारीजार - पुं॰ దాసి భర్త (తిట్టు) దాసీ పుత్రుడు; బానిస.

दारोगा - पुं॰ ఏర్పాటు; వ్యవస్థ తనిఖీ చేయు అధికారి - ఇన్‌స్పెక్టరు.

दार्शनिक - वि॰ తత్వజ్ఞాని; తత్వశాస్త్ర మునకు సంబంధించిన.

दाल - स्त्री॰ పప్పు; ప్రయోజనము సిద్ధించుట.

दाल-रोटी - पुं॰ సామాన్యపు భోజనము.

दावत - स्त्री॰ విందు.

दावा - स्त्री॰ దావానలము; హక్కు; వ్యాజ్యము.

दावात - स्त्री॰ दे॰ दवात.

दाह - पुं॰ తాపము; దహనము; ఈర్ష్య.

दाहना - स॰क्रि॰ మంటపెట్టుట; భస్మీపట లము చేయుట.

दाहिना - वि॰ కుడి.

दाहिने - क्रिं०वि० కుడివైపున.

दिक - स्त्री० దిశ; వైపు; దిక్కు.

दिक - वि० వేధింపబడిన; కలతజెందిన; ఇరకాటములో పడిన.

दिक करना-सं०क्रि०వేధించుట; తంటాలు పెట్టుట.

दिक्कत - स्त्री० కష్టము; బాధ; వ్యాకులత; కాఠిన్యము.

दिखना - अ०क्रि० కనిపించుట.

दिखलाना-सं०क्रि० చూపించుట; చూచుటకు ప్రేరేపించుట.

दिखाऊ - वि० చూపించుటకు మాత్రము; చూపింపదగిన; ప్రదర్శింపదగిన; కృత్రిమమైన.

दिखाना - सं०क्रि० చూపించుట.

दिखावट - स्त्री० ఆడంబరము; పైపూత; కృత్రిమత.

दिठौना-पुं० పసిపిల్లలకు పెట్టు దిష్టిబొట్టు.

दिमाग - पुं० మస్తిష్కము; మెదడు.

दिया - पुं० దీపము.

दियासलाई - स्त्री० నిప్పుపుల్ల; అగ్గిపుల్ల.

दिल - पुं० మనస్సు; హృదయము.

दिल-चस्पी - स्त्री० మనోహరిత; మనోరంజనము.

दिल-दार - वि० ఉదారుడు; రసికుడు; ప్రియుడు.

दिलाना - सं०क्रि० ఇప్పించుట.

दिलासा - पुं० అశ్వాసనము; ఓదార్పు; ధైర్యము.

दिली - वि० మనస్ఫూర్తిగా; హృదయపూర్వకమైన.

दिलेर - वि० వీరుడు; శూరుడు.

दिल्लगी - स्त्री० పరిహాసము.

दिव - पुं० స్వర్గము; దినము; ఆకాశము.

दिवस - पुं० దినము.

दिवांध - वि० పగటిగుడ్డిగుడ్లగూబ.

दिवा - पुं० దినము.

दिवाकर - पुं० సూర్యుడు.

दिवालयिा - वि०-पुं० దివాళా తీసినవాడు.

दिव्य - वि० దివ్యమైన; స్వర్గమునకు సంబంధించిన; అపూర్వమైన.

दिव्यचक्षु - पुं० జ్ఞానచక్షు; ప్రజ్ఞాచక్షు; కళ్ళజోడు.

दिशा - स्त्री० దిశ; వైపు; దిక్కు.

दिहंदा - वि० ఇచ్చువాడు; దాత.

दिहाडा - पुं० దినము; దివసము; పగలు; దుస్థితి.

दीखना - अ०क्रि० దృష్టిగోచరముగుట; కనిపించుట.

दीठ - स्त्री० దృష్టి;

दीदी - स्त्री० అక్క.

दीन - वि० దయనీయమైన; మతము.

दीमक - स्त्री० చెద; చెదలు.

दीया - पुं० దీపము; दीया ठंडा करना.

दीवान - पुं० రాజదర్బారు; మంత్రి, కవిత్వ సంకలనము.

दीवानगी - स्त्री० పిచ్చి.

दीवाना - वि० పిచ్చివాడు; ఉన్మత్తుడు.

दीवानी - स्त्री० దివానుపదవి; ఆస్తిపాస్తుల గురించి విచారించు కోర్టు. वि० పిచ్చిది.

दुआ-स्त्री० ప్రార్థన; దరఖాస్తు; ఆశీర్వాదము.

दुकान - स्त्री० దుకాణము.

दुकानदार - पुं० దుకాణములో సరుకులు అమ్మువాడు.

दुकानदारी - स्त्री० దుకాణము నడుపుట.

इक्का दुक्का - यौ० ఒకళ్ళిద్దరు.

दुक्की - स्त्री० పేకముక్కలలో రెండు చుక్కల బంతి.

दुखडा - पुं० దుఃఖవృత్తాంతము; ఇక్కట్లు.

दुखना-अ०क्रि० బాధపడుట; దుఃఖించుట.

दुगुना - वि० రెట్టింపు.

दुत - अव्य० తిరస్కార సూచక శబ్దము.

दुतकारना - स०क्रि० చీదరించుట.

दुतर्फा-वि० రెండు వైపులకు సంబంధించిన.

दुदलाना - स०क्रि० दे० दुतकारना.

दुदिला-वि० సంద్గిగ్ధములో నున్న; వ్యగ్రమైన.

दुधार - वि० పాలు ఇచ్చి (ఆవు, గేదె మొ.)

दुधारा - वि० (स्त्री०) రెండువైపుల పదును గల; రెండు వైపుల పదునుండు ఒక విధమగు ఖడ్గము - పట్టా.

दुधारी-वि० (स्त्री०) పాలు ఇచ్చునది (ఆవు; గేదె); రెండువైపుల పదునుగల (కత్తి).

दुधिया - वि० పాలు కలిసిన; పాలు వలె తెల్లని.

दुनिया - स्त्री० ప్రపంచము.

दुनियाई ; दुनियावी - वि० ప్రాపంచకపు.

दुनियादार - पुं० గృహస్థుడు; ప్రాపంచకపు మనిషి.

दुनियादारी - स्त्री० లోకానుభవము; లోక వ్యవహారము.

दुपहर - स्त्री० **दुपहरिया; दुपहरी** - स्त्री० మధ్యాహ్నకాలము.

दुफसली - वि० రెండు పంటల

दुबला - वि० పల్చని; సన్నని; దుర్బలమైన.

दुबारा - क्रि०वि० दे० दो बारा.

दुबिध, दुबिधा - स्त्री० సందిగ్ధము; సంశయము; గుంజులాట.

दुभाषिया - पुं० ద్విభాషి; వార్తాలాపమును అనువదించి భిన్నభాషీయులకు చెప్పు

వాడు.

दुमंजिला - वि० రెండు అంతస్తులు గల.

दुम - स्त्री० తోక.

दुरंगा - वि० తప్పుడు నడతగల.

दुर दुर करना; दुरदुराना -मु० ఛీఛీ అనివెడలు గొట్టుట.

दुराचार - पुं० చెడు ఆచరణ; దురాచారము.

दुराना - स०क्रि० छिपाना; దాచుట; దూరమగుట.

दुरस्त - वि० నిర్దోషమైన; స్పష్టతగల; మంచి స్థితిలో నున్న.

दुर्वचन-पुं० దుర్వాక్యము; తిట్టు; దూషణ.

दुर्विपाक-पुं० దుర్ఘటన; చెడు పరిణామము.

दुलडी - स्त्री० రెండు పేటల హారము.

दुलत्ती - स्त्री० రెండు కాళ్ళతన్ను (గాడిద, గుఱ్ఱము).

दुलराना - स०क्रि० బుజ్జగించుట; మురి పించుట; ముద్దుబిడ్డ మాదిరిగా వ్యవహ రించుట.

दुलहन - स्त्री० కొత్తగా పెళ్ళి అయిన వధువు.

दुलहा - पुं० दे० दूल्हा.

दुलार - पुं० లాలన; మురిపెము.

दुलारना - स०क्रि० లాలించుట; మురిపిం చుట.

दुलारा -वि० లాలింపబడు; మురిపింపబడు బిడ్డడు.

दुलारी - वि० ప్రేమాస్పదిని; మురిపెముల బాలిక

दुशाला - पुं० ఉన్నిశాలువ.

दुश्मन - पुं० వైరి; శత్రువు.

दुश्मनी - स्त्री० శత్రుత్వము; వైరము.

दुस्तर - वि० దాటుట కష్టసాధ్యమైనది; వికటమైన.

दुहना - स०क्रि० పితుకుట (పాలు).

दुहिता - स्त्री० కూతురు; బాలిక.

दूज - स्त्री० విదియ.

दूध - पुं० పాలు; క్షీరము.

दुधमुख - वि० दे० दूध मुँहा.

दून - वि० రెట్టింపు; కలతజెందిన; రెట్టింపు ధర; కొండలోయ; కొండచరియ.

दूना - वि० రెట్టింపు.

दूब - स्त्री० గరికగడ్డి దుబ్బు.

दूर - क्रि०वि० దూరమున; वि० దూరమున నున్న.

दूरता - स्त्री० దూరత్వము; దూరము.

दूरबीन - स्त्री० దూరముననున్న వస్తువులను కాన్పింపజేయు యంత్రము దుర్భిణి.

दूरी - स्त्री० దూరత్వము; దూరము.

दूर्वा - स्त्री० గరికగడ్డి.

दूलह;दूल्हा-पुं०వరుడు; పెళ్ళికుమారుడు.

दूषित - वि० దోషము గల.

दूसना - स०क्रि० दूषना; దూషించుట; నిందించుట.

दूसरा - वि० రెండవ; అపరము.

दुगंचल - पुं० पलक ; కనురెప్ప.

दृगोचर - वि० కంటికి కనిపించు.

दृश्य - वि० దృగ్గోచరమైన; దృశ్యము; చూడ దగిన.

देखना - स०क्रि० చూచుట.

देखभाल - स्त्री० నిరీక్షణ; తనిఖీ; అజామాయిషీ.

देख-रेख - स्त्री० दे० देख - भाल.

देग - पुं० దాక (పాత్ర).

देगचा - पुं० చిన్న దాక.

देगची - स्त्री० ఇంకా చిన్న దాక.

देना - स०क्रि० ఇచ్చుట; पुं०అప్పు.

देय - वि० ఇవ్వవలసిన; ఇవ్వదగిన.

देर ; देरी - स्त्री० సమయము; విలంబము; జాగు; ఆలస్యము.

देवर - पुं० భర్త తమ్ముడు; మరిది.

देवरा - पुं० చిన్నదేవుడు.

देवरानी - स्त्री० భర్త తమ్ముని భార్య; తోటి కోడలు.

देशज - वि० దేశీయము.

देशनिकला - पुं० దేశబహిష్కార శిక్ష.

देसी - वि० दे० देशी.

देह - स्त्री० శరీరము; దేహము ; గ్రామము.

देहकान -पुं० గ్రామీణుడు; పల్లెటూరివాడు.

देहांत - पुं० మృత్యువు; దేహాంతము.

देहात - पुं० గ్రామము; పల్లెటూరు.

देहाती - वि० గ్రామీణత; గ్రామమునకు సంబంధించిన.

दैनिकी - स्त्री० दे० दैनदिनी.

दैन्य - पुं० దీనత; దైన్యము.

दोगला - पुं० వర్ణసంకరుడు; జారజుడు.

दोजख - पुं० నరకము.

दोना - पुं० దొన్నె.

दोनों - वि० ఉభయులు; ఇద్దరూ; రెండూ.

दोफसली -वि० రెండు పంటలు గల; రెండు పంటలకు సంబంధించిన; రెండు వైపుల పనికి వచ్చు; రెండువైపుల ఉపయోగుడు.

दोबारा - क्रि०वि० दुबारा ; రెండవ పర్యాయము.

दोमजिला - वि० दे० दोतल्ला.

दोशंबा - पुं० సోమవారము.

दोसाला-वि० రెండు సంవత్సరముల;రెండు సంవత్సరము వయస్సు గల.

दोसूती - स्त्री० दे० दूसूती.

दोस्त - पुं० స్నేహితుడు.

दोस्ताना - पुं० మైత్రి; స్నేహము; స్నేహ

పూరిత వ్యవహారము; స్నేహ పూరిత మైన.

दोस्ती - स्त्री० స్నేహము; మైత్రి.

दोहनी - स्त्री० పాలుపితుకు పాత్ర.

दोहराना - स०क्रि० दुहराना ; పునరుక్తి చేయుట; రెండు మడతలు వేయుట.

दौड - स्त्री० పరుగు.

दौडना - अ०क्रि० పరిగెత్తుట.

दौडान - स्त्री० ఆగకుండా శ్రమించుట; హడావిడి.

दौडान - स्त्री० పరుగు.

दौरा-पुं० భ్రమణము; తనిఖీకొరకు అధికారి యాత్రచేయుట; ఉద్యోగసంబంధమైన క్యాంపు.

दौलत - स्त्री० ధనము; సంపత్తి.

दौलतमंद-वि० సంపన్నుడు; ధనవంతుడు.

दौलतखाना - पुं० నివాసస్థానము (ఆదరార్థము).

द्विजन्मा - वि० రెండు పర్యాయములు జన్మించిన; ద్విజుడు; బ్రాహ్మణుడు; పక్షి.

द्विजिह्व-वि० ఖలుడు; దుష్టుడు; ఇచ్చక ములాడువాడు; पुं० సర్పము.

द्विधा - क्रि०वि० రెండు విధములుగా.

द्वै - वि० రెండు; రెండూ.

ध

धंधा - पुं० వృత్తి; పనిపాటు.

धँसना-अ०क्रि० చొచ్చుట; కూరుకు పోవుట.

धँसान - स्त्री० दलदल ; ఊబి.

धँसाना - स०क्रि० చొప్పించుట; దిగ జార్చుట.

धकधखाना - अ०क्रि० భయములేక ఆవేశము వలన హృదయము దడదడ కొట్టుకొనుట.

धकधकी - स्त्री० హృదయము దడదడ లాడుట.

धकपकाना - अ०क्रि० గుండె అదురుట; భయపడుట.

धक्कमधक्का - पुं० తొక్కిసలాట.

धक्का - पुं० త్రోపుడుదెబ్బ; శోకాఘాతము.

धक्कामुक्की - पुं० కొట్లాట; గుద్దులాట.

धज - पुं० అలంకరణ.

धजा - स्त्री० ధ్వజము; జండా.

धज्जी - स्त्री० కత్తిరించిన కాగితపు లేక గుడ్డ పీలిక.

धड - पुं० శిరస్సులేని శరీరపు మధ్య భాగము; చెట్టు మొదలు.

धडकन - स्त्री० గుండెదడ.

धडकना - अ०क्रि० గుండెకొట్టుకొనుట.

धडा - पुं० తూకము.

धड करना - मु० తక్కెడ దాళాను సరిచేయుట.

धत् - अव्य० చీత్కారము; చీదరించు శబ్దము.

धता - वि० తొలగిన; తొలగించిన; తొలగి ఉన్న.

धधक - स्त्री० అగ్నిజ్వాల.

धधकना - अ०क्रि० ప్రజ్వలించుట.

धनिया - पुं० కొత్తిమీర; ధనియాలు; స్త్రీ०యువతి.

धनी - वि० ధనవంతుడు; అధిపతి; భర్త; యౌవ్వనవతి.

धनु - पुं० दे० धनुस; ధనస్సు; విల్లు.

धन्नासेठ - पुं० గొప్పధనాఢ్యుడు.

धन्वा - पुं० ధనస్సు; ఎడారి.

धन्वी - वि० ధనుర్ధరుడు; బాణవిద్యలో ఆరితేరినవాడు.

धपना - अ०क्रि० పరిగెత్తుట; దుముకుట; కొట్టుట.

धप्पा - पुं० చెంపకాయ; చెంపదెబ్బ; నష్టము.

धब्बा - पुं० కళంకము; దోషము; మచ్చ.

धमकना - अ०क्रि० అకస్మాత్తుగా వచ్చి పడుట.

धमकी - स्त्री० బెదరింపు.

धम गजर - पुं० ఉపద్రవము; కల్లోలము.

धमनी - स्त्री० రక్తనాళము.

धमाका - पुं० दे० धमक.

धरकना - अ०क्रि० दे० धडकना.

धरता - पुं० ఋణగ్రస్తుడు.

धरोहर - स्त्री० थाती ; అడిగినపుడు ఇచ్చుటకు ఉంచుకున్న ఇతరుల వస్తువు లేక ధనము.

धसकना - अ०क्रि० కూరుకుపోవుట; దిగబడిపోవుట; ~~ఈర్ష్యపడుట~~.

धसान - स्त्री० दे० धँसान.

धाँधली - स्त्री० స్వేచ్ఛాచరిత; ఇష్టారాజ్యము; యధేచ్ఛ; అల్లరివాడు; పోకిరివాడు.

धाक-स्त्री० ప్రతాపము; ప్రసిద్ధి; పలుకుబడి.

धागा - पुं० దారము; సూత్రము.

धान - पुं० ధాన్యములు; వడ్లు.

धाना - अ०क्रि० दौडना ; పరిగెత్తుట.

धानी-स्त्री० లేత ఆకుపచ్చరంగు; ధరించునది; చోటు.

धाय - स्त्री० దాది.

धारणा - स्त्री० బుద్ధి; గ్రహించుశక్తి; దృఢమైన అభిప్రాయము లేక నిశ్చయము.

धारना - स०क्रि० ధరించుట; అప్పుతీసుకొనుట.

धारीदार-वि० పొడుగైన గీతలు, పట్టీలు గల.

धावक - पुं० వార్తాహరుడు.

धिक - अव्य० తిరస్కార సూచకశబ్దము; చీదరింపు.

धिक्कार - स्त्री० తిరస్కారము; చీదరింపు; ధిక్కారము.

धीमा - वि० మందగమనముగల; మెల్లని.

धीर - वि० ధైర్యముగల; ఓర్పుగల; గంభీర మైన; ధైర్యము; ఓర్పు.

धीरज - पुं० दे० धैर्य.

धीरे - क्रि०वि० నెమ్మదిగా; మందగతితో; మెదలకుండా.

धुंधला -वि० అస్పష్టముగానున్న; మసగా నున్న.

धुआँ - पुं० ధూమము; పొగ.

धुआँयँध - वि० పొగచూరిన.

धुन - स्त्री० సంకల్పము; నిష్ఠ.

धुनकी - स्त्री० దూదేకువిల్లు.

धुनना - स०क्रि० దూది ఏకుట; చితక బాదుట; మాటిమాటికి చెబుతూ పోవుట; నిరంతరము ఏదో పనిచేస్తూ ఉండుట.

धुनियाँ - पुं० దూదేకువాడు.

धुनी - वि० పనిలో మనస్సును లగ్నము చేయు వాడు; स्त्री० నది.

धुरियाना - स०क्रि० దోషమును చాకచక్యముగా కప్పిపుచ్చుట.

धुरी - स्त्री० బండి ఇరుసు.

धुलना - अ०क्रि० ప్రక్షాళింపబడుట; కడగబడుట.

धुलाई - स्त्री० శుభ్రపరచుపని; ఉతుకుడు; ఉతుకుకూలి.

धुस्सा - पुं० ఉన్నికంబళి.

धूत - वि० ధూర్తుడు; దగాకోరు.

धूप - स्त्री० ఎండ; తాపము पुं० ధూపము; సుగంధ ద్రవ్యముల ధూపము.

धूप-छाँह - स्त्री० కలనేత చీరలేక వస్త్రము.

धूमधाम - स्त्री० గందరగోళము; ఆడంబరము; కల్లోలము.

धूमल; धूमला; धूमिल - वि० పొగ బారిన; అస్పష్టమైన.

धूर धानी - स्त्री० ధూళిరాశి.

धूर्त - वि० ధూర్తుడు; ఖలుడు.

धूवाँ - पुं० दे० धुआँ.

धोकड - वि० బలిష్ఠమైన.

धोका; धोखा - पुं० మోసము; దగా; వంచన.

धोखा खाना - मु० మోసపోవుట.

धोखा देना - मु० మోసగించుట.

धोखेबाज - वि० మోసగాడు; దగాకోరు; కపటి.

धोखेबाजी - **स्त्री०** మోసము; కపటము.

धोती - **स्त्री०** ధోవతి.

धोना - **स०क्रि०** నీటితో కడిగి శుభ్రపరచుట; ఉతుకుట.

धोबिन - **स्त्री०** చాకలిది; చాకలివాడు.

धोवती - **स्त्री०** दे० धोती.

धौंकना - **स०क्रि०** నిప్పు ప్రజ్వలింప జేయుట; గొట్టముతో ఊదుటలేక బరువువేయుట; శిక్షవేయుట; తిత్తితో విసరుట.

धौंस - **स्त्री०** బెదరింపు; మందలింపు; అధికారము; మోసము.

धौंसना - **स०क्रि०** బెదరించుట; మంద లించుట; అధికారము చలాయించుట; కొట్టుట.

धौला - **वि०** తెల్లని.

ध्यान - **पुं०** ధ్యానము.

ध्रुव - **वि०** ధ్రువమైన; స్థిరమైన; ధ్రువ నక్షత్రము.

न

नंगा - **वि०** నగ్నమైన; దిగంబరమైన.

नंगा-धडग - **वि०** नंगा ; పూర్తిగా దిసెమొలయిన; సిగ్గులేని.

नंद - **पुं०** పుత్రుడు; బాలుడు; హర్షము.

नंदिनी - **स्त्री०** ఆనందము కలుగజేయు కుమార్తె; కూతరు; ఆడపడచు లేక ఆడబిడ్డ

नंदोई - **पुं०** ఆడబిడ్డ భర్త.

नंबरी - **वि०** నంబరుగల; అపకీర్తి పొందిన.

न - **अव्य०** నిషేధవాచకశబ్దము; లేదు; కాదు.

नईम - **स्त्री०** స్వర్గము; అలభ్యవస్తువు.

नईम - **स्त्री०** కానుకగా ఇచ్చిన వస్తువు; ముదిపము.

नकटा - **वि०** ముక్కు తెగినవాడు; అప్రతిష్ఠ పాలైనవాడు.

नकद - **पुं०** నగదు; సిద్ధముగానున్న; పనికి సిద్ధముగానున్న.

नकद-जान - **स्त्री०** ఆత్మ.

नकद-दम - **क्रि०वि०** ఒంటరిగా.

नकद-माल - **पुं०** శ్రేష్ఠమైన సరుకు.

नकदी - **वि०** సిద్ధముగానున్న; వెంటనే పనికి ఉపకరించు.

नकल - **स्त्री०** ప్రతిలిపి; నకలు.

नकीज - **वि०** పడగొట్టువాడు; **स्त्री०** అస్తిత్వ వినాశము; వైరము.

नक्का - **पुं०** సూదిబెజ్జము.

नक्काल - **पुं०** నకలు చేయువాడు; విదూష కుడు.

नक्कू - **वि०** పెద్దముక్కు గలవాడు; తన్ను తను మరచి గొప్పగా భావించేవేరుగా ప్రవర్తిం

చువాడు; పరిహాసము పాలు అగువాడు.

नक्शा - पुं० పటము; ప్రకృతి; ఆకారము; చట్టము.

नख - पुं० గోరు.

नखरा - पुं० ఒయ్యారము; చాంచల్యము; తుంటరి తనము; హావభావము.

नखरीला - वि० హావభావములు గల; ఒయ్యారపు నడత గల.

नखलिस्तान - पुं० ఎడారిలోని పచ్చని ప్రదేశము; జలాశయము; ఎడారిలోని ఖర్జూరవనము.

नखियाना - स०क्रि० గిల్లుట; గీరుట; రక్కుట.

नग-पुं० పర్వతము; వృక్షము; రత్నము; నగ.

नगपति - पुं० హిమాలయ పర్వతము; చంద్రుడు; శివుడు.

नगद - पुं० दे० नकद.

नगाडा ; नगरा - पुं० నగారా.

नजदीक - वि० సమీపమున; దగ్గరగ.

नजर - स्त्री० దృష్టి; చూపు; కటాక్షము; కానుక; లంచము ఇచ్చుట.

नजरबंद - पुं० పహరాలోనుండు; గారడీ; కనికట్టు.

नजराना - पुं० కానుక; ఉపహారము; దిష్టి తీయుట; బహూకరించుట.

नजाकत - स्त्री० సౌకుమార్యము; నాజూకు తనము.

नट - पुं० నటుడు.

नटखट - वि० కొంటె; పోకిరి; నేర్పరి.

नटना - स०क्रि० నటించుట; అభినయించుట; తిరస్కరించుట.

नतिनी - स्त्री० नातिन; దౌహిత్రి; కూతురు కూతురు; మనుమరాలు.

नतीजा - पुं० పరిణామము; పర్యవసానము.

नद - पुं० పెద్ద నది.

नदारद - वि० అదృశ్యమైన; మాయమైన.

नदी - स्त्री० నది; జీవనది.

ननद - स्त्री० భర్తసోదరి; ఆడబిడ్డ.

ननदोई - पुं० భర్తసోదరిభర్త; ఆడబిడ్డభర్త.

ननसार - स्त्री० తల్లితండ్రి ఇల్లు.

ननिहाल - पुं० दे० ननसार.

नन्हा - वि० बहुत छोटा ; చాల చిన్న.

नपाई - स्त्री० కొలత; కొలత కూలి.

नपुंसक - पुं० నపుంసకుడు; మగతనము లేనివాడు.

नब्ज - स्त्री० నాడి.

नमक - पुं० ఉప్పు; లవణము.

नमकसार - पुं० ఉప్పు కొఠారు.

नमकहराम - पुं० కృతఘ్నుడు.

नमकहलाल - पुं० కృతజ్ఞుడు.

नमकीन - वि० ఉప్పు కలిసిన; ఉప్పురుచిగల; అందమైన మనోహరమైన; ఉప్పు కలసిన పక్వాన్నము.
नमन - पुं० వంపు; నమస్కారము; ప్రణామము.
नमस्ते - पुं० మీకు నా నమస్కారము.
नमाज - पुं० మహమ్మదీయుల ప్రార్థన.
नमूना - पुं० बानगी; నమూన; మాదిరి.
नम्र - वि० विनीत ; వంగిన; వినయముగల.
नम्रता - स्त्री० వినయము; అణుకువ.
नया - वि० క్రొత్త; నూతనమగు.
नया-नबेला - वि० నవయువకుడు; నౌజవానుడు.
नर - पुं० మనిషి; పురుషుడు; విష్ణువు; శివుడు; అర్జునుడు.
नरम - वि० మెత్తని; కోమలమైన.
नरमी - स्त्री० మెత్తదనము; కోమలత.
नरसों - क्रि०वि० గడచిన నాల్గవరోజు; రాబోవు నాల్గవరోజు.
नर्तक - पुं० నర్తకుడు; నృత్యము చేయువాడు.
नर्तकी - स्त्री० నర్తకి; నృత్యము చేయునది.
नर्दन - पुं० భయరంకరమైన.
नल - पुं० కుళాయి; పంపుగొట్టము; మురికి కాలువ.
नलिनी - स्त्री० కమలము; తామర.
नव - वि० క్రొత్త; నూతనమగు.
नवना - अ०क्रि० వంగుట.
नवनीत - पुं० मक्खन; వెన్న.
नवल-पुं० క్రొత్త; నవీనమగు; యవ్వనములోనున్న.
नवला - स्त्री० యువతి.
नवाई - स्त्री० నమ్రత.
नवाजिश - स्त्री० దయ; అనుగ్రహము.
नवाब - पुं० మొగలు చక్రవర్తుల ద్వార నియోగింపబడిన ఒక ప్రాంతపు శాసకుడు.
नवाबजादा - पुं० నవాబుకొడుకు; విలాసవంతుడు.
नवीन - वि० తాజా; నవీనమగు; అపూర్వమైన; నవయ్యువకుడు.
नवेला-वि० క్రొత్త; నవీనమగు; యువకుడు.
नवोढा - स्त्री० కొత్తగా పెళ్ళి అయిన స్త్రీ; నవయౌవ్వనవతి.
नशा - पुं० మత్తుపదార్థ సేవనము వలన కలుగు మత్తు లేక మదము.
नशतर - पुं० ఆపరేషను చేయుటకు ఉపకరించు ఒక విధమగు కత్తి.
नश्वर - वि० నశించునట్టి.
नष्ट-भ्रष्ट - वि० పూర్తిగా భగ్నమైన; ధ్వంసమైన.
नसाना - अ०क्रि० నశించుట.

नसीब - पुं० అదృష్టము; ప్రారబ్ధము.

नसीब होना - पुं० లభించుట; ప్రాప్తించుట.

नहर - स्त्री० కాలువ.

नहसुत - पुं० గోటిగీరు.

नहान - पुं० స్నానపర్మ; మైమ మొ.నవి అంతమైన దినము చేయు స్నానము.

नहाना - अ०क्रि० స్నానము చేయుట.

नहीं - अव्य० నిషేధము; సూచించు శబ్దము - లేదు; కాదు.

नहीं तो - पुं० లేనిచో; **नहीं सही** - पुं० అయినా పరవాలేదు; లేకపోతే లేకపోనీ.

ना - अव्य० నిషేధసూచక శబ్దము - లేదు, కాదు.

नाइन - स्त्री० మంగలి జాతి స్త్రీ.

नाई - वि० సదృశమైన; తుల్యమైన; సమాన స్థితి.

नाई - पुं० మంగలి; మంగలి మనిషి.

नाउम्मेद-वि० ఆశారహితముగు; హతాశుడు.

नाउम्मेदी - स्त्री० నిరాశ; హతాశ.

नाक - स्त्री० ముక్కు.

नाकाम; ना-कारा - वि० మనోరథము సద్దించని; నిరాశపడిన; పనికిమాలిన.

नाकामयाब - वि० ఫలించని; అసఫలమైన.

नाखुश - वि० అప్రసన్నమైన; కుపితముగు.

नाखुशी - स्त्री० అప్రసన్నత; కోపము.

नाग - पुं० సర్పము; పాము; ఏనుగు.

नागरमोथा - पुं० తుంగగడ్డి.

नागरी - स्त्री० నగరవాసిని; సభ్యతగల స్త్రీ.

नागवार - वि० అప్రియమైన; నచ్చని.

नागा - स्त्री० నాగాజాతి మనిషి; ఒక విధముగు దిగంబర సాధువు; అనుపస్థితి నాగా.

नाच - पुं० నృత్యము.

नाचघर; नाचमहल - पुं० నృత్యశాల.

नाज - पुं० **अनाज**; ధాన్యము.

नाजनी - स्त्री० సుందరి; అందకత్తె.

नाज-बालिश - पुं० మెత్తని బాలీసు.

नाजुक - वि० నాజూకు; కోమలమైన; సున్నితమైన.

नाटा - वि० పొట్టి; కురచ.

नाता - पुं० బంధుత్వము; సంబంధము.

नाती - पुं० మనుమడు.

नातेदार - वि० బంధు-బాంధవులు.

नादान - वि० తెలియని; అమాయకమైన; అబోధమైన.

नादानी - स्त्री० తెలివిలేమి; అజ్ఞానము.

नादार - वि० బొత్తిగాలేనివాడు; కడుపేద.

नादिम - वि० సిగ్గునొందిన.

नादिया - पुं० గంగిరెద్దు.

नाना - पुं० పుదీనా; మాతామహుడు; అనేకములగు.

नानी - स्त्री० అమ్మమ్మ.

नाप - स्त्री० కొలత.

नापना - स०क्रि० కొలచుట.

नापसंद - वि० నచ్చని; అప్రియమైన.

नाफा - पुं० కస్తూరి మృగపు నాభిలో ఉండు కస్తూరి తిత్తి.

नाबालिग - वि० యుక్తవయస్కుడు కాని.

नामंजूर - वि० అగ్రాహ్యమైన; స్వీకరింప బడని.

नाम - पुं० పేరు; నామము.

नामक -वि० नामवाला ; పేరు గల; అనెడు.

नामधाम - पुं० పేరు; ఊరు; అడ్రసు.

नाम-निशान - पुं० చిహ్నము; జాడ.

नामर्द - वि० నపుంసకుడు.

नामवर - वि० मशहूर ; ప్రసిద్ధిచెందిన.

नामा - पुं० పత్రము; ఉత్తరము.

नामांतर - पुं० పర్యాయము; ఒకే వ్యక్తి లేక వస్తువుకు మరొకపేరు.

नामलूम - वि० తెలియని; అజ్ఞాతమైన; అపరిచితమగు; అప్రసిద్ధమగు.

नामावली - स्त्री० నామావళి; పేర్లవరుస.

नामी - वि० నామధారి; ప్రఖ్యాతమైన.

नामुनासिब - वि० అనుచితమైన.

नामूसी - स्त्री० అప్రతిష్ఠ; అగౌరవము; అపకీర్తి; అవమానము.

नारंगी - स्त्री० నారింజకాయ.

नारा - पुं० లాగు; లంగా వాటిబొందు; నాడా; నినాదము.

नाराज - वि० కోపించిన; కుపితుడగు.

नाराजगी; नाराजी - स्त्री० కోపము.

नारियल - पुं० నారికేళము; కొబ్బరికాయ లేకచెట్టు.

नारी - स्त्री० మహిళ; స్త్రీ.

नाला - पुं० వాగు; కాలువ.

नालायक-वि० అయోగ్యమైన; అనుపయుక్త మైన.

नालायकी - स्त्री० అయోగ్యత.

नालिश - स्त्री० ఫిర్యాదు; రిపోర్టు.

नाली - स्त्री० చిన్నకాలువ లేక చిన్న నీటి బోదె; నాళము (రక్త).

नाव - स्त्री० నావ; పడవ.

नावक - पुं० పడవనడుపువాడు; తేనె టీగ; కొండె; ఒక విధమగు చిన్నబాణము.

नावक्त - वि० అనుచితమైన సమయమున; వేళకాని వేళ; అదను కాని సమయమున.

नाश्ता - पुं० అల్పాహారము.

नास - स्त्री० నస్యము; ముక్కుపొడుము.

नासजा - वि० అనుచితమైన.

नासमझ - वि० బుద్ధిహీనుడగు; మూర్ఖుడు.

नासापुट - पुं० ముక్కుగోళము.

नासिका - स्त्री॰ दे॰ नासा.

नाहक - क्रि॰वि॰ వృథాగా; నిరర్థకముగా.

निंदिया - स्त्री॰ నిద్ర.

निंद्य - वि॰ నిందింపబడదగిన; చెడ్డ.

निःस्पृह - वि॰ ఇచ్ఛలేని; లోభము లేని.

निकट - वि॰ దగ్గరగల; సమీపమున.

निकटता - स्त्री॰ సామీప్యమున; సమీపత.

निकम्मा - वि॰ పనిలేని; పనికిమాలిన.

निकलना - अ॰क्रि॰ లోపలనుంచి బయటకు వచ్చుట లేక వెళ్ళుట; ఉదయించుట.

निकालना - स॰क्रि॰ బయటికితీయుట; లాగుట; వెడలగొట్టుట.

निकाह - पुं॰ మహమ్మదీయు మతాను సారము జరుగు వివాహము.

निकुंज - पुं॰ పొదరిల్లు; లతాగృహము.

निकेत; निकेतन - पुं॰ ఇల్లు; నివాస గృహము; స్థానము.

निखरना-अ॰क्रि॰ పరిశుభ్రమగుట; రాటు తేలుట.

निखारना - स॰क्रि॰ శుభ్రపరచుట; రాటు తేల్చుట; స్వచ్ఛపరచుట.

निखालिस - वि॰ విశుద్ధమైన; కల్తీలేని..

निखिल - वि॰ యావత్తు; సమస్తము.

निखोट - वि॰ దోషములేని; నిర్దోషమైన; నిస్సంకోచముగా; నిర్భయముగా.

निगरानी - स्त्री॰ అజమాయిషీ; పరిశీలన.

निगलना - स॰क्रि॰ మింగుట; ఇతరుల సొమ్ము మింగుట లేక కాజేయుట.

निगहबानी - स्त्री॰ సంరక్షణ; కాపుదల.

निगाह - स्त्री॰ దృష్టి; చూపు; భద్రత; జాగ్రత్త.

निघंटु - पुं॰ నిఘంటువు; శబ్దకోశము.

निघरघट - वि॰ కొంపగోడులేని; సిగ్గులేని.

निघरा - वि॰ दे॰ निगोडा.

निचला - वि॰ క్రిందవైపు (భాగము).

निचाई - स्त्री॰ క్రిందిభాగము; నైచ్యము.

निचोड - पुं॰ పిండగా వచ్చిన సారము; సారాంశము.

निचोडना - स॰क्रि॰ పిండుట; సారము తీయుట.

निछावर - स्त्री॰ సమర్పణ; దిగదుడుపు.

निज - वि॰ స్వకీయమగు; తన.

निजका - पुं॰ తన స్వంతమైన.

निजी - वि॰ వ్యక్తిగతమైన; స్వకీయమైన.

निठल्ला - वि॰ నిరుద్యోగి; పనిపాటులేని; ఖాళీగానున్న.

निठाला - पुं॰ పనిపాటులేని సమయము; రాబడి లేని సమయము.

निठुर-वि॰నిష్ఠురమైన; జాలిలేని; దయలేని.

निडर - वि० భయములేని; జంకులేని.
निढाल - वि० అలిసి; బడలిన; అశక్తమైన.
निदरना - स०क्रि० కించపరచుట; అవమానించుట; తిరస్కరించుట.
निदाघ - पुं० వేసవి; ఎండ; ఉక్క.
निधडक - वि० నిస్సంకోచముగ; నిర్భయముగ; జంకులేని.
निधि - स्त्री० గుప్తసంపద; నిక్షేపము.
निन्यानवे - पुं० తొంబది తొమ్మిది - '99'.
निपुण - वि० ప్రావీణ్యముగల; కుశలమగు.
निपूत; निपूता - वि० పుత్రసంతానములేని.
निबन्ध - पुं० బంధనము; ప్రబంధము; వ్యాసము.
निबकौरी - स्त्री० వేపకాయ; వేపగింజ.
निबटना - अ०क्रि० నివృత్తించుట; అవకాశము లభించుట; నిర్ణయమగుట; పూర్తిఅగుట.
निबल - वि० బలహీనుడైన; దుర్బలమైన.
निबाहना-स०क्रि० నిర్వహించుట; నిరంతరముగా పాటించుట.
निबिड - वि० దట్టమైన; కఠినమైన.
निभाना - अ०क्रि० నిభాయింపబడుట; పూర్తియగుట; అనుభవించుట.
निमंत्रण - पुं० పిలుపు; ఆహ్వానము; విందు భోజనమునకు పిలుపు.
निमंत्रित - पुं० ఆహ్వానింపబడిన.
निमि-पुं० నిమిషము; రెప్పపాటు; ఒకఋషి.
निमित्त - पुं० హేతువు; నిమిత్తము.
निमेष - पुं० निमिष ; రెప్పపాటు; రెప్పపాటు సమయము.
नियंत्रण - पुं० నియంత్రణము; ఆంక్ష; నియమానుసారము; శాసించుట.
नियंत्रित - वि० నియమమునకు కట్టుబడి; ప్రతిబద్ధమగు.
नियत - वि० నియమబద్ధమైన; నియమానుసారము స్థిరపడిన; నిశ్చితమైన.
नियोजक - पुं० నియోగించువాడు.
नियोजन - पुं० నియామకము; నియోజనము.
निरखना - स०क्रि० చూచుట; వీక్షించుట; పరికించుట.
निरचू - वि० తీరిక లభించిన; ఖాళీగానున్న.
निरभ्र - वि० మబ్బులేని.
निरवध; निरवधि - वि० వ్యవధిలేని.
निरवलंब-वि० ఆధారములేని; ఆశ్రయములేని.
निरसन - पुं० నిరసనము; పరిహారము; రద్దు.
निरसना - स०क्रि० నిరసించుట; పరిహరించుట; రద్దుపరచుట.
निराई - स्त्री० కలుపుతీత; కలుపుతీతకూలి.

निराना - स०क्रि० కలుపుతీయుట.

निराला - पुं० నిర్జన ప్రదేశము; ఏకాంత స్థాభము; విలక్షణమైన; పూర్తిగా భిన్న మైన; అద్భుతమైన.

निरीक्षक - पुं० పరిశీలించువాడు; తనిఖీ చేయువాడు.

निरुपम - वि० నిరుపమమైన; సాటిలేని.

निरोध - पुं० నిగ్రహము; అడ్డు; అవరోధము.

निर्जर - पुं० ముసలితనము లేని ప్రాణి; దేవత.

निर्झर - पुं० జలస్రోతము; సెలయేరు.

निर्झरिणी - पुं० నది.

निर्दिष्ट - वि० నిర్దేశింపబడిన; సూచించ బడిన; నిశ్చయింపబడిన.

निर्बंध - पुं० అడ్డంకు; అడ్డు; హఠము.

निर्यात - पुं० ఎగుమతి.

निर्वाह - पुं० నిర్వహణ; జీవన నిర్వాకము.

निवार - पुं० నవ్వారు; ఒక విధమగు ధాన్యము; నీవారము.

निवारण - पुं० నివారణము; తొలగించు పని; నివృత్తి.

निवृत्त - वि० నివృత్తమైన; విరమించుకొన్న.

निवृत्ति - स्त्री० ముక్తి; విడుదల; మోక్షము.

निवेदक - पुं० నివేదించువాడు; ప్రార్థించు వాడు.

निवेदन - पुं० ప్రార్థన; వినతి. నైవేద్యము.

निशा - स्त्री० రాత్రి; రజని; పసుపు.

निशात-स्त्री०ఆనందము; సుఖము; అమోద ప్రమోదము.

निशान - पुं० గురుతు; గుర్తు పట్టు చిహ్నము; మచ్చ.

निशाना - पुं० లక్ష్యము; గురి.

निश्चल - वि० అచంచలమైన.

निषादी - पुं० మావటివాడు.

निषिद्ध-वि०నిషేధింపబడిన; దూషితమైన.

निष्ठा - स्त्री० పూజ్యభావము; శ్రద్ధ, విశ్వాసము.

निष्ठुर - वि० దయలేని; కఠోరమైన; క్రూరమైన.

निस्संग - वि० ఏ తోడులేని.

निहारना - स०क्रि० ధ్యాసపెట్టుచూచుట; పరికించుట; చూచుట.

नीद - स्त्री० నిద్ర.

नीव - स्त्री० పునాది.

नीका-वि०మంచి; అందమైన; మంచితనము శ్రేష్ఠత.

नीके - क्रि०वि० బాగుగా.

नीचा - वि० పల్లపు.

नीचे - क्रि०वि० క్రిందివైపునకు.

नीति - स्त्री० నీతి; మంచి ఆచారపద్ధతి; సదాచారము.

नींबू - पुं० వేపచెట్టు; సగము.

नीम-हकीम - पुं० తెలిసీ తెలియని. వైద్యుడు.

नीयत - स्त्री० నడత; వాలకము; ఆంతరిక భావము లేక లక్ష్యము.

नीर - पुं० జలము; నీరు.

नीरज - पुं० కమలము.

नीरोग - वि० రోగము లేని స్వస్థత గల.

नील - वि० నీలపు వన్నెగల; पुं० నీలిమందు; నీలిమందు మొక్క; ముదురు నీలి మందు.

नील की सलाई फिरवा देना - मु० కళ్ళు పొడిచి గుడ్డివానిగా చేయుట.

नीलाम - पुं० వేలము.

नुकता - पुं० బిందువు; హాస్యోక్తి.

नुकसान - पुं० నష్టము; లోటు; దోషము.

नुकीला - वि० మొనతేరిన; మొనగల.

नुक्कड - पुं० వీధికొనమూల; కోన; మొన.

नुमा - वि० కనిపించునది.

नूपुर - पुं० గజ్జలు; స్త్రీలు ధరించు కాలి పట్టాలు.

नूर - पुं० జ్యోతి; ప్రకాశము.

नेक - वि० **भला**; మంచి; సజ్జనత్వముగల; కొద్ది; కొంచెము.

नेकचलन - वि० మంచినడవడి గల; సదాచారి.

नेकनाम - वि० మంచి పేరు గల; కీర్తి గల.

नेकनीयत - वि० శుభప్రదమైన భావములు గల; మంచి ఆలోచనలు గల.

नेकी - स्त्री० **भलाई**; సజ్జనత; సత్ప్రవర్తన.

नेकी-बदी - स्त्री० మంచి-చెడులు; పాప-పుణ్యములు.

नेता - पुं० నాయకుడు.

नेतागिरी - स्त्री० నాయకత్వము.

नेती; नेत्री - स्त्री० నాయకురాలు.

नेती - स्त्री० కవ్వపుత్రాడు.

नेवता - पुं० दे० **न्योता**.

नेवला - पुं० ముంగిస.

नैतिक - वि० నీతి సంబంధమైన.

नैया - स्त्री० నావ; పడవ.

नैहर - पुं० పుట్టిల్లు (స్త్రీకి సంబంధించిన).

नोइनी; नोई - स्त्री० పాలు పితుకునపుడు ఆవు వెనక కాళ్ళతో వేయు బంధపు త్రాడు.

नोक - स्त्री० మొన; కొన.

नोकदार - वि० మొనగలిగిన; గుచ్చుకొను; మనస్సుకు నాటుకొను.

नोचना - स०क्रि० పెకలించుట; గోళ్ళతో రక్కుట; వేధించి వేధించి పుచ్చుకొనుట; గిచ్చుట.

पखवाडा; पखवारा - पुं० మాసములోని పక్షము.

पगडडी - स्त्री० కాలిదారి.

पगडी - स्त्री० తలపాగ.

पगला - वि० दे० पागल.

पगहा - पुं० పశువులను కట్టు పగ్గము; పలుపు.

पगुराना - स०क्रि पागुर करना; నెమరు వేయుట; జీర్ణించుకొనుట.

पचना - अ०क्रि० జీర్ణమగుట; నశించుట; పరాయి సొత్తు స్వంతమగుట.

पचासा-पुं० ఏబది వస్తువుల సమూహము; ఏబది సం.ముల వయసు.

पच्चीकारी - स्त्री० నగిషీపని; తాపటము.

पच्छी - पुं० పక్షి.

पछताना-अ०क्रि०పశ్చాత్తాపము నొందుట.

पछतावा - पुं० పశ్చాత్తాపము.

पछाडना - स०क्रि० కుస్తీలో ప్రత్యర్థిని ఎత్తి నేలకేసి కొట్టుట; ఓడించుట.

पछावरि - स्त्री० మజ్జిగతో తయారైన ఒక పానీయము.

पछाही - वि० పడమరకు సంబంధించిన.

पछोडना - स०क्रि० చేటతో చెరిగి శుభ్ర పరచుట.

पट - पुं० వస్త్రము; తెర; దర్వాజ; తలుపు.

पटका - पुं० పట్కా; నడుము కట్టు.

पटरी - स्त्री० కొయ్యపలక; రైలు పట్టా.

पटल - पुं० ఆవరణము; కప్పు.

पटवारगिरी-स्त्री० పట్వారీపని; కరణీకము.

पटवारी - पुं० लेखपाल; కరణము.

पटसन - पुं० గోగులేక జనపనార.

पटाना - स०क्रि० సమతలము చేయించుట; కల్లంమర్దించి సరి చేయించుట; అప్పు తీర్చుట; ఒప్పించుట.

पटिया - स्त्री० రాతి పలక.

पटु - वि० ప్రావీణ్యము గల; నైపుణ్యము గల.

पटुआ - पुं० दे० पटुवा.

पटेल - पुं० గ్రామపెద్ద; ఊరి పెద్దకాపు.

पट्टन - पुं० शहर; పట్టణము.

पट्टी - स्त्री० కొయ్యపలక; బల్ల; ఉపదేశము; తప్పుడు ఉపదేశము; పట్టీ.

पट्टीदार - पुं० हिस्सेदार ; భాగస్థుడు.

पट्ठा - पुं० యువకుడు; కుస్తీవస్తాదు.

पठित - वि० చదివిన; చదువవలసిన; భాష భావము రెండూ పరిశీలించి చదువదగిన.

पडताल - स्त्री० సోదా; తనిఖీ; భూకొలత.

पडपोता - पुं० ప్రపౌత్రుడు; పుత్రుని మనుమడు; మునిమనుమడు.

पडिया - स्त्री० పడ్డ; గేదెదూడ.

पडोस - पुं० ఇరుగు-పొరుగు.

पडोसी - पुं० ఇరుగుపొరుగువాడు.

पढना - स०क्रि० చదువుట.

पढना-लिखना - यौ० విద్యాభ్యాసము.

पढा-लिखा - यौ० చదువుకున్న; విద్యగల.

पढाई - स्त्री० చదువు; అధ్యాపనము.

पढाना - स०क्रि० చదువుచెప్పుట; చదివించుట.

पण्यवीथी - स्त्री० క్రయ-విక్రయములు జరుగువీధి.

पत - पुं० పతి; భర్త; యజమాని; स्त्री० ప్రతిష్ఠ; లజ్జ.

पतझड; पतझर; पतझार - स्त्री० శిశిర ఋతువు; ఆకురాలు కాలము.

पतन - पुं० పతనము; అవనతి; నాశము; మృత్యువు.

पतला - वि० సన్నని; పల్చని.

पतवार; पतवारी - स्त्री० పడవచుక్కాని.

पता - पुं० జాడ; విలాసము.

पताका - स्त्री० జండా; పతాకము.

पति - पुं० భర్త; ప్రభువు; ప్రతిష్ఠ.

पतिआना - स०क्रि० విశ్వసించుట; నమ్ముట.

पतित - वि० పతితమైన.

पतिया - स्त्री० ఉత్తరము; జాబు.

पतिव्रता - स्त्री० భర్తయెడల అనన్యమైన అనురాగము గల భార్య; సాధ్వీమణి.

पतीली; पतुकी-स्त्री० ఒకవిధమగు రాగిలేక ఇత్తడి పాత్ర; తప్పేల.

पतुरिया - स्त्री० వేశ్య; నర్తకి.

पतोखी - स्त्री० చిన్న ఆకుదొన్నె.

पतोह; पतोहू - स्त्री० పుత్రవధువు; కోడలు.

पत्तन - पुं० दे० पट्टण.

पत्तर - पुं० రాగి; ఇత్తడి మొ. వాని రేకు.

पत्ता - पुं० పర్ణము; ఆకు.

पत्ती - स्त्री० చిన్నాకు; వాటాభాగము; భంగు.

पत्तीदार - पुं० భాగస్థుడు; వాటాదారుడు.

पत्थर - पुं० రాయి.

पत्र - पुं० పత్రము; ఆకు; ఉత్తరము; పత్రిక.

पत्राचार - पुं० పత్రవ్యవహారము.

पत्रिका - स्त्री० వార్తాపత్రిక; జాబు.

पत्री - स्त्री० ఉత్తరము; జాబు.

पथ - पुं० మార్గము; పథము; రీతి.

पथराना - अ०क्रि० ఎండి మొద్దువారుట; స్తంభించుట; జడతుల్యమగుట.

पथरीला-वि०రాతివంటి; రాళ్ళతోకూడిన.

पद - पुं० కాలు; పాదము; పదవి; పద్యపు చరణము.

पदाधिकारी-पुं०పదవిలో నియమింపబడిన వాడు; హోదాదారుడు; ఆఫీసరు.

पदी - पुं० दे० पदचारी.

पन - पुं० ప్రతిజ్ఞ; సంకల్పము; శపథము; జీవితావస్థలలో ఒకటి.

पनडुब्बी - स्त्री० జలాంతర్గామి.

पनपना - अ०क्रि० చిగుర్చుట; మరల స్వస్థత కలుగుట.

पनसेरी - स्त्री० दे० पसेरी.

पनारि - स्त्री० **पनाला** - पुं० दे० परनाला.

पनाह - स्त्री० శరణు; ఆశ్రయము; రక్షణ.

पानाह माँगना - मु० శరణుకోరుట; రక్షణ కోరుట.

पनीर - पुं० జున్ను; పాలవిరుగుపాలు విరిచి తీసిన ఖోవా.

पपीता - पुं० బొప్పాయి ఫలము లేక చెట్టు.

पपोटा - पुं० కనురెప్ప.

पय - पुं० పాలు; నీరు.

परंतु - अव्य० किन्तु ; కాని.

परंपरा -स्त्री० అనుక్రమము; సంతతి; వరుస.

पर - वि० ఇతరుడు; అన్యమైన; భిన్నమైన; తరువాతి; దూరముగు రెక్క.

परदा - पुं० తెర.

परख - स्त्री० పరీక్ష; పరిశీలన.

परखना-स०क्रि० పరిశీలించి పరీక్షించుట.

परचा - पुं० ప్రశ్నపత్రము; చీటీ; కాగితపు ముక్క.

परछाई - पुं० ప్రతిబింబము; నీడ.

परतंत्र - वि० పరవశము; పరాధీనమైన.

परत - स्त्री० మడత; ముడత.

परदा - पुं० తెర.

परदादा - पुं० ముత్తాత.

परनाला - पुं० మురికికాలువ.

परपोता - पुं० మునిమనుమడు.

परवल - पुं० దొండకాయ వంటి పండు; ఒకపథ్యపు కూరగాయ.

परवा - स्त्री० परवाह ; చింత; పాడ్యమి; లక్ష్యము; భయము; ధ్యాస; ఆధారము.

परवाह - स्त्री० दे० परवा.

परशुह - पुं० గండ్రగొడ్డలి; फरसा.

परसना - स०क्रि० తాకుట; వడ్డించుట.

परसाल - अव्य० క్రిత సంవత్సరము; గడచిన సంవత్సరము; రాబోవు సంవత్సరము.

परसों - अव्य० మొన్న; ఎల్లుండి.

परहेज - पुं० దోషములకు దూరముగా నుండుట; భోజన సందర్భములో సంయమము పాటించుట.

परा - स्त्री० బ్రహ్మవిద్య; పంక్తి.

परान - पुं० ప్రాణము.

पराया - वि० అన్యుడు; పరాయియగు.

परिक्रमण - पुं० పచారు; పచారు చేయుట; ప్రదక్షిణము.

परिचर - पुं० పరిచారకుడు; పరిచర్య చేయు సేవకుడు.

परिचारना - स०क्रि० సేవించుట.

परिचारिका - स्त्री० దాసి.

परिच्छद-पुं० ఆచ్ఛాదనము; కప్పువస్త్రము; రాజుగారి అనుచరుడు.

परिच्छेद - पुं० ఖండము; అధ్యాయము; ప్రకరణము.

परिजन-पुं० కుటుంబసేవకుడు; కుటుంబ సభ్యుడు.

परितुष्ट; परितृप्त - वि० సంతృప్తిజెందిన.

परिपत्र - पुं० విషయ సంబంధమైన సూచనా పత్రము.

परिपाटी - स्त्री० ప్రథ; పద్ధతి; రీతి.

परिभाषा - स्त्री० నిర్వచనము; స్పష్టమైన వ్యాఖ్యానము.

परिभाषित - वि० నిర్వచింపబడిన; స్పష్ట ముగా చెప్పబడిన.

परिमेय - वि० మితమైన; సంకుచితమైన; కొలచవలసినది లేక తూచవలసినది.

परिवृत - वि० ఆవృతమైన; కప్పబడిన.

परिशिष्ट - वि० మిగిలినున్న; పుస్తకము చివరిలో మిగిలిన విషయమును అను క్రమముగా అచ్చువేయుట.

परिषत; परिषद - स्त्री० సభ.

परी - स्त्री० అప్సరస; చాల అందమైన యువతి; స్త్రీ.

परेशान - वि० వ్యాకులత గల.

परोसना - स०क्रि० परसना; వడ్డించుట.

पर्दा - पुं० दे० परदा.

पर्याप्त - वि० काफी ; చాలినంత; సరిపడు.

पर्याय - पुं० సమాన అర్థము నిచ్చు మరి యొకశబ్దము; పర్యాయ పదము క్రమము.

पर्व-पुं० పుణ్యకార్యము; ఉత్సవము; పండుగ.

पर्हेज - पुं० दे० परहेज.

पलंग - पुं० चारपाई ; పట్టెమంచము.

पलक - स्त्री० కనురెప్ప; రెప్పపాటు సమయము; క్షణము.

पलक से पलक न लगना - मु० నిద్రపట్టక పోవుట; రెప్పవాల్చకుండ చూచుట.

पलटन - स्त्री० సైన్య సమూహము; సముదాయము; గుంపు.

पलटना - अ०क्रि० మీరుట; తలక్రిందు లగుట; స్థితి మారుట.

पलटा - पुं० పూర్తిమార్పు; పరివర్తన.

पलटे-क्रि०वि० బదులుగా; ప్రతిఫలముగా.

पलडा - पुं० త్రాసులేక తక్కెడ పళ్ళెము.

पलना - अ०क्रि० పాలింపబడుట; పోషింప బడుట; తినిబాగుగా బలియుట.

पलायन - पुं० పలాయనము; పారిపోవుట.

पलायमान - वि० పారిపోవుచున్న.
पलित - वि० తెల్లవెంట్రుకలు గల; ముసలి.
पल्लवित - वि० చిగిర్చిన.
पल्ली - स्त्री० చిన్న ఊరు; పల్లె.
पशम - पुं० శ్రేష్ఠమైన ఉన్ని; శష్పము.
पशमीना - पुं० శ్రేష్ఠమైన ఉన్నితో తయారైన వస్త్రము.
पश्मी - वि० పశ్చిమానికి సంబంధించిన; పడమటివైపు.
पसंद - वि० రుచికి అనుకూలమైన; నచ్చిన; అభిరుచి.
पसारना-स०क्रि० ముందుకు సాగదీయుట; వ్యాపింపజేయుట.
पसीज़ना - अ०क्रि० కరుగుట; దయార్ద్ర మగుట; జాలిపడుట.
पसीना - पुं० చెమట.
पसेरी - स्त्री० ఐదుసేర్ల తూకపురాయి.
पहचान - स्त्री० గుర్తు; పరిచయము.
पहचानना - स०क्रि० గుర్తుపట్టుట; జ్ఞప్తి తెచ్చుకొనుట.
पहनावा - पुं० ధరించుట; (వస్త్రము; దుస్తులు).
पहनाना - स०क्रि० ధరింపజేయుట. (వస్త్రము, నగలు మొ.నవి).
पहर - पुं० మూడుగంటల సమయము.
पहरा - पुं० కాపలా; కావలి.
पहरा देना - पुं० కాపలాకాయుట.
पहलवान - पुं० వస్తాదు; మల్లుడు.
पहला - वि० ముందటి.
पहलू - पुं० పార్శ్వము; దిశ; వైపు; ప్రక్క.
पहले-अव्य० మొట్టమొదటి; ఆరంభమున గడచిన కాలమున; పూర్వకాలమున.
पहले पहल - अव्य० మొట్టమొదటిసారి; అందరికంటె లేక అన్నిటికంటె ముందు.
पहाड - पुं० పర్వతము; కొండ.
पहाडा - पुं० ఎక్కము(లు).
पहाडी - वि० కొండమీద నివసించు; చిన్నకొండ.
पहिचान - स्त्री० दे० पहचान.
पहिया-पुं० బండిచక్రము; యంత్రములోని చక్రము.
पहुँचना - अ०क्रि० చేరుట.
पहेली - स्त्री० ప్రహేళిక; చిక్కు సమస్య.
पाँच - वि० ఐదు '5'.
पाँजर - पुं० పార్శ్వభాగము; ప్రక్క ఎముకలు ఉండు ప్రదేశము.
पांडु लिपि-स्त्री० గ్రంథపు హస్తలిఖిత ప్రతి.
पाँव - पुं० పాదము; కాలు.
पाड़माल - वि० दे० पामाल.
पाक - पुं० వండిన పదార్థము; వంటకము;

పవిత్రమైన.

पाकट - स्त्री० జేబు.

पाकटमार - पुं० జేబుదొంగ.

पाखंड - पुं० బూటకము.

पाखंडी - पुं० కపటి; బూటకపు.

पाखाना - पुं० మరుగుదొడ్డి.

पाग - पुं० पगडी ; తలపాగ.

पागल - वि० పిచ్చివాడు; మతిభ్రష్టుడు.

पागलखाना - पुं० పిచ్చివాళ్ళని ఉంచి చికిత్స చేయు ఆసుపత్రి.

पागलपन - पुं० పిచ్చి.

पागुर - पुं० जुगाली; నెమరు.

पाजामा - पुं० ఒక విధమగు ఇజారా; లాగు.

पाजी - वि० నీచుడు; దుష్టుడు; దుండగుడు; పదాతి సైనికుడు; కాపలా మనిషి.

पाजीपन - पुं० నైచ్యము; దౌష్ట్యము.

पाटव - पुं० పటుత్వము; దారుఢ్యము; ఆరోగ్యము.

पाटा - पुं० కోళ్ళు లేని బల్ల; పీట.

पाटी - स्त्री० పలక; పాఠము.

पाठ - पुं० सबक; పాఠము.

पाठक - पुं० చదువువాడు; ఉపాధ్యాయుడు.

पाठ्य - वि० చదవదగిన; చదివించబడు.

पाणि - पुं० చెయ్యి; కరము.

पातक - पुं० పాతకము; పాపము.

पातकी - वि० పాపి; పాపముచేసినవాడు లేక చేయువాడు.

पातर - स्त्री० విస్తరి; వేశ్య; రంకులాడి; वि० దుర్బలమైన; అప్రతిష్ఠమైన.

पातुर - स्त्री० వేశ్య.

पाथ - पुं० జలము; మార్గము.

पाथोज - पुं० కమలము.

पाथोद - पुं० మేఘము.

पाद - पुं० చరణము; కాలు; నాల్గవవంతు; చెట్టు మొదలు.

पादत्राण - पुं० పాదరక్షలు.

पादुका - स्त्री० పాంకోడు; పాదుక.

पाना - स०क्रि० పొందుట; భుజించుట; తెలిసికొనుట; చేరుట.

पानागार - पुं० తాగుడు కొంపలేక ప్రదేశము.

पानिप - पुं० ద్యుతి; కాంతి; తళుకు.

पानी - पुं० నీరు; ఉదకము; కాంతి; ప్రతిష్ఠ.

पानीदार - वि० ప్రతిష్ఠగల; తేజస్సుగల; అభిమానముగల; సాహసముగల.

पापड - पुं० అప్పడము.

पामाल - वि० వినష్టమైన; ధ్వంసమైన; కాలరాచబడిన.

पार - पुं० అద్దరి; అవతలిగట్టు.

पार करना - मु० దాటుట.

पारखी - पुं० నాణ్యత తెలిసినవాడు; పరీ

క్షించువాడు.

पारद - पुं० पारा ; పాదరసము.

पारदर्शक - वि० ఇటునుంచి అటు; అటు నుంచి ఇటు శుభ్రముగా కనిపించజేయు; పాదర్శకము.

पार्थक्य - पुं० వేరు; భేదము; తేడా.

पाल - पुं० తెరచాప; గుడారము.

पालक - पुं० పాలకూర; పాలించు లేక పోషించువాడు.

पालतू - वि० पालू ; పెంపుడు.

पालन - पुं० పాలన; పోషణ.

पालना - स०क्रि० పాలించుట; పోషించుట; ఊయల.

पाला - पुं० మంచు; హిమము; చెలి; ధాన్యపు బుట్ట; **अ०क्रि०** అత్యధికముగా మంచు పడుట వలన పైరు నాశమగుట.

पाव - पुं० నాల్గవవంతు; పావు; 1/4.

पावक - पुं० आग; అగ్ని; నిప్పు.

पावदान - पुं० కాళ్ళుంచుపీట; కాలిపీట.

पावना - स०क्रि० పొందుట; భుజించుట; తెలిసికొనుట.

पावस - स्त्री० వర్షాకాలము; వర్షఋతువు.

पास - पुं० సామీప్యము; సమీపత; దగ్గర; వైపు.

पासा - पुं० పాచిక; అదృష్టము అనుకూలించుట.

पाहुना - पुं० అతిథి; అభ్యాగతుడు.

पाहनी - स्त्री० అతిథిని; అభ్యాగతురాలు.

पिंडरी; पिंडली - स्त्री० కాలిపిక్క.

पिअराई - स्त्री० पीलापन ; పసుపుపచ్చదనము.

पिअरी - स्त्री० వధూవరులు పెళ్ళిలో ధరించు మధుపర్కములు.

पिघलना - अ०क्रि० ద్రవీభూతమగుట; కరుగుట; కనికరించుట.

पिचकना - अ०क्रि० సొట్టపడుట; వాపు అణగుట.

पिछलगा; पिछलग्गू - पुं० వెంటవెంట నడుచువాడు, ఉండువాడు; అనుగమించువాడు; నౌకరు.

पिछला - वि० వెనకటి; వెనకవైపు; తరువాతి; గడచిన.

पिटना - अ०क्रि० కొట్టబడుట; దెబ్బకొట్టబడుట; దిమ్మెస.

पिटाई - स्त्री० కొట్టుడు; కొట్టుడు కూలి.

पिटारा - पुं० వెదురుబుట్ట లేక గంప.

पिट्टू - पुं० దెబ్బలు తినువాడు.

पिट्ठू - पुं० అనుసరించువాడు; వెంటనుండి సమర్థించువాడు; ఆటలోని ఉజ్జి.

पितराई - स्त्री० చిలుము; ఇత్తడిపాత్రలో

వండిన పులుపు పదార్థపు చిలుము.

पितिया - स्त्री॰ తండ్రి సోదరుడు.

पितिया ससुर - पुं॰ चचिया ससुर ; భర్త పినతండ్రి; భార్య పినతండ్రి.

पियासा - वि॰ दे॰ प्यासा.

पियूख - पुं॰ दे॰ पीयूष.

पिरोना - स॰क्रि॰ దారమెక్కించిన సూదితో పూసలు, పువ్వులు గ్రుచ్చుట.

पिल्ला - पुं॰ కుక్కపిల్ల.

पिस्तौल - स्त्री॰ तमंचा; పిస్తోలు.

पीछा - पुं॰ పృష్ఠభాగము; వీపు.

पीछे - अव्य॰ వెనకవైపు; వీపువైపు.

पीटना - स॰क्रि॰ కొట్టుట; దెబ్బకొట్టుట.

पीठ पीछे - मु॰ పరోక్షమున.

पीठा - पुं॰ ఒక విధమగు రుచికరమైన పక్వాన్నము.

पीठिका - स्त्री॰ భూమిక; పీఠిక; చిన్నపీట; ఆసనము.

पीडा - स्त्री॰ శారీరిక లేక మానసికమైన కష్టము; వేదన; బాధ.

पीढा - पुं॰ ఎక్కువ ఎత్తులేని ఎత్తుపీట.

पीढी - स्त्री॰ తరము; వంశపరంపర; చిన్న ఎత్తుపీట.

पीत - वि॰ పసుపు పచ్చని; పసుపు వన్నెగల; తాగిన; పసుపు వన్నెరంగు.

पीना - स॰क्रि॰ త్రాగుట.

पीप - स्त्री॰ पीब; చీము; రసి.

पीलपाँव - पुं॰ బోదకాలు; ఏనుగుకాలు వలె లావు బారుట.

पीला - वि॰ పసుపు పచ్చని; పాలిపోయిన; నిస్తేజమైన; రోగ కారణముగా శరీరములో తగిన రక్తము లేక పాలిపోవుట; భయముతో ముఖము తెల్లబోవుట.

पीलिया - पुं॰ పచ్చకామెర్లవ్యాధి; పాండు రోగము.

पीसना - स॰क्रि॰ రుద్దుట; మర్దించుట; పిండిచేయుట; తొక్కివేయుట.

पुंगीफल - पुं॰ सुपारी; పోకచెక్క.

पुकार - स्त्री॰ కేక; మొర.

पुकारना - स॰क्रि॰ కేకవేయుట; కేకవేసి పిలుచుట.

पुच्छलतारा - पुं॰ धूमकेतु; తోకచుక్క.

पुजना - अ॰क्रि॰ పూజింపబడుట; ఆరాధింపబడుట.

पुजाना - स॰क्रि॰ పూజచేయించుకొనుట; కానుకలు, ధనము మొ. సంగ్రహించుకొనుట.

पुट्ठा - पुं॰ పిరుదులపైనుండు గట్టి మాంస భాగము; చట్ట.

पुडिया - स्त्री॰ पोटली; పొట్లము.

पुतली फिर जाना - मु० మృత్యు సమయమునగుడ్లు నిలువుబారుట.

पुताई - स्त्री० అలుకు (పేడమొ.వానితో) లేపనము; పూత.

पुत्तलिका - स्त्री० पुतली; ఆటబొమ్మ; విగ్రహము.

पुत्रवती - स्त्री० పుత్రసంతానము గల స్త్రీ.

पुत्रवधू - स्त्री० పుత్రుని భార్య; కోడలు.

पुनः - अव्य० మరల; పునః.

पुन - पु० दे० पुण्य.

पुनरुक्ति - स्त्री० చెప్పినదే మరల చెప్పుట; పునరుక్తి.

पुनीत - वि० పవిత్రమైన.

पुरखा - पुं० పూర్వీకుడు; పూర్వపురుషుడు; తాత; ముత్తాత ఇత్యాదులు.

पुरबिया - वि० తూర్పుకు సంబంధించిన.

पुरवा - पुं० చిన్న ఊరు; పల్లె; మట్టి పిడత.

पुरवाई ; पुरवैया - स्त्री० తూర్పుదిశనుంచి వచ్చుగాలి; పైరుగాలి.

पुरश्चरण - पुं० అనుష్ఠానము.

पुरस्कार - पुं० ఆదరము; పారితోషికము; కానుక.

पुरस्कृत - वि० కానుక లభించిన; బహుమానము పొందిన.

पुरा - अव्य० పూర్వకాలమున; పూర్వపు ప్రాచీనపు గ్రామము; జనపదము.

पुराना - वि० పురాతనపు; పాతకాలపు.

पुल - पुं० వంతెన.

पुलक - पुं० రోమాంచము.

पुलकित - वि० పులకితమగు; డగ్గదమైన; రోమాంచితమైన.

पुलपुल ; पुलपुला - वि० బోలు-బోలు గల.

पुलपुलाना - स०क्रि० చప్పరించుట; మెత్తని వస్తువును నొక్కుట.

पुलिंदा - पुं० చిన్నబండిలు లేక మూట.

पुश्त - स्त्री० వీపు; తరము.

पुश्त दर पुश्त - यौ० వంశపరంపర; ఎన్నో తరముల వరకు.

पुश्तैनी-वि०తరతరాలనుంచి ఆనవాయితీగా వచ్చుచున్న.

पुष्कर - पुं० జలాశయము; కమలము.

पुष्कल - वि० పరిపూర్ణముగ; ప్రచురముగ; నిండియున్న.

पूँजी - स्त्री० పెట్టుబడి; పెట్టుబడి సంపత్తి రాశి; కుప్ప.

पूँजीपति - पुं० పెట్టుబడిదారుడు.

पूआ - पुं० పూరీవంటి ఒక మిఠాయి.

पूछताछ - स्त्री० విచారణ; అడిగి తెలిసికొనుట; జాడతీయుట.

पूछना - स०क्रि० అడుగుట; ప్రశ్నించుట.

पूजन - पुं० పూజ-పూజనము; ఆరాధన; అర్చన.

पूजना-स०क्रि०పూజించుట; అర్చించుట.

पूडी - स्त्री० दे० पूरी.

पूत - वि० పవిత్రమైన; पुं० పుత్రుడు; సత్యము.

पूतही - स्त्री० दे० पुतली.

पूरना - स०क्रि० పూరించుట; పూర్తి చేయుట; పూర్తి అగుట; నిండుట.

पूरब - पुं० తూర్పుదిక్కు; क्रि०वि० పూర్వ మున.

पूर्ववत् - क्रि०वि० పూర్వమువలె; వెనకటి మాదిరి.

पूस - पुं० పుష్యమాసము.

पृथक - वि० భిన్నమైన; వేరు.

पृथुल-वि० స్థూలమైన; విస్తృతమైన; బలిసిన.

पृष्ट - वि० అడగబడిన.

पृष्ठ - पुं० पीठ; వీపు; పుస్తకపు పేజీ.

पेंदा - पुं० तला; అడుగుభాగము.

पेच - पुं० మెలిక; పురి; చిక్కు; మోసము; కిటుకు; యుక్తి; కుస్తీలోని పేచీ; యంత్రము.

पेचदार - वि० చిక్కుగల.

पेचीदा ; पेचीला - वि० చిక్కుగల; జిగిబిగిగా ఉన్న; క్లిష్టమైన.

पेट - पुं० ఉదరము; పొట్ట; **पेट काटना** - मु० తిండి తగ్గించుకొని ఆదాచేయుట.

पेटिका - स्त्री० చిన్నపెట్టె.

पेटी - स्त्री० చిన్నపెట్టె; పట్కా.

पेटू - वि० తిండిపోతు.

पेठा - पुं० బూడిదగుమ్మడి.

पेड - पुं० చెట్టు.

पेडा - पुं० ఖోవాతో తయారైన ఒక మిఠాయి.

पेडू - पुं० పొత్తికడుపు.

पेय - पुं० త్రాగదగిన; पुं० పేయము; త్రాగువస్తువు.

पेश पाना - मु० జయించుట.

पेशकश - पुं० కానుక; పారితోషకము.

पेशगी - स्त्री० అడ్వాన్సు; బయానా.

पेशा - पुं० धंधा ; వృత్తి; జీవిక.

पेशाब - पुं० మూత్రము.

पेशाब करना - पुं० మూత్రవిసర్జన.

पेशावर - पुं० వృత్తిదారుడు; ఏదో ఒక వృత్తిచేయువాడు; పనిచేయువాడు.

पैखाना - पुं० पाखाना.

पैगाम - पुं० సందేశము.

पैठना - अ०क्रि० చొచ్చుట; దూరుట; ప్రవేశించుట.

पैजामा - पुं० दे० पाजामा.

पैजार - स्त्री० చెప్పులజోడు.

पैठार - पुं० ప్రవేశద్వారము; గేటు.

पैताना - पुं० మంచము యొక్క కాళ్ళవైపు.

पैदल - वि० కాలినడకన నడచు కాళ్ళతో; కాలిబంటు.

पैदा - वि० జన్మించిన; పుట్టిన ఆదాయము.

पैदाइश - स्त्री० జన్మ; ఉత్పత్తి.

पैन; पैना - वि० పదునైన; తీక్షణమైన; పశువుల కాపరులచేతిలో నుండు బెత్తము.

पैमाना - पुं० కొలబద్ద; కొలగారము; కొలమానము.

पैयाँ - स्त्री० పాదము; కాలు.

पैर - पुं० కాలు; చరణము; చరణ చిహ్నము; కళ్ళము.

पैरगाडी - स्त्री० సైకిలు.

पैरना - अ०क्रि० तैरना ; ఈదుట.

पैरवी - स्त्री० పక్షసమర్థన; వ్యాజ్యములో పక్షమును సమర్థించు ప్రయత్నము; పరుగులు, ఉరకలతో కూడిన శ్రమ.

पैराक - पुं० दे० तैराक.

पैरोकार - पु० दे० पैरवीकार.

पैसा - पुं० ఒక విధమగు నాణెము; డబ్బు.

पोंगा - पुं० వెదురు లేక లోహపు గొట్టము; वि० బోలైన; మూర్ఖుడు.

पोंछना - स०क्रि० తుడుచుట.

पोखरा - पुं० తటాకము; చెరువు.

पोटरी ; पोटली - स्त्री० పొట్లము; చిన్న మూట.

पोता - पुं० పౌత్రుడు; మనుమడు.

पोती - स्त्री० పౌత్రి; మనుమరాలు.

पोथा - पुं० గ్రంథము; పుస్తకము.

पोथी-स्त्री० పూసలు వగైరా గుచ్చుట; తడిపిన పిండి ఉండను చేతితో రొట్టె ఆకారముగా చేయుట.

पोल - स्त्री० బోలు; బోలుగలచోటు; ఖాళీ చోటు; ఇంటివాకిలి.

पोला - वि० బోలుగానున్న.

पोशाक - स्त्री० ధరించు వస్త్రులు.

पोशीदा - वि० గుప్తమైన.

पोहना - स०क्रि० पिरोना; పూసలు; పూవులు మొ. గుచ్చిమాలగా తయారు చేయుట; పొదుగుట.

पौत्र - पुं० పుత్రుని పుత్రుడు - మనుమడు.

पौदा ; पौधा - पुं० మొక్క.

पौन - पुं० పవనము; గాలి; భూతప్రేతము; ముప్పాతిక; గారడీచేయుట; దయ్యం పట్టించుట.

पौने - वि० సంఖ్యలోని ముప్పాతిక.

पौर - वि० పురములేక నగరమునకు

సంబంధించిన.

प्याऊ - पुं० पौसला; చలివేంద్రము.

प्याज - पुं० నీరుల్లిపాయ.

प्याजी - वि० ఉల్లిపొరవన్నెగల; గులాబి రంగుగల.

प्यार - पुं० मुहब्बत ; ప్రేమ.

प्यारा - वि० ప్రియమైన.

प्याला - पुं० जाम; చిన్నగిన్నె; సాసరు.

प्यास - स्त्री० దప్పిక; తృష్ణ; ప్రబలమైన; కోరిక.

प्यासा - वि० దప్పికగొన్న; దాహముగానున్న.

प्रकटाना - स०क्रि० ప్రకటించుట.

प्रकरण - पुं० ప్రసంగము; అధ్యాయము.

प्रकीर्ण - वि० వ్యాపించిన.

प्रकृत - वि० వాస్తవమైన; ప్రస్తుతానికి సంబంధించిన.

प्रकृति - स्त्री० నిసర్గము; స్వభావము.

प्रकृतिस्थ - वि० స్వాభావికముగ; ప్రాకృతముగ.

प्रकोप - पुं० ఎక్కువకోపము.

प्रगति - स्त्री० ఉన్నతి; వికాసము; సంశోధనము.

प्रचलन - पुं० వ్యాప్తి; ప్రచారము; రివాజు.

प्रचारना - स०क्रि० ప్రచారము చేయుట; వ్యాపింపజేయుట; సవాలు చేయుట.

प्रजा - स्त्री० సంతానము; ప్రజలు.

प्रजातंत्र - पुं० ప్రజాస్వామ్యము; జనతంత్రము.

प्रण - पुं० ప్రతిజ్ఞ.

प्रणत - वि० ప్రణామము చేయుచున్న.

प्रणति - स्त्री० ప్రణామము; నమస్కారము.

प्रणतिनी - स्त्री० ప్రియురాలు; భార్య.

प्रणयी-पुं० ప్రియుడు; ప్రేమించువాడు; భర్త.

प्रणाम - पुं० అభివాదనము; నమస్కారము.

प्रणाली - स्त्री० రీతి; ప్రథ; పద్ధతి; కాలువ; జలమార్గము.

प्रणीत - वि० రచింపబడిన; వ్రాసిన; చేసిన; పరిష్కరింపబడిన; మంత్రించిన జలము లేక అగ్ని.

प्रतारणा - स्त्री० వంచన; మోసము.

प्रति - अव्य० ఒక ఉపసర్గము; ఎదుట; పోటీగా పోటీలో; వైపు; నకలు; కాపీ.

प्रतिद्वंद्व - पुं० సమఉజ్జీలవైరము.

प्रतिद्वंद्वी - पुं० శత్రువు; ఉజ్జీ; విపక్షి.

प्रतिपदा - स्त्री० పాడ్యమి.

प्रतिबोध - पुं० జాగరణము; జ్ఞానము.

प्रतियोगिता - स्त्री० होड; పోటీ.

प्रतियोगी - पुं० పోటీపడువాడు.

प्रतिलिपि - स्त्री० నకలు.

प्रतीक - पुं० చిహ్నము; ప్రతిరూపము.

प्रतीक्षा - स्त्री० నిరీక్షణ; వేచియుండుట; ఎదురుచూచుట.

प्रतीति - स्त्री० ఎరుక; విశ్వాసము; ప్రసిద్ధి.

प्रत्यागत - वि० తిరిగివచ్చిన.

प्रत्याशा - स्त्री० ఆశ; నమ్మకము.

प्रथा - स्त्री० రీతి; రివాజు; ప్రణాలి.

प्रदत्त - वि० ఇచ్చిన.

प्रदर्शनी - स्त्री० नुमाइश ; ఎగ్జిబిషన్.

प्रदाता - वि० గొప్పదాత; ఇచ్చువాడు.

प्रदान - पुं० దానము; కానుక; పెళ్ళి.

प्रपंच - पुं० ప్రాపంచిక జంజాటము; బూటకము.

प्रपंची - वि० కపటి; బూటకపు.

प्रभा - स्त्री० ప్రకాశము; కాంతి; మెరుపు.

प्रमदा - स्त्री० తరుణి; అందమైన యవ్వనవతి లేక స్త్రీ.

प्रमाद - पुं० పొరపాటు; భ్రమ; నిర్లక్ష్యము.

पवंचना - स्त्री० మోసము; ధూర్తత.

प्रवृत्ति - स्त्री० మనలగ్నత; వృత్తి; ఆసక్తి; కార్య ప్రారంభము; ప్రాపంచిక విషయములతో అభిరుచి.

प्रशंसा - स्त्री० స్తుతి; పొగడ్త.

प्रशस्त - वि० ప్రశంసనీయము; భవ్యమైన; శ్రేష్ఠమైన.

प्रशांत - वि० స్థిరముగ; నిశ్చలముగ; శాంతముగ.

प्रसूत - वि० జన్మించిన; పుట్టిన.

पसूता - स्त्री० బాలింతరాలు; బాలింత.

पसून - पुं० పుష్పము; పువ్వు.

प्रस्तावना - स्त्री० భూమిక; ఉపోద్ఘాతము.

प्रस्तावित - वि० ప్రస్తావించబడిన.

प्रस्तुत - वि० స్తుతించబడిన; చెప్పబడిన; హాజరైన; సిద్ధమైన.

प्रांत - पुं० ప్రదేశము; హద్దు; తటము.

प्रार्थी-वि० నివేదించువాడు; ప్రార్థించువాడు.

प्रेरणा-स्त्री० ఏదేని పనిలో నియమించుట; ఉత్తేజనకలిగించుట; ప్రేరణ; ఒత్తిడి

प्रेषक - पुं० పంపువాడు.

प्रोषित भार्यप-पुं० ప్రియురాలు పరదేశమునున్న కారణముగా వియోగ దుఃఖమ అనుభవించు నాయకుడు.

फ

फंदा - पुं० పాశము.

फँसना - अ०क्रि० ఉచ్చులో చిక్కుకొనుట.

फँसाना - स०क्रि० వలలో చిక్కించుట వశపరచుకొనుట.

फक - वि० స్వచ్ఛమైన; తెల్లని; వెలిసిన.

फकत - वि० కేవలము; చాలినంత.

फक्कड - पुं० దుర్భాష; దేనినీ, ఎవరినీ లక్ష్య పెట్టనివాడు.

फगुआ - पुं० హోలీపండుగ ఉత్సవము.

फगुहारा-पुं० హోలీపండుగ ఉత్సాహముతో చేయువారితో కలిసిపోవువాడు.

फजा - स्त्री० మైదానము; శోభ.

फजीलत - स्त्री० గొప్పదనము; శ్రేష్ఠత.

फटक - पुं० పటిక; क्रि०वि० తక్షణము; వెంటనే.

फटकना - स०क्रि० చెరుగుట; చాటతో చెరుగుట; अ०क्रि० వేరగుట; వెళ్ళుట.

फटकार - स्त्री० చీదరింపు; చివాట్లు.

फटकारना - स०क्रि० చివాట్లు పెట్టుట; చీదరించుట.

फयना - अ०क्रि० పగులుట; చాలా ఎక్కువగా బాధకలుగుట.

फण - पुं० పాముపడగ.

फणी - पुं० साँप ; సర్పము.

फतह - स्त्री० విజయము; సాఫల్యము.

फतूर-पुं० వికారము; దోషము; ఉపద్రవము; దుండగము.

फतूरिया; फतूरी - वि० शरारती ; దుండగుడు.

फते ; फतेह - स्त्री० दे० फतह.

फन - पुं० పాము పడగ; కౌశలము; చేతి పని; విద్య.

फनगा - पुं० दे० फतिगा.

फरक - पुं० వేర్పాటు; తేడా; వేరు; చాంచల్యము; చురుకుదనము.

फरमान - पुं० రాజాజ్ఞ; అధికారి ఆజ్ఞ.

फरमाना - स०क्रि० ఆజ్ఞాపించుట; ఆదర సూచకముగా చెప్పుట.

फराकत - वि० విశాలమైన; సమతలమైన.

फरागत - स्त्री० నిశ్చింత; ముక్తి; మల విసర్జనము.

फरार - वि० పారిపోయిన; పరారైన.

फरारी - स्त्री० పరారగుట; పారిపోవుట; పరారి; పారిపోవు.

फरियाद - स्त्री० మొర; ఫిర్యాదు.

फरेब - पुं० మోసము; కపటము.

फरेबी - वि० దగాకోరు; కపటి.

फर्क - पुं० दे० फरक.

फर्ज-स्त्री० పగులు; స్త్రీ భాగము; కర్తవ్యము.

फर्जानगी - स्त्री० తెలివి; గ్రహణశక్తి.

फर्जी - वि० दे० फरजी.

फल - पुं० ఫలము; కాయ; లాభము.

फलना - अ०क्रि० ఫలించుట; లాభించుట.

फली - स्त्री० పిందె.

फव्वारा - पुं० చిమ్మెడు గొట్టము; నీటి బుగ్గ

फसल - स्त्री० పైరు; పంట.

फसली - वि० ఋతుసంబంధమైన; కలరా.

फसाद - पुं० జగడము; కొట్లాట; గందరగోళము.

फसाना - पुं० కథ; వృత్తాంతము.

फहम - स्त्री० తెలివి; బుద్ధి; జ్ఞానము.

फहरना-अ०क्रि० గాలిలో రెపరెపలాడుట.

फाँद - स्त्री० లంఘనము; ఎగురుడు; ఉచ్చు; పాశము.

फाँसना-स०क्रि० फँसाना; ఉచ్చులో ఇరికించుట; దగాచేయుట.

फाका - पुं० పస్తు; ఉపవాసము.

फागुन - पुं० ఫాల్గుణమాసము.

फाडना - स०क्रि० చింపుట; చీల్చుట.

फायदा - पुं० లాభము; మంచి పరిణామం.

फायदेमंद - वि० లాభకరమైన.

फालतू - वि० అవసరానికి మించిన; అతిరిక్తమైన; పనికిమాలిన.

फावडा - पुं० फरसा; పార.

फासला - पुं० దూరము; ఎడము; అంతరము.

फिकरा - पुं० వాక్యము; వ్యంగ్యము; పచ్చి మోసము; బురిడీ కొట్టుటకు చెప్పెడి మాటలు.

फिक्र - स्त्री० చింత; భయము; ధ్యాస.

फिटन - स्त्री० జోడుగుఱ్ఱాలబండి.

फितूर - पुं० दे० फतूर.

फिरंग - पुं० ఐరోపాఖండములోని దేశము.

फिरंगी - वि० ఐరోపాదేశీయుడు.

फिर - क्रि०वि० మరల; పునః.

फिर फिर - यौ० మరల, మరల; మాటిమాటికి.

फिरना-अ०क्रि० ఇటూ అటూ తిరుగుట; పచారుచేయుట; తిరిగివచ్చుట.

फिसलना - अ०क्रि० रपटना; జారుట.

फी - अव्य० हर एक; ప్రతియొక్క.

फीका - वि० చప్పని; రుచీపచీలేని.

फीसदी - क्रि०वि० నూటికి.

फँकारना - अ०क्रि० బుసకొట్టుట.

फुँसी - स्त्री० మొటిమ.

फुटकर; फुटकल - पुं० చిల్లర; విడివిడి.

फुदकना-अ०क्रि० కుప్పించుట; దూకుట; కుప్పించి ఎగురుట.

फुनगी - स्त्री० చిటారికొమ్మ లేకరెమ్మ.

फुफकारना - अ०क्रि० బుసగొట్టుట.

फुफेरा - वि० మేనత్తకు సంబంధించిన; మేనత్తకు జన్మించిన.

फुरती - स्त्री० శీఘ్రత; చురుకుదనము; వేగము.

फुरतीला - वि० వేగముగల; చురుకైన.

फुरसत - स्त्री० విశ్రాంతి; నివృత్తి; తీరిక.

फुलका - पुं० పల్చటి గోధుమరొట్టె.

फुलझडी - स्त्री० చిచ్చుబుడ్డి; పువ్వులు విరజిమ్ము ఒక విధమగు బాణా సంచా; కీడు తెచ్చిపెట్టువాడు.

फुलवारी - स्त्री० పుష్పవాటిక; పూతోట.

फुलाना - स०क्रि० ఉబ్బించుట.

फुसफुसाना - स०क्रि० గుసగుసలాడుట.

फुहार - स्त्री० జలకణము; తుంపర జల్లు.

फुहारा - पुं० నీటి బిందువులను విరజిమ్ము యంత్రము.

फूँक - स्त्री० ఊదుడు (గాలి).

फूँकना - स०क्रि० నోటితో గాలి ఊదుట; లేక వేగముగా వదులుట.

फूट - स्त्री० కలహము; పగులుడు.

फूत्कार-पुं० నోటినుంచి విసురుగా వెలువడు గాలి; బుస (గాలి) ఊదుడు.

फूफा - पुं० మేనత్త భర్త.

फूफी - स्त्री० बुवा ; మేనత్త.

फूल - पुं० పుష్పము; పువ్వు; కంచు; ముట్టు.

फल गोभी - स्त्री० ఒక విధమగు కూర పువ్వు; కాలీఫ్లవరు.

फूल दान - पुं० పూలుంచుపాత్ర.

फूलदार - वि० పూలు, తీగలు అల్లిన లేక చెక్కిన వస్తువు.

फूलना - अ०क्रि० పుష్పించుట; వికసించుట; వాచుట; ఉబ్బుట; గర్వించు; సంతోషించుట.

फेंकना - स०क्रि० విసరివేయుట; పార వేయుట; దూబరా ఖర్చుచేయుట.

फेंटना - स०क्रि० పేకముక్కలు బాగుగా కలుపుట; మాటిమాటికి ఒకేమాట చెబుతూ ఉండుట.

फेन - पुं० నురుగు; బుడగ.

फेनिल - वि० నురుగుతో నిండిన; నురుగు గల.

फेफडा - पुं० శ్వాసకోశము.

फेर - पुं० చుట్టు తిరుగుడు; మార్పు; స్థితి మార్పు; తారుమారు; చిక్కు.

फेरफार - पुं० పరివర్తన; తారుమారు; మెలిక; నెపము; పేచీ.

फेरा - पुं० ప్రదక్షిణ చుట్టుట; బిగింపు; మెలి; మాటిమాటికి వచ్చుట; వెళ్ళి పోవుట; ఆవర్తము.

फेरी - स्त्री० ప్రదక్షిణ; పలుమారుల వస్తూ వెళుతూ ఉండుట.

फेरीवाला - पुं० వీధివీధికి తిరిగి వస్తువులు అమ్ము వ్యాపారి.

फैलना - अ०क्रि० వ్యాపించుట; చెల్లా చెదరగుట.

फैलाव - पुं० వ్యాప్తి; విస్తారము.

फैसला - पुं० తీర్పు; నిర్ణయము.

फोडना - स०क्रि० పగలగొట్టుట; వైమనస్యము ఏర్పరచి వేరుచేయుట; అకస్మాత్తుగా గుట్టును రట్టుచేయుట.

फोडा - पुं० కురుపు; వ్రణము.

फोडिया - स्त्री० చిన్న కురుపు.

फौज - स्त्री० సైన్యము; సమూహము.

फौजदार - स्त्री० సైన్యాధిపతి.

फौजी - वि० సైన్యమునకు సంబంధించిన; సైనికుడు.

फौरन - क्रि०वि० వెంటనే; తక్షణము.

फौलाद - पुं० ఉక్కు.

फौलादी - वि० ఉక్కుకు సంబంధించిన; ఉక్కుతో తయారైన.

ब

बंकिम - वि० देढा ; వంకరగానున్న.

बंगला - स्त्री० బెంగాలీభాష.

बंगाली - पुं० బెంగాలీ ప్రాంతపు నివాసి; బెంగాలీ భాష.

बंजर - पुं० బంజరు భూమి; బీడు భూమి.

बँटवारा - पुं० విభజన; వితరణము.

बंदगोभी - स्त्री० కోసుగడ్డ; కేబేజి.

बंदनवार - स्त्री० తోరణము.

बंदर - पुं० మర్కటము; కోతి.

बंदर घुडकी या बंदर भबकी - पुं० బెదిరించుటకు మాత్రము బెదిరింపు.

बंदरगाह - पुं० ఓడరేవు.

बंदी - पुं० ఖైది.

बंदीखाना - पुं० జైలు; బందిఖానా.

बंदूक - पुं० తుపాకి.

बंदोबस्त - पुं० ఏర్పాటు; పంట భూమిని కొలిచి పన్ను నిర్ధారించుట.

बंधक - पुं० ఏదేని వస్తువును తాకట్టు పెట్టి పైకము తీసుకొనుట; వినిమయము.

बंधन - पुं० బంధము; ప్రతిబంధము; కారాగారము.

बंधना - स०क्रि० బంధించుట; కట్టుట.

बंधु - पुं० సోదరుడు; స్నేహితుడు.

बंसी - स्त्री० మురళి; పిల్లనగ్రోవి; వంశీ.

बँहगी - स्त्री० बाँवर ; కావడి.

बक - पुं० बगुला ; కొంగ.

बकना - स०क्रि० అమితముగా వాగుట; పేలుట; ప్రలాపించుట.

बकबक - स्त्री० వాగుడు; ప్రలాపము.

बकरा - पुं० మేకపోతు.

बकवाद बकवास - स्त्री० వ్యర్థ ప్రలాపము; పనికిమాలినవాగుడు.

बकोटना - स०क्रि० గిల్లుట; రక్కుట.

बक्की - वि० అమితముగా వాగువాడు.

बख्शिश; बखसीस-स्त्री० బహుమానము;

కానుక; దానము; క్షమార్పణ.

बखेडा- पुं० చిక్కు; జంజాటము; తంటా; ఆడంబరము.

बगरना - अ०क्रि० వ్యాపించుట; చెల్లా చెదరగుట.

बगल - स्त्री० చంక; పార్శ్వము.

बगला - पुं० కొంగ.

बगिया - स्त्री० చిన్నతోట.

बगीचा - पुं० వాటిక; తోట.

बगुला - पुं दे बगला.

बगैर - अव्य० बिना ; లేకుండా.

बग्गी, बग्घी - स्त्री० నాలుగు చక్రముల జోడుగుఱ్ఱాలబండి.

बघनख; बघनखा - पुं० పులిగోరు; పులి గోళ్ళుండు ఒక ఆయుధము; పులిగోరు పతకము.

बघारना - स०क्रि० छौंकना; తాలింపు వేయుట.

बचत - स्त्री० నిల్వ; మిగిలియున్నది; లాభము.

बचना - अ०क्रि० రక్షింపబడుట; వేరు పడుట; మిగులుట.

बचपन - पुं० लडकपन; బాల్యము.

बचाना-स०क्रि०రక్షించుట; ఆదాచేయుట; ప్రక్కకు పెట్టుట.

बचाव - पुं० రక్షణ.

बच्चा - पुं० శిశువు (మగ).

बच्छा-पुं०बछडा ; बछवा; పశుశావకము; ఆవుదూడ.

बजाज - पुं० వస్త్రవ్యాపారి.

बजाजी - स्त्री० వస్త్రవ్యాపారము.

बजाना - पुं० మ్రోగించుట; గంట మ్రోగించుట.

बटखरा - पुं० తోకమురాయి.

बटी - स्त्री० మాత్ర; మందు; లేక కొప్పు; గారి లేక వడ.

बटुआ - पुं० दे० बटुवा.

बटोरना - स०क्रि० చెల్లాచెదరుగానున్న వస్తువులను ఒకచోటుకిచేర్చుట.

बटोही - पुं० राहगीर ;బాటసారి.

बट्टा - पुं० నష్టము; లోటు; వచ్చు; వ్యాపారములో విలువపై ఇచ్చు కమీషను.

बडप्पन - पुं० గొప్పతనము.

बडबडाना - अ०क्रि० ప్రలాపము; అర్థం పర్థం లేకుండా వాగుట.

बडा - वि० పెద్ద; గారె; వడ.

बडा घर - पुं० జైలు; ఖైదు.

बडाई - स्त्री० గొప్పతనము; మహత్వము; పొగడ్త; గౌరవించుట; ఆదరించుట.

बडी - स्त्री० వడియము.

बढई - पुं० వడ్రంగి.
बढती - स्त्री० వృద్ధి; పెరుగుదల.
बढना-अ०क्रि०వృద్ధినొందుట; పెరుగుట; దీపమారుట; దూణము మూత పడుట.
बढाना - स०क्रि० వృద్ధిచేయుట; వ్యాపింపజేయుట; ముందుకు సాగించుట; దుకాణము మూయుట; దీపమార్పుట.
बढ़ावा - पुं० ప్రోత్సాహము; ఉత్తేజన; ఉత్సాహము.
बढिया - वि० శ్రేష్ఠమైన; ఉత్తమమైన.
बढोतरी - स्त्री० ఉత్తరోత్తరవృద్ధి; పెంపు.
बतख - स्त्री० బాతు.
बतलाना; बताना-स०क्रि० చెప్పుట; ఎరిగించుట; నచ్చచెప్పుట; సరిచేయుట.
बतिया - स्त्री० फली ; పిందె.
बतियाना - अ०क्रि० సంభాషించుట.
बतौर - क्रि०वि० వలె; సదృశమైన; పద్ధతిన.
बत्ती - स्त्री० దీపపు వత్తి.
बत्तीस - वि० ముప్పదిరెండు '32'.
बत्तीसी - स्त्री० నోటిలోనుండు దంతపంక్తి.
बद - वि० చెడు; చెడ్డ; నీచమైన; నికృష్టమైన.
बदखू - वि० చెడు స్వభావముగల; దురలవాట్లుగల.
बद-चलन - वि० దురాచారి; చెడు ప్రవర్తిన గల.
बद-तर - वि० బహుహేయమైన.
बदनाम - वि० కళంకితమైన; అపకీర్తిగల.
बदनामी - स्त्री० అప్రతిష్ఠ; అపకీర్తి.
बदबू - स्त्री० దుర్గంధము; దుర్వాసన.
बदमाश - वि० దుష్టుడు; దురాచారి.
बदला - पुं० వినిమయము; ప్రతీకారము.
बदली - स्त्री० ఒకదాని లేక ఒకనికి బదులుగా మరియొకరిని హాజరు పరచుట; స్థానాపన్నత.
बद-सूरत - वि० కురూపి.
बदस्तूर - क्रि०वि० నియమానుసారము; ఆనవాయితీగా.
बद-हजमी - स्त्री० అజీర్ణము.
बदी - स्त्री० చెడు; చెడ్డతనము; దోషము.
बदन - पुं० శరీరము; దేహము; ముఖము.
बदनसीबी - स्त्री० దురదృష్టము.
बदी - स्त्री० కృష్ణపక్షము; చెడు; అహితము.
बदौलत - क्रिवि० కారణమున; ద్వారా; దయవలన.
बधाई-स्त्री०అభినందనము; శుభాకాంక్షలు; శుభకామనలు.
बधावा - पुं० ఆనందోత్సవము.
बधू - स्त्री० दे० वधू.
बनना -अ०क्रि० తయారగుట; సిద్ధ

మగుట.
बनमानुस - पुं॰ మానవాకారములో ఉండు ఒక అడవి జంతువు.
बनवरी - पुं॰ శ్రీకృష్ణుడు.
बना - पुं॰ వరుడు; పెళ్ళికుమారుడు.
बनाना - स॰क्रि॰ చేయుట; తయారు చేయుట.
बनाव - पुं॰ అలంకరణ; సింగారము.
बनावट - स्त्री॰ రచన; చేత; ఆడంబరము.
बनावटी - वि॰ కృత్రిమమైన; నకలీ.
बनिया - पुं॰ వ్యాపారి; వైశ్యుడు.
बनियाइन - स्त्री॰ गंजी; బనీను.
बनिस्बत - अव्य॰ కంటె; దానికంటె.
बनी-स्त्री॰ నవవధువు; పెళ్ళికూతురు; స్త్రీ.
बन्दी - पुं॰ ఖైదీ; దాసి; బంధనము.
बन्दीखाना - पुं॰ జైలు; కారాగారము.
बपमार - वि॰ తండ్రిని చంపువాడు; పితృ ఘాతి.
बपौती - स्त्री॰ పిత్రార్జితము.
बंबर - पुं॰ పెద్ద సింహము.
बबूल - पुं॰ తుమ్మచెట్టు.
बबूला - पुं॰ बगुला ; వాయుగుండము; నీటిపుడి.
बया - पुं॰ పాలపిట్ట; పొలం పిచ్చుక.
बयाना - पुं॰ पेशगी ; బయానా.
बरकत - स्त्री॰ बढती ; వృద్ధి.
बरखा - स्त्री॰ बर्षा ; వర్షము; వాన.
बरगद - पुं॰ వటవృక్షము; మర్రిచెట్టు.
बरंछा - पुं॰ भाला ; బల్లెము.
बरजना-स॰क्रि॰ వర్జించుట; నిషేధించుట.
बरतन - पुं॰ పాత్ర; వంటపాత్ర.
बरतना - अ॰क्रि॰ వ్యవహరించుట; ఉపయోగించుట.
बरताव - पुं॰ వ్యవహారము; నడవడి.
बरदाश्त - पुं॰ సహనము.
बरफ - स्त्री॰ दे॰ बर्फ.
बरफी - स्त्री॰ ఒకవిధమగు మిఠాయి.
बरबस - क्रि॰वि॰ బలవంతముగా; వ్యర్థముగా.
बरबाद - वि॰ సర్వనాశమగు; ధ్వంసమైన; వ్యర్థముగా వ్యయమైన.
बरबादी - स्त्री॰ సర్వనాశము; ధ్వంసము; వ్యర్థవ్యయము.
बरस - पुं॰ साल ; సంవత్సరము.
बरसना - स॰क्रि॰ వర్షించుట; వానకురియుట.
बरसात - स्त्री॰ వర్షఋతువు; వానాకాలము.
बरसाती - वि॰ వానాకాలపు; వర్షమునుండి రక్షించు వస్త్రము లేక దుస్తువు.
बरसी - पुं॰ సంవత్సరీకము; తద్దినము.

बराना - स०क्रि० సందర్భము వచ్చినప్పటికీ ఏమాట చెప్పకుండ తప్పించుకొనుట; కావాలని వేరుగావుండి తప్పించుకొనుట; ఎన్నుకొనుట.

बराबर - वि० సమానముగ చేయుట; ఒకే విధముగు.

बराबरी - स्त्री० సాదృశ్యము; సమానత; ఎదురుపోటీ.

बरामदा - पुं० వసారా; వరండా.

बरी - स्त्री० వడియము; మినహాయించిన; మినహాయింపు పొందిన.

बर्कत - स्त्री० दे० बरकत.

बर्ग - पुं० ఆకు; సామగ్రి.

बर्तन - पुं० दे० बरतन.

बर्तना - स०क्रि० వ్యవహరించుట; ఉపయోగించుకొనుట.

बर्दाश्त - स्त्री० दे० बरदाश्त.

बर्फ - स्त्री० మంచుగడ్డ.

बर्फी - स्त्री० दे० बरफी.

बलना - अ०क्रि० వెలుగుట; మండుట.

बला - स्त्री० విపత్తు; గండము.

बलिहारी - स्त्री० ప్రేమ, శ్రద్ధ, భక్తి మొ. పురస్కరించుకొని తనని తాను సమర్పించుకొనుట; ప్రాణత్యాగము.

बवंडर - पुं० आँधी-तूफान; సుడిగాలి.

बवासीर - पुं० మూలవ్యాధి.

बशर्तेकि - क्रि०वि० షరతేమిటంటే; ఈ షరతుమీద.

बस - वि० చాలినంత సంపద, చాలు; ఈమాత్రము.

बसना - अ०क्रि० నివసించుట; స్థిరపడుట; కూర్చొనుట.

बसर - पुं० నిర్వాహము; నిర్వాకము.

बसेरा - पुं० మకాము; మకాముచేయుచోటు; నివాసము; పక్షిగూడు; **वि०** నివసించువాడు.

बसौंधी - स्त्री० సువాసనగల; రుచికరమైన బాసంది.

बस्ता - पुं० దస్తరము.

बस्ती - स्त्री० జనపదము; పట్టణము.

बहँगी - स्त्री० काँवर ; కావడి.

बहकाना-स०क्रि० దారిమళ్ళించుట; లక్ష్యభ్రష్టుని చేయుట; మోసగించుట.

बहन - स्त्री० సహోదరి.

बहना - अ०क्रि० ప్రవహించుట; దారి తప్పుట; గర్భపాతమగుట.

बहनोई - पुं० సోదరిభర్త.

बहरा - वि० చెవిటివాడు.

बहलाना - स०क्रि० కష్టమును, దుఃఖమును మరిపించుట; సంతసము కలుగ జేయుట

ధ్యాసమళ్ళించుట.

बहस - स्त्री० వాదము; చర్చ; తర్కము.

बहसना - अ०क्रि० తర్కించుట; చర్చించుట; వాదించుట.

बहादुर - वि० ఉత్సాహవంతుడు; ధీరుడు; సాహసి.

बहादुराना - वि० వీరులవలె.

बहाना - स०क्रि० ప్రవహింపజేయుట; విసరివేయుట; నెపము; వంక.

बहार - स्त्री० వసంతఋతువు; యవ్వన వికాసము; శోభ; ప్రఫుల్లత.

बहाव - पुं० धारा ; ప్రవాహము.

बही - स्त्री० ఖాతాపుస్తకము.

बहु - वि० అనేకమైన; ఎక్కువ; అధికమైన.

बहुज्ञ - वि० బాగుగా తెలిసినవాడు; చాలా విషయములు తెలిసినవాడు.

बहुत-वि०చాల; ఎక్కువ; మిక్కిలి; ఎక్కువ.

बहुतायत - स्त्री० ఆధిక్యము.

बहुधा - क्रि०वि० అనేక ప్రకారములుగా; తరచూగా.

बहुलता-स्त्री०ఆధిక్యము; అవసరానికి మించి యున్నట్లువంటిది.

बहू - स्त्री० పుత్రుని భార్య; కోడలు; భార్య; వధువు.

बहेलिया-पुं०चिडीमार ; పిట్టలవేటగాడు.

बाँझ - स्त्री० గొడ్రాలు; సంతానములేని స్త్రీ.

बाँटना - स०क्रि० పంచుట; వాటాలు వేయుట.

बाँध - पुं० అడ్డీ; ఆనకట్ట.

बाँधना - स०क्रि० బంధించుట; కట్టుట; అడ్డీవేయుట.

बाँस - पुं० వెదురు వాసము.

बाँसुरी - स्त्री० वंशी ; పిల్లనగ్రోవి.

बाँह - स्त्री० భుజము; బాహువు.

बाँए - क्रि०वि० ఎడమవైపు.

बाकायदा - क्रि०वि० నియమానుసారము.

बाकी - वि० మిగిలిన; శేషించిన; తీసివేత; శేషము.

बाग - पुं० ఉద్యానము; తోట; కళ్ళెము.

बागडोर - स्त्री० కళ్ళెము; శాసనాధికారము.

बागवान - पुं० తోటమాలి.

बागी - वि० ద్రోహి; రాజద్రోహి; తిరుగుబాటుదారుడు.

बाघ - पुं० పెద్దపులి.

बाज - पुं० డేగ; ఒక విధమగు ప్రత్యయము. ఉదా :

बाजरा - पुं० సజ్జలు.

बाजा - पुं० వాద్యము.

बाजार - पुं० విపణివీధి; బజారు వీధి.

बाजी - पुं० గుఱ్ఱము; పక్షి.
बाजी - स्त्री० పణము; పందెము.
बाट - पुं० మార్గము; బాట; దారి.
बाडव - पुं० బడవానలము; సముద్రములో నుండు అగ్ని.
बाडा-पुं० నలువైపుల ప్రహారీగల మైదానము; పశుశాల.
बाडी - स्त्री० दे० बाटिका.
बाढ - स्त्री० వరద; జలప్లావనము.
बाण - पुं० तीर ; బాణము.
बात टलना - मु० మాట తప్పుట.
बातपर जाना - मु० మాట లక్ష్యపెట్టుట; మాటను గౌరవించుట.
बातचीत - स्त्री० వార్తాలాపము.
बादल - पुं० మేఘము.
बादशाह - पुं० చక్రవర్తి.
बाधा - स्त्री० విఘ్నము; అడ్డంకు.
बाध्य - वि० ఆపవలసిన; వివశముగు.
बानगी - स्त्री० नमूना ; నమూన.
बाना - पुं० వేషము; వేషవిన్యాసము.
बाप - पुं० पिता ; తండ్రి.
बापुरा - वि० తుచ్ఛమైన; హేయమైన.
बाबत - स्त्री० బాపతు; గురించి; విషయములో.
बाबा - पुं० తండ్రి; తాత; సాధువులను; సన్యాసులను సంబోధించు శబ్దము; పిల్లలను ముద్దుగా పిలుచు శబ్దము.
बाबुल - पुं० బాబు; తండ్రి; పశ్చిమ ఆసియాలోని బాబిలోను నగరము.
बाबू - पुं० అదర పూర్వక శబ్దము; తండ్రిని సంబోధించు శబ్దము; పిల్లవానిని సంబోధించు ముద్దుపేరు. గుమాస్తా.
बायाँ - क्रि०वि० ఎడమ.
बायें - क्रि०वि० ఎడమవైపున.
बारबार - क्रि०वि० మాటిమాటికి; నిరంతరము.
बारहखडी - स्त्री० గుణింతము.
बारहमासी - वि० అన్ని ఋతువులలోనూ కాలములలో పుష్పించు, ఫలించునది.
बारहवाँ - वि० పన్నెండవ.
बारहा - क्रि०वि० మాటిమాటికి; తరచుగా.
बारी - स्त्री० ఒడ్డు; తటము; తోట; విస్తళ్ళు కుట్టి అమ్మువారు; వంతు; యువతి.
बारीक - वि० బహుపల్చని; సూక్ష్మమైన.
बारे में - अव्य० గురించి.
बाल - पुं० బాలుడు; వెంట్రుక; स्त्री०కంకె; కండె.
बालक - पुं० బాలుడు.
बालटी; बाल्टी - स्त्री० బొక్కెన.
बालिग - पुं० యుక్తవయస్కుడు;

యువకుడు.

बालिश - स्त्री० तकिया; దిండు.

बालिश्त - पुं० बित्ता ; జాన.

बालूसाही - स्त्री० बालूशाही ; ఒక విధమైన మిఠాయి.

बावजूद - क्रि०वि० అయినప్పటికి; ఆ తరువాత కూడ.

बावन - वि० ఏబదిరెండు; 52 సంఖ్య.

बावरची - स्त्री० వంటవాడు.

बावला - पुं० విక్షిప్తమగు; పిచ్చెక్కిన; మూర్ఖుడు.

बाष्प - पुं० ఆవిరి; కన్నీరు.

बास - पुं० వాసము; నివాసము; వాసన.

बासन - पुं० పాత్ర; వంటపాత్ర.

बासना - स्त्री० గంధము; వాసన; కోరిక; వ్యసనము.

बासी - वि० నిలవున్న పదార్థము; చద్ది; పాసిన; నిషేధించుచున్న.

बाहर - क्रि०वि० బయట; వెలుపల.

बिंदी - स्त्री० శూన్యము; '0' సున్నా; ముఖముమీద పెట్టుకొను బొట్టు.

बिंब - पुं० బింబము; ప్రతిబింబము; నీడ; దొండకాయ.

बिकना - अ०क्रि० అమ్ముడుబోవుట; విక్రయించబడుట.

बिकाऊ - वि० అమ్మకపు; అమ్మువాడు.

बिक्री - स्त्री० అమ్మకము.

बिखरना-अ०क्रि० చెల్లాచెదరగుట; చిందర వందరగుట.

बिखेरना-स०क्रि० చిందరవందర చేయుట; చెల్లాచదరుచేయుట.

बिगडना - अ०क्रि० చెడిపోవుట; చెడుట; కోపగించుట; ఎదురు తిరుగుట.

बिगडैल - वि० ప్రతిదానికి చిరాకుపడు; దెబ్బలాడు; మొండి.

बिगाड - पुं० చెరుపు; దోషము; జగడము; కినుక.

बिचरना - अ०क्रि० పచారు చేయుట; ప్రయాణించుట.

बिच्छू - पुं० తేలు; ఒకవిధమగు విషపూరిత మైన గడ్డి.

बिछना - अ०क्रि० వ్యాపించుట; పరచ బడుట.

बिछलना - अ०क्रि० दे० फिसलना.

बिछाना - स०क्रि० పక్క పరచుట; వ్యాపింప జేయుట; వెదజల్లుట.

बिछोय; बिछोह - पुं० వియోగము; ఎడబాటు.

बिछौना - पुं० बिस्तर ; పక్క.

बिजली - स्त्री० మెరుపు; విద్యుత్తు; పిడుగు.

बिजोग - पु० दे० वियोग.
बिजौरा - पुं० గజనిమ్మకాయ.
बिटिया - स्त्री० दे० बेटी.
बिडाल - पुं० बिलाव ; పిల్లి (మగ).
बिताना - स०क्रि० గడపుట.
बित्ता - पुं० बालिश्त ; జానెడు.
बिदा - स्त्री० ప్రస్థానము; వెళ్ళుటకు శలవు; అనుజ్ఞ.
बिदाई - स्त्री० వీడ్కోలు.
बिदारना - स०क्रि० చీరుట; చీల్చుట.
बिना - अव्य० बगैर ; మినహా; పునాది.
बिनौला - पुं० పత్తిగింజ.
बियाना - स०क्रि० ब्याना ; ఈనుట.
बिरथा - वि० వ్యర్థమైన.
बिरला - वि० అరుదైన; అరుదుగు.
बिरवा - पुं० మొలక; మొక్క.
बिरादराना - वि० సౌభ్రాతృత్వముగల; సోదర ఆప్యాయత గల.
बिरादरी - स्त्री० సోదర భావము; సౌభ్రాతృత్వము; ఒకే జాతి సమూహము.
बिरान; बिराना - वि० बेगाना.
बिल - पुं० రంధ్రము; కలుగు; కంత.
बिलकुल - क्रि०वि० మొత్తము; అంతా; పూర్తిగా; బొత్తిగా.
बिलग - वि० अलग ; వేరైన; వేరగు; పార్థక్యము.
बिलटी - स्त्री० రైల్వేపార్శిల్ రసీదు.
बिलपना - अ०क्रि० విలపించుట.
बिल-मिक्ता-वि० నిశ్చయించిన ప్రకారము.
बिलोना - स०क्रि० दे० बिलोडना.
बिलोलना - स०क्रि० కదిలించుట.
बिल्ली - स्त्री० పిల్లి; తలుపుగొళ్ళెము.
बिल्लौर - पुं० స్వచ్ఛమైన అద్దము; స్ఫటికము.
बिसाती - पुं० సూదులు, దారము, గాజులు మొ. వస్తువులను తిరుగుచు అమ్మువాడు.
बिस्तर - पुं० बिछौना ; పక్క.
बिहान - पुं० ప్రాతఃకాలము; రేపు.
बी - स्त्री० స్త్రీ; మహిళ.
बीच - पुं० మధ్య; నడుమ.
बीचि - स्त्री० తరంగము; అల.
बीचोंबीच - क्रि०वि० సరిగా మధ్యన; మధ్యలో.
बीज़ - पुं० బీజము; విత్తు.
बीडा - पुं० తమలపాకు బీడా లేక కిళ్ళీ.
बीतना - अ०क्रि० సమయము గతించుట; గడచుట.
बीन - स्त्री० వీణ.
बीनना - स०क्रि० ఏరుట; ఎన్నుట.
बीबी - स्त्री० భద్రమహిళ; స్త్రీ; భార్య.
बीमार - वि० జబ్బుగానున్న; రోగగ్రస్తమైన.

बीमारी - स्त्री० జబ్బు; రోగము.

बीहड - वि० మెరక పల్లములు గానున్న; చదునుగా లేని; వికముగు వేరు వేరుగానున్న.

बुँद - स्त्री० दे० बूँद.

बुआ - स्त्री० दे० बूआ.

बुखार - पुं० జ్వరము; తాపము.

बुजदिल - वि० భీరువు; పిరికిపంద.

बुझना - अ०क्रि० ఆరుట (పీదము మొ.) మనోవేగము చల్లపడుట.

बुझाना - स०क्रि० ఆర్పుట; చల్లార్చుట.

बुड्ढा - वि० ముసలి; వృద్ధావస్థలోనున్న.

बुढापा - पुं० ముసలితనము; వృద్ధావస్థ.

बुढिया - स्त्री० ముసలమ్మ.

बुदबुद - पुं० నీటి బుడగ.

बुद्धिमानी - स्त्री० తెలివి.

बुद्धू - पुं० అజ్ఞాని; మూర్ఖుడు; అమాయకుడు.

बुनना - स०क्रि० నేయుట (వస్త్రము).

बुरा - वि० చెడ్డ.

बुरा-वि० చెడు; చెడ్డతనము; నైచ్యము; నింద; దోషము.

बुलंद - वि० ఎతైన; బరువైన; తీవ్రమైన.

बुलंदी - स्त्री० ఎత్తు; తీవ్రత.

बुलबुला - स्त्री० నీటిబుడగ.

बुलाना - स०क्रि० పిలుచుట; మాట్లాడించుట.

बुलावा - पुं० పిలుపు; ఆహ్వానము.

बुहारना - स०क्रि० చీపురుతో ఊడ్చి శుభ్రపరచుట.

बूंद - स्त्री० (నీటి) బిందువు; వీర్యము.

बू - स्त्री० వాసన; గంధము; దుర్వాసన.

बूआ - स्त्री० తండ్రిసోదరి; మేనత్త.

बूचडखाना - पुं० కసాయి దుకాణము లేక కేంద్రము; పశువులు వధించుచోటు.

बूझना - स०क्रि० తెలిసికొనుట; ఎరుగుట; అడుగుట.

बूटी - स्त्री० వనమూలిక.

बूडना-अ०क्रि० **डूबना;** మునుగుట; నిమగ్నమగుట.

बूढा - पुं० ముదుసలి; వృద్ధుడు.

बे - अव्य० వ్యతిరేక అర్థమునిచ్చు ఒక ఉపసర్గము; రహితమైన; లేని; లేక చిన్న పిల్లలు; తుచ్ఛులు తిరసాకము సూచించు శబ్దము.

बेअकल - वि० బుద్ధిలేని.

बेअदब - वि० మర్యాదలేని.

बे ईमान - वि० నిజాయితీలేని.

बेकदर - वि० ప్రతిష్ఠ; గౌరవములేని.

बेकरार - वि० శాంతి సుఖములు లేని; వికలమైన.

बेकरारी - स्त्री० వ్యాకులత.
बेकसूर - वि० దోషములేని; నిర్దోషి.
बेकार - वि० పనిలేని.
बेकायदा - वि० నియమవిరుద్ధమైన.
बेखटेके - क्रि०वि० నిస్సంకోచముగా.
बेखबर - वि० స్పృహలోని; జ్ఞానములేని.
बेगम - स्त्री० గొప్పవాని ఇల్లాలు; రాణి.
बेगम - वि० దుఃఖములేని; ఇబ్బందిలేని.
बेगरज - पुं० లక్ష్యపెట్టని; ఆవశ్యకతలేని.
बेगाना - वि० పరాయి; ఇతరమైన; పరిచయములేని.
बेगारी - पुं० ఊడిగము చేయువాడు; వెట్టిచాకిరి చేయువాడు.
बेगुनाह - वि० దోషములేని; పాపములేని.
बेचना - स०क्रि० అమ్ముట.
बेचारा - वि० దిక్కులేని; దీనస్థితిలోనున్న.
बेचैन - वि० వికలమైన.
बेजा - वि० తగని; అనుచితమైన; చెడ్డ.
बेजान - वि० ప్రాణములేని; చనిపోయిన.
बेजार - वि० దుఃఖముగల; కుపితమైన; విశాలమైన.
बेजोड - वि० అద్వితీయమైన; సాటిలేని.
बेटा - पुं० కుమారుడు; కొడుకు.
बेटी - पुं० కుమార్తె; కూతురు.
बेडी-स्त्री०తీరుతెన్నులేని; కురూపముగల.
बेतार का तार - यौ० తీగద్వారా కాని తంతి.
बेतुका - वि० సామంజస్యములేని; పొందిక లేని; వికృతమైన.
बेदम - वि० శ్వాసలేని; చనిపోయిన; మృత ప్రాయమైన.
बेनसीब - वि० అదృష్టములేని.
बेपरवा; बेपरवाह - वि० నిశ్చింతయైన; లక్ష్యపెట్టని.
बेपीर - वि० నిర్దయమగు; నిష్ఠురమగు.
बेफायदा - वि० లాభములేని; వ్యర్థముగా.
बेफिक्र - क्रि०वि० నిశ్చింతంగ; నిర్లక్ష్యముగ.
बेबाक - वि० బాకీతీర్చిన; ఋణము తీర్చిన.
बेमौका - वि० అదను లభించని.
बेमौसम - वि० ఋతువుకానిది; ఋతువు కాకపోయినను లభించునది.
बेर-पुं०రేగిపండు; సమయము; పర్యాయము.
बेल - पुं० మారేడు स्त्री० లత; సంతానము; వంశము.
बेलन - पुं० అప్పడాలకర్ర.
बेलना - स०क्रि० అప్పడాలకర్రతో వత్తుట (రొట్టె) పాడుచేయుట.
बेला - पुं० మల్లెజాతి పువ్వు; సమయము; వేళ.
बेवकूफ-वि० నిర్బుద్ధి; తెలివిలేని; అజ్ఞాని.

बेवक्त - क्रि०वि० కుసమయమున; వేళకాని వేళలో.
बेशक - क्रि०वि० నిస్సందేహముగా; తప్పకుండా.
बेशकीमत - वि० ఎక్కువ వెలగల; బహు మూల్యమైన.
बेशरम - वि० సిగ్గులేని.
बेशी - स्त्री० ఆధిక్యము.
बेशुमार - वि० అసంఖ్యాకమైన; లెక్కలేని.
बेसमझ - वि० తెలివిలేని; మూర్ఖతగల.
बेहतर - वि० మెరుగు.
बेहद - वि० అపరిమితమైన; అపారమైన; హద్దులేని.
बेहया - पुं० సిగ్గులేని; సిగ్గుమాలిన.
बेहूदा - वि० మర్యాదతెలియని; సభ్యతలేని.
बेहोश - वि० స్పృహలేని; మూర్ఛపోయిన.
बेहोश - वि० స్పృహలేని; మూర్ఛ.
बैंक - पुं० బ్యాంక్.
बैंगन - पुं० వంకాయ.
बैठक - स्त्री० కూర్చుండు స్థలము; పీట; ఒక విధముగు గుంజీ లేక ఆసనము.
बैठना - अ०क्रि० కూర్చుండుట.
बैद - पुं० వైద్యుడు.
बैल - पुं० ఎద్దు; వృషభము.
बैस - स्त्री० వయస్సు; యవ్వనము.
बैसाखी - स्त्री० కుంటివాని పోటీకర్రలు.
बैसाना - स०क्रि० కూర్చుండపెట్టుట.
बोआई - स्त्री० నాట్లపని; నాటినందులకు కూలి.
बोझ - पुं० बोझा ; భారము; బరువు.
बोझिल - वि० బరువైన; భారమైన.
बोटी - स्त्री० మాంసఖండము; మాంసపు ముక్క.
बोतल - स्त्री० సీసా.
बोध - पुं० జ్ఞానము; ఎరుక; తెలివి.
बोना - स०क्रि० విత్తనమునాటుట; విత్తనములు జల్లుట.
बोरना - स०क्रि० ముంచుట.
बोरा - पुं० గోనిసంచి.
बोरी - स्त्री० చిన్నగోనిసంచి.
बोल - पुं० మాట; పలుకు.
बोल बाला-पुं०పలుకుబడి; మాటవిలువ.
बोलचाल-स्त्री०సంభాషణ; మాటమంతి; ప్రచారములోనున్నది.
बोली - स्त्री० మాట; పలుకు; వాణి.
बोहनी - स्त्री० బోణీ.
बौना - पुं० మరుగుజ్జువాడు.
बौर - पुं० మామిడిచిగురు.
बौरना - अ०क्रि० మామిడిపూతవచ్చుట.
ब्याज - पुं० వడ్డీ; వృద్ధి.

ब्याना - स०क्रि० ఈనుట.
ब्यापना - अ०क्रि० వ్యాపించుట.
ब्याह - पुं० వివాహము; పెళ్ళి.
ब्याहना - स०क्रि० పెళ్ళిచేసుకొనుట.

भ

भंगड - वि० ఎక్కువగా భంగు త్రాగువాడు.
भंगी - पुं० పాకీవాడు; భంగు త్రాగువాడు.
भँवर - पुं० నీటిసుడి; భ్రమరము.
भक्ष्य - वि० తినదగిన.
भगत - वि० భక్తుడు; ఉపాసకుడు.
भगदड - स्त्री० పలాయనము; భయపడి నలువైపులా పరారగుట.
भगिनी - स्त्री० సహోదరి; సోదరి.
भजनी - पुं० భజన చేయువాడు.
भटकना - अ०क्रि० వట్టినే తిరుగుట; దారి తప్పి తిరుగుట.
भटका - वि० దారితప్పిన.
भडकना - अ०क्रि० భగ్గుమనుట; సంకోచించుట; జంకుట; బెదురుట.
भडकाना - स०क्रि० ప్రజ్వలింపజేయుట; రెచ్చగొట్టుట; ప్రోత్సహించుట.
भडुआ - पुं० తార్పుడుగాడు.
भतीजा - पुं० సోదరుని కుమారుడు.
भतीजी - स्त्री० సోదరుని కుమార్తె.
भत्ता-पुं० నిర్ధారిత వేతనమునకు అదనముగా ఇచ్చు భత్యము; పైకము.
भद्दा - वि० చూచుటకు అందవికారముగా కనిపించు; కురూపమైన.
भद्दापन - पुं० సౌందర్యహీనత; అశ్లీలత; కురూపత.
भभ्भड - स्त्री० పెద్ద సమూహము; విచ్చల విడిగానున్న జనసందోహము.
भभूत - स्त्री విభూతి; భస్మము.
भरता - पुं० బజ్జి (వంకాయ).
भरना - स०क्रि० నింపుట; పూరించుట; పోయుట; తీర్చుట.
भरमना - अ०क्रि० తిరుగుట; దారి తప్పి తిరుగుట; భ్రమలో పడుట.
भरोसा - पुं० ఆసరా; ఆధారము; దృఢ విశ్వాసము.
भर्त्सना - स्त्री० నింద; చీదరింపు; చివాట్లు.
भर्राना - अ०क्रि० బొంగురు పోవుట (స్వరము).
भलमनसाहत ; भलमनसी - स्त्री० సౌజన్యము; సజ్జనత్వము.
भला - वि० మంచి; శ్రేష్ఠమైన; पुं० కుశలము; మంచితనము; अव्य० బాగు; సరే.
भले ही - मु० అలాగే జరుగుగాక; ఏమీ నష్టములేదు; మంచిదే.
भलाई - स्त्री० మంచితనము; ఉపకారము.

भाँग - स्त्री० భంగు ఆకు.
भाँटा - पुं० बैंगन ; వంకాయ.
भा - स्त्री० దీప్తి; కాంతి.
भाई - पुं० సోదరుడు.
भाईचारा - पुं० భ్రాతృత్వము; సౌహార్ద్రత.
भाग - पुं० భాగము; ఖండము; భాగాహారము (గణితము); అదృష్టము.
भागना - अ०क्रि० పారిపోవుట.
भाजी - स्त्री० ఆకుకూర; కూరగాయలు.
भाज्य - स्त्री० భాజ్యము (గణితము); భాగించబడు సంఖ్య; విభజింపదగిన.
भाट - पुं० భట్రాజు; వందిమాగదుడు.
भाटा - पुं० నీటిపొంగు తగ్గుదల.
भाड - पुं० ఒక్క విధమగు పెద్ద పొయ్యి.
भाडा - पुं० బాడుగ; అద్దె.
भात - पुं० అన్నము.
भाति - स्त्री० శోభ; కాంతి.
भानजा - पुं० మేనల్లుడు.
भाभी - स्त्री० అన్నభార్య; వదిన.
भामिनी - स्त्री० స్త్రీ.
भारी - वि० బరువైన; బరువుగానున్న.
भाल - पुं० ఫాలభాగము; లలాటము.
भाला - पुं० బల్లెము; బరిసె.
भालू - पुं० ఎలుగుబంటి.
भाषण - पुं० ఉపన్యాసము.
भासित - वि० మెరయుచున్న; ప్రకాశించుచున్న; ప్రకాశవంతమైన.
भिंडी - स्त्री० బెండకాయ.
भिक्षु - पुं० బౌద్ధ సన్యాసి.
बिखमंगा-भिखारी - पुं० బిచ్చగాడు.
भिखारिन - स्त्री० బిచ్చగత్తె.
भिडना - अ०क्रि० ఢీకొనుట.
भींगना - अ०क्रि० दे० भीगना.
भी - अव्य० కూడ; అవశ్యము; వరకు.
भीख - स्त्री० బిచ్చము.
भीड - स्त्री० సమూహము; గుంపు; విపత్తు; సంకటము.
भीडा - वि० సంకుచితమైన; ఇరుకైన.
भीतर - क्रि०वि० లోపల.
भीतरी - वि० లోని; గుప్తమైన.
भुखमरा - वि० ఆకలితో చనిపోవు; తిండి బోతు.
भुगतना-पुं० సహించుట; అనుభవించుట.
भुजपाश - पुं० गलबाँही ; మెడ కౌగలించుకొనుట; మెడకౌగిలి.
भुट्टा - पुं० మొక్క-జొన్న పొత్తి లేక కండె.
भुनना - अ०क्रि० వేయించబడుట; చిల్లర మార్చుట; చెక్కు-మొ. మార్చబడుట; మార్చబడుట (చిల్లరమొ.).
भुनाना - स०क्रि० మార్పించుట; చిల్లర

లోనికి మార్చుట.
भुरता - पुं० తొక్కి తయారుచేసిన బజ్జి.
भुलक्कड - वि० అతిగా మరుపుగల; మరుపిష్టి.
भुलाना - स०क्रि० మరపించుట.
भूख - स्त्री० ఆకలి; ఆవశ్యకత; కానుక.
भूखा - वि० ఆకలిగొన్న.
भूतपूर्व - वि० మాజీ; ఇంతకు పూర్వము.
भूनना - स०क्रि० వేయించుట; అతిగా కష్టపెట్టుట.
भूल - स्त्री० మరుపు; పొరపాటు; అశుద్ధి; దోషము.
भूसा - पुं० గొప్ప; ధాన్యపుపొట్టు; పొల్లు వగైరా.
भूसी - स्त्री० చిట్టు; తవుడు; ఊక మొ.వి.
भृकुटी - स्त्री० కనుబొమ.
भृत - पुं० దాసుడు; वि० నిండియున్న; పోషించబడిన.
भेंट - स्त्री० కలయిక; కానుక.
भेंटना - स०क्रि० కలియుట; కౌగిలించుకొనుట; దర్శించుట.
भेजना - स०क्रि० పంపుట.
भेड - स्त्री० भेडी ; ఆడ గొర్రె.
भेडिया धँसान-मु० గుడ్డిగా అనుసరించుట.
भेडिया - पुं० తోడేలు.
भेद - पुं० భేదము; తేడా; రహస్యము; ఛేదనము.
भेदिया - पुं० గుప్తచరుడు; వేగులవాడు.
भैया - पुं० సోదరుడు; సమవయస్కువారిని సంబోధించు శబ్దము.
भोंदू - वि० మూర్ఖమగు.
भोगना-स्त्री० అనుభవించుట; సహించుట.
भोज - पुं० విందు.
भोर - पुं० ప్రాతఃకాలము; భ్రమ; దగా.
भोला - वि० అమాయకమైన; కల్లకపట మెరగని.
भोलापन - पुं० అమాయకత్వము; సరళత; నిరాడంబరత.
भोलाभाला - वि० సరళ స్వభావముగల; నిరాడంబరి; కల్లకపట మెరుగని.
भौं - स्त्री० दे० भौंह.
भौंकना - अ०क्रि० दे० भूँकना.
भौंह - स्त्री० కనుబొమ.
भौचक - वि० నిర్ఘాంతపోయిన; స్తంభించిన.
भ्रमर - पुं० भौरा ; తుమ్మెద.

म

मंजरी - स्त्री० చిగురుటాకు; పల్లవము; లత.
मंजीर - पुं० కాలి అందె.
मंजु - वि० సుందరమైన; మనోహరమైన.
मंजूर - वि० అంగీకరించిన; స్వీకరింపబడిన.

मंजूरी - स्त्री० స్వీకృతి; అంగీకారము.
मंझला -वि० మధ్య; మాధ్యమికము.
मंडी - स्त्री० విపణివీధి; సంత.
मंशा - स्त्री० కోరిక; అభిప్రాయము; ఆశయము.
मंसब - पुं० పదవి; అధికారము; కర్తవ్యము.
मँहगा - वि० दे० महँगा.
मकई - स्त्री० మొక్కజొన్న.
मकडी - स्त्री० చిన్నసాలీడు.
मकतब - पुं० పాఠశాల.
मकबरा - पुं० సమాధి.
मकबूल-वि०అంగీకరించబడిన; ప్రియమైన; మనోహరమైన.
मकान - पुं० గృహము.
मकाम - पुं० दे० मुकाम.
मकोडा - पुं० చిన్న పురుగు.
मकोय - स्त्री० కామంచి మొక్కలేక పండు.
मक्कार - वि० కపటి; దగాకోరు.
मक्खन - पुं० नवनीत ; వెన్న.
मक्खी - स्त्री० ఈగ.
मक्खीचूस - पुं० పిసినిగొట్టు; పిసినారి.
मखदूम - पुं० యజమాని.
मखौल - पुं० ఎగతాళి.
मगर - पुं० మొసలి; పెద్దచేప; కాని.
मगरूर - वि० గర్విష్టి; దర్పముగల; గర్వము గల.
मचलाई - स्त्री० మారాము; మొరాయింపు.
मजदूरी - स्त्री० కూలిపని; కూలి.
मजबूर - वि० వివశమైన; గత్యంతరములేని.
मजबूरी - स्त्री० నిస్సహాయత; గత్యంతరము లేని.
मजहब - पुं० మతము; సంప్రదాయము.
मजा - पुं० రుచి; స్వాదము; ఆనందము; ఉల్లాసము.
मजाक - पुं० ఎగతాళి; వేళాకోళము.
मजाल - स्त्री० శక్తి; సామర్థ్యము; సాహసము.
मजिल - स्त्री० दे० मंजिल.
मजिल - स्त्री० दे० मंजिल.
मजेदार - पुं० రుచిగల; రుచికరము; ఉల్లాస కరమైన.
मटकना - अ०क्रि० ఒయ్యారముగా నడుచుట; కులుకుట.
मटका - पुं० పెద్దకుండ.
मटकाना - स०क्रि० ఒయ్యారము పోవుట; వగలు చేయుట; వగలు ప్రదర్శింప జేయుట.
मटकी - स्त्री० పిడత; చిన్నకుండ.
मटमैला - वि० బూడిద రంగుగల; ఖాకీ రంగుగల.
मटर - पुं० బఠాణి.

मट्टी - स्त्री० दे० मिट्टी.

मट्ठा - पुं० छाछ ; మజ్జిగ.

मडई - स्त्री० చిన్న మండపము; గుడిసె.

मढी - स्त्री० కుటీరము; గుడిసె.

मत - पुं० నిశ్చితమైన సిద్ధాంతము; అభిప్రాయము; సంప్రదాయము; ఓటు; వద్దు (నిషేధసూచకము).

मतभेद - पुं० అభిప్రాయభేదము.

मतलब - पुं० అర్థము; తాత్పర్యము; ఆశయము; స్వార్థము.

मतलबी - वि० స్వార్థి; స్వార్థపరుడు.

मतली - स्त्री० दे० मिचली.

मतवाला - वि० నిషాలోనున్న; మత్తెక్కిన.

मथना - स०क्रि० చిలుకుట (పెరుగుమొ.) మధించుట; గౌరవించుట; కవ్వము.

मदद - स्त्री० సహాయము.

मददगार - वि० సహాయము చేయువాడు; సహాయకుడు.

मदमत्त - वि० మత్తుమదించిన; మత్తెక్కిన.

मदरसा - पुं० विद्यालय ; పాఠశాల.

मदारी - पुं० కోతులను, ఎలుగుబంట్లను ఆడించువాడు; గారడీవాడు.

मन - पुं० మనస్సు; చిత్తము; కోరిక; సంకల్పము; అభిప్రాయము.

मनमाना - वि० స్వేచ్ఛానుసారము; ఇష్టానుసారము.

मनचला - वि० నిశ్చయమగు; సాహసియగు; రసికుడు.

मनजर - पुं० దృశ్యము.

मनन-पुं० చింతన; బాగా అధ్యయనించుట.

मनसबदार - पुं० పదవిలోనున్నవాడు; హోదాపరుడు.

मानौती ; मन्नत-स्त्री० మొక్కు; సంకల్పం; మొక్కుబడి.

ममता -स्त्री० మమత్వము; స్నేహము; ప్రేమ; వాత్సల్యము; మోహము.

ममेरा - वि० మేనమామకు జన్మించిన.

मयस्सर - वि० ప్రాప్తించిన; లభ్యమైన.

मरघट - पुं० శ్మశానము.

मरदानगी - स्त्री० పుంసత్వము; సాహసము; శౌర్యము; వీరత్వము.

मरदूद - वि० నీచమైన; హేయమైన; త్యజింపబడిన.

मरना - अ०क्रि० చనిపోవుట; చచ్చుట.

मरमर - पुं० చలువరాయి.

मरम्मत - स्त्री० మరమ్మత్తు; బాగుచే

मरहम - पुं० మలాము; గాయములపై బడు ఒక లేపనము.

मरियल - वि० దుర్బలమైన; చావుకి గావున్న.

मरीज - पुं० రోగి; రోగగ్రస్తుడు.
मरुभूमि - स्त्री० ఎడారి.
मरोडना ; मरोरना - स०क्रि० మెలిపెట్టుట; మర్దించి దుఃఖము కలిగించుట; మెలి పెట్టిచంపుట; పీడించుట.
मर्द - पुं० మనుష్యుడు; పురుషుడు.
मर्यादा-स्त्री० సీమ; హద్దు; మర్యాద; ప్రతిష్ఠ.
मलना - स०क्रि० మర్దించుట; నులుముట; మాలిష్ చేయుట.
मलाई-स्त्री० మీగడ; మర్దన; మర్దించినందులకు కూలి; తోమినందుకు కూలి.
मवाजी - वि० మొత్తము; సాధారణముగా సమానమైన; దాదాపు.
मवाद - पुं० చీము; మసాలా సామగ్రి.
मवेशी - पुं० పశువు; జంతువు.
मवेशीखाना - पुं० పశువుల దొడ్డి.
मशहूर - वि० ప్రఖ్యాతమైన.
मशाल - स्त्री० కాగడా.
मशीन - स्त्री० యంత్రము; మిషను.
मश्क - पुं० అభ్యాసము.
मश्कूक - वि० సందేహముగల; సందిగ్ధమైన.
मसखरा - पुं० ఎగతాళిచేయువాడు; పరిహాసము చేయువాడు.
मसखरी - स्त्री० వినోదము; వేళాకోళము.
मसजिद - स्त्री० మసీదు.
मसहरी - स्त्री० मच्छरदानी ; దోమతెర.
मसा - पुं० పురిపిరికాయ; సూరిడికాయ.
मसान - पुं० मरघट ; శ్మశానము.
मसालेदार - वि० మసాలా కలిసిన.
मसि - स्त्री० సిరా; కాటుక.
मसूडा - पुं० పళ్ళ చిగుళ్ళు.
मसूर - पुं० मसुरी ; ఒక విధమగు పప్పు ధాన్యము; కంది పప్పు వలె, ఎరుపుగా నుండు ఒకపప్పు ధాన్యము.
मसोसना - अ०क्रि० లోలోపల రోదించుట; శోకించుట; దుఃఖముతో మెలి తిరుగుట.
मस्त - वि० मत्त ; మత్తెక్కిన; మదించిన.
मस्ती - स्त्री० మత్తు; మదము.
महँगा - वि० ప్రియమైన; ఎక్కువగల.
महँगाई-स्त्री०महँगी;महँगापन ; ప్రియము.
महकना - अ०क्रि० పరిమళించుట; గుబాళించుట.
महज - वि० కేవలము.
महरी - स्त्री० कहारिन ; దాసి.
बहलसरा - स्त्री० అంతఃపురము.
महसूल - पुं० శిస్తు; పన్ను; బాడుగ.
महसूस-वि० అనుభూతమైన; అనుభవమైన.
महावत - स्त्री० మావటివాడు.
महावर - पुं० పారాణి.

महीन - वि० సన్నని; పల్చని.

महीना - पुं० నెల; మాసము; స్త్రీలమాసిక ధర్మము; రజోధర్మము.

माँ - स्त्री० మాత; తల్లి.

माँग-स्त्री० అడుగుడు; యాచన; ఆవశ్యకత; పాపిడి.

माँगना-स०क्रि० అడుగుట; యాచించుట; కోరుట.

माँजना-स०क्रि० తోముట; శుభ్రపరచుట.

माइका - पुं० दे० मायका.

माई - स्त्री० జనని; తల్లి.

माकूल - वि० ఉచితమైన; సమంజసమైన; యోగ్యమైన; శ్రేష్ఠమైన.

माखन - पुं० दे० मक्खन.

माता - स्त्री० माँ ; జనని.

मात्रा - स्त्री० పరిమాణము; మోతాదు.

मान - पुं० గౌరవము; అభిమానము; పరిమాణము; కొలత; కొలదండము; సామర్థ్యము; मान रखना मु० గౌరవించుట.

मानचित्र - पुं० नकशा; పటము.

माननीय - वि० గౌరవింపదగిన.

माने - पुं० అర్థము; ఆశయము.

मानो - अव्य० వలె; అనునట్లు; ఇలా ఉన్నాదా అన్నట్లు.

मान्य - वि० పూజ్యముగు; పూజనీయమైన; ఆదరణీయమైన.

मापना - स०क्रि० కొలుచుట; తూచుట.

माफ - वि० క్షమింపబడిన.

माफी-स्त्री० క్షమ; క్షమార్పణ; ప్రభుత్వము ద్వారా పన్ను రద్దు అయిన భూమి.

मामला - पुं० వివాదాస్పద విషయము; వ్యాజ్యము; వ్యవహారము.

मामा - पुं० మేనమామ; स्त्री० తల్లి; దాసి.

मामूल - पुं० రీతి; రివాజు.

मायका - पुं० పుట్టిల్లు.

मार - पुं० కామదేవుడు; విషము; ఉమ్మెత్త; स्त्री० దెబ్బ; ఆఘాతము.

मारकाट - स्त्री० యుద్ధము; కొట్లాట.

मारना - स०क्रि० వధించుట; చంపుట; కొట్టుట.

मारपीट - स्त्री० दंगा फसाद;కొట్లాట.

मारे - अव्य० వల్ల; కారణమున.

मार्केका - वि० మహత్త్వములగల; మహత్త్వపూర్ణమైన.

मार्गी - पुं० బాటసారి; యాత్రికుడు.

मार्जर - पुं० శుభ్రత; క్షమార్పణ.

मार्फत - अव्य० ద్వారా.

माल - स्त्री० సంపత్తి; సామగ్రి.

मालगुजार-पुं० భూమిపన్నుచెల్లించు వాడు.

मालगेदाम - पुं० సామానుల నిలవకొట్టు.

मालम - स्त्री० పంక్తి; వరుస; పుష్పహారము.
मालमाल - वि० బహుసంపన్నమగు.
मालिक - पुं० యజమాని; భర్త; అధిపతి; భగవంతుడు.
मालिश - स्त्री० మర్దనము; మాలిష్షు.
माली - पुं० తోటమాలి; वी० ఆర్థికమైన; ధనసంబంధమైన.
मालूम -वी० తెలిసిన; పరిచితమైన.
मालूम हेना - अ०क्रि० తెలియుట.
मावस - स्त्री० అమావాస్య.
मासूम - वि० ఏమీ తెలియని; అమాయకమైన.
माह - पुं० మాఘవాసము; మాసము.
माहवार - क्रि०वि० ప్రతినెల.
मिचलाना - अ०क्रि० వికారము పుట్టుట; డోకు వచ్చుట.
मिचली - स्त्री० వమనము; డోకు.
मिजाज-पुं० స్వభావము; ధర్మము; స్వాభావికమగు మనస్సు.
मिटना - अ०क्रि० నశించుట; తుడుచుకుపోవుట.
मिटाना - स०क्रि० నాశనము చేయుట; విస్మృపరచుట; తుడిచివేయుట.
मिट्टी - स्त्री० మట్టి; నేల; భూమి.
मिट्टी का तेल - पुं० కిరసనాయిలు.
मिठाई - स्त्री० మిఠాయి; తీపిదనము.
मिठास - स्त्री० మాధుర్యము; తీపిదనము.
मिय्या -वि० झूठा అసత్యమైన.
मिनाह - पुं० తగ్గించిన; మినహాయించిన.
मिन्नत - स्त्री० ప్రార్థన; నివేదన.
मियाँ -पुं० యజమాని; భర్త; మహాశయుడు.
मिरचा - पुं० ఎండుమిర్చి; మిరపకాయ.
मिर्च - स्त्री० మిరపకాయ; మిరియము.
मिलन-अ०क्रि० కలయిక; మిశ్రమము; కల్తీ.
मिलनसार - वि० కలిసిమెలిసి సంచరించువాడు.
मिलना-अ०क्रि०కలియుట; కలిసిపోవుట; అంటుకొనుట; లభించుట; దొరుకుట
मिलान - पुं० కలయిక; తులన; పోలిక.
मिलावट - स्त्री० కల్తీ; కలయిక.
मिश्रित - वि० కలిసియున్న; కలిపిన.
मिश्री - पुं० పటికబెల్లము; కలకండ; మిశ్రదేశపు (ఈజిప్టు) నివాసి.
मिष - पुं० మోసము; దగా; నెపము; వంక; ఈర్ష్య.
मिष्ट - पुं० తియ్యని.
मिस - पुं० నెపము; వంక; వంచన.
मीठा - वि० తియ్యని; पुं० మిఠాయి.
मीठा तेल - पुं० నువ్వులనూనె.
मीठा नीबू - पुं० మాదీఫలము.

मीनार-स्त्री० ఎత్తయిన స్తంభము ; గోపురము.
मील - पुं० మైలు.
मुंडन - पुं० ముండనము; క్షురకర్మ; క్షవరము.
मुंडन- अ०क्रि० గొరగబడుట; క్షవరమగుట; మోసబోవుట; దోపిడి అగుట.
मुंसिफ - पुं० న్యాయమూర్తి; మునసబు.
मुँह - पुं० నోరు.
मुँहचेर-वि० ఎదుట పడుటకు సంకోచించు.
मुँहबोला - वि० మాటవరసకి; వరుసకి.
मुहासा - पुं० యవ్వన ప్రారంభములో ముఖమున కనిపించు మొటిమలు.
मुकदमेबाज - पुं० వ్యాజ్యాలకోరు.
मुकाबला - पुं० ఎదురు బదురు; పోటీ; వ్యతిరేకము.
मुकाम -पुं० మకాము; విశ్రమించు ప్రదేశము.
मुकुट - पुं० ताज; కిరీటము.
मुक्क - पुं० పిడికిలి; గుద్దు.
मुकित - पुं० మోక్షము; ముక్తి.
मुखडा - पुं० चेहरा; ఆననము; ముఖము.
मुखतार-पुं० చట్టరీత్యా ప్రతినిధి; ప్రతినిధి.
मुखरित - पुं० ప్రతిధ్వనించు.
मुखाग्र - पुं० కంఠస్థమైన.
मुखिया - पुं० నాయకుడు; సర్దారు.
मुगल - पुं० సంక్షేపముగ; కొద్దిలో.
मुटाई - स्त्री० స్థూలత; పుష్టి; అహంకారము.
मुष्टी - स्त्री० ముష్టి; గుప్పెడు; పిడికిలి.
मुठभेड - स्त्री० ఢీకొనుట; పోరాటము; ఎదిరించుట.
मुदाम - क्रि०वि० ఎల్లప్పుడు; నిరంతరము.
मुदित-वि० ఆనందముగల; సంతోషముగల.
मुद्दई - पुं० దావాచేయువాడు; వాది; శత్రువు; వైరి.
मुद्रक - पुं० అచ్చువేయువాడు.
मुद्रिका - स्त्री० ఉంగరము; దర్భ ఉంగరము; పవిత్రి; రూపాయి నాణెము.
मुनक्का - पुं० ఎండు ద్రాక్షపండు.
मुनगा - पुं० सहिंजन ; ములగ; మునగ.
मुनासिब - वि० తగిన; ఉచితమైన; యోగ్యమైన.
मुफ्त - वि० నిశుల్కమైన; ఊరకవచ్చు; వెల ఇవ్వవలసిన అవసరములేని.
मुबारकबाद - पुं० అభినందన.
मुबारकबादी - स्त्री० दे० मुबारकबाद.
मुमकिन - वि० సంభవమైన; వీలైన.
मुरगा - पुं० కోడిపుంజు.
मुरझना - अ०क्रि० दे० मुरझाना.
मुरझाना - अ०क्रि० ముణుచుకొని పోవుట.
मुरदा - पुं० చనిపోయిన ప్రాణి; మృతుడు, చనిపోయిన; వాడిపోయిన.
मुरव्वत - स्त्री० दे० मुरौवत.

मुरव्वत - पुं० ముఖమాటము; సంకోచము.
मुर्ग - पुं० दे० मुरगा.
मुर्गी - स्त्री० కోడిపెట్ట.
मुर्दा - पुं० दे० मुरदा.
मुलाकात - स्त्री० కలయిక; సందర్శనము.
मुलायम - वि० మెత్తని; మృదువైన; సున్నితమైన.
मुल्क - पुं० దేశము; ప్రాంతము.
मुशायरा - पुं० కవి సమ్మేళనము.
मुष्टि - स्त्री० పిడికిలి; గుద్దు;గుప్పెడి.
मुसकराना - अ०क्रि० చిరునవ్వు నవ్వుట.
मुस्कुराहट - स्त्री० మందహాసము; మృదుహాసము.
मुसलधार - वि० दे० मूसलधार.
मुसाफिर - पुं० యాత్రికుడు; బాటసారి.
मुसाफिरखाना - पुं० ధర్మశాల; సత్రవు.
मुसीबत - स्त्री० విపత్తు; సంకటము.
मुस्तैद-वि० తయారైన;సన్నద్ధమైన; జిత్తులమారి
मुस्तैदी - स्त्री० సన్నద్ధత.
मुहब्बत - स्त्री० ప్రేమ; మైత్రి; స్నేహము.
मुहल्ला - पुं० दे० महल्ला या मोहल्ला.
मुहावरा - पुं० నానుడి; జాతీయము.
मूँग - स्त्री० పెసలు.
मूँगफली - स्त्री० వేరుశనగ కాయ.
मूँछ - स्त्री० మీసము.
मूँडना - स०क्रि० క్షవరము చేయుట; బురిడీ కొట్టిసొత్తు అపహరించుట; శిష్యునిగా చేసికొనుట.
मूक - वि० మూగ; వివశమైన.
मूठ - स्त्री० పిడి; పిడికిలి; పిడికెడు.
मूतना - अ०क्रि० మూత్రవిసర్జన చేయుట; ఉచ్చ పోయుట.
मूली - स्त्री० ముల్లంగి; వేరు; మూలిక.
मूष ; मूषक; मूस - पुं० चूहा ; ఎలుక.
मूसर ; मूसल - पुं० ముసలము; రోకలి.
मृग - पुं० మృగము; లేడి.
मृगचम - पुं० లేడి చర్మము.
मृगछाला - पुं० दे० मृगचम.
मृगजल - पुं० ఎండమావి తరంగాలు.
मेंड - स्त्री० मेड ; చేనుగట్టు.
मेख - स्त्री० మేకు; గసిక.
मेघराज - पुं० ఇంద్రుడు.
मेज - स्त्री० బల్ల.
मेजबान - पुं० ఆతిథ్యము ఇచ్చువాడు.
मेड - स्त्री० చేనుగట్టు; హద్దు; గౌరవము.
मेढक - पुं० కప్ప.
मेथी - स्त्री० మెంతికూర (ఆకు).
मेमार - पुं० భవన నిర్మాత; తాపీపని మనిషి.
मेल - पुं० కలయికి; మైత్రి; స్నేహము; సాంగత్యము.

मेलना - स०क्रि० जोडना; కలుపుట.

मेला - पुं० ఉత్సవము; తిరనాళ్ళు.

मेवा - पुं० ద్రాక్ష కిస్మిస్; బాదం; అఖరోట్ మొదలగు ఎండు పండ్లు.

मेष - पुं० గొర్రె.

मेहँदी - स्त्री० గోరింట; గోరింటాకు.

मेह - पुं० మేఘము; వానజల్లు.

मैहतर - पुं० भंगी ; శ్లేష్మమున వ్యక్తి.

मेहतरानी - स्त्री० పాకీ స్త్రీ.

मेहनत - पुं० శ్రమ; ప్రయాస.

मेहनती - पुं० కష్టించువాడు; శ్రమించువాడు.

मेहमान - पुं० అతిధి.

मेहरबानी - स्त्री० దయ; కృప.

मेहरा - पुं० ఆడంగిరేకువాడు; నపుంసకుడు.

मैना - पुं० ఒకవిధమగు నల్లని పెంపుడు పిట్ట; చిలక మాదిరిగా మాటలు నేర్చు పిట్ట.

मैया - स्त्री० माँ, माता ; తల్లి; అమ్మ.

मैल - स्त्री० మాలిన్యము; మురికి; దోషము; వికారము.

मैला - वि० మలినమైన; మురికైన.

मोकल - वि० స్వచ్ఛందమైన; స్వతంత్రమైన; ముక్తిపొందిన.

मोचना - स०क्रि० వదులుట; విడుదల చేయుట; పడవేయుట; ప్రవహింప జేయుట.

मोची - पुं० చెప్పులు కుట్టు జాతీయుడు, చర్మకారుడు.

मोटा-वि०లావైన; స్థూలమైన; అహంకారము గల; వికృతాకారముగల.

मोड - पुं० మలుపు (దారి) వంపు.

मोडना - स०क्रि० త్రిప్పుట; త్రిప్పివేయుట, మరల్చుట.

मोताद - स्त्री० మోతాదు; మాత్ర.

मोती - पुं० ముత్యము.

मोथा - पुं० తుంగగడ్డి.

मोद - पुं० ఆనందము; హర్షము; సుగంధము.

मोदक - पुं० లడ్డు.

मोम - पुं० మైనము.

मोमबत्ती - स्त्री० మైనపు వత్తి.

मोर - पुं० నెమలి.

मोरचा - पुं० తుప్పు; కోట రక్షణ నిమిత్తము నలు వైపుల త్రవ్వబడు కందకము; ఆక్రమణ; దాడి.

मोरचा लेना - मु० యుద్ధము చేయుట.

मोरनी - स्त्री० ఆడనెమలి.

मोरपंख - पुं० నెమలి పింఛము.

मोरी - स्त्री० पनाली ; మురికి కాలవ.

मोल - पुं० दाम ; ధర; వెల.

मोलतोल करना - स०क्रि० బేరమాడు.

मोहलत - स्त्री० వ్యవధి; గడువు; తీరిక;

సమయము.

मोहसिन - वि० ఉపకారము చేయు.

मौखिक-वि० నోటికి సంబంధించిన; నోటి మాటగా చెప్పిన.

मौज - स्त्री० తంగము; అల; ఉత్సాహము.

मौजूद - वि० హాజరుగానున్న; ప్రస్తుతము; తయారుగా.

मौलाना - पुं० అరబీ, ఫారసీ భాషలలో మహా విద్వాంశుడు.

मौलिक - वि० మూలమునకు సంబంధించిన, అసలైన.

मौसम ; मौसिम - पुं० ఋతువు; సరైన సమయము.

मौसिमी - वि० ఋతు సంబంధమైన.

मौसा - पुं० తల్లి సోదరి భర్త.

मौसी - स्त्री० తల్లి సోదరి.

मौसेरा - वि० తల్లి సోదరికి సంబంధించిన.

म्यान - पुं० కత్తి; ఖడ్గపు ఒర.

य

यंत्रणा - स्त्री० యాతన; పీడనము.

यकबारगी ; एकबारगी - वि० दे० यकायक.

यत्रतत्र - क्रि०वि० అక్కడక్కడ; ఇటూ అటూ.

यदाकदा - अव्य कभी कभी; అప్పుడప్పుడూ.

यदा - अव्य० ఎప్పుడైతే; ఎక్కడైతే.

यदि - अव्य० अगर ; అయినచో.

यद्दपि - अव्य अगरचे ; అయినప్పటికి.

यम - पुं० యమధర్మరాజు; నిగ్రహము; రెండు సంఖ్య.

यमज ; यमल-पुं० కవలపిల్లలజోడు; అశ్వనీ కుమారులు

यवनिका - स्त्री० రంగశాల తెర.

यहाँ - क्रि०वि० ఇక్కడ.

यही - अव्य० ఇదే; ఇతనే.

यहूदी - पुं० పాలస్తీనా దేశవాసి.

या - अव्य० లేక.

यातायात-पुं० आना-जाना ; రాకపోకలు.

यान - पुं० వాహనము; బండి.

यानी ; याने - अव्य० अर्थात; అంటే; అనగా.

यामिनी - स्त्री० రాత్రి.

युग - पुं० జంట; యుగము; జోడు.

युगल - पुं० జంట; యుగ్మము.

युवा-वि०యువావస్థలోనున్న; యువకుడు.

यूँ - पुं० यौ ; ఈ విధముగా; ఇట్లు.

यों - अव्य० ఈ విధముగా; ఇలా.

योजना - स्त्री० కూడిక; కలయిక; పథకము; స్కీము.

यौवन - पुं० जवानी ; యవ్వనము.

र

रंक - वि० పేద; లోభి; సోమరి.
रंग - पुं० రంగు; వర్ణము; వన్నె; ప్రభావము; సాంగత్యము; శోభ.
रंग ढंग - पुं० నడత; వాలకము.
रंगबिरंगा - वि० పలు రంగులు గల; చిత్ర విచిత్రమైన.
रंगरली - स्त्री० ఆమోద ప్రమోదము; భోగ విలాసము.
रंगीन -वि०రంగుగల; విలాస ప్రియుడు; ఇంపైన.
रंगीला - वि० రసికుడు; ప్రేమికుడు.
रंडापा - पुं० వైధవ్యము.
रंडी - पुं० వేశ్య; కులట.
रंध्र - पुं० రంధ్రము; బెజ్జము.
रंभाना - अ०क्रि० ఆవు అరచుట.
रक्षाबंधन - पुं० శ్రావణ పూర్ణిమకు వచ్చు రక్షా బంధన పండుగ.
रखना - स०क्रि० ఉంచుట; రక్షించుట.
रखवाली - स्त्री० రక్షణ; కాపలా.
रगडना-अ०क्रि०రుద్దుట, ఒరిపిడి పట్టుట; కష్ట పెట్టుట.
रचयिता - पुं० రచించువాడు; గ్రంథకర్త.
रचयित्री - स्त्री० రచించు స్త్రీ; లేఖిక.
रचित - वि० రచించబడిన.
रटना - स०क्रि० వల్లించుట; కంఠస్తము చేయుట.
रण - पुं० పోరాటము; యుద్ధము.
रत्तीभर - क्रि०वि० जरासा ; బహుకొద్దిగా.
रथ्या - पुं० మార్గము; మురికికాలవ.
रद्द - वि० కొట్టివేయబడిన; రద్దుచేయబడిన.
रपटना - अ०क्रि० జారుట; ఏదేని పని త్వరత్వరగా పూర్తిచేయుట.
रबड - पुं० రబ్బరు.
रमता - वि० ఒకచోట ఉండక ఎల్లప్పుడు తిరుగు వాడు.
रमाना - स०क्रि० మోహపరచుట.
रवा - पुं० రవ్వ (గోధుమ వగైరా)
रवाना-वि० రవాణా చేయబడిన; పంపబడిన
रवाना होना - अ०क्रि० బయలుదేరుట.
रवैया - पुं० నడవడి; పద్ధతి; నడక.
रशीद - वि० సభ్యతగల; సంస్కారముగల; ఉపదేశము ద్వారా ఋజు మార్గమునక తీసుకు రాబడిన.
रसाल - पुं० మామిడి; చెఱకు; పనస గోధుమ; మధురమైన; మనోహరమైన.
रसिक - पुं० రసజ్ఞుడు; కావ్యమర్మజ్ఞుడు.
रसीद - स्त्री० రసీదు.
रसोइया - पुं० వంటవాడు; వంటచేయు వాడు.

रसोई - स्त्री० भोजन ; వంట.

रसोईघर - पुं० వంటిల్లు.

रस्म - स्त्री० రివాజు; పరిపాటి.

रस्सी - स्त्री० సన్నని త్రాడు; దారము.

रहँट - पुं० నూతిగిలక.

रहन-सहन - स्त्री० तौर तरीका ; నడవడి.

रहना - अ०क्रि० ఉండుట; నివసించుట; జీవించి యుండుట.

रहा सहा - यौ० అవశిష్టము; మిగిలి ఉన్న.

राँड - स्त्री० విధవ; వైధవ్యము పొందిన స్త్రీ; వేశ్య.

राई - स्त्री० సన్నావాలు.

राख - स्त्री० బూడిద; భస్మము.

राखी - स्त्री० రక్షాబంధన ద్వారము లేక తోరము; రక్ష

राज - पुं० రహస్యము.

राज - पुं० రాజ్యము; శాసనము; రాజు; తాపీ పనివాడు.

राजकर - पुं० ప్రభుత్వపు పన్ను.

राजगीर - पुं० తాపీపనివాడు.

राजी - वि० అంగీకరించిన; స్వస్థతగల; సంతోషముగల.

राजीनामा - पुं० సంధిపత్రము.

राठ - पुं० రాజ్యము.

रात - स्त्री० रजनी ; రాత్రి.

राबिता - पुं० కలుపు గోరుతనము; సంబంధము; బాంధవ్యము.

राय-स्त्री० అభిప్రాయము; సలహా; पुं०రాజు; సమంతుడు; భట్రాజు ; वि० శ్రేష్ఠమైన.

राशि - स्त्री० కుప్ప; పోగు; జ్యోతిష్యములోని రాశి.

रास्ता - वि० మార్గము; దారి; ఉపాయము.

राह - स्त्री० త్రోవ; దారి; ఆచారము.

राहखर्च - पुं० దారిభత్యము.

राही - पुं० యాత్రికుడు; బాటసారి.

रिक्त - वि० ఖాళీగానున్న; పేద.

रिझाना-सी०क्रि० మోహించుట; తనమీద ప్రేమ జనింపజేయుట.

रिश्तेदार - पुं० नातेदार ; సంబంధీకుడు; చుట్టము; బంధువు.

रिश्वत - स्त्री० घूस ; లంచము.

रिश्वतखोरी - स्त्री० లంచగొండితనము.

रिसना - अ०क्रि० కారుట; బొట్లుబొట్లుగా కారుట.

रीझना - अ०क्रि० ముగ్ధమగుట; మోహింపబడుట.

रीठा - पुं० కుంకుడు చెట్టు లేక కాయ.

रीढ - स्त्री० వెన్నెముక; మేరుదండము.

रीता - वि० రిక్తమైన; ఖాళీగానున్న.

रीति - स्त्री० మాదిరి; పద్ధతి; రివాజు.

रुंड - पुं० శిరస్సు లేని మొండెము.

रुई - स्त्री० దూది.

रुकना - अ०क्रि० ఆగుట.

रुकावट - स्त्री० ఆగుదల; ఆటంకము; విఘ్నము.

रुकसताना - पुं० వీడ్కోలు సమయమున ఇచ్చు ధనము లేక కానుక.

रुचिर - वि० సుందరమైన; మధురమైన.

रुझना - अ०क्रि० చిక్కుకొనుట.

रुझाना - पुं० ప్రవృత్తి; వంపు; రుచి.

रुत - स्त्री० ఋతువు; ధ్వని; కలవరము.

रुलाई - स्त्री० ఏడుపు; రోదనము.

रुलाना - स०क्रि० ఏడిపించుట.

रूई - स्त्री० పత్తి; దూది.

रूठना - अ०क्रि० అలుగుట.

रूपरेखा - स्त्री० ఆకారప్రకారము.

रूपसी - स्त्री० సుందరమైన స్త్రీ సుందరి.

रूपा - पुं० వెండి.

रूमाल-पुं० చేతిరుమాలు; జేబురుమాలు.

रेखा - स्त्री० గీత; రేఖ.

मेगमाल - पुं० మెరుగు కాగితము.

रेगिस्तान - पुं० ఎడారి; ఇసుకమైదానము.

रेतीला-वि० ఇసుకోల; ఇసుకసంబంధమైన.

रेलपेल - स्त्री० పెద్దగుంపు; జనసమ్మర్దము; ఆధిక్యము.

रेला - पुं० ప్రవాహము; ప్రవాహపు త్రోపు; త్రోపిడి; త్రోపులాట.

रेशम - पुं० పట్టు వస్త్రము; కౌశేయము.

रेहन - पुं० गिरवी ; తాకట్టు.

रैयत - स्त्री० जनता ; ప్రజ.

रैल - स्त्री० दे० रेला.

रोक - स्त्री० ఆటంకము; విఘ్నము; నిషేధము.

रोकड - स्त्री० నగదు; రొక్కము; మూల ధనము.

रोकना -स्त्री० ఆపుట; అడ్డగించుట.

रोज - पुं० రోదనము; రుదనము.

रोज - पुं० దినము; దివసము; నిత్యవ ప్రతిదినము; సంవత్సరీకము.

रोजगार - पुं० వృత్తి; వ్యాపారము.

रोटी - स्त्री० రొట్టె; భోజనము; వంట.

रोदन - पुं० రోదనము; క్రందనము; ఏ

रोना - अ०क्रि० ఏడ్చుట.

रोपना - स०क्रि० నాటుక; మొలకనా విత్తనము నాటుట.

रोम - पुं० శరీరము మీది వెంట్రుకలు; ఒ దేశపు రాజధాని నగరము.

रोली - स्त्री० కుంకమ.

रोशन-वि० ప్రకాశముగల; ప్రకాశమానమై ప్రసిద్ధమైన.

रोशनाई - स्त्री० సిరా.

रोशनी -स्त्री० ప్రకాశము;వెల్తురు; దీపకాంతి; జ్ఞానప్రకాశము.

रौदना - स०क्रि० కాలరాచుట; కాళ్ళతో మర్దించుట లేక త్రొక్కుట.

रौनक-स्त्री०రూపము; దీప్తి; శోన; ప్రఫుల్లత.

ल

लंका - स्त्री० లంకాద్వీపము.

लंगडा - वि० కుంటివాడు. ఒకవిధమగు శ్రేష్టమైన మామిడి.

लंगडाना - अ०क्रि० కుంటుట; కుంటుచూ నడచుట.

लंगर - पुं० లంగరు; గుదిబండలేని కొయ్య; అన్నదాన సత్రము.

लंगर करना - पुं० కొంటెతనము చేయుట; ఆకతాయి పని చేయుట.

लंगूल - पुं० తోక.

लंगोटिया यार - पुं० చిన్ననాటి స్నేహితుడు; బాల్య సఖుడు.

लंघन - पुं० లంఖణము; పస్తు; దుముకు; ఉల్లంఘనము.

लंबाई ; लंबान - स्त्री० పొడవు.

लकडहारा - पुं० కట్టెలు కొట్టువాడు.

लकडी - स्त्री० కర్ర; కొయ్య.

लकीर - स्त्री० గీత; రేఖ; పంక్తి; వరుస..

लखना - स०क्रि० చూచుట; కాన్పించిన లక్షణములా ధారముగా గ్రహించుట; ఊహించి గ్రహించుట.

लगन-स्त्री० ప్రేమ; ధ్యానము; సంబంధము; पुं० శుభముహూర్తము.

लगना - अ०क्रि० అనుకొనుట; తాకుట; అనిపించుట; ఆరంభమగుట.

लगभग - क्रि०वि० ప్రాయః; దాదాపు.

लगातार - क्रि०वि० ఎడతెరిపి లేకుండా; నిరంతరముగా.

लगान - पुं० సుంకము; శిస్తు.

लगाम - स्त्री० కళ్ళెము.

लगाव - पुं० సంబంధము.

लघु - वि० చిన్న; కొద్ది; తక్కువ; త్వరగా.

लजाना - अ०क्रि० సిగ్గుపడుట.

लजालू; लजारू - पुं० అత్తిపత్తిమొక్క.

लजीला - वि० లజ్జగల; సిగ్గుపడు.

लटकना - अ०क्रि० సందిగ్ధములో ఊగిసలాడుట; ఒయ్యారము పోవుట; వ్రేలాడుట.

लट्ठ - पुं० పెద్ద బాణాకర్ర.

लट्ठमार - वि० దెబ్బలాట ఆడువాడు; కటుభాషి.

लडकपन - पुं० బాల్యము; బాల్యావస్థ.

लडका - पुं० బాలుడు.

लडकी - स्त्री० బాలిక.

लडखडाना - अ०क्रि० నిలువలేక తొట్రుపాటు పడుట.

लडना - अ०क्रि० చెడు అలవాటు; దుర్వ్యసనము.

लतीफ - वि० రుచిగల; కోమలమైన; శ్రేష్ఠత.

लदना-अ०क्रि० భారయుక్తమగుట; బరువు వేయ బడుట; కప్పబడుట; గడచుట; గతించుట.

लपकना - अ०क्रि० కలియబడుట; తటాలున పట్టు కొనుట; పైకురుకుట.

लपट - स्त्री० జ్వాల; మంట; గమకము; సుగంధము.

लपेटना-स०क्रि०మెలిత్రిప్పుట; చిక్కుపడ వేయుట; జంజాటములో ఇరికించుట; చుట్టుట; సర్దుట; ద్రవపదార్థము పూయుట.

लफंगा-वि० దురాచారి; రౌడీ; తిరుగుబోతు.

लफ्ज - पुं० శబ్దము; మాట.

लबडना - अ०क्रि० అబద్ధమాడుట; గప్పాలు కొట్టుట.

लबालब - वि० అంచులవరకు నిండిన.

ललकार - स्त्री० సవాలు; కయ్యమునకు పిలుపు.

ललकारना - स०क्रि० సవాలు చేయుట; కయ్యమునకు పిలుచుట.

ललचना - अ०क्रि० పేరాశపడుట; మోహితుడగుట; కోరిక వలన కలత జెందుట.

ललचाना - स०क्रि० ఊరించుట; మోహింపజేయుట; పేరాశ జనింపజేయుట.

ललना - स्त्री० స్త్రీ; కామిని.

ललित - वि० కోమలమైన; ఇష్టమైన; మనోహరమైన; చంచలమైన.

लल्लो चप्पो-स्त्री० ముఖస్తుతి; చాటుకారిత; మనస్సునకు నచ్చు తియ్యని మాటలు.

लवंग - पुं० लौंग ; లవంగము.

लवंगी - स्त्री० కోమలి; वि० నాజూకైన.

लवण - पुं० ఉప్పు.

लस्सी-स्त्री० పెరుగు చిలికిన మజ్జిగ; పంచదార కలిపిన ఒకవిధమగు పానీయము.

लहँगा - पुं० ఉచ్చారణ స్వరము; లయ.

लहरा - पुं० పెద్ద తరంగము; ఆనందము; ఉత్సాహము.

लहचुन - पुं० వెల్లుల్లిపాయ.

लाँक - स्त्री० నడుము.

लाँग - स्त्री० గోచి (ధోతి యొక్క)

लांगूल - पुं० తోక.

लागू करना - स०क्रि० జారీచేయుట.

लागू होना - अ०क्रि० జారీయగుట.

लाचारी - स्त्री० వివశత్వము; నిస్సహాయత.

लाज - स्त्री० शर्म ; సిగ్గు.

लाट - स्त्री० స్తూపము; पुं० గవర్నరు.

लाड - पुं० ఆప్యాయత; గారాబము.

लात - स्त्री० పాదప్రహారము; తన్ను.

लाद - स्त्री० బరువు; భారము; బరువు వేయుట; పొట్ట; ప్రేగు.

लादना - स॰क्रि० బరువు వేయుట; మోయుటకు భారమైన వస్తువులు వేయుట; బరువు ఉంచుట.

लाना - अ०क्रि० తెచ్చుట; स०क्रि० నిప్పు పెట్టుట; తగలపెట్టుట.

लापरवाही-स्त्री० నిర్లక్ష్యము; తృణీకారము.

लायक - वि० తగిన; యోగ్యమైన; ఉపయుక్తమైన.

लार रपकना - मु० నోరూరుట.

लालच - पुं० లోభము; పేరాశ.

लालमिर्च - स्त्री० ఎండు మిరపకాయ.

लाली - स्त्री० ఎరుపు; గౌరవము; ప్రతిష్ఠ.

लावारिस - वि० వారసులు లేని; ఉత్తరాధికారులు లేని.

लाश - स्त्री० శవము.

लखिावट - स्त्री० వ్రాత; దస్తూరి.

लखित - वि० వ్రాయబడిన; स्त्री० దస్తావేజు వ్రాత.

लिपटना - अ०क्रि० అంటుకొనుట; కౌగిలించుట; మన్నుగుట.

लिपि - स्त्री० అక్షరములు వ్రాయు పద్ధతి.

लियाकत - स्त्री० యోగ్యత; అర్హత.

लीक - स्त्री० గీత; చార; ఆనవాయితీ; ఆచారము.

लीलना - स०क्रि० మింగుట.

लुंगी - स्त्री० లుంగీ.

लुंठित - वि० దొర్లిన.

लुकना - अ०क्रि० దాగుకొనుట; చాటున ఉండుట.

लुगाई - स्त्री० స్త్రీ; ఆడది.

लुच्चा - वि० దుష్టుడు; దురాచారి; చెడునడతగల; అబద్ధాలకోరు.

लुटना - अ०क्रि० దోపిడీ చేయబడుట; నాశమగుట.

लुटेरा - पुं० దోపిడీ దొంగ.

लुढकना - अ०क्रि० దొర్లుట.

लुढकाना - स०कि० దొర్లించుట; పారబోయుట.

लुत्फ - पुं० ఆనందము; రుచి; స్వాదము; దయ; శ్రేష్ఠత.

लुप्त - वि० దాగిన; అదృశ్యమైన.

लुहार - पुं० लोहार ; కమ్మరివాడు.

लुहारी - स्त्री० కమ్మరిపని; కమ్మరి జాతి స్త్రీ.

लू - स्त्री० लुआर ; వడగాలి ; लूमारना

या लगना - मु० వడగాలి తగులుట; వడగాలుపు తగిలి జ్వరము వచ్చుట.

लूट - स्त्री० దోపిడీ; లూటీ.

लूटना -स०क्रि० దోచుట; దోపిడీచేయుట; మోసగించుట; మైమరచుట.

लेकिन - अव्य० కాని.

लेख - पुं० వ్రాత; వ్యాసము.

लेखन - पुं० వ్రాత; లెక్కచూచుట.

लेखनी - स्त्री० కలము.

लेखिका - स्त्री० వ్రాయుస్త్రీ; రచయిత్రి.

लेटना - अ०क्रि० పడుకొనుట; పవ్వళించుట.

लेनदेन - पुं० లావాదేవీలు ; लेनदेन - मु० సంబంధము.

लेनहार - वि० పుచ్చుకొనువాడు.

लेना - स०कि० తీసికొనుట; స్వీకరించుట.

लेपना - स०क्रि० ఏదేని లేపము పూయుట.

लोंदा - पुं० ముద్ద; పిండము.

लोकलीक - स्त्री० లోకమర్యాద.

लोकापवाद - पुं० లోకనింద.

लोकोक्ति - स्त्री० లోకోక్తి; సామెత.

लोग - पुं० జనము; ప్రజ.

लोटना - अ०कि० దొర్లుట; పొర్లుట; విశ్రమించుట; लोट जाना - मु० అపస్మారములోనుండుట; చనిపోవుట.

लोटा - पुं० చెంబు; చిన్న పాత్ర.

लोटिया - स्त्री० చిన్న చెంబు; लोटिया डूबना - मु० అసఫలమగుట; అప్రతిష్ఠపాలగుట; నష్టపోవుట.

लोन - पुं० లవణము; ఉప్పు.

लोना-वि० नमकीन ; ఉప్పని; సుందరమైన.

लोप - पुं० లోపము; నాశము; క్షయము.

लोभ - पुं० లోభము.

लोमडी - स्त्री० గుంటనక్క.

लोरी - स्त्री० జోలపాట.

लोलक - पुं० లోలాకు; లోలకి.

लोहा - पुं० ఇనుము; అస్త్రము.

लोहार - पुं० लुहार ; కమ్మరి.

लोहारी - स्त्री० लुहारी ; కమ్మరిపని.

लोहू - पुं० दे० लहू.

लौंग - पुं० లవంగము; లవంగ ఆకారములో నున్న ముక్కుపుడక.

लौंडा - पुं० छोकरा ; పిల్లవాడు; పిల్లకాయ; పోరిగాడు.

लौंडी - स्त्री० छोकरी ; పోరి; దాసి.

लौकी - स्त्री० ఆనపకాయ; సొరకాయ.

लौटना - अ०क्रि० తిరిగివచ్చుట; వెనకకు తిరుగుట.

लौटाना - स०क्रि० తారుమారు చేయుట; తిరిగి ఇచ్చుట; మార్చుట.

व

वंग - पुं० బెంగాలు ప్రదేశము; తగరము; తగర భస్మము.

वंचित - वि० మోసగింపబడిన; వేరుపరచ బడిన; రహితమైన.

वंदन - पुं० వందనము; ప్రణామము.

वंदना - स्त्री० స్తుతి; ప్రణామము; నమస్కారము.

वंदनीय - वि० ఆదరించదగిన; వందన యోగ్యమైన.

वंध्या - स्त्री० గొడ్రాలు; సంతానములేని స్త్రీ.

वंश - पुं० కులము; వంశము; వెదురు.

वंशी - स्त्री० మురళి; పిల్లనగ్రోవి; अव्य० మరియు; पुं० వాయువు.

वक्त - पुं० సమయము; కాలము; అదను; తీరిక.

वक्र - वि० వంకరగల; వక్రమైన.

वगैरह - अव्य० ఇత్యాది; మొదలైనది.

वचन - पुं० మాట; శబ్దము; కథనము; వచనము (ఏకవచనము, బహువచనము).

वजन - पुं० భారము; బరువు; తూకము; గౌరవము.

वजह - स्त्री० కారణము; హేతువు.

वतन - पुं० జన్మభూమి.

वत्स - पुं० దూడ; బిడ్డ.

वदंती - स्त्री० పుకారు; కథనము; మాట.

वदन - पुं० ముఖము; వదనము; కథనము.

वध - पुं० వధ; హత్య.

वधक - पुं० హంతకుడు; ఘాతకుడు.

वधू ; वधूटी - स्त्री० వధువు; కొత్తగా పెళ్ళి అయిన యువతి; కోడలు.

वन्य - वि० వన సంబంధమైన.

वपन - वि० విత్తునాటుట; క్షౌరము.

वमन - पुं० కక్కు; వమనము; వాంతి.

वय - स्त्री० వయస్సు; ఈడు.

वरदी - स्त्री० ఒకే రకపు డ్రెస్సు.

वरना - क्रि०वि० లేనిచో; అన్యథా पुं० ఒంటె.

वरेण्य - वि० శ్రేష్ఠమైన; పూజ్యమైన; ప్రధానమైన.

वर्ग - पुं० శ్రేణి; వర్గము; చదరము.

वर्गफल - पुं० చదరపు కొలత; వైశాల్యము.

वर्जना - स०क्रि० అభ్యంతర పెట్టుట; నిషేధించుట; త్యజించుట.

वर्जित - वि० త్యజింపబడిన; నిషేధించుట.

वर्दी - स्त्री० दे० वरदी.

वर्ष - पुं० సంవత్సరము.

वर्षगाँठ - स्त्री० జన్మదిన పండుగ.

वल्ली - स्त्री० లత.

वश्य - वि० వశ్యమైన; వశములోనున్న.

वसूल -वि० ప్రాప్తించిన; లభించిన; తీర్చబడిన.

वसूली - स्त्री० ప్రాప్తి; ఇతరులనుంచి వసూలు చేయుట; వసూలు కావలసిన సొమ్ము; వసూలి.

वहाँ - अव्य० అక్కడ.

वह्नि - स्त्री० అగ్ని; నిప్పు.

वहीं - अव्य० అక్కడే; అచ్చటనే.

वही - सर्व० పూర్వోక్త వ్యక్తి లేక విషయము లేక వస్తువు; నిర్దిష్టమైన వ్యక్తి; విషయము; వస్తువు మాత్రమే.

वांछनीय - वि० కోరదగిన.

वांछित - वि० కోరబడిన; కోరిన.

वा - अव्य० अथवा ; या ; లేక.

वाकई - वि० నిజమైన; యథార్థమైన ; अव्य० నిజానికి; వాస్తవముగ.

वाक्पटु - वि० మాటకారి; చతురుడు.

वाचन - पुं० పఠనము; చదువుట.

वाचनालय - पुं० పఠనాలయము.

वाचा - स्त्री० వాణి; వాక్యము; శబ్దము;

वाजिबी - वि० ఉచితమైన; సరియైన; पुं० ప్రతిమాసము లభించు వేతనము లేక బత్తెము.

वाटिका - स्त्री० తోట; వాటిక.

वादा - पुं० వాగ్దానము; ప్రతిజ్ఞ.

वापस - वि० తిరగివచ్చిన.

वापस आना - अ०क्रि० తిరిగి వచ్చుట.

वापसी - वि० తిరిగివచ్చియున్న; త్రిప్పి వేసియున్న. स्त्री० ప్రత్యావర్తనము; తిరిగిరాక.

वारा - पुं० किफायत ; పొదుపు.

वाला - प्रत्य० ఒకసంబంధసూచక శబ్దము; ఉదా: गाडीवाला ; मकानवाला वि० శ్రేష్ఠమైన; మహోన్నమైన.

वासंतिक-पुं० విదూషకుడు; నృత్యకారుడు.

वास - पुं० వాసనము; నివాసము; ఇల్లు; గంధము; సుగంధము.

वास्ता - पुं० సంబంధము; స్నేహము.

वास्ते - अव्य० నిమిత్తము; కొరకు.

वाहवाही - स्त्री० జనామోదము; ప్రశంస్తుతి.

विकसना - अ०कि० వికసించుట.

विकसित - वि० ప్రస్ఫుటితమైన; వికసిం ప్రఫుల్లమైన.

विक्षिप्तता - स्त्री० పిచ్చి.

विगत - वि० గడచిపోయిన; గతించిన.

विचरना - अ०क्रि० తిరుగుట.

विचलित - वि० అస్థిరమైన; ప్రతిజ్ఞ లేక సంకల్పమునకు భిన్నముగానున్న.

विचार[1]- पुं० అభిప్రాయము; భావము;

వ్యాజ్యము తీర్పు.

विचारना - अ०क्रि० ఆలోచించుట; జాడ తీయ ప్రయత్నించుట.

वित्त - पुं० ధనము; సంపత్తి.

विदित - वि० తెలిసిన; ఎరిగిన; వ్యక్తమైన.

विदीर्ण - वि० చీల్చబడిన; చంపబడిన.

विदुषी - स्त्री० పండితురాలు.

विधान - पुं० ప్రబంధము; ఏర్పాటు; పద్ధతి; నిర్మాణము.

विधि - स्त्री० వ్యవస్థ; కార్యపద్ధతి; ప్రణాళి; బ్రహ్మ.

विधिवत् - क्रि०वि० విధిననుసరించి; చట్ట ప్రకారము.

विनति ; विनती - स्त्री० నమ్రత; ప్రార్థన.

विनय - स्त्री० వినమ్రత; ప్రార్థన.

विनयी - वि० వినమ్రమైన.

विनीत - वि० వినయ యుక్తమైన; నమ్రతగల.

विनोद - पुं० కుతూహలము; వినోదము; తమాషా.

विप्लव - पुं० ఉపద్రవము; అశాంతి; గలభా; విప్లవము.

विबुध - पुं० పండితుడు; చంద్రుడు; దేవత.

विभक्त - वि० వేరుపరచబడిన; విభక్తమైన; విభజింపబడిన.

विभव - पुं० సంపత్తి; సంపద; ఐశ్వర్యము.

विभा - स्त्री० దీప్తి; కాంతి; ప్రకాశము.

विभाकर - पुं० సూర్యుడు; అగ్ని; రాజు.

विभाग - पुं० పంపిణీ; విభాగము; వితరణము.

विभाजक - वि० విభజించు.

विभाजित - वि० విభక్తమైన.

विभाज्य - वि० విభజింపదగిన; విభజింప వలసిన.

विभाति - स्त्री० శోభ.

विभावरी - स्त्री० రాత్రి; నక్షత్రముల కాంతి గల రాత్రి ; దూతి.

विभासना - अ०क्रि० మెరయుట.

विभिन्न - वि० విశిష్టమైన; పలువిధములైన.

विभीषिका - स्त्री० భయోత్పాదకము; భయానక దృశ్యము.

विभूति - स्त्री० ఆధిక్యము; అతిశయత; ఐశ్వర్యము; విభవము.

विभूषित - वि० అలంకృతమైన; ఆభూషణ ములతో శోభాయ మానమగు.

विभोर - वि० విహ్వలమైన; మగ్నమైన; వికల మైన.

विभ्रम - पुं० భ్రమణము; భ్రాంతి; శోభ; సౌందర్యము.

विमंडित - वि० అలంకృతమైన.

विमत-पुं० విసమ్మతి; వ్యతిరేక అభిప్రాయము.

विमनस्क - वि० అన్యమనస్కమైన.
विमर्श - पुं० విమర్శ; సమీక్ష; పరామర్శ.
विमर्ष - पुं० విచారణ; ఆలోచన; వ్యాకులత; క్షోభ; ఉద్యోగము.
विमल - वि० స్వచ్ఛమైన; నిర్మలమైన; మనోహరమైన.
विमला - स्त्री० సరస్వతి.
विमाता - स्त्री० सौतेली माँ; సవతి తల్లి.
विमार्ग - वि० కుమార్గము; చెడుదారి.
विमुक्त - वि० స్వతంత్రమైన; స్వచ్ఛందమైన.
विमुख - वि० ముఖరహితమైన; ముఖము తిప్పిన; అననుకూలమైన.
विमुग्ध - वि० బహు ముగ్ధమైన; భ్రాంతమైన; మత్తెక్కిన.
विमूढ - वि० భ్రాంతమైన; విశేషముగా మోహింపబడిన; మూర్ఛజెందిన.
विमोचन - पुं० విముక్తి; విడుదల.
विमोहक - वि० మోహించువాడు; విముగ్ధునిగా చేయువాడు.
विरचित - वि० నిర్మితమైన; వ్రాయబడిన.
विरत - वि० విముఖమైన; విరక్తినొందిన; నివృత్తమైన; నిమగ్నమైన.
विरोचन - पुं० దీప్తి; ప్రకాశము; శోభ.
विलंब - पुं० ఆలస్యము.
विलंबित - वि० వ్రేలాడుచున్న; ఆలస్యమైన.
विषम - वि० असमान ; సమముగాలేని.
विस्मृत - वि० మరచిన; మరచిపోయిన.
विस्मृति - स्त्री० విస్మరణము; మరుపు.
वेत्ता - वि० తెలిసినవాడు; జ్ఞాత.
वेला - स्त्री० కాలము; సమయము; వేళ; సముద్రపు ఒడ్డు.
वैकल्पिक - वि० ఇష్టానుసారము ఎన్నుకొనదగిన.
वैसा - वि० ఆ మాదిరి.
व्यथा - स्त्री० క్లేశము; వేదన; దుఃఖము; బాధ.
व्यथित - वि० వేదన పొందుతున్న; బాధపడు.
व्यवसाय - पुं० జీవిక; వృత్తి; ఉద్యోగము.
व्यस्त-वि०పనిలో నిమగ్నమైన; కలతజెందిన వ్యాప్తమైన.
व्याख्यान - पुं० ఉపన్యాసము; వక్తృత.
व्याघ्र - पुं० పెద్దపులి; వ్యాఘ్రము.

श

शऊर - स्त्री० పనిచేయు వడుపు; తరహా; తెలివి.
शकरकंद - पुं० చిలకడదుంప.
शकल-स्त्री० ఆకృతి; ఆకారము; రూపము; పద్ధతి.
शक्की - वि० అనుమానించు; సంశయించు.
शख्स - पुं० మానవ శరీరము; వ్యక్తి; మనిషి.

शतरंज - पुं० చదరంగము.
शतरंजी - स्त्री० చదరంగపు గళ్ళు గల చదరంగపు ఆట పట్టా.
शतशः - वि० వందలకొలది; వందరెట్లు.
शनैः - अव्य० धीरे ; మెల్లిగా.
शम - पुं० శాంతి; ఓర్పు.
शमशेर - स्त्री० ఖడ్గము; కత్తి.
शमा - स्त्री० మైనపు వత్తి.
शमादान - पुं० దీపపు శమ్మె.
शमित - वि० శాంతించిన.
शरम - स्त्री० సిగ్గు; లజ్జ; ప్రతిష్ఠ; సంకోచము; గౌరవము.
शरमाना - अ०क्रि० సిగ్గుజెందుట; **स०क्रि०** సిగ్గుపడునట్లు చేయుట.
शरमीला - वि० సిగ్గుచెందు; సిగ్గుపడు; లజ్జగల.
शरमीला - वि० త్వరగా సిగ్గుపడు.
शराफत - स्त्री० సౌజన్యము; సజ్జనత; మంచితనము.
शराब - स्त्री० మద్యము; సారాయి.
शराबखाना - पुं० పానశాల.
शराबखोर - पुं० शराबी ; అలవాటుగా మద్యము సేవించువాడు.
शरारत - स्त्री० కొంటెతనము; తుంటరితనము.
शरीक - वि० కలసిన; సమ్మిళితమైన; पुं० సహచరుడు; భాగస్థుడు.
शरीफ - वि० కులీనుడు; సభ్య పురుషుడు; పెద్దమనిషి.
शरीफा - पुं० శీతాఫలము.
शर्करा - स्त्री० పంచదార; ఇసుక రేణు.
शर्त - स्त्री० నిబంధన; షరతు.
शर्म - स्त्री० दे० शरम.
शर्वरी - स्त्री० రాత్రి; సంధ్యాసమయము; స్త్రీ.
शलाख - स्त्री० दे० सलाख.
शल्य - पुं० ఎముక; బల్లెము; బాణము.
शशशृंग - पुं० కుందేటి కొమ్ము; ఏదేని అసంభవ కార్యము.
शस्य - पुं० పైరు; పంట; కొత్తగా మొలచిన గడ్డి; ధాన్యము.
शहद - पुं० తేనె ; మధువు.
शहद लगाकर चाटना - मु० పనికిమాలిన వస్తువులను భద్రముగా చూచుకొనుట.
शहर - पुं० పట్టణము; నగరము.
शहीद - पुं० ఏదేని సమిష్టి కార్యము కొరకు బలియైనవాడు.
शाक - पुं० వండని కూరకాయ లేక ఆకు కూర.
शादी - स्त्री० ఆనందము; ఆనందోత్సవము;

వివాహము.

शाबाशी-स्त्री० वाहवाही ; ప్రశంస; పొగడ్త.

शाम - स्त्री० साँझ ; సాయంత్రము.

शामियाना - पुं० ఒకవిధమైన గుడ్డ పందిరి; ఒకవిధమగు గుడారము.

शामिल - वि० కలసిన; కలసియున్న; సమ్మిళితమైన.

शायद - अव्य० బహుశా; ఒకవేళ.

शायर - पुं० ఉర్దూ, పారసీ భాషల్లో కవితలల్లు వ్యక్తి; కవి.

शायरा - स्त्री० కవయిత్రి; స్త్రీ కవి.

शायरी - स्त्री० కవిత్వము; కావ్యరచన.

शालीन - वि० వినమ్రమైన; లజ్జగల; సమానమైన; శిష్టాచారము గల; దక్షత గల.

शावक - पुं० బిడ్డ; పశు శావకము; పక్షి శావకము, కూన.

शाहजादा - पुं० మహారాజ కుమారుడు.

शिकार - पुं० వేట; మృగయ.

शिकार खेलना - मु० వేటాడుట.

शिकारी - वि० వేటాడువాడు; వేటగాడు.

शिक्षा - स्त्री० విద్య; చదువు.

शिवाला - पुं० శివాలయము.

शीतला - स्त्री० మసూచి రోగము; స్ఫోటకము.

शीरीं - वि० మధురమైన; ప్రియమైన.

शीशा - पुं० आइना ; అద్దము.

शीशी - स्त्री० సీసా.

शुंडी - पुं० ఏనుగు; మద్యము తయారు చేయువాడు.

शुक - पुं० చిలుక; శిరీష వృక్షము; శుక మహర్షి.

शुक्रिया - पुं० ధన్యవాదము; కృతజ్ఞత చెప్పుట.

शुमार - पुं० గణన; లెక్క లేక లెక్కించుట.

शुरू - पुं० ఆరంభము; ప్రారంభము.

शुल्क - पुं० సుంకము ; బాడుగ; కట్నము; అద్దె; పన్ను; వేతనము లేక ఫీజు.

शुश्रूषा - स्त्री० పరిచర్య.

शेखचिल्ली - पुं० ఆకాశరామన్న; గప్పాలు కొట్టువాడు वि० కొంటెవాడు; తుంటరి.

शेखी - स्त्री० గర్వము; అహంకారము; దర్పము; గీర.

शेर - पुं० వ్యాఘ్రము; ఉర్దూ కావ్య రచన రెండు పాదములు గల ఒక పద్యము; సాహసోపేతమైన వీరుడు.

शेष - पुं० మిగిలిన వస్తువు; శేషించిన వస్తు తీసివేయగా మిగిలిన సంఖ్య; वि० మిగిలిన; చివరికి చేరిన; సమాప్తమైన.

शैतान - पुं० భూతము; ప్రేతము; దుష్టుడు.

शैतानी - स्त्री० తుంటరితనము; కొంటె

తనము; దౌష్ట్యము; **वि॰** దయ్యపు.

शोधना - **स॰क्रि॰** పరిష్కరించుట; సరిచేయుట; అన్వేషించుట; సంస్కరించుట.

शोभा - **स्त्री॰** దీప్తి; కాంతి; అలంకరణ; శోభ.

शोर - **पुं॰** గలభా; కోలాహలము; సందడి.

शोहदा - **पुं॰** రౌడి; దురాచారి; దుండగుడు.

शोहरत ; शोहरा - **स्त्री॰** ప్రసిద్ధి; ఖ్యాతి; జనరవము.

शौक - **पुं॰** ఏదేని వస్తువులు పొందవలెనని గొప్ప కోరిక; రుచి; ఆకాంక్ష

शौकीन - **पुं॰** భోగలాలసుడు; సరదా పురుషుడు.

शौकीनी - **स्त्री॰** సరదా; భోగలాలసత.

श्लेघा - **स्त्री॰** ప్రశంస ; పొగడ్త.

श्लेघ्य - **वि॰** ప్రశంసనీయమైన; శ్రేష్ఠమైన.

श्वेत - **वि॰ सफेद ;** తెల్లని.

ष

षष्ठ - **वि॰** ఆరవ.

स

संकट -**वि॰** ఇరుకైన; **पुं॰** విపత్తు; సంకటము.

संकर - **वि॰ दोगला ;** వర్ణసంకరమైన; వర్ణసంకరపు; విభిన్న వస్తువుల కలయిక.

संकलन - **पुं॰** సంగ్రహము; కూర్పు; సంగ్రహించుట; పోగుచేయుట; సంకలనము.

संकलित-**वि॰**ఎన్నబడిన; సంగ్రహించబడిన; సమకూర్చబడిన.

संकेत - **पुं॰ इशारा ;** సంకేతము; ఇంగితము.

संकोच- **पुं॰** కుచించుట; ముడుచుకొనుట; సంకోచము; మొగమాటము.

संकोचना - **अ॰क्रि॰** సంకోచించుట; మొగమాటపడుట; ముడుచుకొనుట.

संग - **पुं॰** కలయిక ; సాంగత్యము; సహవాసము; రాయి; **वि॰** కఠోరమైన; **क्रि॰वि॰** వెంట.

संग लगना - **मु॰** వెంటుండుట ; వెంటబడుట.

संगठन - **पुं॰** చెదిరియున్న శక్తులను లేక జనమును ఏకం చేసి ఒక సంఘముగా ఏర్పరచుట.

संगति - **स्त्री॰** సాంగత్యము; కలయిక; తోడు.

संगमर्मर - **पुं॰** స్వచ్ఛమైన చలువరాయి.

संगी - **पुं॰** సహచరుడు; సహవాసి.

संघारना - **स॰क्रि॰** సంహరించుట; వధించుట.

संजोना - **स॰क्रि॰** అలంకరించుట; సింగారించుట; సిద్ధపరచుట.

संज्ञा - **स्त्री॰** చైతన్యము; స్పృహ; బుద్ధి;

జ్ఞానము; నామము; నామవాచకము.
संडसा - पुं० పట్కారు.
संडास - पुं० శౌచకూపము; మరుగుదొడ్డి.
संत - पुं० సాధువు; సన్యాసి ; త్యాగి.
संतरा - पुं० కమలాఫలము.
संतोष - पुं० సంతృప్తి; ఓర్మి; తృప్తి; ఆనందము; సంతోషము.
संदोह - पुं० సమూహము; గుంపు.
संपन्न - वि० సంపదగల; ధనము గల.
संपुट - पुं० దోసిలి; దొన్నె; భరణి.
सँपेरा - पुं० मदारी ; పాములవాడు.
संभलना-अ०क्रि० జాగ్రత్తపడుట; రక్షించుకొనుట; తేరుకొనుట; తెప్పరిల్లుట.
संभालना - स०क्रि० నిర్వహించుట; సంబాళించుట; సర్దుట; జాగ్రత్తపడుట ; తను నియంత్రించుకొనుట.
संयम - पुं० మనోనిగ్రహము; ఇంద్రియ నిగ్రహము.
संयोग से - मुं० దైవవశాత్తు; తలవని తలంపుగా.
संयोजन - पुं० కలయిక.
संवत - पुं० సంవత్సరము; విక్రమాదిత్య కాలముతో ప్రారంభమైన కాలగణన.
संविधान - पुं० రాష్ట్ర శాసన సంబంధమైన; చట్టసంహిత.
संशोधित - वि० సంస్కరింపబడిన; సరిదిద్దబడిన.
संसद - स्त्री० పరిషత్తు; రాజ్యసభ, లోకసభల సంయుక్తపరిషత్తు.
संसर्ग - पुं० సాంగత్యము; కలయిక; సహవాసము.
संसार - पुं० दुनिया ; ప్రపంచము; జగత్తు; గృహస్థి-సంసారము.
संहिता - स्त्री० సంకలనము; సంగ్రహము.
सकर्मक - वि० కర్మయుక్తమైన.
सकुन ; सकुनी - पुं० పక్షి; పిట్ట.
सख्त - वि० కఠినమైన; కఠోరమైన; గంభీరమైన.
सख्ती - स्त्री० కాఠిన్యము; గాంభీర్యము; దృఢత.
सगा - वि० స్వంత ; సయానా.
सचमुच - अव्य० వాస్తముగా; నిజానికి.
सचाई - स्त्री० వాస్తవికత; యథార్థత.
सचिव - पुं० కార్యదర్శి; స్నేహితుడు.
सच्चा - वि० సత్యవాది; సత్యము; యధార్థత.
सच्चाई - स्त्री० సత్యసంధత్వము; యధార్థము.
सजग-**वि०सावधान**; జాగ్రత్తగల; తెలివిగల.
सजना - स०क्रि० అలంకరించుట;**अ०क्रि०** అలంకరింపబడుట; पुं० ప్రియుడు.

सजा - स्त्री० దండన; శిక్ష; కారావాసము.

सजाना - स०क्रि० అలంకరించుట; సర్దుట; సింగారించుట.

सजावट - स्त्री० అలంకరణ; సింగారము.

सटाना - स०क्रि० ఆనించుట; కలుపుట.

सटीक - वि० టీకా సహితముగా; వ్యాఖ్యా సహితముగా ; తగినటువంటి; సరియైన.

सडक - स्त्री० రాజమార్గము; రాజబాట.

सडना - अ०क्रि० కుళ్ళుట.

सडाना - स०क्रि० కుళ్ళు బెట్టుట.

सतरंगा - वि० ఏడు రంగులు గల ; पुं० ఇంద్రధనస్సు.

सतर्क - वि० జాగ్రత్తగల; అప్రమత్తముతో నుండు.

सताना - स०क्रि० వేధించుట; పీడించుట.

सत्ता - स्त्री० అస్థిత్వము; శక్తి; అధికారము; శాసనము.

सत्र - पुं० సత్రము; సదావర్తము; విద్యా సంస్థలలో నిశ్చితమైన శిక్షణకాలము.

सदस्य - पुं० యజ్ఞము చేయువాడు; సభ; సమాజపు సభ్యుడు.

सदा - अव्य० ఎల్లప్పుడు ; నిరంతరము; स्त्री० ధ్వని; ప్రతి ధ్వని; శబ్దము; పిలుపు.

सदी - स्त्री० శతాబ్ది; శతాబ్దము.

सदृश - क्रि०वि० సమానమైన; తుల్యమైన.

सन - पुं० క్రీస్తు శకమునకు సంబంధించిన సంవత్సరము లేక గణన.

सन - पुं० నార (గోగు, జనుము మొ.)

सनकना - अ०क्रि० వెర్రెక్కుట.

सनकी - वि० వెర్రిగల; వెర్రివాడు; पुं० కంటి సైగ; సంకేతము.

सनद - स्त्री० ప్రమాణపత్రము; ప్రామాణికమైన మాట; విశ్వాసపాత్రుడు.

सन्नाटा - पुं० నిశ్శబ్దత; నీరవత; స్తబ్దత; ఉదాసీనత.

सप्ताह - पुं० हफ्ता ; ఏడు దినముల కాలము; సప్తాహము.

सफर - पुं० యాత్ర ; ప్రయాణము.

सफरी - वि० ప్రయాణంలో పనికివచ్చు; पुं० దారి ఖర్చు ; జామకాయ.

सफाई - स्त्री० పరిశుభ్రత; స్వచ్ఛత; వ్యవహారమునకు సంబంధించిన తీర్పు.

सफीना - पुं० పడవ; ఏదేని గుర్తుంచుకొను నిమిత్తము చీటీ మీద వ్రాయుట; కోర్టు సమను.

सफेद - वि० कोरा ; తెల్లని.

सफेदा - पुं० తగరభస్మము; ఒక విధమగు మామిడి; ఒక విధముగు పుచ్చకాయ.

सब - वि० అంతా; అందరు.

सबक - पुं० పాఠము; ఉపదేశము.

सबूत - पुं० ప్రమాణము; वि० పూర్ణమగు.
सबेरा - पुं० ప్రాతఃకాలము; ఉదయపువేళ.
सब्जी - स्त्री० हरियाली ; పచ్చదనము; కూరగాయలు.
सब्र - पुं० సంతోషము; ధైర్యము; ఓర్మి.
सम - वि० సమమైన ; సమానముగానున్న; నలుచదరముగానున్న.
समझ - स्त्री० బుద్ధి; తెలివి.
समझदार - वि० తెలివిగల.
समझना - अ०क्रि० విషయమును సరిగా అవగాహనచేసుకొనుట.
समझाना - स०क्रि० తెలియజెప్పుట.
समझौता - पुं० ఒడంబడిక.
समधी - पुं० వియ్యంకుడు; కుమారుని లేక కుమార్తె యొక్క మామగారు.
समवेत - वि० ఏకత్రపరచబడిన; ప్రోగుచేయ బడిన.
समवेदना-स्त्री०సానుభూతి; సహానుభూతి; గుమిగూడిన.
समारंभ - पुं० బ్రాగైన ప్రారంభము; ఏర్పాటు; కోలాహలము.
समारोह - पुं० ఆయోజనము; ప్రబంధము; కోలాహలము.
समिति-स्त्री० సభ; సమాజము; ఏదేని విశిష్ట కార్యముకొరకు నియోగింపబడిన సభ.
समिधा - स्त्री० యజ్ఞములో మంటపెట్టు పుల్ల; సమిధ.
समेटना - स०क्रि० చెల్లాచెదురుగానున్న వస్తువులను ప్రోగు చేయుట; వ్యాపించి ఉన్న వస్తువును ముడుచుట; భారము వహించుట.
सम्यक - वि० సమస్తము; యావత్తు; क्रि०वि०అన్ని విధాలా; బాగుగా.
सम्हलना - अ०क्रि० జాగ్రత్తపడుట; సంబాళించుకొనుట.
सयाना - पुं० వయస్సు వచ్చినవాడు; వయస్కుడు; తెలివిగలవాడు; తుంటరి.
सरआगी - पुं० అగ్నిబాణము.
सरणी - स्त्री० మార్గము; దారి; రీతి.
सरदार - पुं० నాయకుడు; శ్రేష్ఠమైన వ్యక్తి.
सरपंच - पुं० పంచాయతీ అధ్యక్షుడు.
सरसरी - वि० పైపైన; శీఘ్రమైన; సూక్ష్మముగా కాకుండా స్థూలముగ.
सरसों - स्त्री० ఆవాలు.
सरहज - स्त्री० భార్యసోదరుని భార్య.
सरहद - स्त्री० సీమ; సరిహద్దు.
सराय - स्त्री० సత్రవు; ధర్మశాల.
सराहना - स०क्रि० ప్రశంసించుట; పొగడుట.
सराहनीय - वि० ప్రశంసా యోగ్యమైన;

పొగడదగిన; శ్రేష్ఠమైన.
सरिता - स्त्री० ధార; నది.
सरीखा - वि० సమానమైన; తుల్యమైన.
सर्दी - स्त्री० చలి; రొంప.
सर्फ - पुं० వ్యయము; ఖర్చు; వ్యాకరణము; అపవ్యయము.
सर्वथा - अव्य० సంపూర్ణముగా; సమస్తము; అన్ని విధముల.
सर्वदा - अव्य० ఎల్లప్పుడు.
सलाई - स्त्री० అగ్గిపుల్ల; ఏదేని ధాతువుతో చేయబడిన సన్నని కడ్డీ లేక పుల్ల.
सलाम - पुं० నమస్కారము; ప్రణామము.
सलाह - स्त्री० సమ్మతి; సలహా; మంచి.
सलूक - पुं० నడవడి; ఆచరణ; కలుపు గోరుతనము; ఉపకారము.
सलोना - वि० సుందరమైన; అందమైన; రసవంతమైన; ఉప్పు కలిసిన.
सवा - वि० ఒకటింబాతిక. $1^{1/4}$
सवाल - पुं० ప్రశ్న.
सवालजवाब - पुं० చర్చ; వాదవివాదము; వితండ వాదము.
ससुरा - पुं० श्वसुर ; భార్య తండ్రి ; ఒక విధమగు తిట్టు.
ससुराल - स्त्री० భార్యా తండ్రి ఇల్లు - మామ గారిల్లు.
सस्ता - वि० చౌకయైన; తుచ్ఛమైన; సాధారణ మైన.
सस्ती - स्त्री० చౌక.
सहना - स०क्रि० సహించుట; ఫలితము అనుభవించుట; భారము అనుభవించు వాడు.
सहम - पुं० భయము; భీతి; సంకోచము.
सहमत - वि० ఏకగ్రీవమైన; ఒకే అభిప్రాయము గల.
सहमना - अ०क्रि० భయపడుట; భీతి నొందుట.
सहल - वि० సరళమైన; సుబోధమైన; సహజమైన.
सहसा - अव्य० అకస్మాత్తుగా; తటాలున.
सहारा - पुं० సహాయత; ఆధారము; ఆశ్రయము.
सहिजन - पुं० మునగచెట్టు లేక కాయ.
सहिदानी - स्त्री० గుర్తుపట్టుట; గుర్తు.
सहिष्णुता - स्त्री० సహనము; సహనశీలత.
साँझ - स्त्री० शाम ; సాయంకాలము.
साँठ गाँठ - यौ० స్నేహము; కుట్ర.
साँडिया - पुं० ఒక విధమగు వేగముతో నడచు ఒంటె; ఒంటె మీద ఎక్కి ప్రయాణించు వాడు.
साँप - पुं० పాము ; **साँप सूँघा जाना** - मु०

భయముతో కొయ్యబారిపోవుట.

साँस - स्त्री० శ్వాస ; **साँस उखडना** - मु० శ్వాస ఆగిపోవుట; చనిపోవుట ; **साँस रहते** - मु० బ్రతికివుండగా.

साँसना-स०क्रि० శాసించుట; దండించుట.

सा - अव्य० సమానముగా; తుల్యమైన; తూకమును సూచించు; శబ్దము. ఉదా : **इतनासा.**

साकी - पुं० మద్యము ఇచ్చువాడు; ప్రియుని కొరకు లేక ప్రియురాలి కొరకు వాడబడు శబ్దము.

साग - पुं० శాకము; వండిన కూర.

सागूदाना - पुं० 'సాగు' అనబడు చెట్టు మొదలనుంచి వచ్చు గుజ్జుతో తయారైన సగ్గుబియ్యము.

साज - पुं० అలంకరణ; ఆడంబరము.

साजन - पुं० ప్రియుడు; భర్త; వల్లభుడు.

साझा - पुं० వాటా; భాగము.

साडी - स्त्री० చీర.

साढू - पुं० భార్య సోదరి భర్త; షడ్డకుడు.

साढे - अव्य० పూర్ణాంకముతో కూడిన అరను సూచించు ఒక అవ్యయము. ఉదా : **साढे तीन** ; మూడున్నర.

सात - वि० ఏడు; '7' సంఖ్య.

साथ - पुं० సాంగత్యము; స్నేహము; ఘనిష్టత; **अव्य०** సహితము; తో; వెంట.

साथी - पुं० సహచరుడు; స్నేహితుడు.

सादगी - स्त्री० నిరాడంబరత; సారల్యము.

सादा - वि० నిరాడంబరమైన చేత; కల్తీలేని; నిజాయితీ గల; మూర్ఖుడు.

सान - पुं० సానరాయి.

साफ - वि० శుభ్రమైన; స్వచ్ఛమైన.

साफा - पुं० **पगडी** ; తలపాగా; నిత్యము ధరించు బట్టలను సబ్బుపెట్టి బాగుగా శుభ్రపరచుట.

साबुन ; साबून - पुं० సబ్బు.

सामना - पुं० ఎదుటకు వచ్చుట; కలయిక; నిరోధము.

सायं - वि० సంధ్యాకాలమునకు సంబంధించిన; సాయంత్రము.

सायास - क्रि०वि० యత్నపూర్వకముగా; కష్టించి.

सारथी - पुं० రథమును నడుపువాడు; సూతుడు; సముద్రము.

सारा - वि० యావత్తు; సమస్తము.

सारिका - स्त्री० **मैना** ; గోరువంక.

साल - पुं० సంవత్సరము; మూలము; ఒక వృక్షము; ముల్లు ; కంటకము; **स्त्री०** బెజ్జము; బాధ; తీపు.

सालगिरह - स्त्री० జన్మదినము.

साला - पुं० భార్య సోదరుడు - బావమరిది.

सालाना - वि० సంవత్సరాది; ఏటా; ప్రతి ఏడు.

साली - स्त्री० భార్యసోదరి - మరదలు లేక వదిన.

सावधान - वि० జాగ్రత్తగల; స్పృహలోనున్న.

सावन - पुं० శ్రావణమాసము.

सावनी - स्त्री० శ్రావణపూర్ణిమ; రక్షా బంధన పండుగ; శ్రావణ పట్టి; శ్రావణ మాసము నకు సంబంధించిన.

सास - स्त्री० భర్త తల్లి లేక భార్య తల్లి - అత్త గారు.

साहब - पुं० స్వామి; యజమాని; అధికారి; పరమేశ్వరుడు; ఒకగౌరవ సూచకమైన శబ్దము.

सिंगार - पुं० సింగారము; అలంకరణ.

सिंदूर - पुं० కుంకుమ; సౌభాగ్యము.

सिकोडना - स०क्रि० ముడుచుట; ఒకచోటుకి పోగుచేయుట.

सिक्का - पुं० ముద్ర; నాణెము; పతకము; మెడలు.

सिखाना - स०क्रि० చదువు చెప్పుట; ఉపదేశించుట.

सिखाना पढाना - यौ० తుంటరితనము నేర్పుట.

सितार - पुं० వీణవంటి వాద్యము.

सितारा - पुं० నక్షత్రము; అదృష్టము; ప్రారబ్ధము; చమకీ.

सिपहसालार - पुं० సైన్యాధిపతి.

सिपाही - पुं० సిపాయి; సైనికుడు.

सिफारिश - स्त्री० సంస్తుతి; సిఫారసు.

सिफारिशी - वि० సిఫారిసుగల; సిఫారుసు చేయబడిన.

सियार - पुं० गीदड ; నక్క.

सिर - पुं० తల; శిరస్సు; కొన; శిఖరము; वि० శ్రేష్ఠమైన.

सिरनामा - पुं० చిరునామా; శీర్షకము.

सिरमौर - पुं० శిరోమణి; కిరీటము.

सिरा - पुं० కొన; కొస; చివరి భాగము; అంచు.

सिर्फ - क्रि०वि० కేవలము; మాత్రము; वि० ఏక మాత్రమైన.

सिल - स्त्री० రాయి; గుండ్రాయి; पुं० క్షయ రోగము.

सिलसिला - पुं० క్రమము; వరుస; పద్ధతి.

सिलाई - स्त्री० కుట్టు; కుట్టుపని; కుట్టుకూలి.

सिलाना - स०क्रि० కుట్టించుట.

सिवा - अव्य० తప్ప; అంతేకాక; అతిరిక్త మైన; स्त्री० దుర్గాదేవి; మోక్ష; ఆడనక్క.

सिवाय - अव्य० తప్ప; వదిలి; అతిరిక్తమైన.

सिसकना - अ०क्रि० వెక్కి-వెక్కి ఏడ్చుట; ఆరాటపడుట.

सिसकी - स्त्री० వెక్కి-వెక్కి ఏడుపు.

सिहरना - अ०क्रि० చలితో వణకుట.

सींचना - स०क्रि० తడుపుట; తడుపు పెట్టుట.

सी - वि० (स्त्री०) సమానమగు; తుల్యమైన. ఉదా : लडकी पगली सी है। अपनी सी- मु० తన ఇష్టానుసారము; చీత్కారము.

सीख - स्त्री० ఉపదేశము; సలహా; ఇనుప చువ్వ.

सीखना - स०क्रि० నేర్చుకొనుట.

सीटी - स्त्री० ఈల.

सीठा - वि० చప్పని; రుచిలేని.

सीठी - स्त्री० రసము, గుజ్జులేని పండు.

सीढी - स्त्री० निसेनी ; నిచ్చెన; మెట్టు లేక మెట్లు.

सीधा-वि० సూటిగానున్న; సరళమైన; అనాయకమైన; ఋజు ప్రవర్తనగల; क्रि०वि० సమక్షమున; సులభమైన; సహజమైన.

सीधासाधा - यौ० బోళా అయిన; సహజమైన.

सीधे - क्रि०वि० సమ్ముఖమున; తిన్నగా; సూటిగా; ఋజు ప్రవర్తనతో.

सीना - स०क्रि० కుట్టుట; पुं० వక్షస్థలము; రొమ్ము.

सीनाजोर - पुं० దుండగుడు.

सीनाजोरी - स्त्री० దుండగము; జబరదస్తీ.

सीपसुत - पुं० ముత్యము.

सीमा - स्त्री० సీమ; సరిహద్దు.

सीमाब - पुं० పాదరసము.

सीरा - पुं० పంచదార పాకము; హల్వా.

सीस - पुं० శిరము; తల; ఫాలభాగము.

सीसा - पुं० సీసము.

सुँघनी - पुं० నస్యము; ముక్కుపొడుము.

सुआ - पुं० दे० सूआ.

सुकर - वि० సహజమైన; సులభమైన.

सुखाना - स०क्रि० ఎండబెట్టుట; ఎండించుట.

सुगति - स्त्री० మరణానంతరమున కలుగు ఉత్తమగతి; మోక్షము.

सुगम - वि० సుగమ్యమైన; సులభమైన.

सुग्गा - पुं० तोता ; చిలుక.

सुघड - वि० సుందరమైన; సుందర ఆకారము గల; నిపుణతగల.

सुचारू - वि० బహు అందమైన; సొబగైన.

सझाना - स०क्रि० సూచించుట; ఇతరుల ధ్యాసలోనికి తెచ్చుట.

सुझाव - पुं० సూచన; సమ్మతి.

सुठि - वि० సుందరమైన; సొబగుగల.

सुडौल - वि० సుందరమైన; ఆకారము కలిగిన; అందమైన.

सुढंग - पुं० మంచితీరు; పద్ధతి.

सुतरां - अव्य० కనుక; ఇందువలన.

सुता - स्त्री० పుత్రిక; కుమార్తె.

सुदि - स्त्री० दे० सुदी.

सुदी - स्त्री० శుక్లపక్షము.

सुदूर - वि० మిక్కిలి దూరమున నున్న.

सुध - स्त्री० స్మృతి; స్మరణశక్తి; జ్ఞప్తి; స్పృహ.

सुध-बुध - स्त्री० స్మృతి; స్పృహ.

सुधरना-अव्य० బాగుపడుట; సరియగుట.

सुधा - स्त्री० అమృతము.

सुधारक - पुं० సంస్కర్త.

सुधि - स्त्री० స్మృతి; జ్ఞప్తి.

सुधी - पुं० విద్వాంసుడు; పండితుడు; वि० చాతుర్యము గల.

सुनना - स०क्रि० వినుట.

सुनवाई - स्त्री० వినటము; వ్యాజ్యపు తీర్పు ఇచ్చుట; వినిపించుట.

सुनाना - स०क्रि० వినిపించుట; చివాట్లు పెట్టుట.

सुनार - पुं० కంసాలి.

सुन्न - वि० నిస్తబ్ధమైన; నిశ్చేష్టమైన; నిర్జీవమైన; पुं० శూన్యము; సున్న.

सुपारी - स्त्री० పోకచెట్టు లేక పోకకాయ - చెక్క.

सुप्त -वि० నిద్రించియున్న; ముణుచుకొనిన; నిద్రించిన.

सुबह - स्त्री० ప్రాతఃకాలము; ప్రభాతము.

सुबास - स्त्री० సువాసన; సుగంధము.

सुबासना - स्त्री० సుగంధము; సువాసన; स०क्रि० సుగంధ పరచుట.

सुबूत - पुं० सबूत ; ప్రమాణము.

सुबोध - वि० తెలివిగల; సూక్ష్మగ్రాహి; సరళమైన; సుబోధమైన.

सुभग - वि० సుందరమైన; మనోహరమైన; అదృష్టముగల; ప్రియతమమైన.

सुभिक्ष - पुं० సకాలము; అన్ని సదుపాయములు గల కాలము.

सुभीता - पुं० వీలు; అదను; మంచి అవకాశము.

सुमन - पुं० పుష్పము; పండితుడు; బుద్ధిమంతుడు; वि० సహృదయుడు.

सुरा - स्त्री० మద్యము; మదిర.

सुरीला - वि० వినసొంపు స్వరము గల; మధుర స్వరముగల.

सुर्ख - वि० రక్తవర్ణము గల; ఎర్రని; पुं० ముదురు ఎరుపు రంగు.

सुलगाना - स०क्रि० మండించుట;

దుఃఖము కలిగించుట.

सुलझना - अ०क्रि० చిక్కులు విడిపోవుట; పరిష్కారమగుట.

सुलहनामा - पुं० సంధి పత్రము; అంగీకారపత్రము.

सुलाना - स०क्रि० పరుండపెట్టుట; నిద్రపుచ్చుట.

सुविधा-स्त्री०**सुभीता**; వీలు; సదుపాయము.

सुष्ठु - क्रि०वि० బాగుగా.

सुस्त - वि० దుర్బలమైన; సోమరి; నెమ్మదిగా నడచు లేకచేయు.

सुस्ती - स्त्री० సోమరితనము; శైథిల్యము.

सुहाग - पुं० సౌభాగ్యము; సిందూరము.

सुहागिन-स्त्री०పునిస్త్రీ మహిళ; సధవస్త్రీ.

सुहागिनी - स्त्री० दे० सुहागिन.

सूँड - स्त्री० ఏనుగ తొండము.

सूई - स्त्री० సూది.

सूखना - अ०क्रि० ఆరుట; ఎండుట; భయపడుట; బలహీనపడుట.

सूखा - वि० ఎండిన; నీరసమైన; చెమ్మలేని; కఠోరమైన; వట్టి.

सूचना - स्त्री० విజ్ఞాపన; సూచన.

सूचित - वि० సూచింపబడిన.

सूचीपत्र - पुं० వివరణ పత్రిక.

सूजन - स्त्री० వాపు.

सूजी - स्त्री० గోధుమ రవ్వ; నూక.

सूझना - अ०क्रि० తట్టుట; తోచుట; మనస్సులోనికి వచ్చుట.

सूत - पुं० నూలు; దారము.

सूतक - पुं० పురుడు; సూతకము.

सूती - वि० నూలుతో చేయబడిన లేక నేయబడిన; स्त्री० ముత్యపు చిప్ప.

सूत्रपात - पुं० ప్రారంభము.

सूद - पुं० లాభము; వడ్డీ; వృద్ధి.

सूदखोर - वि० వడ్డీ వ్యాపారి.

सूना - वि० శూన్యమగు; నిర్జనమైన; पुं०నిర్జన ప్రదేశము ; स्त्री० కుమార్తె; కసాయిదు కాణము ; వత్స్య.

सूनापन - पुं० శూన్యత; నీరవత.

सूप - पुं० వండిన పప్పు; వంటకాడు; చేట

सूबा - पुं० ప్రాంతము.

सूबेदार - पुं० ఒక ప్రాంతపు అధికారి; పరిపాలకుడు; ఒకసైన్యాధికారి.

सूरज - पुं० సూర్యుడు.

सूरन - पुं० जमीकंद ; కూర కంద.

सूरमा - पुं० యుద్ధవీరుడు.

सूली - स्त्री० फाँसी ; ఉరి; ఒక విధమగు ప్రాణ దండన.

सेंत - स्त्री० డబ్బువెచ్చించకుండా; ఊరికే.

सेंतका - मु० కొనకుండా; ఊరికే వచ్చిన;

వట్టినే.

सेंतमेंत - क्रि॰वि॰ వెచ్చించకుండా; కొనకుండా; వట్టినే; వ్యర్థమైన.

सेंधिया - वि॰ కన్నము వేయువాడు; కన్నపు దొంగ.

सेठ - पुं॰ పెద్ద షావుకారు; టోకు వ్యాపారి.

सेतु - पुं॰ అడ్డుకట్ట; వంతెన; వ్యవస్థ; మర్యాద.

सेना - स्त्री॰ సైన్యము. स॰क्रि॰ సేవించుట; పొదుగుట.

सेव - पुं॰ కారపు పూస.

सेविका - स्त्री॰ దాసి.

सैंधव-पुं॰ సైంధవ లవణము; సింధుప్రాంతపు గుఱ్ఱము; సింధుప్రాంతపు.

सैकडा - पुं॰ శత ఖండము; నూరు వస్తువుల సమూహము; నూరు.

सैकडे - क्रि॰वि॰ నూటికి.

सैकडों - वि॰ कई सौ ; వందలకొలది.

सैयाँ - पुं॰ స్వామి; భర్త; ప్రియుడు.

सैर - स्त्री॰ షికారు; వాహ్యాళి; వినోదము.

सोंठ - स्त्री॰ శొంఠి; वि॰ శుష్కమైన.

सो - सर्व॰ वह ; అది; వాడు; ఆమె; అ; अव्य॰ इसलिए ; కనుక; చివరికి.

सोखता - पुं॰ అద్దురు పేపరు.

सोचना - अ॰क्रि॰ ఆలోచించుట; విచారించుట; చింతించుట.

सोना-पुं॰ బంగారము;अ॰क्रि॰ నిద్రించుట.

सोनार - पुं॰ दे॰ सुनार.

सोपान - पुं॰ सीढी; మెట్టు; సోపానము.

सोहन हलवा - स्त्री॰ ఒకవిధమగు హల్వా.

सोहना - अव्य॰ శోభిల్లుట; అలంకరించబడుట; మేలుగా అనిపించుట; वि॰ మనోహరమైన.

सौ - वि॰ నూరు; '100' సంఖ్య.

सौगंध - पुं॰ అత్తరు వ్యాపారి; సుగంధము; సువాసన.

सौत - स्त्री॰ సవతి.

सौतेला - वि॰ సవతి సంబంధమైన.

सौदागर - पुं॰ వ్యాపారి.

स्तर - पुं॰ ప్రమాణము; అంతస్తు; పొర, శయ్య.

स्थापित - वि॰ స్థాపించబడిన; ప్రతిష్ఠింపబడిన.

स्पर्द्धा - स्त्री॰ పోటీ; ఆసక్తి; సంఘర్షణము.

स्पृश्य - वि॰ స్పృశింపదగిన; ముట్టుకొనదగిన.

स्पृहा - स्त्री॰ కామన; వాంఛ; అభిలాష.

स्मरण पत्र - पुं॰ జ్ఞాపకార్థము వ్రాయబడు పత్రము-ఉత్తరము.

स्मृति - स्त्री॰ స్మరణ శక్తి.

स्व - वि॰ తన.

स्वास्थ्यकर - वि० ఆరోగ్యము కలుగచేయు; ఆరోగ్య వర్ధకమైన.

स्वैरिणी - स्त्री० వ్యభిచారిణి.

ह

हँकारना - स०क्रि० పిలుచుట; కేకవేయుట; కేకవేసి పిలుచుట; సవాలు చేయుట; హుంకరించుట.

हंसवाहिनी - स्त्री० సరస్వతి.

हँसाई - स्त्री० నవ్వు; అప్రతిష్ఠ; నింద.

हँसाना - स०क्रि० నవ్వించుట.

हँसिया - स्त्री० కొడవలి.

हँसुआ; हँसवा - पुं० दे० हँसिया.

हक - पुं० స్వత్వము; అధికారము; నిజమైన; సమంజసమైన.

हकदार - पुं० హక్కు గలవాడు.

हक्का बक्का -वि०నిశ్చేష్టమైన; నివ్వెరబోయిన.

हजम - पुं० పాచనము; అరుగుదల; वि० తప్పుడు నడతవల్ల సంపాదించిన అధికారము.

हजामत - स्त्री० క్షవరము.

हजारहा - वि० వేలకొలది.

हज्ज - पुं० दे० हज.

हट्ट - पुं० బజారు; దుకాణము; సంత.

हठ - पुं० మంకుపట్టు; మొండిపట్టు; దృఢమైన సంకల్పము.

हठ पकडना - मु० మొండిపట్టు పట్టుట.

हडताल - स्त्री० సమ్మె; హర్తాళము; ఏదేని విషయము యెడల అసంతోషము సూచించుటకు గాను మార్కెట్టు, ఫ్యాక్టరీ మొ॥ మూసివేయించుట.

हडपना - स०क्रि० కాజేయుట; అపహరించుట.

हड्डा - पुं० కందిరీగ.

हड्डी - स्त्री० ఎముక; కులము; వంశము.

हतबुद्धि - वि० బుద్ధిలేని; మూర్ఖుడగు.

हताश - वि० నిరాశచెందిన.

हत्यारा - पुं० హత్యచేయువాడు.

हथउधार -पुं० చేబదులు.

हथकंडा - पुं० హస్తలాఘవము; హస్తకౌశలము; రహస్యపు టెత్తు.

हथकडी - स्त्री० చేతి సంకెళ్ళు.

हथियाना-स०क्रि० హస్తగతము చేసికొనుట; భుక్తము చేసుకొనుట; అపహరించుట.

हथियार - पुं० ఆయుధము; పనిముట్టు.

हथेली - स्त्री० అరచేయి.

हथेली में आना - मु दे० हत्थे चढना.

हथेली पर जान होना - मु० ప్రాణసంకటముగుట.

हथौडा - पुं० సమ్మెట.

हथौडी - स्त्री० చిన్న సమ్మెట.

हद - स्त्री० సీమ; హద్దు.

हनन - पुं० వధ; వధించి చంపివేయుట; బాదుట.

हफ्ता - पुं० సప్తాహము; వారము.

हब्शी - पुं० दे० हबशी.

हम - सर्व० మేము; మనము; पुं० అహంకారము ; अव्य० వెంట; సమానమగు; తుల్యమగు; పరస్పరముగా ; ఒక విధమగు ప్రత్యయము ఉదా : हमजोली, हमदर्द, हमवतन.

हमजोली - पुं० సఖుడు; తోటివాడు.

हमल - पुं० గర్భము.

हमला - पुं० ఆక్రమణ; దాడి.

हम-वतन - वि० తన దేశమునకు సంబంధించిన; స్వదేశపు.

हमेशा - अव्य० ఎల్లప్పుడు; సర్వదా.

हम्माम - पुं० స్నానాగారము; స్నానాలగది.

हया - स्त्री० సిగ్గు; లజ్జ.

हयादार - वि० సిగ్గుగలవాడు; సిగ్గుపడువాడు.

हर-वि० హరించు; అపహరించు; पुं० శివుడు; నాగలి; वि० ప్రత్యేకమైన; ఒక్కొక్కటి; ప్రతి.

हरकत - स्त्री० కదలిక; పరుషప్రవర్తన; పోకిరీతనము.

हरगिज - अव्य० कभी ; ఎన్నడును; ఎంత మాత్రము; ఎలాంటి పరిస్థితులలోన్నా.

हरम - पुं० అంతఃపురము.

हरसिंगार - पुं० పారిజాతము.

हरा - वि० ఆకుపచ్చని; ప్రఫుల్లమైన; పార్వతి.

हराई - स्त्री० ఓటమి.

हराना - स०क्रि० ఓడించుట; అలసట పెట్టుట.

हराम - वि० నిషిద్ధమైన; అనుచితమైన; ధర్మశాస్త్రము నిషేధించిన వస్తువు; నమ్మక ద్రోహము; అధర్మము.

हरिणी - स्त्री० ఆడలేడి.

हरित - वि० ఆకు పచ్చని.

हरिन - पुं० దుప్పి; మృగము.

हरिनी - स्त्री० ఆడలేడి.

हरियाली-स्त्री०చెట్లుచామలతో నిండియున్న ప్రాంతము; ఆకు పచ్చదనము.

हर्ज - पुं० పనిలో ఆటంకము; విఘ్నము; నష్టము.

हर्फ - पुं० दे० हरफ.

हर्ष - पुं० ప్రఫుల్లత; ప్రసన్నత.

हल - पुं० నాగలి; సమస్యా పరిష్కారము.

हलका करना-मु० అవమానించుట ;

हलके हलके - मु० మెల్లిమెల్లిగా.

हलचल - स्त्री० గలాభా; గల్లంతు; కోలాహలము.

हलदी - स्त्री० పసుపు.

हलवा - पुं० హల్వా.

हलवाई - पुं० మిఠాయి తయారు చేయు వాడు; మిఠాయి అమ్మువాడు.

हलाल का - मु० నిజాయితీగా పొందిన.

हलाल खोर - पुं० కష్టించి; నిజాయితీగా జీవించువాడు.

हवाई अड्डा - पुं० విమానాశ్రయము.

हवाई जहाज - पुं० విమానము.

हवाला - पुं० ప్రమాణము; దృష్టాంతము; ఉదాహరణ; అప్పగింత బాధ్యత.

हवालात - स्त्री० నిర్బంధము; కైదు.

हसीन - वि० అందమైన; సుందరమైన.

हाँफना - अ०क्रि० రొప్పుట.

हाजिर - वि० ప్రత్యక్షముగానున్న; నమ్మకమున నున్న.

हाजिर जवाब - वि० వెంటనే సమాధానము చెప్పు చాకచక్యముగల; ప్రత్యుత్పన్నమతి.

हाट - स्त्री० దుకాణము; సంత; సంతదినము.

हाटक - पुं० सोना ; బంగారము.

हाथ - पुं० చేయి; హస్తము; మూర (ఒక కొలత).

(किसी वस्तु या बात से) हाथ धोना - मु० పోగొట్టుకొనుట; త్యజించుట; లభించు అవకాశములు లేకపోవుట.

हाथ लगना - पुं० ప్రారంభమగుట; ప్రారంభించుట.

हाथी - पुं० ఏనుగు.

हानना - स०क्रि० చంపుట.

हानि - स्त्री० నష్టము; అనిష్టము; అపకారము; విఘ్నము.

हामी - स्त्री० స్వీకృతి; స్వీకారము; సమర్థించువాడు; సహాయకుడు.

हार - पुं० హారము.

हाल - पुं० స్థితి; పరిస్థితి; సమాచారము; వృత్తాంతము; సంజాయిషీ; వివరణ

हाल चाल - यौ० సమాచారము.

हालत - स्त्री० దశ; పరిస్థితి; ఆర్థికదశ.

हाला - स्त्री० शराब ; మద్యము.

हाशिया - पुं० తటము; అంచు.

हास - पुं० हँसी ; నవ్వు; పరిహాసము.

हासिल - वि० లభించియున్న; ప్రాప్తించిన.

हिंगु - पुं० हींग ; ఇంగువ.

हिंडोल; हिंडोला - पुं० झूला ; ఊయల.

हिंदवी - स्त्री० హిందీభాష.

हिकमत - स्त्री० విద్య; తత్త్వజ్ఞానము; ముక్తి; ఎత్తు; వైద్య శాస్త్రము.

हिचकना - अ०क्रि० జంకుట; సంకోచించుట.

हिचकिचाना - अ०क्रि० दे० हिचकना.

हिचकियाँ लगना-मु० మరణాసన్నమగుట; చావు దగ్గర పడుట.
हिजडा - पुं० నపుంసకుడు; కొజ్జా.
हिताई - स्त्री० नाता ; సంబంధము.
हिताना - अ०क्रि० అనుకూలించుట; ప్రేమ యుక్తమగుట.
हितैषी - वि० శుభము కోరువాడు.
हिफाजत - स्त्री० రక్షణ; భద్రత; సంరక్షణ.
हिमउपल - पुं० వడగల్లు.
हिरन - पुं० हरिन ; లేడి.
हिलना -अ०क्रि०కదలుట; చంచలమగుట; పరిచయమగుట; అనురక్తమగుట.
हिलाना - स०क्रि० కదిలించుట; కంపింప జేయుట.
हिसाब - पुं० గణితము; లెక్క; లెక్కింపు; వ్రాయబడిన ఆదాయ వ్యయముల పట్టిక; అంచనా; గణిత శాస్త్రము.
हिसाब किताब - पुं० వ్రాసి ఉంచిన ఆదాయ -వ్యయముల వివరము; నియమము; పద్ధతి.
हींग - स्त्री० ఇంగువ.
ही - अव्य० శబ్దార్థముకు బలము నిచ్చుటకు వాడబడు అవ్యయము మాత్రమే; पुं० హృదయము.
हीन - वि० హీనమైన; త్యజింపబడిన.
हीला - पुं० నెపము; వంక.
हुकुम - पुं० दे० हुक्म.
हुक्का - पुं० హుక్కా.
हुक्म - पुं० ఆజ్ఞ; ఆదేశము; అధికారము; ప్రభుత్వము.
हुजूर - पुं० పెద్దవారి సామీప్యము; కచ్చేరి; పెద్దవారిని సంబోధించునపుడు వాడబడు శబ్దము.
हुज्जत - स्त्री० వితండవాదము; ఘర్షణ; తంటా.
हुडदंग - पुं० గందరగోళము; కోలాహలము.
हुडुक्क - पुं० ఒక విధమగు చిన్న డోలు.
हुड्ड - वि० అడవి సంబంధమైన; సభ్యతలేని; పల్లెటూరి రైతు.
हुताशन - पुं० అగ్ని; నిప్పు.
हुनर - पुं० కళ; నైపుణ్యము; చాతుర్యము.
हुलसी-स्त्री० ఉల్లాసము; ఆనంద తరంగము.
हुलास - पुं० ఆహ్లాదము; ఉల్లాసము.
हुलिया - पुं० ఆకారము; ఆకృతి.
हुल्लड - पुं० గందరగోళము; కోలాహలము.
हुसियार - वि० दे० होशियार.
हुस्न - पुं० సౌందర్యము; లావణ్యము; పొగడ దగిన గుణము.
हुस्न परस्त - वि० సౌందర్యోపాసకుడు; ప్రేమికుడు.

हत - वि० హరింపబడిన.

हृष्ट पुष्ट - वि० లావుగ; దృఢముగా.

हेकडी - स्त्री० ఉగ్రత; స్వేచ్ఛాచారిత; బలాత్కారము; తుంటరితనము.

हेच-वि० తుచ్ఛమైన; నికృష్టమైన; నిస్సారమైన.

हेठी - स्त्री० మానహాని; అప్రతిష్ఠ.

हेरंब - पुं० వినాయకుడు; విఘ్నేశ్వరుడు.

हेरना - स०क्रि० చూచుట; పరిశీలించుట; వెతుకుట; జాడతీయుట.

हेरफेर - पुं० తారుమారు; వినిమయము; కుటిల యుక్తి.

हेला - स्त्री० ప్రేమక్రీడ; క్రీడ; కేళి; తిరస్కారము; తుచ్ఛమని భావించుట; పిలుపు.

हैजा - पुं० కలరా వ్యాధి.

हैरानी - स्त्री० వ్యగ్రత; స్తబ్ధత.

हैसियत - स्त्री० యోగ్యత; శక్తి; సామర్థ్యము; హోదా; అంతస్తు; సంపన్నత.

होनहार - वि० అవశ్యముగా జరగబోవునది; జరుగునది; మంచి లక్షణములు గల; భవిష్యత్తులో ఔన్నత్యమునకు వచ్చు; భవితవ్యత.

होना - अ०क्रि० ఉండుట; పుట్టుట; సంభవించుట.

होशियार - वि० తెలివిగల; జాగ్రత్తగల; కుశలముగు; ధూర్తముగు.

होशयारी-स्त्री० తెలివి; జాగ్రత్త; అప్రమత్తత.

हौवा - स्त्री० ఆది పురుషునిగా భావింపబడు ఆదము భార్య అవ్వ; బూచి.

हौसला पस्त होना - मु० ఉత్సాహము క్షీణించుట; ఆవేశము చల్లారుట - తగ్గుట.

ह्रद - पुं० పెద్ద తటాకము; సరస్సు; ధ్వని; నాదము; కిరణము.

ह्रास - पुं० అవనతి; తగ్గుదల; క్షీణత; పతనము.

फल और मेवे
పండ్లు - ఎండు పండ్లు

अंगूर - पुं० द्राक्षा ; ద్రాక్ష పండు.

अंजीर - पुं० अंजूर ; అత్తిపండు.

अनन्नास - पुं० అనాస దుంప.

अनार - पुं० దానిమ్మ పండు.

अमरूद - पुं० జామపండు.

अमावट - स्त्री० మామిడి తాండ్ర.

आम - पुं० మామిడి పండు.

कटहल - पुं० పనస పండు.

कटहल का कोया - పనస తొన.

कैया - पुं० వెలగ పండు.

काजू - पुं० జీడిమామిడి; జీడిపప్పు.

खजूर - पुं० ఖర్జూరము.

खजूरी - स्त्री० ఈత పండు.

केला - पुं० అరటి పండు.
खर्बूजा - पुं० పుచ్చకాయ.
चकोतरा - पुं० దబ్బపండు.
छुहरा - पुं० ఎండు ఖర్జూరము.
जामुन - पुं० నేరేడు పండు.
नारियल - पुं० కొబ్బరికాయ.
नारियल की गरी - स्त्री० కొబ్బరికాయ కొబ్బరి.
नासपाती - स्त्री० సీమరేగు.
मकोय - स्त्री० కామంచి పండు.
मुनक्का - पुं० ఎండు ద్రాక్ష.
मुसंबी - स्त्री० బత్తాయి.
शरीफा - पुं० శీతాఫలము.
संतरा - पुं० కమలాఫలము.
सेव - पुं० యాపిల్ పండు.

साग – भाजी
కూరగాయలు - ఆకుకూరలు

अदरक - पुं० అల్లము.
आँवला - पुं० ఉసిరి.
आम - पुं० మామిడి.
अरुई - स्त्री० घुइयाँ ; చామదుంప
आलू - पुं० బంగాళదుంప.
ककडी - स्त्री० దోసకాయ.
कटहल - पुं० పనసకాయ.
ककोडा - पुं० ఆకాకరకాయ.
करेला - पुं० కాకరకాయ.
कुम्हाडा - पुं० గుమ్మడికాయ.
कुँदुरू - पुं० దొండకాయ.
गाजर - पुं० ముల్లంగి దుంప.
गोभी (पात) - स्त्री० క్యాబేజి.
गोभी (फूल) - स्त्री० కాలీ ఫ్లవర్.
चचिंडा - पुं० పొట్లకాయ.
जंबीर - पुं० గజనిమ్మ.
टमाटर - पुं० రామములగ (టమాటో)
तुरई - स्त्री० బీరకాయ.
तुरई - स्त्री० निनुआ ; నేతిబీరకాయ ; घि. तुरई.
पालक - पुं० పాలకూర.
पटुआ - पुं० గోంగూర.
परवल - पुं० परवर ; దొండకాయ మాదిరి ఒకపథ్యపు కూర.
बथुआ - पुं० తోటకూర వంటి ఆకుకూర.
भिंडी - स्त्री० బెండ.
बंडा - पुं० పెండలము.
गिर्च - स्त्री० మిరపపండు ; ఎండుమెరప.
मटर - पुं० బఠాణీ.
मिर्च (काली) - स्त्री० మిరియము.
लौकी - स्त्री० ఆనపకాయ.
शकरकंद - पुं० చిలగడ దుంప.
सहजन - पुं० मुनगा ; ములగ.
सूरन - पुं० కంద.
सेम - पुं० చిక్కుడు.

सेम (बन) - स्त्री० గోరుచిక్కుడు.

हरी धनिया - स्त्री० కొత్తిమీర.

हरी मिर्च - स्त्री० పచ్చిమెరప.

फूल - పుష్పములు

कनेर - पुं० గన్నేరు.

कमल - पुं० కమలము; తామరపువ్వు.

कली - स्त्री० మొగ్గ.

कुँई (सफेद) - स्त्री० తెల్లకలవ పువ్వు.

कुँई (लाल) - स्त्री० ఎర్ర కలవపువ్వు.

केसर - पुं० పుప్పొడి; కేశరము.

केतकी - स्त्री० केवडा ; మొగలి.

गुलदाउदी - स्त्री० చామంతి.

गुलाब - पुं० గులాబి.

गुलनार - पुं० దానిమ్మ పువ్వు.

पाटल - पुं० ఒక విధమగు మందారము.

बकुल - पुं० मौलसिरी ; బొగడ పువ్వు.

गेंदा - पुं० బంతి పువ్వు.

चंपा - पुं० సంపెంగ.

चमेली - स्त्री० बेला ; మల్లె.

जूही - स्त्री० సన్నజాజి.

रजनीगंधा - स्त्री० రజనీ గంధ.

हरसिंगार - पुं० పారిజాతము.

सूर्यमुखी - स्त्री० పొద్దు తిరుగుడు పువ్వు.

चटनी और अचार के काम में आनेवाले फल – పచ్చడి, ఊరగాయకు ఉపకరించు కాయలు

आँवला - पुं० ఉసిరి.

आम - पुं० మామిడి.

इमली - स्त्री० చింత.

ककडी - स्त्री० దోస.

चकोतरा - पुं० దబ్బ.

टमाटर - पुं० టమాటో; రామములగ.

नींबू - पुं० నిమ్మ.

बैंगन - पुं० వంగ.

कैथ ; कैथा - पुं० వెలగ.

करौंदा - पुं० వాక్కాయ.

पटुवा - पुं० గోంగూర.

सूरन - पुं० కందదుంప.

जानवर – पालतू और जंगली పశువులు - పెంపుడు & అడవి

अजगर - पुं० కొండచిలువ.

ऊँट - पुं० ఒంటె.

ऊँटनी - स्त्री० सांडिनी या डाची ; ఆడ ఒంటె

कुत्ता - पुं० కుక్క.

कुतिया - स्त्री० ఆడ కుక్క.

खच्चर - पुं० కంచర గాడిద.

खरगोश - पुं० కుందేలు.
गदहा - पुं० గాడిద.
गादही - स्त्री० ఆడ గాడిద.
गाय - पुं० ఆవు.
गिरगिट - पुं० ఊసరవల్లి.
गुहेरा - पुं० తొండ.
गैंडा - पुं० ఖడ్గమృగము.
गोधा - स्त्री० ఉడుము.
चीता - पुं० చిరుతపులి.
चुहिया - स्त्री० చుంచు; చిట్టెలుక.
चूहा - पुं० ఎలుక.
घूस - पुं० పందికొక్కు.
घोडा - पुं० గుఱ్ఱము.
घोडी - स्त्री० ఆడ గుఱ్ఱము.
नीलि गाय - स्त्री० కడితి.
बंदर - पुं० కోతి.
बंदरी - स्त्री० ఆడ కోతి.
बकरा - पुं० మేకపోతు.
बकरी - स्त्री० ఆడ మేక.
बाघ - पुं० పెద్దపులి.
बारहसींगा - पुं० దుప్పి.
बिलाव - पुं० గండుపిల్లి.
बिलाव (मुश्क) - पुं० పునుగు పిల్లి.
बिलाव (जंगली) - पुं० బావురు పిల్లి.
बिल्ली - स्त्री० ఆడ పిల్లి.
बैल - पुं० ఎద్దు.

भालू - पुं० ఎలుగుబంటి.
भेड - स्त्री० ఆడగొర్రె.
भेडा - पुं० మగగొర్రె.
नेवला - पुं० नकुल ; ముంగిస.
भोडिया - पुं० తోడేలు.
भैंस - स्त्री० గేదె
भैंसा - पुं० దున్న.
लंगूर - पुं० కొండముచ్చు.
लोमडी - स्त्री० గుంటనక్క.
शेर - पुं० सिंह ; సింహము.
शेरिनी - स्त्री० सिंहिनी ; సివంగి.
साँड - पुं० ఆబోతు.
साही - स्त्री० ముళ్ళపంది.
सियार - पुं० నక్క.
सुअर ; सूअर - पुं० పంది, శూకరము.
हाथी - पुं० ఏనుగు.
हथिनी - स्त्री० ఆడ ఏనుగు.
हिरन - पुं० हरिण ; లేడి.

जानवरों और पक्षियों की ध्वनियाँ

పశువుల & పక్షుల కూతలు

गरजना-अ०क्रि०గర్జించుట; గాండ్రించుట; రంకెవేయుట (పులి; ఆబోతు).
गुंजारना;झंकारना-अ०क्रि० ఝుంకారము చేయుట (భ్రమరము).

गुर्राना - अ०क्रि० ఊలవేయుట (ఎలుగు బంటి).

चहचहाना - अ०क्रि० కిలకిలలాడుట (పక్షులు).

चिंघाडना - अ०क्रि० ఘీంకరించుట (ఏనుగు).

फुफकारना - अ०क्रि० బుసకొట్టుట (పాము).

भौंकना - अ०क्रि० మొరగుట (కుక్క).

बलबलाना - अ०क्रि० ఘర్జరించుట (ఒంటె, పంది).

बोंग देना - पुं० కొక్కరొకో అనుట (కోడి పుంజు).

रंभाना - पुं० అంబా అనుట (ఆవు).

रेंकना - पुं० ఓండ్రపెట్టుట (గాడిద).

हिनहिनाना - पुं० సకిలించుట (గుఱ్ఱము).

भिन्नांक – భిన్నాంకములు

पाव - वि० నాల్గవ వంతు, పాతిక; $\frac{1}{4}$

आध - वि० సగము, అర్ధాంశము; $\frac{1}{2}$

पौना - वि० पौने ; మూడు వంతులు, ముప్పాతిక; $\frac{3}{4}$

एक - वि० ఒకటి ; 1

सवा - वि० ఒకటింబాతిక; $1\frac{1}{4}$

डेढ - वि० ఒకటిన్నర ; $1\frac{1}{2}$

पौने दो - वि० ఒకటింముప్పాతిక; $1\frac{3}{4}$

दो - वि० రెండు ; 2

सवा दो - वि० రెండుంబాతిక; $2\frac{1}{4}$

ढाई - वि० రెండున్నర; $2\frac{1}{2}$

पौने तीन - वि० రెండుంముప్పాతిక; $2\frac{3}{4}$

तीन - वि० మూడు ; 3

सवा तीन - वि० మూడుంబాతిక; $3\frac{1}{4}$

साढे तीन - वि० మూడున్నర; $3\frac{1}{2}$

पौने चार-वि० మూడుంముప్పాతిక; $3\frac{3}{4}$

चार - वि० నాలుగు ; 4

सवा चार - वि० నాలుగుంబాతిక; $4\frac{1}{4}$

साढे चार - वि० నాలుగున్నర; $4\frac{1}{2}$

पौने पाँच-वि० నాలుగుంముప్పాతిక; $4\frac{3}{4}$

पाँच - वि० ఐదు ; 5

सवा पाँच - वि० ఐదుంబాతిక; $5\frac{1}{4}$

साढे पाँच - वि० ఐదున్నర; $5\frac{1}{2}$

पौने छे - वि० ఐదుంముప్పాతిక; $5\frac{3}{4}$

क्रमवाचक – క్రమవాచకము

पहला - वि० ఒకటవ.

दूसरा - वि० రెండవ.

तीसरा - वि० మూడవ.

चौचा - वि० నాల్గవ.

पाँचवाँ - पुं० ఐదవ.

छठा - वि० षष्ठ ; ఆరవ.

सातवाँ - वि० ఏడవ.

आठवाँ - वि० ఎనిమిదవ.

नौवाँ - वि० తొమ్మిదవ.

दसवाँ - वि० పదవ.

गुणवाचक – గుణ వాచకములు

दुगुना - वि० రెట్టింపు; రెండురెట్లు.

तिगुना - वि० మూడురెట్లు.

चौगुना - वि० నాలుగురెట్లు.

पाँच गुना -वि० ఐదురెట్లు.

छेगुना - वि० ఆరురెట్లు.

सातगुना - वि० ఏడురెట్లు.

आठगुना - वि० ఎనిమిదిరెట్లు.

नौगुना - वि० తొమ్మిది రెట్లు,

दसगुना - वि० పదిరెట్లు.

व्यवसाय और व्यवसायी (पेशे और पेशेवर)
వృత్తులు - వృత్తిదారులు

अध्यापक - पुं० ఉపాధ్యాయుడు.

अध्यापिका - स्त्री० ఉపాధ్యాయిని.

कसाई - पुं० కటికవాడు.

कलईगर - पुं० కళాయివేయువాడు.

कलईगरी - स्त्री० కళాయివేయుపని.

कलाकार - पुं० కళాకారుడు.

कलवार - पुं० కల్లు తయారుచేసి అమ్ము వాడు.

कहार - पुं० भिशी ; నీరు మోయువాడు; పల్లకీ మోయువాడు.

किसान - पुं० కర్షకుడు; వ్యవసాయదారుడు.

कुम्हार - पुं० కుమ్మరి.

कुम्हारी - स्त्री० కుమ్మరిపని.

कुंजडा - पुं० కూరగాయలు అమ్మువాడు.

कुंजडी - स्त्री० కూరగాయలు అమ్ము స్త్రీ.

कुली - पुं० मजदूर ; కూలిమనిషి.

गवैया - पुं० గాయకుడు.

छवैया - पुं० ఇల్లునేయువాడు.

चौकीदार - पुं० पहरेदार ; కాపలా మనిషి.

चौकीदारी - स्त्री० पहरा ; కాపలా.

जादूगर - पुं० గారడీ చేయువాడు.

जादूगरी - स्त्री० గారడీ.

चरवाहा - पुं० పశువుల కాపరి.

जिल्दसाज - पुं० పుస్తకముల బైండింగు చేయువాడు.

जिल्दसाजी - स्त्री० పుస్తకముల బైండింగు వృత్తి.

जुलाहा - पुं० సాలెవాడు. बुनकर.

चितेरा - पुं० चित्रकार ; చిత్రకారుడు.

जौहरी - पुं० రత్నముల వ్యాపారి, पारखी ; రత్నముల నాణ్యత చూచువాడు.

ठठेरा - पुं० కంచరి.

ठठेरी - स्त्री० కంచర స్త్రీ; కంచర వృత్తి.

ठेकेदार - पुं० కంట్రాక్టరు.

ठेकेदारी - स्त्री० కంట్రాక్టు.

तबलची - पुं० తబలా వాయించువాడు.
तेली - पुं० తెలికలవాడు.
दर्जी - पुं० కుట్టుపనివాడు.
दलाल - पुं० దళారి, మధ్యవర్తి.
धुनिया - पुं० దూదేకువాడు.
धोबी - पुं० చాకలివాడు.
धोबिन - स्त्री० చాకలి స్త్రీ.
नाई - पुं० మంగలి.हज्जाम.
नाईन - स्त्री० మంగలి స్త్రీ; మంగలివాని భార్య.
फेरीवाला - पुं० వీధివీధికి తిరిగి వస్తువులు అమ్మే వ్యాపారి.
प्रकाशक - पुं० ప్రచురణకర్త.
बढई - पुं० వడ్రంగి.
बढईगिरी - स्त्री० వడ్రంగి వృత్తి; వడ్రంగి పని.
बजाज - पुं० వస్త్రవ్యాపారి.
बहेलिया - पुं० चिडीभार ; పక్షుల వేటగాడు.
भंगी - पुं० పాకీవాడు.
भिखारी - पुं० ముష్టివాడు; బిచ్చగాడు.
मधुआ - पुं० చేపలు పట్టువాడు.
मल्लाह - पुं० పడవ నడుపువాడు.
मल्लाही - स्त्री० నావనడుపు వృత్తి.
माली - पुं० తోటమాలి.
मालिन - स्त्री० తోటపని చేయు స్త్రీ; తోటమాలి భార్య.
मुनीम - पुं० गुमाश्ता ; గుమాస్తా.
मेहतर - पुं० भंगी ; పాకీవాడు.
मोची- पुं० చెప్పులు కుట్టువాడు.
मोदी-पुं० పప్పులు, బియ్యం, కిరాణా వగైరా వస్తువుల వ్యాపారి.
रंगरेज-पुं० వస్త్రములకు రంగు వేయువాడు.
रंगरेजी - स्त्री० అద్దకపు వృత్తి.
रसोइया - पुं० बाबर्ची, महराज ; వంటలు చేయువాడు.
रसोइन - स्त्री० महराजिन ; వంట స్త్రీ.
राज - पुं० తాపీపనివాడు.
लेखक - पुं० లేఖకుడు. रचयित.
लेखिका - स्त्री० रचयित्री ; లేఖకురాలు.
वकील - पुं० వకీలు.
वकालत - स्त्री० వకీలు వృత్తి.
लुहार - पुं० కమ్మరి.
लुहारी - पुं० కమ్మరి వృత్తి.
शिकारी - पुं० వేటగాడు.
संगतराश - पुं० రాతిని తొలచువాడు, చెక్కువాడు.
संगतराशी - स्त्री० రాతిని చెక్కడము.
सँपेरा - पुं० పాములవాడు.
साईस-पुं० గుర్రములకు చాకిరీ చేయువాడు.
सुनार - पुं० కంసాలి.
सुनारी - स्त्री० కంసాలి వృత్తి.

सौदागर - पुं० వ్యాపారి.
सौदागरी - स्त्री० వ్యాపారము.
हज्जाम - पुं० మంగలి.
हज्जामी - पुं० క్షావరము.
हलवाई - पुं० హల్వా లేక మిఠాయిలు చేయువాడు, అమ్మువాడు.

बंधु-बांधव - కుటుంబ సభ్యులు

अब्बा - पुं० बाबा ; తండ్రి.
अम्मा - स्त्री० అమ్మ; తల్లి.
आमा - स्त्री० धाय ; పిల్లలకు పాలిచ్చి పోషించు స్త్రీ.
काका - पुं० తండ్రి తమ్ముడు; పినతండ్రి.
काकी - स्त्री० తండ్రి తమ్ముని భార్య; పినతల్లి.
चाचा - पुं० తండ్రి అన్న లేక తమ్ముడు, పెత్తండ్రి లేక పినతండ్రి.
चाची - स्त्री० తండ్రి సోదరుని భార్య, పెత్తల్లి లేక పినతల్లి.
जीजा - पुं० అక్క భర్త, బావ.
जीजी - स्त्री० दीदी ; అక్క.
जेठ - पुं० భర్త అన్నగారు, బావగారు.
जेठानी - स्त्री० భర్త అన్నగారి భార్య; పెద్ద తోడికోడలు.
दादा - पुं० తండ్రి తండ్రి, తాత ; అన్న.
दादी - स्त्री० నాయనమ్మ.
दामाद - पुं० అల్లుడు - కూతురు భర్త.
दीदी - स्त्री० जीजी ; అక్క.
दुल्हिन - स्त्री० వధువు, పెళ్ళికూతురు.
दूल्हा - पुं० వరుడు; పెళ్ళి కుమారుడు.
देवर - पुं० భర్త తమ్ముడు - మరిది.
देवरानी - स्त्री० భర్త తమ్ముని భార్య - తోడికోడలు.
ननद - स्त्री० ఆడబిడ్డ - భర్త సోదరి.
ननदोई - पुं० ఆడబిడ్డ భర్త.
नातिन - स्त्री० కూతురు కూతురు - మనుమరాలు.
नाती - पुं० కూతురి కొడుకు - మనుమడు.
नातेदार - पुं० సంబంధీకులు - బంధువులు.
नाना - पुं० తల్లితండ్రి - తాత.
नानी - स्त्री० తల్లి తల్లి - అమ్మమ్మ.
पतोहू - स्त्री० పుత్రవధు - కుమారుని భార్య - కోడలు.
पोता - पुं० పౌత్రుడు, కుమారుని కుమారుడు, మనుమడు.
पोती - स्त्री० పౌత్రి, కుమారుని కుమార్తె - మనుమరాలు.
फूफा - पुं० మేనత్త భర్త.
फूफी - स्त्री० మేనత్త.
बहन - स्त्री० సోదరి.
बहनोई - पुं० బావ - సోదరి భర్త.
बहू - स्त्री० వధువు ; కోడలు.

बुआ - स्त्री० बूआ, फूफी ; మేనత్త.
भतीजा - पुं० సోదరుని కుమారుడు.
भतीजी - स्त्री० సోదరుని కుమార్తె.
भाई - पुं० సోదరుడు. भैया.
भानजा-पुं० మేనల్లుడు, సోదరి కుమారుడు.
भानजी - स्त्री० మేనగోడలు - సోదరి కుమార్తె.
भाभी - स्त्री० అన్నభార్య; వదిన.
भैया - पुं० भाई ; సోదరుడు.
माँ - स्त्री० माता ; తల్లి.
मामा - पुं० మేనమామ, తల్లి సోదరుడు.
मामी - पुं० మేనమామ భార్య - అత్త.
मौसा - पुं० తల్లి సోదరి భర్త; పెత్తండ్రి లేక పినతండ్రి.
रिश्तेदार - पुं० नातेदार ; బంధువు లేక బంధువులు.
सिमधिन - स्त्री० వియ్యపురాలు.
समधी - पुं० వియ్యంకుడు.
सरहज - पुं० భార్య సోదరుని భార్య.
ससुर - पुं० భార్య తండ్రి - మామగారు.
साढू - पुं० తోడల్లుడు; షడ్డకుడు.
साला - पुं० భార్య సోదరుడు - బావమరిది.
साली - स्त्री० భార్య సోదరి - వదిన లేక మరదలు.
सास - स्त्री० భార్య తల్లి - అత్తగారు.
सौत - स्त्री० సవతి.
सौतेली माँ - स्त्री० సవతి తల్లి.

कीडे – मकोडे – కీటకములు

अजगर - पुं० కొండచిలువ.
कैंचुआ - पुं० వానపాము.
खजोहरा - पुं० గొంగళిపురుగు.
केकडा - पुं० ఎండ్రకాయ.
खटमल - पुं० నల్లి.
गिरगिट - पुं० ఊసరవల్లి.
गिलहरी - स्त्री० ఉడుత.
चींटी - स्त्री० చీమ.
चींटा - पुं० గండుచీమ.
छिपकली - स्त्री० బల్లి.
जुगनू - पुं० మిణుగురు పురుగు.
जूँ - स्त्री० పేను.
झिल्ली - स्त्री० కీచురాయి ; झींगुर.
टिड्डी - स्त्री० మిడత.
डंक - स्त्री० కొండె.
तितली- स्त्री० సీతాకోకచిలుక.
दीमक - स्त्री० చెదపురుగు.
नेवला - पुं० ముంగిస.
बर्रै - पुं० तितैया ; కందరీగ.
बिच्छू (काला) - पुं० మండ్రగబ్బ.
बिच्छू - पुं० తేలు.
मकडा - पुं० పెద్ద సాలెపురుగు.
मकडी - स्त्री० సాలెపురుగు.

मक्खी - स्त्री॰ ఈగ.

मच्छड - पुं॰ దోమ.

साँप - पुं॰ పాము.

भौंरा - पुं॰ भ्रमर ; తుమ్మెద.

खनिज – ఖనిజములు

अभ्रक - पुं॰ అభ్రకము.

कोयला - पुं॰ బొగ్గు.

जस्ता - पुं॰ మట్టిరంగులోనుండు ఖనిజము; తుత్తునాగము.

काँसा - पुं॰ కంచు.

चाँदी - पुं॰ వెండి.

ताँबा - पुं॰ రాగి.

पीतल - पुं॰ ఇత్తడి.

फौलाद - पुं॰ ఉక్కు.

राँगा - पुं॰ తగరము.

लोहा - पुं॰ ఇనుము.

संगमरमर - पुं॰ పాలరాయి.

सीसा - पुं॰ సీసము.

सोना - पुं॰ బంగారము.

शरीर के अंग – శరీర అవయవములు

अगुली - स्त्री॰ వ్రేలు.

अंगूठा - पुं॰ బొటనవ్రేలు.

आँख - स्त्री॰ కన్ను.

अधर - पुं॰ పై పెదవి.

आँख की पुतली - स्त्री॰ కంటిపాప.

अमायश - पुं॰ జీర్ణకోశము.

आँतडी - स्त्री॰ ప్రేగు.

एडी - स्त्री॰ మడమ.

ओंठ - पुं॰ పెదవి.

कंधा - पुं॰ భుజము.

कनपट्टी - स्त्री॰ కణత.

कपोल - पुं॰ చెక్కిలి.

कमर - स्त्री॰ నడుము.

कलाई - स्त्री॰ మణికట్టు.

कलेजा - पुं॰ హృదయము, గుండె.

काँख - स्त्री॰ చంక.

कान - पुं॰ చెవి.

कुहनी - स्त्री॰ మోచేయి ; कोहनी.

कूल्हा - पुं॰ తుంటి ఎముక.

कौआ - पुं॰ కొండనాలుక.

खोपडी - स्त्री॰ బుర్ర; తల.

खून - पुं॰ నెత్తురు.

गर्दन - स्त्री॰ మెడ.

गर्भाशय - पुं॰ గర్భాశయము.

गला - पुं॰ మెడ; మెడపట్టి; కంఠస్వరము.

गाल - पुं॰ कपोल ; చెంప.

गोद - स्त्री॰ ఒడి.

घुटना - पुं॰ మోకాలు.

चमडा - पुं॰ చర్మము; తోలు.

चरबी - स्त्री॰ కొవ్వు.

चिबुक - पुं० ठोडी ; గడ్డము.
चेहरा - पुं० ముఖము.
चोटी - स्त्री० శిఖరము; పిలక; జడ.
जबडा - पुं० దవుడ.
जाँघ - स्त्री० తొడ.
जिगर - पुं० कलेजा ; గుండె; కాలేయము.
जीभ - स्त्री० నాలుక.
जोड - पुं० కీలు.
टखना - पुं० చీలమండ.
ठुड्डी - स्त्री० चिबुक ; గడ్డము.
तर्जनी - स्त्री० చూపుడు వ్రేలు.
तलवा - पुं० అరికాలు.
तालू - पुं० అంగిలి.
तोंद - स्त्री० బొజ్జ.
दिल - पुं० హృదయము; మనస్సు.
नाक - स्त्री० ముక్కు.
नाखून - पुं० గోరు.
नाभि - स्त्री० ढोंढी ; బొడ్డు.
पलक - स्त्री० కంటిరెప్ప.
पसली - स्त्री० ఎముక.
पाँव - पुं० పాదము (కాలు).
पिंडारी - स्त्री० కాలిపిక్క.
पीठ - स्त्री० వీపు.
पुतली - स्त्री० కంటిగుడ్డు; కంటిపాప.
पेट - पुं० పొట్ట; కడుపు.
पेशी - स्त्री० కండరము.
पैर - पुं० కాలు.
पोर - स्त्री० కణుపు (చేతివ్రేలు, వాసము).
फेफडा - पुं० ఊపిరితిత్తి.
बगल - स्त्री० చంక.
बदन - पुं० శరీరము.
बरौनी - स्त्री० కనురెప్ప మీది వెంట్రుకలు.
बाल - पुं० వెంట్రుకలు, జుట్టు.
भौह - स्त्री० కనుబొమ.
मसूडा - पुं० పంటి చిగురు.
मुँह - पुं० నోరు, ముఖము.
मुट्ठी - स्त्री० పిడికిలి.
मूँछे - स्त्री० మీసములు.
रीढ - स्त्री० వెన్నెముక.
वदन - पुं० ముఖము.
सर, सिर - पुं० శిరస్సు; తల.
हड्डी - स्त्री० ఎముక; వంశము; జామిలీ
हथेली - स्त्री० అరిచేయి.
हाथ - पुं० చెయ్యి.
होंठ - पुं० పెదవి.

★★★★★

మా సంస్థ నూతన ప్రచురణలు

కావ్యాలంకార సంగ్రహం - డాక్టర్ పోచినపెద్ది వేంకట మురళీకృష్ణ, ఎం.'

వసుచరిత్రము - సవ్యాఖ్యానం (తృతీయాశ్వాసం)
-సంపాదకుడు. డాక్టర్.జొన్నలగడ్డ మృత్యుంజయరావు ఎం.ఏ.,

కలపజంత్రి రచయిత. శ్రీపి.బి. వీరాచార్యు

హింది-తెలుగు కోశ్ (30వేల పదములతో)
సంకలనకర్త : శ్రీకప్పగంతుల సత్యనారాయణ, ఎం.ఏ.,

సులక్షణసారము (ఛందోగ్రంథము)
వ్యాఖ్యాత : డాక్టర్ జొన్నలగడ్డ మృత్యుంజయరావు ఎం.ఏ

నవరత్న కల్పతరువు రచయిత: శ్రీ ఎస్.ఆర్. పుచ్ఛా బి.కాం.,

విద్యార్థి కల్పవల్లి (పర్యాయ, ఉత్పత్తి పదనిఘంటువు)
సంకలనకర్త: శ్రీముసునూరి నారాయణరావు (తెలుగు పండితులు)

సంపూర్ణ నీతి చంద్రిక - (మిత్రలాభం, మిత్రభేదం, విగ్రహం, సంధి)
వ్యాఖ్యాత, పరిష్కర్త: డాక్టర్ శ్రీ జొన్నలగడ్డ మృత్యుంజయరావు ఎం.ఏ

శేర్లు కొద్ది పేర్లు మల్లాది వెంకటశేషశాయి, ఎం.ఏ.,

ప్రౌఢ వ్యాకరణం సూత్ర వ్యాఖ్యాత : డాక్టర్ శ్రీ జొన్నలగడ్డ మృత్యుంజయరావు ఎం.ఏ

'సుందరకాండము' (పారాయణ గ్రంథము)
గ్రంథకర్త : శ్రీమాన్ ఎస్.టి.పి.వి. కోనప్పాచార్యులు, విద్యాప్రవీ

స్వదత సంస్కృతబోధిని -డాక్టర్. కొంపెల్ల సత్యనారాయణ ఎం.ఏ.,

రోహిణి పబ్లికేషన్స్